

1

sign. 108 B 3

1840, Čechy (Přeštice), pap., 57 ff., 22,6:18,6 cm; vazba soudobá, 23,0:19,1 cm.

Filigrány: na f. 1 použit odlišný papír se stylizovaným dvojhřlavým orlem v kruhu s opisem „GOTT ERHALTE KAISER VON OESTREICH“, vlastní rukopis má dvojčlenný filigrán s uherským znakem, jenž přesně odpovídá znaku Antonína Pleningera, který působil v Kolinci (okr. Klatovy), viz Zuman 1934, tab. XVI č. 2a, s. 16, a textem „Keil“, varianta viz Zuman 1934, tab. XII č. 1b, s. 13, tj. výrobek papírníka Františka Keila z Janovic nad Úhlavou (okr. Klatovy).

Foliace: 1993; původní paginace zničena oříznutím, ff. 1v a 57v prázdná, většina listů uvolněna z vazby.

Písmo: 1 písař = Martin Husák v r. 1840.

Výzdoba: titul v jednoduchém ornamentálním perokresebném rámci, explicit v perokresebném trojúhelníku, jinak nezdobeno.

Vazba: lepenková, silně poškozena vlhkem, pokrytá modrým papírem, hřbet a růžky z kůže, na hřbetu vytlačeno jméno „Martin Husak“.

Provenience: na předním předeští štítek s čárovým kódem č. „42153A6627“ a vytištěným textem „KNIHOVNA ZÁPADOČESKÉHO MUZEA“, na přední předsádce verso černé razítko knihovny s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem připsáno přír. číslo „13 497“ a starší „č. 96/81“, tužkou sign. „108 B 3“, na přípevněném lístku patrně původní (přeštická) signatura „II/10“; ZČM v Plzni získalo od MěstNV v Přešticích, zapsáno 12. 11. 1981.

f. 1r: **„Vieh und Fleischbeschau von Herrn Bernhard v[on] Stülz, Korepitor am k. k. Thierarzney Institute zu Wien, beschrieben von, Husak Martin von Przeštitz: im Jahre MDCCCXL [=1840] 6/12.“**

ff. 2r–57r: **„Einleitung. F. 1. Das Fleisch, welches Schlachbaren [sic], Haus Säugethiere (Rind, Schaf, Ziege, Schwein, dem Menschen zum Genusse liefern, ... x ... die im Som[m]er nur bin[n]en 24 Stunden von ihre Bereitung an verkauft werden sollten, Ende: Finis heiß am Ende, froh sind meine Hände: Husak Martin den 16. März 1840.“**

Opis nejspíše tištěného spisu o zdravotních prohlídkách dobytka, jenž vznikl mezi léty 1835–1840 a jež opsal r. 1840 Martin Husák z Přeštic (okr. Plzeň-jih); v úvodu (f. 2v) se mj. cituje nařízení číslo 39 558 z 22. června 1835. Dělí se na 4 oddělení (Abteilung) a dále na úseky (Abschnitt) a 41 sekcí. Na závěr opisu (f. 57r) je přilepena papírová pečeť s monogramem „JK“. Na přední předsádce přípevněněn lístek z 1. poloviny 20. století s prepisem a českým překladem titulního listu.

2

sign. 115 E 95

1896, Čechy (Horní Bříza), pap., 80 ff. (nově), 20,4:13,6 cm; vazba původní, 21,2:13,8 cm.

Foliace: 2000; ff. 1v–2r, 3v a 4v prázdná.

Písmo: 1 písař = Václav Krofta v r. 1896.

Výzdoba: titul a nadpisy červeně kolorovány, titul doplněn kolorovaným akvarelem zobrazující jezero obklopené květinami.

Vazba: lepenková, desky pokryty plátnem zdobené vytlačováním, a to florálními motivy a ptáčkem podél ornamentálního rámu, přední desky navíc kolorovány, uprostřed nich červenou a modrou nadpis „Poesie“, hřbet hladký, ořízka zlacená.

Provenience: na zadní desce nálepka s platnou sign. „115 E 95“, na předním předeští štítek s čárovým kódem a vytištěným textem „KNIHOVNA ZÁPADOČESKÉHO MUZEA“ a č. „42153A9950“, na přední předsádce verso tužkou č. antikvariátu „136/94“ a cena „240 –“, na f. 2v fialové obděl-

níkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. čís.: sign.“ (perem doplněno „21 130“ a „RL 305/94“) a tužkou platná sign. „115 E 95“, na f. 4r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 12r, 57r a 80v) a tužkou přír. č. „021 130“; koupeno v plzeňském antikvariátu Veselý, zapsáno 14. 6. 1994.

f. 1r: „**Sbírka veršů. (1896.) Vác[lav] Krofta.**“

ff. 5r–80r: „**Poesie ...** Je poesie květ, jenž jarem voní, je božský dar, jenž vložen je nám v skrání, ... x ... dýšící vůní opojivou jak první květy jasmínové [...]“

Sbírka básní Václava Krofty (1875–1972) z r. 1896; srov. rovněž dataci na závěr (f. 80v) „Horní Bříza [okr. Plzeň-sever] 18 19/VIII 96. V[áclav] K[rofta]“. Sbírka je rozdělena do dvou částí; první, na ff. 5r–60v obsahuje 40 básní (mj. na ff. 32r–39v „Proslov.“ přednesený 31. května 1896 při zahájení odboru Národní jednoty pošumavské v Křimicích, okr. Plzeň-město), před nimiž je umístěno věnování „Veleváženému panu Františku Lisecovi za zásluhy o zřízení české školy v Malesicích [okr. Plzeň-sever] na důkaz neobmezené úcty připisují.“ na f. 3r a motto s básní „Já nade vše ctím toho muže [...]“ (podepsáno šifrou „- or.“) a Máchovou skladbou „Čím menší vlast je má, tím větší má k ní láska.“ na f. 4r. Druhá část obsahuje cyklus nenadepsaných básní na ff. 61r–80r, které Krofta věnoval „[...] Františce Lisecové své bývalé žákyni.“ (na f. 60r), na f. 60v motto s incipitem „Jen láskou trvá božství, [...]“ od J. Vrchlického ze sbírky *Duch a svět* (1878). Pozůstalost Václava Krofty (pseudonym Ivan Duchoň) uložena v AMP, inv. č. 32 458–32 476 a 34 483.

Literatura: Bělohlávek, M. *Archív města Plzně : Průvodce po fondech a sbírkách. Plzeň, 1987, s. 376, 378, 386, 391; Lexikon české literatury : 2 H–L : sv. II, K–L. Praha, 1993, s. 986–987.*

3

sign. 412 F 54

1879–1890, Čechy (Stříbro), pap., 46 ff. (nově), 10,3:16,7 cm; vazba původní, 10,8:17,5 cm.

Foliace: 2000; ff. 6v, 16v, 20v, 21v, 27v, 28v, 29v, 32v, 40v, 42v, 43v, 44v a 46v prázdná, na začátku chybí nezjištěný počet listů, knižní blok uvolněn z vazby.

Písmo: množství písařů v l. 1879–1890 (viz níže).

Výzdoba: na f. 7v tužkou lavírovaná kresba znázorňující dva andílky (zápis podepsal Karl Weinert), na f. 8r neumělá kresba tužkou trpaslíka se stromem (podepsán Franz Schmidt), na f. 21r barvotiskový obrázek kytice (Jos. Joh. Krippner), na f. 29r celostránkový kolorovaný akvarel koše s květy (podepsán J. Holub), na f. 34v celostránkový florální věnec vzniklý stříkáním hnědé tuše (podepsán Wenzl Wolfram), na f. 39v částečně kolorovaná perokresba andílka nesoucího láhev a koš s květinami (podepsán Joh. Martin), na f. 15r celostránková perokresebná iniciála **H**-offnung s andílkem, na f. 22r jednoduchá perokresebná iniciála zalomená do 2 řádků **E**-s, na f. 25r perokresebná iniciála **I**-hr v obdélníkovém pozadí s florálními výhonky, na f. 32r akvarelová šedo-fialová iniciála **S**-ag s rostlinným pozadím ve volném prostoru, na f. 33r perokresebná ornamentální iniciála **W**-ill, červeně kolorovaná se zeleným florálním pozadím, a na f. 37r ornamentální perokresebná iniciála **B**-ind, zalomená do 2 řádků.

Vazba: lepenková, pokrytá modrým sametem, desky zdobeny vytlačovaným ornamentálním rámcem, na přední desce navíc vytlačovaným, uprostřed rámce na přední desce vytlačovaný a zlacený nápis „ALBUM“, zlacená ořízka.

Provenience: na přední předsádce verso černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. čís.: sign.“, perem doplněno přír. č. „027 748“, na ff. 1r a 32v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 13. 5. 1996.

[Gedenkbuch 1879–1890]

Německý památník neznámé osoby z let 1879–1890, pravděpodobně studenta ze Stríbra (okr. Tachov). Většina básnických skladeb je datována v letech 1779–1884 ve Stríbrě (ojediněle pak v l. 1885, 1887 a nejmladší v r. 1890 na f. 41v), z r. 1879 pocházejí 3 záznamy zapsané v Praze, resp. na Smíchově (ff. 5r, 6r a 7r) a 4 pamětní záznamy byly připsány v Zebau (= Cebív, okr. Tachov) v letech 1880 (ff. 42r, 44r) a 1881 (ff. 22r, 24r), přičemž se nejčastěji jedná o studenty (případně studentky) posledního ročníku gymnázia a studenty vysokoškolské; na f. 9r nedatovaný pamětní zápis sestry Angeliky, na f. 16r sestřenice Kathariny Mulz (rovněž nedatovaný). Text psán bez chronologického pořádku nejrůznějšími písaři, přibližně u poloviny záznamů je připsáno tužkou datum úmrtí těchto osob (poslední z nich z r. 1937), někdy je připojen pouze křížek.

4

sign. 416 A 21

1907, Čechy (Plzeň), pap., [VIII] + 208 pp. (recte 218 pp.), 33,6:20,2 cm; vazba původní, 34,1:20,8 cm, pouzdro 34,8:21,0 cm.

Paginace: původní; mezi pp. 37–40 a 173–176 počítána jen každá druhá stránka, takže skutečný počet stránek je o 9 vyšší, p. 50 omylem stránkována jako 51, původní paginace nezahrnuje vevázané přílohy, pp. [I–II], [IV], [VI–VIII], 28bis, 37bis, 39bis, 90, 124, 148, 152, 156, 160, 173bis, 174bis, 175bis, 176–176bis a versální strany příloh (viz níže) prázdné.

Písmo: 1 písař = Karel Petřík v r. 1907.

Výzdoba: ozdobné perokresebné iniciály zalomené do 3 řádků, na pp. 1, 37, 45, 74, 75, 82, 89, 91, 97, 98, 106, 112, 144, 161 a 169 žánrové kresby tužkou, na p. 40 perem; do rukopisu byly vevázány tyto přílohy: mezi pp. 28–29 perokresba znaku města Plzně (17,0:11,1 cm); dále akvarelové plány, a to mezi pp. 36–37 Situační plán statku čp. 473 (32,6:20,2 cm); mezi pp. 52–53 Geologická mapa okolí plzeňského (33,4:40,6 cm); mezi pp. 60–61 Průřezy útvary uhelnými v okolí Plzně (33,4:40,6 cm) a mapa okolí statku (46,5:57,8 cm), mezi pp. 64–65 Průřez flecí uhelnou u Kazňova (= Kaznějov, okr. Plzeň-sever), (33,4:20,2 cm).

Vazba: lepenková, kryta červeným plátnem, které je zdobeno vytlačováním a na přední desce i zlatčením v podobě rámcové kompozice s nápisem nahoře „ORGANISACE STATKU čís. p. 473 V PLZNI“ a v pravém dolním rohu „Karel Petřík“, na hřbetu stejnou technikou „ORGANISACE STATKU“; rukopis je vložen do červeného lepenkového pouzdra.

Provenience: uprostřed zadní desky slepotiskové razítko knihaře s textem „KNIHARSTVÍ V. SOBĚSLAVSKÝ V ROUDNICI.“ (Roudnice nad Labem, okr. Litoměřice), na přední předšádce verso tužkou nákupní cena „700,-“, na p. [IV] fialové obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. č.: sign.“, perem vyplněno přír. č. „20 186“ a starší sign. „ST 1/93“, tužkou připsána platná sign. „416 A 21“, na p. [V] tužkou inv. č. „ST 2177“ a přír. č. „20 186“, na pp. 4, 17, 117 a 208 fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, na pouzdře nálepka se signaturou „416 A 21“ tužkou; koupeno v antikvariátu Zdeňka Makovského v Plzni v létě 1990, zapsáno 21. 6. 1993.

p. [III]: **„ORGANISACE STATKU čís. p. 473 V PLZNI. Organisoval: Karel Petřík, Roudnice n. L. 4/VII [1]907.“**

Vzorový popis statku č. p. 473 patřící Vojtěchovi Freudovi na plzeňském Pražském předměstí; rukopis s textem na pp. 1–208 má tyto části: Dějiny obce; Statek: a) Popis budov, b) Pozemky a jich rozloha; Poměry přirozené: a) poměry klimatické, b) poměry geologické a pedologické, c) poměry rostlinářské, d) poměry živočišné; Poměry národohospodářské: a) obyvatelstvo a vyznání, b) poměry dělnické, c) řemeslníci, d) průmyslové závody, e) poměry tržní: 1) prodej polních výrobků, 2) prodej zvířecích výrobků, 3) stavivo, 4) palivo, 5) jiné hospodářské a domácí potřeby,

6) náradí a stroje, 7) prodej a pronájem pozemků; f) komunikační prostředky: 1) cesty a silnice, 2) dráhy, 3) poštovníctví, g) pojišťování, h) ústavy peněžní, ch) spolky a družstva, i) úřady, j) prostředky vzdělávací: 1) školství, 2) knihovny a časopisy; k) zdravotnictví; Dosavadní způsob hospodaření: a) popsání hospodaření, b) sklizeň; Organizace podrobná (výměra statku, osevní postup, krmné dávky, výnosy apod.). Popis statku vznikl zřejmě jako absolventská práce rolnické školy v Roudnici nad Labem, třebaže byl podle některých formulací (např. „máme na Plzeňsku“, p. 71) psán v Plzni. Autor se odvolává mj. na knihu Josefa Strnada Založení města Plzně (Plzeň 1894) a Hruškovu Knihu pamětní král. Krajského města Plzně od r. 775 až 1870 (Plzeň 1883), část údajů pochází z autopsie autora, nejpřínosnější jsou záznamy o tržních cenách z 23. ledna 1907 (p. 129), záznamy meteorologické stanice (pp. 45–66) a jiné soudobé zápisy (srov. i obdobný rukopis Otty Hrnčíře o organizaci statku č. 12 v Čejkovicích u Jičína).

Prameny: *Organisace statku č. 12 v Čejkovicích u Jičína z r. 1944, Regionální muzeum a galerie Jičín. Sbírka rukopisů, sign. RU 296.*

Literatura: Šedo, I. *Z nových přírůstků knihovny ZPČ. muzea. Plzeňsko : list pro vlastivědu západních Čech. Plzeň, 1994, roč. 21, č. 1, s. 5.*

5

sign. 416 F 24

1837–1845, Čechy (Střížov), pap., 37 ff. vevázaných do tisku *Ordo divinum officium ... juxta ritum Cisterciensem vicariatus Bohemiae ac Lusatie pro Anno Domini MDCCCXXXVII (Zatecii 1836)*, 16,2:9,9 cm; vazba původní, 16,5:10,4 cm.

Filigrány: nezřetelný dvoučlenný (?) filigrán.

Foliace: 1995.

Písmo: 1 písař = Michael Holba v letech 1837–1845.

Vazba: lepenková, potažená hnědým škrbovým papírem, hladký hřbet pokryt zeleným papírem zdobeným vytlačovanými a zlacenými linkami a vytlačovaným a zlaceným letopočtem „1837“, žlutě barvená ořízka.

Provenience: na přední předsádce recto podpis majitele a písaře „Michael Holba Ord[inis] Cist[er]ciensis Prof[essor] m[anu] p[ropria]. Cooperator Driesendorffii [= Střížov, okr. České Budějovice] [1]837.“, na titulním listu tisku otiskem kulatý kolek v hodnotě 12 kr. z roku 1837, na poslední straně přívazku ([E]¹v) fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ a tužkou přír. č. „023 052“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 20. 11. 1995.

[Michael Joannes Holba: Verschiedene Anmerkungen]

Nejrůznější německé, ojediněle latinské a české výpisky a poznámky cisterciáka M. J. Holby, kooperátora ve Střížově u Kaplice. Většinou se jedná o historické poznámky či soudobé opisy, například na ff. 2r–4r „Das göttliche Recht der Könige“, vypsané ex „Görres“, tj. z Johanna Josepha von Görres (1776–1848), na f. 8rv „De B. V. Maria“, na f. 12rv „Peccatum originale“ Tomáše Aquinského, dále např. poznámky nadepsané na f. 25v „Polen. 1834“, „Jesuiten“, na f. 26rv „England“, na f. 26v „Cromvell“ apod. Jeho rukou byly rovněž připojovány biografické údaje v přivázaném Catalogu personarum regularium Sacri Ordinis Cisterciensis pro r. 1837 (Zatecii 1836), nejčastěji letopočet úmrtí řádových bratřů, a to až do roku 1845. Podle údajů v tomto přívazku (f. C²v) se Michael Joannes Holba narodil 9. května 1808 v „Oemauens [sic]“ v Čechách (tj. patrně v Emausích, dnes Nemojov, okr. Trutnov), primice vykonal 3. dubna 1836 a k r. 1837 byl uváděn jako kooperátor „in Driesendorff“, tj. ve Střížově.

Literatura: *Catalogus personarum regularium Sacri Ordinis Cisterciensis in: Ordo divinum officium ... juxta ritum Cisterciensem vicariatus Bohemiae ac Lusatie pro Anno Domini MDCCCXXXVII. Zatecii, 1836, s. a., f. C²v.*

s. XIV. med., Francie (?), perg. (palimpsest s latinským textem, podle aukčního katalogu anglického původu, s. XII.), 140 ff., 32,4:20,6 cm; vazba druhotná, s. XVIII. in., 33,5:21,0 cm.

Filigrány: na předsádkách papír z doby převazby s jednočlenným filigránem s korunou, rosetami a majuskulními písmeny „E E“ v kruhu z vlnovky, Briquet neuvádí.

Foliace: 1993; ff. 1rv, 43rv, 61rv prázdná. Pokud byly jednotlivé složky dříve číslovány, byly při převazbě seříznuty. Pergamen na mnoha místech vyspraven sešitím.

Skladba kodexu: přilepen nepopsaný pergamenový list jiného druhu než ve vlastním kodexu (= f. 1), následují 4 kviterny, jedno binio, jeden kvitern, jeden kvatern a 8 kviternů, přičemž ze 4. kviternu chybí poslední list (bez ztráty textu).

Písmo: gothica formata a gothica cursiva, psáno jedním neznámým písařem v jednom hlavním sloupci a ve dvou vedlejších, v zrcadle od 20,8:14,0 cm do 25,1:14,5 cm, v předem naryšované liniatuře, na vnitřní straně dochovány pomocné vpichy, 46 až 57 rádků.

Výzdoba: rozvilinkové kolorované iniciály v barvě červeno-modro-zeleno-hnědě se stylizovanou florální výzdobou, a to na f. 2v **P-ARABOLE**, na f. 44v **U-Anitas**, na f. 62v **O-SCULET[ur]**, na f. 89r **P-etrus**, na f. 109r **I-Ydas** a na f. 112r **A-pocalipsis**. Menší kolorované iniciály červenou, modrou, zelenou a hnědou na f. 2r **I-ungat[us]**, na f. 44r **M-e** a **U-ERBA**, na f. 62r **S-Alomon**, **S-Icut**, **Q-Uatuor**, **N-otandum**, **O-mnes** a **M-Atias**, na f. 81r **I-Acob[us]** a **N-on**, na f. 96r **S-Ymon**, na f. 100r **Q-uod**, na f. 107r **S-enior**, na f. 108r **S-enior** a na f. 111r **O-mnes**. Červeno-modré versálky (na ff. 12r–47v neprovedeny), místy representanty a ukazovací ručičky, živá záhlaví nejprve rudkou, od f. 55r hnědým inkoustem, teprve u knih Nového zákona červenou a modrou barvou, odkazy na kapitoly římskými číslicemi červenou a modrou (f. 126r zelenou a modrou) poškozeny oříznutím.

Vazba: prkénková, opatřená hnědou kůží, zachovalá, prostá bez ozdob, hřbet o 6 vazech, mezipolí zdobena vytlačovaným a zlaceným ornamentálním dekorem s centrálním kosočtvercem, ve 2. mezipolí tlačený a zlacený text „PROVER. SALOM.“, v 6. mezipolí stržený štítek se zbytky tlačeného a zlaceného textu „[I]ACOB DE CHART.“, který naznačuje obsah původně vevázaného svazku, červeně stříkaná ořížka.

Provenience: na přední desce vazby bílou barvou inv. č. „1500“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním přičešti nahoře tužkou „AR I/52“, nad tím škrtnutá číslice tužkou „77“ a cena „320,-“, dále nalepený štítek z německého aukčního katalogu s tištěným popisem rukopisu „Biblia latina: Liber Proverbiorum, Ecclesiastes, Canticum Canticorum. Epistola Jacobi, Epistolae I, II Petri, Epistolae I–III Johannis, Epistola Judae, Apocalypsis. Latein. Pergamenthandschrift von 140 Blatt (davon 3 unbeschrieben) in Fol. aus dem XIV. Jahrhundert mit 6 größeren und vielen kl. Initialen. Palimpsest. In altem Lederbande (XVIII. Jahrh.) mit dem Aufdruck: „Proverb. Salom“. 320.– Diese 32x20½ cm große Handschrift, die, mit den kurtzen Einleitungen S. Hieronymi, von einem Interlinear- u. Marginal-Kommentar begleitet ist, stellt ein Palimpsest dar. An der Rändern, teilweise auch mitten im neuen Texte tritt uns eine Fülle deutlich lesbarer Reste der ursprünglichen Handschrift entgegen. Dem eigenartig knieförmigen Duktus nach haben wir hier, voraussichtlich, die Kurzschrift eines latein. kirchl. Textes vor uns, wie sie im XII. Jahrhundert in England nachweisbar ist. Bemerkenswert ist die Dünne des Pergaments in der Mitte des Blattes gegenüber den, noch die alten Schriftzeichen tragenden, wenig abgeriebenen Rändern, besonders zu Anfang der Handschrift. Der Text ist in 3 Columnen geschrieben, von dessen Zeilenköpfen hin u. wieder blaue u. rote Ausläufer ausgehen. Die 6 großen und vielen kleinen Initialen sind blau u. rot gehalten, leicht mit Linien ornamentiert u. zeigen den üblichen Charakter der Handschriften des XIV. Jahrh. Auf Blatt 11–41 sind die Anfangsbuchstaben nußfarbig hervorgehoben,

ja fehlen z. T. ganz, da eine wohl für später beabsichtigte farbige Ausmalung derselben unterblieben ist. Blatt 1, 42 u. 62 sind leer. Das Pergament zeigt viele gestopfte u. ungestopfte Löcher. Die Erhaltung alten Handschrift ist vorzüglich.“, pod ním další nalepený štítek s vepsaným popisem „Vitrina 1. Čís. 5. Doklad K. W. Hiersemann č. pp. 1056 29/10 1909. Stol. XIV. Prace: Rukopis na pergamenu: Biblia latina, Liber proverbium, Ecclesiastes, Canticum Cantorum etc. (Latinsky) s interlineárním a marginálním komentářem. Uprostřed jeden sloupec psaný hrubším a po stranách dva sloupce psané drobnějším písmem. Poč. oddělení skupin řádkových zdobeny jsou většími, neb menšími, kreslenými a vybarvenými inicialami, neb písmenami počátečními. Patro II. – Sál II.“ dole tužkou „hn.-“, na přední předsádce recto černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem starší sign. „UP 1/2–12“, přír. č. „16 290“, a platná sign. tužkou „502 F 13“, na ff. 1v a 2v razítkem starší přír. č. „1500“, na zadním předešlé stopy po strženém štítku (2,8:4,9 cm) s vytlačeným nezřetelným textem, pravděpodobně z doby před prodejem v antikvariátu; zakoupeno u firmy K. W. Hiersemann z Lipska r. 1909 (čpp. 1056), převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 17. 7. 1986.

a) [Commentarium in libros Parabolae Salomonis, Ecclesiasticus, Canticum canticorum Veteris testamenti]

ff. 2v–80v: „[Proverb. 1, 1.] PARABOLE Salomonis, filii dauid ... x ... [Cant. 8, 14.] ... hinnuloq[ue] [sic], ceruor[um] sup[er] montes aromatum. EXPLICIUNT CANTICA CANTICOR[um].“

b) [Commentarium in epistolas canonicas Iacobi, Petri, Iohannis, Iudae et in librum Apocalypsis Novi testamenti]

ff. 81v–140v: „[Iac. 1, 1.] IAcob[us] d[e]i ac d[omi]ni n[ost]ri ih[esu] chr[ist]i ... x ... [Apoc. 22, 21.] ... G[rat]ia d[omi]ni n[ost]ri ih[esu] chr[ist]i e[st] cu[m] om[n]ib[us] nob[is] a[me]n. EXPLICIT APOCALIP[sis].“

Neúplná latinská Bible s komentáři z poloviny 14. století, pocházející patrně z Francie; po prefaci na f. 2r následují tyto knihy Starého zákona: Liber Proverbiorum (ff. 2v–42v), Liber Ecclesiastes (ff. 44r–60v) a Canticum Cantorum (f. 62r–80v). Všechny tři knihy mají úplný počet kapitol v pořadí shodném s Vulgátou s drobnými textovými odchylkami, mj. v těchto částech: Proverb. 9, 12; Proverb. 9, 18; Eccles. 12, 14; Cant. 7, 13. Po prefaci na f. 81r následují tyto knihy Nového zákona: Iac., I. Petr., II. Petr., I. Ioan., II. Ioan., III. Ioan., Iudae, Apoc. s drobnými odchylkami v textu a v pořadí shodném s Vulgátou, až na jediné místo: Apocalyp. ... 11 (= Vulg. 11, 1–11, 18) a Apocalyp. ... 12 (= Vulg. 11, 19–12, 18).

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko–průmyslového musea města Plzně, kniha I, s. 0255–0256, inv. č. 1500.*

Literatura: *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.*

7

sign. 503 A 1

 Tab. III

(1386) 1616–1637 + 1734–1775, Čechy (Kostelec nad Labem a Zbraslav), pap., 310 ff. vevázaných do Kalendáře historického Daniela Adama z Veleslavína (Praha 1590), 30,4:19,7 cm; vazba původní, 32,4:20,5 cm.

Filigrán: jednočlenný, v podobě dvou věží ve štítu (Zuman neuvádí), varianta k č. 15 940 (Schaffhouse 1582), viz Briquet, s. 803.

Foliace: 1999; ff. 1r, 3r–13v, 14v–16v, 20v–21r, 24v–31r, 32r–37v, 38v, 39v–40v, 41v, 42v, 43v–54r, 55r–60r, 61r–67v, 68v–69r, 70r–86v, 87v–95r, 96r, 97r–99v, 100v–102v,

103v–108v, 109v, 110v–116r, 117r, 118r–121v, 122v–127v, 128v–130r, 131v–148r, 149rv, 150v, 151v–161v, 162v–165r, 166r–173r, 174r–177v, 178v, 179v–180v, 181v–183v, 184v, 185v, 186v–188r, 189rv, 190v–194v, 195v–196r, 197r–198v, 199v–201v, 202v–207v, 208v–210v, 211v–215r, 216r, 217r–224v, 226v–227v, 228v–231v, 232v–235v, 236v–243r, 244r, 245r–247v, 249r–252v, 253v–259v, 261r–266r, 267r–268r, 269r–281v, 282v–304r, 305r–307v, 308v a 309v–310v prázdná, mezi pp. tisku 30–31, 48–49, 52–53, 270–271, 278–279, 290–291, 302–303, 556–557 a 568–569 vyříznuto vždy po 1 listu, titulní list a f.)⁽⁴⁾ tisku vytrženy, ale dochovány, nedochována přední předsádka a f. Iii⁴ tisku, některá místa tisku zamazána cenzurou, např. zpráva o upálení Jana Husa na p. 369 a nečitelná pasáž na f. 2r rukopisu.

Písmo: 4 písaři, písař A = Jiří Hanuš Velimský, měšťan v Kostelci nad Labem, v letech 1616–1637, písař B = zbraslavský sládek Jiří Zvěřina v letech 1734–1756, písař C = sládek Jan Zvěřina v letech 1765–1773, písař D = neznámý písař, patrně rovněž příslušník zbraslavské rodiny Zvěřinů v letech 1770–1775.

Vazba: prkénková, potažená silně poškozenou a zčernalou vepřovicí, zdobenou vytlačovanými pásy s propletenci, florálními ozdobami a s medailonky poprsí v mnohonásobném obdélníkovém rámci, hřbet o 4 vazech, ve druhém mezipolí papírový štítek z 2. poloviny 19. století s popisem „Daniel Adam z Weleslavína Historický Kalendář 1590 Osobní redakční výtisk [sic] s mnoha rukopisy vztážené hlavně na město Kostelec / Labem“ (okr. Mělník), černěná ořízka, pár mosazných úchytek pro spony, které se nedochovaly.

Provenience: na zadní desce vazby nálepka se starší sign. „2/81“ perem, na předním přidešti tužkou č. „GA 6027“ a cena „10. 500 –“, za níž byl tisk koupen, na versu titulního listu černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea v PLZNI“, perem starší sign. „ST 2111“, přír. číslo „13555/a“ a platná signatura „503 A 1“, na titulním listu tisku poznámka Jiřího Hanuše Velimského „Dwogi Cztihodny Kněz Sstěpan Lowczansky tuto Knihu Pro budauczy Pamatku Giržimu Hanussowj Welimskymu, jakožto giż Podwakratt Pohoržalimu w Městě Kostelczy na Labj darował. Lettha Paně 1616. Gemuż Poděkowanj Prżatelske Ucziněno. G[irj] H[anuš] W[elimský] m[anu] p[ropr]ia.“; koupeno v pražském antikvariátu v Karlově ul. č. 2, zapsáno 17. 12. 1981

[Historické poznámky z let (1386) 1616–1637 a 1734–1775]

Historické a rodinné poznámky zapsané do tisku a na vevázané listy Kalendáře historického z roku 1590 Daniela Adama z Veleslavína (Knihopis č. 59, tento exemplář neeviduje). Největší část příspěvků zapsal humanistický básník a měšťan v Kostelci nad Labem Jiří Hanuš Velimský (písař A), který tisk získal darem od Štěpána Lovčanského r. 1616 (viz výše) a který z autopsie, případně i na základě starších záznamů a příležitostných tisků (z nichž některé uvádí Rukověť humanistického básnictví) zapisoval retrospektivně nejruznější události od roku 1386; velká většina záznamů je doprovázena latinskými nebo českými verši, jež nejčastěji pocházejí přímo od Jiřího Hanuše Velimského nebo od Josefa Poříckého (Petricius). Na předním přidešti si Hanuš pod nadpisem „Girży Hanuss Welimsky k budauczy pamětj, rodu, potomkum a prżatelum swym, toto poznamenany Uczynyl“ zaznamenal údaje o svatbách s Annou Říhovou (1588) a Kateřinou Šubrtovou (1612) a o narození dětí Václava (1613), Jana (1614), Doroty (1616), Kateřiny (1617), Johanny (1619), Anny (1621), Jiřího (1622) a Salomeny (1624). V tisku Kalendáře od něj pocházejí tyto záznamy: na f. [III]r „Eteostichon obit[us] M. Danielis a Veleslavina“ (1545–1599) od Jana Campana (1572–1622); na f. [III]v zpráva o přistavění kruchty s latinským eteostichem (1597); na p. 2 latinský distichon na smrt Johanny, manželky Václava IV. (+ 1386); na p. 23 smrt Doroty Zajíčkové (1609); na p. 88 smrt Jana Zingulina (1590); na p. 92 smrt Martina Bacháčka, rektora pražské univerzity (asi 1541–1612), s eteostichem, signováno „M. Procopius Poeonius“ (asi 1581–1613); na p. 109 potvrzení majestátů Kostelce nad Labem císařem Ferdinandem I. (1537); na p. 151

vyhnání jezuitů z Čech r. 1618 a jejich uvedení zpět (1620); na p. 184 založení literátského bratrstva v Kostelci nad Labem (1585); na p. 218 smrt Jana Kroupy (1595); na p. 240 smrt Kateřiny Nedvědky (1605); na p. 248 smrt Jana Pouzala; na p. 282 korunování císaře Matyáše r. 1611 na krále českého s latinským eteostichem, signováno „J P.“; na p. 324 „DISTICHON w kterem Roku Mecz z věže tegnske od nějakého Knechta w Praze sňat.“ (1604) a další distichon o jeho zpětném přibití (1608), nepodepsáno; na p. 334 smrt Řehoře Alominského, kosteleckého senátora (1594); na p. 491 dobytí Rábu Turky (Győr, Maďarsko) 1594, s eteostichem, signováno „J. Porzic.“; na p. 495 smrt Doroty, dcery Antonína Šubrt (1613); na p. 518 latinská skladba na smrt Helia Eobana Hesse (1488–1540); na p. 548 dobytí Záhřebu (Chorvatsko) Turky (1596), s eteodistichem, signováno „J. Porzic.“; na p. 552 2 eteodisticha na smrt Petra Codicilla z Tulechova (1533 až 1589), obě signovaná „Josep[hus] Porzic[enus]“; na p. 579 eteostich na smrt Jaroslava Smiřického ze Smiřic (1597), signováno „Josep[hus] Porzice[nus]“ (začátek téhož zápisu na f. 282r rukopisu) a na p. 617 zhotovení nových hodin v Kostelci nad Labem (1619).

Na vezázaných listech pocházejí od Jiřího Hanuše Velimského tyto záznamy: na f. 1v latinské dvojverší na sv. Basilia; na f. 2r záznam, který byl později zamazán cenzurou; na f. 2v latinský eteostich na smrt Andrease Veselia; na f. 14r svatba Bartoloměje Martinidese (1600); na f. 23r smrt Martina Říhy se dvěma eteostichy, první s podpisem „M. Bart[holomaeus] Marti[nides]“, druhý „Josep[hus] Petri[cinus] Porzi[cenus]“; na f. 24r svatba Václava Nedvěda se dvěma eteostichy, první podepsán „Adam[us] Chytt[raeus]“, druhý „Matthias Dionisii Raconicen[us]“; na f. 31v dvě latinská dvojverší nadepsaná „Belgradum expugnatur a Turcis.“ (1520); na f. 38r narození dcery Doroty (1616); na f. 39r svatba Jiřího Lovčického z Lovčic (1601); na f. 41r smrt Davida Trojana (1608) a jeho manželky Marty (1624); na f. 42r obsazení Prahy pasovským vojskem (1611); na f. 43r smrt Martina Bacháčka, rektora pražské univerzity 1612 se dvěma eteostichy, první podepsaný klatovským měšťanem Martinem Stolinským (+ 1648), druhý Janem Textoniem; na f. 46r narození Adama Štátného (1589), úmrtí týnského kněze Pettiho (sic) Vojáka (1609); na f. 54v smrt Josefa Poříckého (Petricia) (1619) s epitafem; na f. 60v smrt Maruše Zajíčkové r. 1597; na f. 68r povodeň na Vltavě r. 1598 s eteostichem podepsaným „Joseph[us] Porzicen[us]“; na f. 69v smrt Kateřiny Dupáčkové z Kolína (1605) a jejího manžela Vavřince Soběslavského (1610), následuje české „Epithaphium“ na Kateřinu Dupáčkovou o 32 verších (ed. Hejnic 1999, s. 24); na f. 87r dobytí Rábu (1598) se 2 eteostichy, signováno „Josephus Porzicen[us]“; na f. 95v smrt Doroty Šmerhové (1614); na f. 96v smrt Jiříka Bartyse (1626); na f. 100r smrt Adama Zajíčka (1600); na f. 103r smrt Šalamouna Knínského, písaře v Kostelci nad Labem (1595), signováno „J. P. P.“; na f. 109r požár v Jičíně (1601); na f. 110r eteostichon na smrt Mikuláše Šudy ze Semanína (1557); na f. 116v požár v Bohdanči (okr. Pardubice, 1605); na f. 117v latinské „EPITHAPHIUM ANNAE CONIVGIS D. GEORGII HANVSsü Velimeni, Civis ac Notarii Reipub[licae] Costelensis in Albj, q[uae] obiit die Martis, in die Philippi & Jacobi. Anno 1612.“, podepsané „Josephus Porzic. Adfnis“ (ed. Hejnic 1999, s. 9), tamtéž „ALIVD BOEMICVM RITHMICVM.“ a „Aliud“ k téže příležitosti od Jiřího Hanuše Velimského, první o 8, druhá o 4 verších (ed. Hejnic 1999, s. 24–25); na f. 122r narození dcery Johanny (1619); na f. 128r narození dcery Kateřiny s poznámkou „Eodem Anno obiit“, následuje česká báseň o 26 verších nadepsaná „Pohržeb, a rozlauczeny Katteržiny nadepsané, male dczerky Slowutného P. Girziho Hanusse Welimskyho ...“, podepsaná Hanušem, a latinská skladba nadepsaná „Aliud Josephi Porziceni.“; na f. 131r smrt Davida Nedvěda; na f. 147r křest Bohuslava, syna Jiřího Lovčického z Lovčic; na f. 150r záznam o pitvě, kterou provedl r. 1600 Jan Jessenius (1566–1621) s eteostichem, signováno „J. P. P.“; na f. 151r nepodepsaný eteostich; na f. 162r „ETEOSTICHON NVPTIARVM MARTINI GREGORII cum Anysska Lomnicena Prima Coniuge.“ (1562), podepsaný „Thom[as] Cropa[cius] T[rzebicensis]“ (+ 1614), následuje záznam o její smrti r. 1589

„ETEOSTICHON OBITVS.“, podepsaný „Simo[n] Skala Klatt[oviensis]“ (+ 1617); na f. 165v nepodepsaný eteostichon; na f. 173v distichon ke smrti Jana Reuchlina (1455–1522); na f. 178r tři „ETEOSTICHA NVPTIARVM GEORGII HANVSSII VELIMENI, CVM ANNA Prima Conjuge [...]“, první podepsaný „Josephus Porzicenus“, druhý „Simon Skala“, třetí „Adam[us] Chytraeus T.“; na f. 179r požár Klatov r. 1615 se 2 eteostichy, signováno „J. P. P.“; na f. 181r vpád vojska do Kostelce nad Labem r. 1608, připojeno nepodepsané české osmiverší; na f. 184r smrt Bartoloměje Havlíkáz Varvažova (1609); na f. 185r mor v Čechách (1599), císař Ferdinand II. s rakouským arciknížetem Maximiliánem na lovu v Kostelci nad Labem (1617); na f. 186r nedokončený záznam o událostech r. 1604; na f. 188v stavba šibenic v Praze (1601); na f. 190r smrt kněze Martina Novopražského ze Zeleného Údolí, bývalého děkana v Kostelci nad Labem (1604); na f. 195r pod správou císaře Rudolfa II. (1576–1612) se vrátil Kostelec nad Labem jako komorní statek (1584), připojena jsou tři eteodisticha, první signován „J. P. P.“, druhý nesignován, třetí signován „Sta. Croata.“ (podle Hejnice Jan Stanislaus); na f. 196v smrt Šimona Berounského (1613); na f. 199r blesk uhořel do mělnické věže (1596); na f. 202r smrt Johanny Šubrtové, měšťanky v Kostelci (1632), připojeno české „Epithaphium“ o 30 verších, podepsané Jiřím Hanušem Velinským; na f. 208r smrt Havla Těchobuzického, souseda kosteleckého (1607), připojena latinská skladba, signovaná „J. P. P.“ (ed. Hejnic 1999, s. 20–21); na f. 215v smrt Anny, manželky Samuela Karla (1613); na f. 216v smrt Mandelíny, dcery Antonína Šubrta (1613); na f. 225r smrt hvězdáře a lékaře Tadeáše Hájka z Hájku (1525–1600), disticha podepsaná „M. Johan[es] C[h]orin[us]“ (+ 1606, ed. Hejnic 1999, s. 22); na f. 225v smrt Františka Maušvice (1599); na f. 226r osvobození Ostrihomi (Wostrehom, Maďarsko) od Turků (1595), připojena latinská skladba reflektující dobytí Budína Turky (1541, recte 1514); na f. 228r smrt Franze a Aleny, dětí Antonína Šubrta (+ 1613), dále zprávy o ohni v Kostelci nad Labem v l. 1616, 1633, 1637, první z nich s nepodepsaným eteostichem; na f. 232v uvěznění Václava Vchynského z Vchynic (1615) a jeho útěk z vězení; na f. 236r svatba Daniela Vodičky (1615); na f. 243v „NVPTIIS SECVNDIS CLA[rissimi] ATQ[ue] HVM[anissimi] VIRI D. GEORGII HANVSSii Velimeni Costeleceanae [...]“ s latinskou skladbou, podepsanou „Magister Procopius Poeonius Proff. Acad. Prag.“, druhá, jejíž konec je zapsán na p. 499 tisku, podepsaná „Josephus Porzicenus AdFinis mp.“ (ed. J. Hejnic 1999, s. 11); na f. 244v smrt Kateřiny, manželky J. Poříckého (1601), s eteostichem podepsaným „M. Carolid[es] a Carlsp[erk]“ (1569–1612); na f. 248r smrt Antonína Šubrta (1613) a Johanny, vdovy po Antonínu Šubrtovi (1632), následuje české „EPITHAPHIVM HONESTI VIRI ANTONINI SSVBRTI.“ o 40 verších, podepsané Jiřím Hanušem Velinským; na f. 248v „ETEOSTICHON NVPTIARVM MARTINI GREGORII CVM Anisska Prima Coniuge.“ (1562), signováno „Thom. Cropacius.“, připojen eteostich „Eadem Conjux Gregorii obiit Anno 1589.“, signovaný „Simon Skala Glatt.“; na f. 249v narození syna Václava (1613), následuje latinská skladba „Natali Vencesilao“ (sic), podepsaná „Sacerdos Bartolomaeus Martinides“; na f. 260r smrt Jiříka, syna Antonína Šubrta (1613), a smrt Jana Nejedlého (1589) s popisem sporu o jeho majetek, připojen „ETEOSTICHON obitus Joannis Negedly.“; na f. 260v narození Alexandra, syna Abrahama Chrapovského (1618); na f. 266v smrt Linhartu Nepomuckého, měšťana mělnického (1618); na f. 268v smrt Jiřího Carolidese z Karlšperka s latinským epitaphem (1612); na f. 281r nedopsaná poznámka „K budauczy Paměťj.“ k r. 1618; na f. 304v smrt Davida Žitavského z Dromsdorfu (+ 1603), připojena eteosticha, signovaná „Barttho[lomaeus] Havlik a Varvažova.“ (+ 1609); na f. 308r „hrozná a strašlivá pověťj“ v Kostelci nad Labem (1612) a na f. 309r nocování Jiřího z Lobkovic v Kostelci nad Labem (1594 a 1606).

Druhý písař (B), zbraslavský sládek Jiří Zvěřina, zaznamenal na f. 17r svou svatbu s Dorotou v Brandýse nad Labem r. 1734, tamtéž pak zpráva o narození dcery Anny r. 1735 a její smrti r. 1740 na Zbraslavi; na f. 17v záznamy o narození syna Jana Nepomuckého Františka r. 1737

a narození dcer Terezie Jozefy r. 1738 a Rozálie Johanny r. 1740; na f. 18r záznam o narození synů Jana Jiřího r. 1742 a Františka Petra r. 1744 a dcery Ludmily Eugenie r. 1746; na f. 18v záznam o narození dcer Doroty Kateřiny r. 1749 a Anny Doroty r. 1751; na f. 19r záznam o smrti syna Jana Nepomuckého r. 1737, dcer Terezie r. 1740 a Františky r. 1746; na f. 19rv „Epitaphium.“ s incipitem „Pozastaw se, o Człowiecze / dokad Czas twug neutecze. / Patrż na ty zde Psane dietiatka / Rozmile Nemluwniatka [...]“; na f. 20v poznámka o narození dcery Marie Magdalény Kateřiny r. 1753 a syna Jiřího Vojtěcha r. 1756.

Třetí písař (C), sládek Jan Zvěřina (s největší pravděpodobností syn předchozího písaře, nar. 1742) zaznamenal na f. 21v smrt Jiřího Zvěřiny r. 1772, dále na f. 22r narození dcery Kateřiny Celestiny Antonie r. 1765 a syna Daniela r. 1766, na f. 22v narození a smrt Jana Křtitele Antonína (r. 1768 a 1770) a narození dcery Marie Anny r. 1769, na f. 23v pak narození dcer Anny r. 1771 a Barbory Celestiny r. 1773.

Čtvrtý písař (D), rovněž příslušník rodiny Zvěřinů (Jiří Vojtěch?), připojil na f. 18v zápis o svém narození r. 1756 (nedokončeno), na f. 23v zápis o narození syna r. 1775 (nedokončeno, žádný z nich není jmenován), na f. 148v zaznamenal zprávu o velkém sněhu v l. 1770 a 1771 a na f. 211r zprávu o hromadném úmrtí obyvatel Prahy r. 1771, nejspíše také jeho rukou je na ff. 1v a 130r perem obkreslen filigrán.

Literatura: Doležalová, M. *Neautorské textové změny na příkladu jezuitské cenzury v tištěné literární produkci konce 16. století. Diplomová práce na FF UK. S. 64–68 a nepaginovaná příloha; Truhlář, A.; Hrdina, K.; Hejnic, J.; Martínek J. Rukověť humanistického básnictví v Čechách a na Moravě I–V, Praha 1966–1982; zvl. sv. 2. Č–J. Praha, 1966, s. 266–267 (Jiří Hanuš Velimský) a sv. 4. N–Ř, Praha, 1973, s. 151 (Josef Petricius); Hejnic, J. *Paměti Jiřího Hanuše Velimského a humanisté doby rudolfínské v Kostelci nad Labem. Knihy a dějiny. 1999, roč. 6, č. 1–2, s. 1–35.**

8

sign. 503 A 5

1592–1805, Čechy (Kadaň, Písek), pap., 263 ff. vevázaných do Kalendáře historického Daniela Adama z Veleslavína (Praha 1590), 30,0:19,6 cm; vazba původní, 31,7:21,0 cm.

Filigrán: jednočlenný, v podobě štítku se dvěma věžemi (Zuman neuvádí), varianta k č. 15 940 (Schaffhouse 1582), viz Briquet, s. 803.

Foliace: 1995; ff. 1r, 2r, 3r–6r, 7r–26r, 27rv, 28v–33r, 34r–36r, 37r–38r, 39r–40v, 41v–47r, 48r, 50r–51r, 52r–60r, 61v–62r, 63r–66r, 67r–68r, 69r–72r, 73r–78r, 79r–80r, 81r–83r, 84r–87r, 88r–92r, 93v–97v, 99r, 100r, 101r–106v, 107v–108r, 109r, 110v–112v, 113v–115r, 116r–119r, 120r, 121r, 122r–125v, 126v–128r, 129r, 130r–132r, 133v, 135rv, 136v, 137v–138v, 140r, 141r, 142r–147v, 148v, 151r–160r, 161r, 162r–170v, 172r–177v, 178v–185r, 186r–189v, 190v–192r, 193r–196v, 197v, 198v–201r, 202r–205r, 206v–210r, 211r–214v, 215v, 216v–224r, 225r–228v, 230r–232r, 233r, 234v, 235v–239r, 240r–241r, 242r–244v, 246r–260r, 261r–263r prázdná, listy mezi pp.)****^{(6v–1, 2–3, 4–5, 6–7, 8–9, 10–11, 16–17, 18–19, 20–21, 22–23, 24–25, 28–29, 32–33, 60–61, 58–59, 60–61, 66–67, 70–71, 78–79, 80–81, 84–85, 86–87, 90–91, 94–95, 102–103, 134–135, 138–139, 146–147, 148–149, 162–163, 216–217, 238–239, 258–259, 294–295, 306–307, 348–349, 364–365, 366–367, 368–369, 424–425, 428–429, 460–461, 474–475, 506–507, 528–529, 588–589, 590–591, 592–593, 600–601, 608–609, 612–613, 614–615, 624–625 a 634–635 vyříznuty.}

Písmo: 3 písaři, písař A = Adam Bavorovec z Hagenbrücku v letech 1592–1594, písař B = neznámý měšťan z Písku v letech 1705–1716, písař C = neznámý písař na přelomu 19. a 20. století (viz níže).

Vazba: prkénková, potažená vepřovicí a bohatě zdobená vytlačováním pásy s propletenci a vějíři, rostlinnými pásy a medailonky poprsí v mnohonásobném obdélníkovém rámci, na přední desce vytlačen monogram „A B Z H“ [= Adam Bavorovec z Hagenbrücku] a letopočet „1 5 9 2“, hřbet

o 4 vazech, mezipolí nezdobena, částečně odtržená horní část hřbetu dodatečně přišitá červenou nití k přední desce, původní pár spon ztracen, druhotně nahrazen (v 18. století) jiným, z něhož dnes dochována pouze jedna spona, stopy po červeně barvené ořízce, vazba částečně poškozená.

Provenience: na předním předsádkovém listu, který byl druhotně nalepen na přideštití, zaškrtnané přípis, na předním přideštití fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, perem dopsáno přír. č. „17 018“, tužkou sign. „503 A 5“; koupeno od Knihy – antikvariát, n. p. Plzeň, za 10 500 Kčs, zapsáno 22. 12. 1988.

[Historické poznámky z let 1592–1805]

Historické poznámky zapsané v tisku Veleslavínova Kalendáře historického z roku 1590 (Knihopis č. 59, tento exemplář neuvádí) a na vevázaných listech z let 1592–1805. Tisk patřil původně konšelů v Kadani (okr. Chomutov) Adamu Bavorovcovi z Hagenbrücku (viz f. 229r „Leth[a 15]92. Když sme Ya Adam Baworowecz z Hagenbryku [...]“ i supralibros na přední desce), jehož česko-německé zápisy z let 1592–1594, týkající se převážně jednání Kadaně s pražskými úřady o náboženské svobody (částečně přeškrtnané pozdější cenzurou), čteme na f. 93r (zpětné převzetí správy nejmenovaného kostela v roce 1594, přeškrtnuto cenzurou, též na pp. 258 a 271 tisku německy), na f. 133r (záznam o odevzdání klíčů tohoto kostela v r. 1592) a na ff. 178r, 229rv a 234r (popis jednání kadaňských konšelů, jehož se zúčastnil i Bavorovec, s úředníky České dvorské kanceláře v otázkách přijímání podobojí v srpnu r. 1592 a jejich následné uvěznění), na f. 232v popis dalšího jednání v Praze 1. listopadu 1593 (německy); jeho další poznámky byly pravděpodobně na vyřiznutých listech. Na počátku 18. století byl Kalendář ve vlastnictví neznámého měšťana v Písku, jehož se nepodařilo podle Sedláčkových Dějin královského krajského města Písku nad Otavou I. (Písek 1911) identifikovat; vedle česko-latinských zápisů obvyklých historických událostí z let 1705–1716 se objevují i opisy písemností městské kanceláře, a to na f. 60v narovnání mezi Pískem a panstvím drahonickým (= Drahonice, okr. Strakonice) „o Starau Rzeku“, tj. o Otavu z r. 1707; na f. 92v záznam o smrti císaře Leopolda I. r. 1705, nástupu Josefa I. na trůn a jeho smrti r. 1711; na f. 98r o zatmění Slunce 1706 (latinsky a česky, pokračuje i na p. 257 tisku); na f. 113r o krupobití „u miesta Pisku nad Wattawau“ r. 1708; na f. 126r o studeném počasí r. 1705; na f. 137r o korunovací císaře Karla VI.; na f. 139rv popis záležitostí píseckého pivovaru v l. 1705–1706; na f. 161v o povodni na Otavě r. 1705; na f. 171rv zpráva o vítězství Evžena Savojského u Varaždínu (Chorvatsko) nad Turky r. 1716 (začíná již na p. 418 tisku), která je doplněna dvěma anonymními latinskými skladbami, první s nadpisem „Epigramma Piscensis Poëtae de Victoria Intra Turcas Mense Augusto“, druhá s titulem „Prognosticon“, s českou poznámkou „Čzert ge wem to gegich Requiem.“; na p. 214 tisku o smrti císaře Josefa I. r. 1711 a na pp. 531 a 624 o volbě Karla VI. za císaře r. 1711 ve Frankfurtu nad Mohanem. Přípisek z roku 1718 o požáru Putimi (okr. Písek) na f. 245 r je již zapsán jinou rukou. Někdy v této době prošla kniha církevní cenzurou; dokládají to inkoustem přeškrtnaná místa, časté komentáře tištěného textu, obvykle např. „Kaczyrz“, „1. class[is] Kaczyrz“, na některých místech je připsáno „NB“, ale příslušná vysvětlující poznámka cenzora již chybí, na pp. 293 a 369 zamazány rudkou celé odstavce. Ve druhé polovině 18. století neznámý písař cenzurou zaškrtnaná místa znovu opsál, a to jak v samotném tisku, tak (většinou) na vevázané listy, ale nikoliv důsledně; ojediněle se objevují také vlastní komentáře, např. na f. 28r glosuje hodnocení papeže Julia II. (udatný a statečný bojovník) z p. 100 tisku slovy „Cristus [sic] P[án] taky bogowal; ale gak?“. Na počátku 19. století pokračoval v zápisech neznámý písař, k jehož částečné lokalizaci by mohla sloužit jediná datovaná poznámka na f. 26v: „1805 dne 20 Unora bil gsem w malině [= Malín, část Kutné Hory] pro komisaře a wez gsem ge do lhoti“ (neurčeno); jeho rukou je dále na p. [II] zapsán zlomek českého receptu, na p. 4 další český recept s incipitem „Kdo ma něczo shnilého w zalutku a smrdi mu z hubi [...]“ a na f. Fff^r tisku stručný záznam o popravách 27 „Muczedlniku“ roku 1621, přičemž jmenovitě je uveden pouze Kryštof Harant z Polžic a Bez-

družic; od téhož písaře pochází také komentář tištěného textu (kladné hodnocení Jana Hlavsy z Liboslavi na s. 33 je cenzurou zamazáno s poznámkou „widal biblij MDVI“, tj. Bibli benátskou, viz Knihopis 1097). Na ff. 48v–49v rukopisu a p. 151 tisku je pod názvem „Historické drobnosti“ odlišnou rukou z přelomu 19.–20. stol. zapsána pověst o Hynkovi Bočkovi z Kunštátu (příčemž písař patrně spojil Hynka a Bočka z Kunštátu z jevišovické větve rodu), o níž podle pisatele, nepochybně nekatolíka (jeho šifra na f. 49r je nečitelná) existuje „dosud neuveřejněná Balada“, jež začínala „Umřel v Kunštátě [okr. Blansko] pana pana Bočka rychtář ač nedal jeho pochovati farář; byl pravdy milovník, faráře protivník“. Přiložen útržek nezjištěných novin z června roku 1917 (?) se zprávami z balkánského bojiště.

Literatura: Sedláček, A. *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou. Díl 1. Písek, 1911.*

9

sign. 503 B 22

s. XVII. ex. + XVIII. med., Čechy, pap., 180 ff. vevázaných do tisku Nového zákona (Praha 1564), 15,7:11,1 cm; vazba mladší, z poloviny 19. století, 16,8:11,4 cm.

Filigrán: nezřetelný.

Foliace: 1996; ff. 12v, 49v, 144v, 165r–166r, 173rv, 180v prázdná, část textu zničena oříznutím.

Písmo: 2 neznámí písaři, A = na konci 17. století, B = v polovině 18. století.

Výzdoba: živá záhlaví a stránkové kustody poškozeny při oříznutí, primitivní perokresebné iniciálky ve volném prostoru, marginální odkazy po stranách.

Vazba: prkénková, potažená hnědou kůží, zdobená vytačovanými linkami a pletencem podél okrajů, v rozích mušle, uprostřed přední desky kříž, uprostřed zadní desky dvě mušle, hřbet o třech vazech, zdoben ve druhém mezipolí vytačovanou devisou „IHS“, ve třetím mezipolí majuskulním monogramem (vlastníka ?) „VN“, tvořeným vytačovanými stylizovanými kvítky, červeně stříkaná ořízka, pár kožených spon zakončených železným kováním. Vazba pochází od téhož knihvazače, který vázal český rukopisný kancionál z 18. století, viz rukopis sign. 504 B 17, č. soupisu 27.

Provenience: na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 48r a 180v), tužkou přír. č. „023 639“ a sign. „503 B 22“, na f. 13r rukopisu částečně čitelný přípisek z poloviny 18. století „Revidi et resti[...] Josephus Hira[...]“; muzeum tisk získalo od Jana Linky, studenta FF UK, který jej koupil r. 1996 v antikvariátu v České Lípě za 1200 Kč (podle ústního sdělení antikváře pochází původní majitel z východních Čech), zapsáno 1. 8. 1996.

f. 1r: „Nowy Zakon totižto Wsseckna Ewangelytska Pisma Cztyřz Ewangelystuw, tolykež Swateho Pawla Episstoly, y ginych Aposstoluw Kanonyky, tež y zgeweni Swateho Jana. Gsau také Nazad Po Psane Ržečzi Stareho Zakona kterež se Každého dne přzes czely Pust, w Czyrkwi Křzestianske Čztaw. Gest Wytissten W Starem Městě Pražskem, u Giřziho Melantrycha z Awentynu“

ff. 1v–180r: „Předmluwa Swateho Geronyma na zakon Nowy. Mnozy byly Kteryž Ewangeliu spisowaly, ... x ... [Yy⁶r: Začijná se Registrum ...] ... Ewangeliu S[vatéh]o Marka u XIII Kap[itoly] Poczat[ek] To gest: Když Pak uzwite o tom Koncy:“

Přepis téměř jedné čtvrtiny Nového zákona, který doplňuje torzovitý tištěný exemplář, vytištěný Jiřím Melantrichem z Aventinu roku 1564 (Knihopis č. 17 109, tento exemplář neviduje). Větší část tohoto opisu vznikla někdy v polovině 18. století, kdy byl celý konvolut zkompletován; jedná se o ff. 1r–12r, 19r–20v, 44r–49r, 52r–57v, 59r–68v, 71r–144r, 145r–146v a 149r–180v. Přitom bylo použito několik listů (ff. 13r–18v, 21r–43v, 50r–51v, 58rv, 69rv, 70rv a 147r–148v) s opsaným textem, který vznikl již dříve, při starší opravě tisku, nejspíše na konci 17. století, nejpozději

na počátku 18. století. V polovině 19. století byl konvolut převázán a při oříznutí byly zničeny okrajové části textu.

Literatura: Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.

10

sign. 503 D 12

 Tab. IV

s. XV. med., Čechy (Plzeň ?), pap., 323 ff., 31,5:21,7 cm; vazba soudobá, 33,1:22,1 cm.

Filigrány: střídají se tři druhy papíru s jednočlenným filigránem; na f. 1 filigrán v podobě býčí hlavy se čtyřlístkem, vzdálená varianta k č. 14 719 (zde pětilístek, Bergamo 1438), na f. 323 filigrán v podobě býčí hlavy s šestilístkem a křížem, blízká varianta k č. 14 822 (Praha 1446); zbytek rukopisu, pokud se dá soudit z nezřetelných otisků, je tvořen jednočlenným filigránem v podobě věže, vzdálené varianty k č. 15 873 (Mnichov 1447–1457) a č. 15 875 (Straubing 1452), viz Briquet, s. 741, 745 a 799.

Foliace: novodobá; ff. 1v, 2v a 320v–324v prázdná, zadní a přední přideštití při opravě vazby odstraněno, dochovány pouze pergamenové záložky pro zpevnění, rukopis na dolní hraně porušen (především v první části) vlhkem a plísní.

Skladba kodexu: oktater (z něhož byly poslední dva listy oříznuty bez ztráty textu) 25 sexternů a jeden kvatern, za nímž následuje jeden list (= f. 323). Dochovány složkové kustody, částečně poškozené oříznutím.

Písmo: gothica cursiva ve 2 sloupcích o 55 řádcích v předkresleném zrcadle o rozměrech 25,0:15,0 cm, jeden neznámý písař z poloviny 15. století.

Výzdoba: na f. 3r celostránková iniciála **F**-Ili, ohraničená zelenou linkou ve dvou odstínech, fialový stylizovaný akant, florální výběžky vybíhající rozvilinkami k dolnímu i hornímu okraji stránky, na začátku každé části slovníku majuskulní plné písmeno ve čtvercovém ornamentálním pozadí, zdobené zelenou, fialovou, zlatou, hnědou, žlutou, modrou a červenou, a to **A** (f. 3v, zalomená do 12 řádků), **B** (f. 24v, zalomená do 12 řádků), **C** (f. 29r, zalomená do 12 řádků), **D** (f. 55r, zalomená do 12 řádků), **E** (f. 65v, zalomená do 10 řádků), **F** (f. 77r), **G** (f. 88v, zalomená do 10 řádků), **H** (f. 95r), **I** (f. 99v, zalomená do 13 řádků), **K** (f. 114v, zalomená do 8 řádků), **L** (f. 115v, zalomená do 12 řádků), **M** (f. 128v, zalomená do 9 řádků), **N** (f. 149r, zalomená do 11 řádků), **O** (f. 159r, zalomená do 12 řádků), **P** (f. 169r, zalomená do 12 řádků), **Q** (f. 203v, zalomená do 11 řádků), **R** (f. 209v, zalomená do 11. řádků), **S** (f. 220v, zalomená do 11 řádků), **U** (f. 254r, zalomená do 12 řádků), **V** (f. 268r, zalomená do 12 řádků), **X** (f. 280v, zalomená do 11 řádků), **Y** (f. 281r, zalomená do 8 řádků, s náčrtem rozvilinky olůvkem na spodním okraji listu), **Z** (f. 283v, zalomená do 12 řádků) a **V-Ox** (f. 284v, zalomená do 11 řádků). Červené a modré versálky zalomené do 3 řádků. Na f. 84v akvarel dvou kruhů v obdélníku (4,2:8,0 cm) nadepsané „Duo arcuľi“, na f. 204r a 204v akvarel zobrazující kruhy ve čtverci (6,7:6,7 a 7,0:6,7 cm). Proškrtý žlutě, incipity hesel červeně, červené marginální odkazy po stranách.

Vazba: prkénková, potažená hnědou kůží, velmi poškozenou (se stopami po červotoči), která byla novodobě restaurována. Na zadní i přední desce zdobena vytlačováním, a to kosočtverci v obdélníkovém rámci z jednoduchých linek, routy s nezřetelnými terčíky, na obou deskách stopy po rohových i středových puklách (přední deska navíc původně zdobena 2 menšími puklami, jež byly připraveny nad a pod středovou puklu), stopy po úchytkách na dvě spony, hřbet o 4 vazech, částečně odtržen, bez ozdob, v prvním mezipolí hřbetu stopy po starší nálepce.

Provenience: na přední desce bílou tuší starší přír. č. „5898“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně a nálepka s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v němž razítkovým číslem „28“ a tuší číslo „5898“, na zadní desce nálepka se starší sign. „3/3-17“, na pergamenové záložce před f. 1 červenou tužkou „Inv. čís. 5898“, na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „ZÁDUŠNÍ ÚŘAD“

V PLZNI“ (též na ff. 10r, 48r 128v, 129r, 188r, 251r, 284v, 285r, 286v, 299r a 315r), tamtéž oranžová nálepka s razítkovým č. „5898“, černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Zápa-dočeského muzea V PLZNI“, perem starší sign. „UP 3/3-17“ (škrtnuto), přír. č. „15 489“, tužkou platná signatura „503 D 12“, na f. 2r tužkou „čís. inv. 5898“, na f. 3r perem připsal Felixe Mollera z počátku 17. století „Ex libris Archidiaconatus Pilsnensis“, fialové razítkové inv. č. plzeňského arciděkanství „28“ s dalším razítkem „Inventárně provedeno“, tamtéž červeným perem „Inv. 5898“; dar z knihovny kostela sv. Bartoloměje v Plzni (rok neuveden), převedeno z uměleckoprůmyslo-vého oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 23. 7. 1985.

a) [Papias [?]: De expositione vocabulorum]

ff. 3r–284r: „F-Ili utero carissime sc[ri]bere debui si potuisse[m] potui si mee uolutati [sic] crist[us] sue gr[ati]e po[n]dus ad hibusset Earum quas novi l[itte]rarum disciplinis in p[raese]ntia vos edocuisse ... x ... q[uod] recepta talo, q[uam] firmit[ur] teneatis ut ad n[ost]ri desiderij p[er]fectu[m] p[er] venire valeatis“

Latinský výkladový slovník De expositione vocabulorum pravděpodobně anonyma zvaného Papias, který vznikl po r. 1045, v opise pořízeném v Čechách po polovině 15. století; k identifikaci srov. začátek vlastního slovníku na f. 3v „Incipit de A. littera In o[mn]ib[us] gentib[us] ideo p[ri]or e[st] l[itte]ra[rum] q[uod] ip[s]a nasce[n]tib[us] uocem p[ri]or apperiat [...]“. Na f. 245v červeně připsal „panna anna buoh“ a na f. 246r „pan buoh bud s nami“, pocházející od stejného písaře, který psal vlastní rukopis.

b) [Tractatus grammaticus]

ff. 284v–320r: „Sequit[ur] nu[n]c de uoce. Vox est aeris ad lingua[m] tenuissima p[er]cussio v[e]l q[uod] p[ro]p[ri]e auribus accidit ... x ... qua p[ro]pter ergo igitur quia sibi quoq[ue] i[n]ponu[n]t[ur] ut est aut[em] tenui et atq[ue] equidem et nam namq[ue] Tu aute[m] domi[n]e miserere nostri AMEN“

Latinská gramatika nejasného původu, zapsaná týměž písařem ve stejné úpravě jako předchozí text, na nějž plynule navazuje.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko–průmyslového musea města Plzně, kniha V, s. 0113–0014, inv. č. 5898; Inventář starých tisků a rukopisů z knihovny arciděkanství plzeňského (rukopis SVK PK, bez sign.), fol. 19, č. 5898.*

Literatura: Brodský, P.; Hlaváčková, H.; Stejskal, K. *Knížní malba. In Fajt, J. (red.) Gotika v západních Čechách (1230–1530) II. Praha: Národní galerie, 1996. s. 485, č. 65 (hb = Hana Hlaváčková), obr. 587–588 a LXXXIV a–b; Lexikon des Mittelalters. Bd. VI. München und Zürich, 1993, s. 1663; Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha 2001, s. 109.*

Edice: *Papias, De expositione vocabulorum [CD ROM]. Praha: Albertina icome Praha, 2002.*

11

sign. 504 B 1

 Tab. V, VI

s. XVIII. med.–ex., Německo, pap., [IV] + 190 pp., 19,0:14,4 cm; vazba původní, 19,7:14,6 cm.

Filigrán: z nejasného filigránu cizího původu patrna písmena „CAS“ (?).

Písmo: 1 neznámý písař ve 2. polovině 18. století.

Paginace: původní; pp. [I], [IV] a 190 prázdné.

Výzdoba: text psán kaligrafickým kurentem v rámečku z dvojlinky, nadpisy a odkazy na Bibli červeně, titul v rámci s bohatými perokresebnými florálními motivy, na začátku většiny modliteb

perokresebné iniciály, bohatě zdobené florálními nebo ornamentálními motivy, nejčastěji v obdélníkovém rámečku (2,7:2,5 cm), zalomené do 5 řádků, množství kvalitních perokresebných florálních vlysů, na pp. 17 a 42 vlysy zobrazující kostel, na p. 19 nástroje Kristova utrpení a další náboženské motivy, invokace v litaních ve vertikálních perokresebných páskách, na p. [II] nesignovaná celostránková perokreseba kostela obehnaného zdí v rámci bohatě zdobeném florálními ornamenty (14,2:10,3 cm).

Vazba: prkénková, potažená černou kůží, zdobená vytlačovanými a zlacenými voluntami podél okrajové dvojlinky, v rozích kvítky, hřbet hladký, zdoben vytlačovanými a zlacenými příčnými linkami a florálními výběžky, zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce vazby bílou barvou inv. č. „5425“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním příděšti grafické exlibris s textem „KNIHOVNA historického musea král. města Plzně“, sign. „J. R. PORT V PLZNI.“, tamtéž perem „Inv. 5425“ a tužkou platná sign. „504 B 1“ tužkou, na p. [III] perem „Inv. č. 5425“, na p. [IV] obdélníkové razítko „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem starší sign. „UP 2/1-19“ a přír. č. „15 524“; vložen štítek se strojopisným textem „NĚMECKO OKOLO R. 1775“; Umělecko-průmyslové museum města Plzně převzalo ze sbírek Historického muzea (rok neuveden), převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 24. 7. 1985.

p. [III]: **„Geistliches Blumen=Büschlein. [sic] Worinnen Verschiedene Gebetter, wie auch Litaneyen, Zum Gebrauch, und Seelen=Nutz, eines Eyffrig=Catholischen Christen versammelt seynd.“**

pp. 1–185: **„Kurtze Unterweisung Für den Morgen und gantzen Tag. Wann die Stund kommen ist, daß mann aufstehen soll so verzeuchs [sic] nicht. Eccl. 37. 15. H-Öert, wie dir zuruffet der Apostel Paulus Rom. 13. 11. die Stund ist da, das wir von Schlaff aufstehen ... x ... [p. 183: Ein kräftiges Gebett für das gemeine Anliegen der Christenheit.] ... und Dort mit allen Außerwöhlen erlangen, daß wir in ewiger Freud und Seeligkeit dich loben und ehren mögen. Amen.“**

Německá modlitební kniha z 2. poloviny 18. století, mj. na pp. 129–133 „Herzliches Exempel“ prince Evžena Savojského (1663–1736), na pp. 186–188 „Register“, na p. 189 jiným písařem z konce 18. století zapsána „Advents Andacht“.

Prameny: Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0265–0266, inv. č. 5425.

12

sign. 504 B 2

1774, Čechy (?), pap., [II] + 254 pp., 18,3:11,8 cm; vazba původní, 19,0:12,3 cm.

Filigrán: dvoučlenný, v podobě kartuše s poštovní trubkou a lilíí, Zuman uvádí celou řadu variant.

Paginace: původní.

Písmo: 1 písař = monogramista J. L. J. B. v r. 1774.

Výzdoba: text v rámečku z dvojlinky, nadpisy kaligrafickým kurentem, jednoduché ornamentální iniciálky, živá záhlaví, stránkové kustody, titulní list v obdélníkovém rámci zdobeném perokresebným rostlinným motivem, s devisou „IHS“ v medailonku, na konci modlitební knihy na p. 251 perokresebný florální věnec se slovy „MARIA“ a „AMEN“, jež tvoří závěr textu.

Vazba: prkénková (přední prkénko zlomeno), potažená hnědou kůží (na přední desce světlejší barvy), zdobená vytlačovaným a zlaceným florálním motivem podél okrajové linky, hladký hřbet, zdoben vytlačovanými a zlacenými prolamovanými linkami, zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce vazby dvakrát černou a bílou barvou inv. č. „5422“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na druhém listu přední předsádky recto perem „Zakoupeno dne 29/3 1906 od Fleischmanna za 10 Kor. AB [= Antonín Bayer].“, na p. [I] perem „Inv. 5422.“, na p. [II] obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem doplněna starší sign. „UP 2/1-23“ a přír. č. „15 528“; vložen štítek se strojopisným textem „ITALIE ŘÍM, PAPEŽSKÁ DÍLNA OKOLO R. 1800.“, který se ale vztahuje k jinému rukopisu nebo tisku ze sbírek bývalého Umělecko-průmyslového musea města Plzně; zakoupeno u firmy Fleischmann r. 1906, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 24. 7. 1985.

p. [I]: „**Gebet Buch. Welches wird Genant Kurtz und Guth das Böse Nimand das Gutte mir und Dir. Geschriben im Jahr 1774 Schreiber dessen J. L. J. B.**“

pp. 1–251: „**Morgen=Gebetter.** So bald du dich angezogen hast, so knye nider [!] und sprich. Im Namen Gott des Vatters, und des Sohnes, und des H. Geistes, Amen. ICh anbete, grusse und benedeye [!] dich, ... x ... [p. 246: **Zum Veschluß [!] Ein überaus schönes Gebet um alle Tugend.**] ... daß ich mich deines Wohlthaten in diesen Leben gebrauche durch die Gnad und in andern Leben deines freuden genieße durch MARIA. AMEN“

Německá modlitební kniha z roku 1774, po vlastním textu následuje na pp. 252–254 „Register.“

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0265–0266, inv. č. 5422.*

13

sign. 504 B 3

 Tab. VII

1853, Čechy (Kyšice), pap., 135 ff., 18,2:11,7 cm; vazba původní, 18,8:12,1 cm.

Foliace: 1996; ff. 133v–135r prázdná.

Písmo: 1 písař = Jan Krásný r. 1853.

Výzdoba: text psán ve florálním věnci, nadpisy a začátky modliteb bohatě kolorovány zelenou, červenou, žlutou, modrou a fialovou barvou, titulní list v rostlinném rámci s kolorovaným zobrazením Beránka Božího ve florálním věnci, na ff. 19v–28r, 29v–38r a 39v–47r je text psán v rámci s ornamentálně nebo florálně zdobenými sloupy, které jsou místy doplněny anděly, držícími hudební nástroje či jiné atributy: na ff. 19v–20r s trumpetami, na ff. 21v–22r s dvojími píšťalami, na ff. 25v–26r s rouškou sv. Veroniky, na ff. 31v–32r s mluvící páskou a textem „ECCE GLORIA“, na ff. 36r–37v s harfami a na ff. 44v–45r se symbolem Ducha Svatého; na konci kapitol kolorované kvítky. Rukopis je dále doplněn kolorovanými akvarely: na f. 60v sv. Anna v rostlinném rámci s textem „O! přeswatá Anno matko Králowný nebeské, orodüg za nas.“, na f. 77v sv. Josef (přímo v textu), na f. 85v Panna Marie Sedmibolestná v obdélníkovém rámci s textem „Orodug za nás swatá Božj Rodičko abi[c]hom hodni bily učiněnj zasljbenj Kristowich.“, na f. 92v sv. Jan Nepomucký v rostlinném rámci s textem „O Heiliger Johann von Nepomuk pewahre [!] uns von allen Übel.“ a na f. 96v narození Ježíše s Pannou Marií a sv. Josefem.

Vazba: prkénková, potažená hnědým sametem, s ozdobným kováním z postříbřené mosazi, na přední desce uprostřed se symbolem Nejsvětější Svátosti, na zadní desce s reliéfem Jana Křtitele, kovové zapínání s přezkou ve tvaru obdélníku s reliéfními symboly Kristova utrpení, na obou deskách stopy po rohovém kování, které je dnes ztraceno, hladký hřbet odtržen, ale dochován (vložen dovnitř), zlacená ořízka.

Provenience: na předním přidešti tužkou „18 2/12 99 Kassovní př. č. 177.“, perem „Inv. čís. 5248.“ Umělecko–průmyslového musea města Plzně, černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem starší signatura „UP 2/1–47“ (škrtnuto), tužkou platná sign. „504 B 3“ a perem přír. číslo „15 552“, na prvním listu přední předsádky recto perem „č. 606.“, tamtéž a na versu tohoto listu modré kulaté razítko s opisem „PRŮM. MUSEUM V PLZNI GEWERBEMUSEUM PILSEN“, na f. 1v razítkem inv. č. „5248“, na f. 47r perem č. „5248“, založen štítek s týmž razítkovým číslem, na f. 133r mladší poznámka „Pisatelem a pracovníkem knihy teto byl jest Jan Krásný rolník v Kyšicích u Plzne“, na f. 135v od téhož písaře „Tyto knížky byly darovaný Sinu 1860 Vojtechovi novému rolníku v Kyšicích Pak přešli in dedictvím [!] na Sina jeho Martina Novyho v roce 1866 k uctený pro pamatky jejich.“; získáno r. 1899 bez udání původu, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 24. 7. 1985.

f. 1r: „Ragská Ruže.“

ff. 2r–132r: „**Modlitby ran[n]j.** K tobě, ó milý Bože! procitugý [!] a wstáwam we gmenu Otce y Syna y Ducha Sw[atého] Amen. Wstawam we gmenu Twem o Ježíssy ... x ... [f. 129v: **Pjseň rannj**] ... Bud' wssech wiernjch swatjch Pánem Ať Tě ctjme wečně wekuw Amen.“

Česká modlitební kniha opsaná roku 1853 Janem Krásným z Kyšic (okr. Plzeň–sever), srov. přepis na f. 132v „Tato knjzka bila dopsaná dne 15ho Března w roku 1853. Spisowatel sobě žádá bi tato knjzka byla wunj Bohu ljbeznau, aby wedla dusse křestánské k spasenj. Tež aby alespoň srdečné wzdechnutí k geho pamatce se stalo. AMEN.“, viz též poznámka na f. 133r. Na ff. 54v–58r jsou zapsány „Dvě wroucné modlitby k sw[atým] mučedlnjkům, dědičům a patronům králostwj českého“ (Josef, Zikmund, Václav, Vít, Vojtěch, Lidmila, Fabián a Šebestián, Crha a Strachota, Ivan, Norbert a Jan Nepomucký), na ff. 59r–60r „Modlitba k swatému Walentjnu, biskupu a mučedlnjku“, na ff. 93r–94v „Modlitba k swatemu Jánu Nepomuckému.“, na ff. 94v–95v „Modlitba k neposkwrněnému gazyku swatého Jána.“

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko–průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0215–0218, inv. č. 5248.*

14

sign. 504 B 4

1777, Morava (Jihlava), pap., 167 (recte 166) pp., 16,7:10,4 cm; vazba původní, 16,7:10,7 cm.

Filigrán: nezřetelný.

Paginace: původní; p. 167 prázdná, po p. 87 číslováno 89, pp. 1–14 uvolněny z vazby, ale neztraceny.

Písmo: 1 neznámý písař z Jihlavy v r. 1777.

Výzdoba: text v rámečku z mnohonásobné linky, nadpisy kaligrafickým kurentem, jednoduché ornamentální iniciálky, barevně nezdobeno.

Vazba: lepenková (použity zlomky předtištěných formulářů s nadpisem „Extra Geld=empfang Vor das über den jährlichen Saltz=Vorlaag.“), poškozena vlkostí, desky pokryty černou kůží, zdobeny vytlačovanými a zlacenými florálními motivy podél okrajové linky, na přední desce vytlačený a zlacený monogram „B. R.“, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena příčnými vytlačovanými linkami a květinami, zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce bílou barvou inv. č. „7976“ Umělecko–průmyslového musea města Plzně, na předním přidešti perem připsesk Antonína Bayera „Dar od veldüst. pána Maura zde 19 17/8 11“, černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem doplněno přír. č. „15 407“ a starší sign. „UP 3/1–34“ (škrtnuto), tužkou připsána platná sign. „504 B 4“, na p. 1 perem „Inv. čís. 7976“, dar faráře Maura z r. 1911, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 22. 7. 1985.

- p. 1: „**Kurzer Begriff der nothwendigsten Gebettern, Eines katolischen Christen eingerichtet Auf jene Weiß [sic], welche in dem kleinen Chategismo [sic] angezeigt worden. Verfertigt, und verbessert Von Mathaeo Vogell, Priestern der Gesellschaft Jesu. Cum Privilegio Sacrae Caesereae Majestatis et permissu Superiorum. Script[um] Iglaviae in Moravia 1777.**“
- pp. 2–166: „**Nothwendigste Gebetter. Eines Katolischen Christen. Frühe= Gebett.** Im Nahmen des Vaters, und des Sohnes, und des heiligen Geistes, amen. Welobt [sic] und gebenedeyet sage die aller Heiligste ... x ... **[In allen Anliegen.]** ... o allmächtig Gott, der du und allmächtig starken Gott, der du Lebest und regierest in Ewigkeit, amen.“

Německá modlitební kniha opsaná r. 1777 v Jihlavě podle tištěné předlohy jezuita Matyáše Vogela (1695–asi 1767), a to nejspíše podle některého z tisků vydaných v Kolíně nad Rýnem roku 1745 nebo 1753, srov. literaturu uvedenou níže. Vloženy dva tisky osmerkového formátu z přelomu 18. a 19. století: jednolistový zlomek z většího celku, nadepsaný „Zweiter Meßgesang.“ a dvoulistová „Kriegsgebet zum Gebrauch des Brünner Kirchsprenghels.“ s impresem „Brünn, gedruckt und verlegt, bei Johann Silvester Siedler, Buchdrucker und Buchhändler.“, patrně z roku 1794, srov. Dokoupil 1978, s. 434, č. 20.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha VII, s. 0013–0014, inv. č. 7976.*

Literatura: *Backer, A.; Somervogel, A. Bibliografie de la Compagnie de Jésus. VIII. Paris, Bruxelles, 1896, sl. 879, č. 10 a 11; Dokoupil, V. Soupis brněnských tisků : staré tisky do r. 1800. Brno, 1978, s. 434, č. 20.*

15

sign. 504 B 5

 Tab. VIII

s. XIX. med.–ex., Čechy, pap., 90 ff., 15,6:9,5 cm; vazba starší, z 2. poloviny 18. století, 16,2:10,2 cm.

Foliace: 1993; ff. 1v, 2v, 90v prázdná.

Písmo: 1 neznámý písař ve 2. polovině 19. století.

Výzdoba: titul, nadpisy a konce modliteb psány několika druhy kaligrafického písma nebo kurzívní frakturou, doplněno zlacením a ornamentální perokresbou v pozadí.

Vazba: prkénková, potažená koží kůží, zdobená vytlačovanými a zlacenými rokokovými motivy ve tvaru mušliček, rozvilinek a kvítků, podobně zdoben i hladký hřbet, na přední desce vytlačen monogram „M Z“, při převazbě byly dodatečně připevněny ocelové nárožníky na vnější rohy a kování se sponou (zadní kování poškozeno, spona nedochována), zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce bílou barvou inv. č. „5906“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně (též černě na přední sponě), na předním přídeští štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v němž zapsán dárcé „39. Marie Reneltová Blovice [okr. Plzeň-jih] 818“ a dva štítky s popisem vazby a rukopisu „Česká vazba z 2hé pol. XVIII. stol. Koží kůže s tlačným dekorem“ a „Čechy polov. XIX. stol.“, tamtéž perem „Inv. č. 5906“ (též na f. 2r), tužkou „čís. inv. 5906“, na f. 2v černé obdélníkové razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, propisovací tužkou připsáno přír. č. „15 408“ a platná sign. „504 B 5“; zakoupeno od Marie Reneltové z Blovice r. 1911, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 22. 7. 1985.

- f. 2r: „**GEBETE Der im GEISTE der KATHOLISCHEN KIRCHE betende CHRIST**“
- ff. 3r–90r: „**Morgen Gebet.** Nun fühle ich wieder, daß ich lebe; die Nacht ist vorüber, ich erwachte. ... x ... [f. 89r: **GEBET zum heiligen Namenspatron**] ... daß er mich einst in der Zahl der Him[m]elsbrüder aufnehmen wird, wo ich ihn mit dir und allen Seligen ewig loben und preisen will. AMEN“

Německá modlitební kniha české provenience z 2. poloviny 19. století.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha V, s. 0115–0116, inv. č. 5906.*

16

sign. 504 B 6

s. XVIII. med.–ex., Čechy, pap., 210 ff., 17,4:10,7 cm; vazba původní, 17,9:10,8 cm.

Filigrán: dvoučlenný v podobě kartuše s poštovní trubkou a textem „BENSEN“, tj. výrobek papírny v Benešově nad Ploučnicí (okr. Děčín), blízká varianta viz Zuman 1932, tab. II č. 1a, s. 6.

Foliace: 1999; ff. 1r–2v a 207r–210v prázdná.

Písmo: 1 neznámý písař v 70. letech 18. století.

Výzdoba: kaligrafický text v rámečku z dvojlinky, zvýrazněné nadpisy, na f. 2v nesignovaná lavírovaná perokresba Ukřižování Krista (12,6:8,1 cm).

Vazba: prkénková, desky a hřbet potaženy hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným a zlaceným florálním vlysem podél okrajové linky a rámcové kompozice, uprostřed desek stylizovaný květ, na přední desce dole letopočet „1770“, hřbet o 5 vazech, v mezípolích vytlačovaný a zlacený stylizovaný obdélník s květem uprostřed, zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce vazby bílou barvou inv. č. „5332“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním příděstí tuší „Inv. čís. 5322“ (též na f. 3r), na přední předsádce verso tužkou „Pan Labek zde 8 Kor“, perem datum získání rukopisu „19 20/12 09“ a papírový štítek s popisem vazby „Německá vazba z r. 1770., Telecí kůže s tlačnou dekorací.“ perem, na f. 3v černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, tužkou platná sign. „504 B 6“, perem starší sign. „UP 3/1-53“ (škrtnuto) a příř. č. „15 426“; zakoupeno od Ladislava Lábka za 8 Kč roku 1909, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 22. 7. 1985.

- f. 3r: „**OFFICIUM oder Tag-Zeiten von der Reinen, und Anbefleckten Empfangnuß Der Heiligen Jungfrauen und Gottes Gebahrerin MARIAE Samt andern Gebetern**“

ff. 4r–206v: „**Morgen Gebeth.** Allmächtiger ewiger Gott! ich armer elender Mensch dein unwürdiges Beschöpf ... x ... [f. 206r: **Salve Regina.**] ... O Wilde, O Gütige, O Süsse Jungfrau Maria.“

Německé hodinky a modlitby k Panně Marii z počátku 70. let 18. století.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0237–0238, inv. č. 5322.*

17

sign. 504 B 7

 Tab. IX

1779, Čechy, pap., [II] + 268 pp., 17,2:10,6 cm; vazba soudobá, 11,0:18,0 cm.

Filigrány: jednočlenný, v podobě kartuše s trubkou a textem „BENSEN“, tj. výrobek papírny v Benešově nad Ploučnicí (okr. Děčín) viz Zuman 1932, tab. II. 1a, s. 6, na předsádkách filigrán

v podobě korunovaného orla s textem „[TRAVT]ENAV“, tj. nedatovaná varianta výrobku trutnovské papírny, viz Zuman 1932, tab. XLIX. 3, s. 29.

Paginace: původní; nezahrnuje 9 listů, jejichž jedna strana zůstala prázdná a na druhou byly nalepeny rytiny (viz níže), pp. [II], 1, 2 a 265–268 prázdné.

Písmo: 1 písař = monogramista J. R. v r. 1779.

Výzdoba: text v rámečku z dvojité linky, nadpisy kaligraficky. Do rukopisu vlepeny tyto mědirytiny: **č. I** mezi pp. 128–129 Panna Marie Svatohorská s textem „Gratia Monte fluit, celer [sic] ut de Montibus und[a] Felix tam Sacro Czechia Monte fruens.“, kolorovaná, číslována nahoře „112“, signována dole „I[oannes] Berka sc[ulpsit] et ex[cudit] Prag[ae]“ (1758–po r. 1815), viz Thieme-Becker III, s. 419; **č. II** mezi pp. 138–139 hrob sv. Jana Nepomuckého s textem „Wahre Abildung des so kunstreich = als kostbahren Ehren=sargs, des. Heyl. Johannis von Nepomuk Martyrers in Prag.“, číslována nahoře „71“, signována dole „I[oannes] Berka sc[ulpsit] et ex[cudit]“; **č. III** mezi pp. 152–153 „S. IOSEPHUS.“ s textem „Benedictionem Omnium gentium dedit illi Dominus. Eccle. c. 44. v. 25.“, číslována nahoře „52“, signována dole „J[oannes] Balzer sc[ulpsit] et excud[it] Pragae et Lissae“ (1738–1799), viz Thieme-Becker II, s. 430; **č. IV** mezi pp. 170–171 Ukřížovaný Kristus s textem „Aut Amor; aut Furor est; qui Te mi CHRISTE peremit: Est amor, et Furor est, hic meus, ille TUUS.“, číslována nahoře „18“, signována dole „I[oannes] Berka sc[ulpsit] et exc[udit] Pragae.“; **č. V** mezi pp. 178–179 Zasnoubení P. Marie s textem nahoře „Veni de Libano SPONZA mea. Cant. 4. 8.“ a dole „Nomen Virginis MARIA erat. Luc. 1. 27.“, číslováno nahoře „18“, signováno dole „I[oannes] Berka sc[ulpsit] et exc[udit] Pragae.“; **č. VI** mezi pp. 194–195 P. Marie Samodruhá s textem nahoře „VIRGO MATER Et Verbum Caro factum est.“ a dole „Quod in ea natum est de Spiritu Sancto est.“, číslována nahoře „86“, sign. dole „C[um] P[rivilegio] Maj[estatis] Balzer sc[ulpsit] et excudit Pragae.“; **č. VII** mezi pp. 230–231 „S. FRANCISCUS SERAPH[inus]“ s textem dole „Educite me de praelio, quia oppido [sic] vulneratus sum. 2. Paral. 35. 23.“, číslována nahoře „141“, nesignována; **č. VIII** mezi pp. 238–239 „S. IOANNES BAPTISTA“, číslována nahoře „50“, signována dole „J[oannes] Berka sc[ulpsit] et excudit Pragae“ a **č. IX** mezi pp. 242–243 „S. FLORIAN^{us} MARTIR.“, číslována nahoře „131“, nesignována.

Vazba: prkénková, potažená tmavě zelenou kůží, bohatě zdobená vytačovaným a zlaceným bordurovým vzorem s florálním dekorem a planoucími srdci, na přední desce tlačенý letopočet „1783“, hřbet o pěti vazech s vytačovanými a zlacenými stylizovanými kvítky a vinnými hrozny v mezi-polích, zelená plátěná záložka, zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce vazby bílou barvou inv. č. „5489“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na prvním listu přední předsádky verso perem „Inv. čís. 5489.“ (též na p. 3), na p. [I] perem poznámka o získání „č. 27. Bílek J. – Plzeň, čpp. 678 ze dne 6/5 1927.“, na p. 4 černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem starší signatura „UP 3/1-54“ (škrtnuto) tužkou platná sign. „504 B 7“ a perem přír. č. „15 427“; zakoupeno od Jaroslava Bílka z Plzně r. 1927 za 250 Kč, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 22. 7. 1985.

p. 3: „**Außerlösende Andachten Zu der Heiligen Meß; Wie auch Morgen=Beicht=Communion und Abendgebether. Nebst Andern Andachts-übungen Zu Gott, und unterschlichen [sic] Heiligen Gottes.**“

pp. 5–264: „**Morgen Andachts;** Sobaldt du früch Erwachest; Er Höbe die Gemüth und Hertz zu Gottt ... x ... [p. 263: **Ein Schöner Abends Seegen.**] ... und zu der Ewigen seeligkeit befördern. Im nahmen Gott deß Vatters, und deß Sohnes, und deß heiligen Geistes Amen. 21. Augusti. Anno 17 J. R. 79.“

Německá modlitební kniha, kterou podle citovaného explicitu na p. 264 sepsal r. 1779 monogramista J. R.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0295–0296, inv. č. 5489.*

Literatura: *Výroční zpráva Západočeského umělecko-průmyslového musea města Plzně za správní rok 1927. Plzeň, 1928, s. 43, č. 58.*

18

sign. 504 B 8

s. XVIII. ex.–XIX. in., Čechy, pap., 122. ff., 18,2:11,2 cm; vazba původní, 18,6:12,1 cm.

Filigrán: jednočlenný, v podobě kartuše s poštovní trubkou a textem „BENSEN“, tj. varianta výrobku papírny v Benešově nad Ploučnicí (okr. Děčín), viz Zuman 1932, tab. III č. 2a, s. 6.

Foliace: 1999; ff. 1v–3v a 121v–122v prázdná, listy poškozeny vlhkostí.

Písmo: 2 písari = A neznámý písar na přelomu 18. a 19. století, B = neznámý písar na přelomu 18. a 19. století.

Výzdoba: nezdobeno, občasné podtrhy textu.

Vazba: lepenková, desky potaženy hnědým mramorovaným papírem, hřbet a růžky kožené, hřbet zdoben vytlačovanými a zlacenými příčnými linkami a ornamenty, v horní polovině hřbetu štítek s vytlačeným titulem „Fischers Auslegungs Kunde“, vazba poškozena vlhkem.

Provenience: na přední předsádce recto černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „026 969“ a platná sign. „504 B 8“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 7. 10. 1999.

f. 1r: „Auszug der Auslegungs, Kunde vorgetragen vom H[er]r Profess[or] Fischer I. Theil.“

ff. 4r–119v: „§ 1 Wüchtigkeit [sic] u[nd] Nutzen der Auslegungs Kunde. Wüchtig ist die Auslegnungs [!] Kunde, weit von ihr der wüchtige u[nd] richtige Verstand der Schriften, ... x ... [§ 240.] ..., kurz alles unverständliche genau u[nd] richtig bestim[m]en.“

Posluchačský záznam německých přednášek z katecheze Karla Františka Fischera (1762–1833), pražského univerzitního profesora a v letech 1810 a 1818 rektora Karlovy Univerzity, zapsaný neznámým posluchačem na přelomu 18. a 19. století. Text rozdělen do 240 paragrafů, na ff. 120r–121r zapsal pod názvem „Zum des ersten Theils.“ jiný písar otázky ke zkoušce z tohoto předmětu. Další záznamy z přednášek K. F. Fischera viz např. v soupisech Bohumila Ryby.

Literatura: Ryba, B. *Soupis rukopisů Strahovské knihovny Památníku národního písemnictví. III. Praha, 1979, s. 324–325, č. 1576, sign. DG II 24; Ryba, B. *Soupis rukopisů z fondů Státní vědecké knihovny v Českých Budějovicích. České Budějovice, 1985. s. 52–54, č. 37, sign. 1 Se 16.**

19

sign. 504 B 9

pap., 1790 + s. XVIII. ex., Čechy (Rvenice), pap., 72 (recte 68) + 177 (recte 48) = 116 pp., 15,9:11,2 cm; vazba nedochována.

Filigrány: v první části konvolutu nezřetelný filigrán, ve druhé části jednočlenný filigrán v podobě tří srdcí s monogramem „I I R“, tj. výrobek papírny v Dolním Litvínově (okr. Most), viz Zuman 1932, tab. XXV. 3a, s. 17.

Paginace: původní; defektní rukopis vzniklý souvazem dvou exemplářů, z prvního rukopisu dochovány pp. 5–72, z druhého pouze jeho závěr (pp. 130–171); pp. 6, 28, 163 prázdné, titulní list

poškozen, na pp. 138–139 odtržena dolní polovina listu, text na mnoha místech poškozen vlhkem, propadávání textu vlivem kyselého inkoustu.

Písmo: 2 písaři, A = Anton Müller ze Rvenic r. 1790, B = neznámý písař na konci 18. století.

Výzdoba: text v rámečku, kaligrafické nadpisy zvýrazňovány červenou barvou a výzdobou s florální tematikou, perokresebné iniciály zapuštěné do 4–5 řádků a florální ozdůbky na konci modliteb kolorovány červeně.

Provenience: na p. 5 perem „Inv. č. 7975“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na p. 6 černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem starší sign. „UP 4/1-6“ (škrtnuto), tužkou platná sign. „504 B 9“ a perem přír. č. „16 324, na p. 162 perem přípisek „müller anton in Sernstadel [= Seestadt], Rvenice, okr. Louny] dem 6ten Januarii A[nno] 1792.“, na p. 171 nálepka se starší sign. „4/1-6“; dar faráře Maura z r. 1912, převedeno z umělecko-průmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 5. 8. 1986.

a) p. 5: „**Gnaden Vollen Lebens Brün** [!], **dar aus Entspringen die andächtigtsten Gebetter, Sambt Litaneyen. Im Jahr Anno 1790.**“

pp. 7–72: „**Morgen Gebetter.** Im Nahamen [!] Gott des Vatters und des H. Geistes. A. Ich anbete [...] preyse dich, O allerheiligste Dreyfaltigkeit ... x ... [p. 70: **Der 4ten Buß Psalm.**] so wird meine Zunge, deine Gerechtigkeit nähmen [...] thun auf meine Le[...] und / [...]“

b) **[Deutsche Gebetbuch]**

pp. 130–161: „[...] /igen Jesu, die sag ich Lob Ehr und Preyßen, undeinigen Hertzen ... x ... [**Gebett**] ... erbarme dich über meine Seel, in ihnen hinscheiden, und allerheit abschniden. Amen.“

Německá modlitební kniha z konce 18. století sestavená ze dvou exemplářů. Na pp. 152–153 „[Gebet] zu St. Johann von Nepomuk.“, na pp. 161–162 „Register“, jehož odkazy se ale neshodují se skutečným stavem první ani druhé části, třebaže rejstřík plynule navazuje na předchozí text. Na pp. 164–177 mladším písařem zapsané, ale torzovité „Besuchung des heiligen Kreuzwegs“, jež končí 13. zastavením. V obou exemplářích, které jsou si blízké svou výzdobou, najdeme podpisy Antonína Müllera ze Rvenic (okr. Louny); v prvním exempláři je skryt jeho monogram (A. M.) ve výzdobě na začátku evangelia sv. Jana na p. 57, ve druhém exempláři se podepsal celým jménem na p. 162 (viz výše). Oba exempláře na sebe zřejmě logicky navazovaly; na konci prvního a na začátku druhého rukopisu totiž chybí nezjištěný počet stran. Nesrovnalosti v rejstříku nedokážeme vysvětlit.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha VII, s. 0013–0014, inv. č. 7975.*

20

sign. 504 B 10

s. XIX. in.–med., Čechy, pap., [III] + 73 pp., 16,4:9,6 cm; vazba původní, 16,8:9,8 cm.

Filigrán: jednočlenný, v podobě poštovní trubky, Zuman uvádí vzdálené varianty.

Paginace: původní; pp. [II] a 61–73 prázdné, listy tvořící přední přídešťi odlepeny od desek.

Písmo: 1 neznámý písař v 1. polovině 19. století.

Výzdoba: text v rámečku z dvojité linky, nadpisy zvýrazňovány zelenou, červenou a modrou barvou a doplněny florální výzdobou, na pp. 7, 24 a 36 akvarely zobrazující oltářní stůl. Do iniciál na pp. 40 a 42 dokreslen obličej trpícího Ježíše Krista, na p. [I] celostránkový lidový akvarel Ukřižování Ježíše v rámečku s textem „Jesus“ (11,9:6,5 cm).

Vazba: prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačováním ve tvaru hvězdiček a palmet v rámcové kompozici, hřbet hladký, ořízka zdobená zlacením a vytlačováním.

Provenience: na přední desce vazby bílou barvou inv. č. „5851“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na p. [I] perem „Inv. 5851“, na odlepeném listu z předního přideščí recto černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem doplněna starší sign. „UP 4/1-7“ (škrtnuta), tužkou platná sign. „504 B 10“, perem přír. č. „16 325; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 5. 8. 1986.

p. [III]: „**Gadro Wszech Modlildeb pro Katolicke Křesťany k prawemu užíwánj gak rano tak y Wečer, při Mssy a Swáte [!] Spowědy s ginymy modlitbamy doplnieny.**“

pp. 1–60: „**Modlitby ranj.** We Gmenu Boha Otce kterýž mně stwořil, y Syna kterýž mně předrahou Krwǳ swau wykaupil, y Ducha swatého kterýž mně [p. 2] swau Milostj poswětil. ... x ... [p. 59: **Modlitba wecernj**] ... Wyznawam mau podanost aone[n] [p. 60] nesmirny Rozdjl mezy tebau, a mezy mnau, genž gest Popel a Blato. Podrobugj se zcela w neskaussene Mocy. Amen.“

Česká modlitební kniha z 1. poloviny 19. století, pravděpodobně opis vycházející ze staršího tisku, srov. tištěná vydání stejného názvu z konce 18. století, viz Knihopis č. 3409–3419.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha V, s. 0101–0102, inv. č. 5851.*

21

sign. 504 B 11

s. XVIII. ex., Čechy (?), pap., 298 (recte 246) pp., 15,5:9,5 cm; vazba původní, 16,1:9,6 cm.

Filigrány: dvoučlenný, v první části (do p. 126) v podobě korunovaného orla a písmen „W [S]“, zřejmě starší varianta používaná v Březové (okr. Karlovy Vary), ve druhé části jednočlenný filigrán v podobě kruhového štítku s křížem a berlou, snad varianta užívaná v horažďovické papírně (okres Klatovy) na sklonku 18. století, viz Zuman 1932, tab. XXXI č. 1, s. 20 a tab. XII č. 2a, s. 10.

Paginace: původní; pp. 297–298 prázdné, vyříznuty listy s pp. 13–14 a 127–176 a přední předšádka, kde byl zřejmě zapsán titul, u listů s pp. 31–32 a 125–126 utrženy horní vnější rohy, listy, které byly původně přilepeny k deskám vazby, dnes tvoří předšádky.

Písmo: 1 neznámý písař na konci 18. století.

Výzdoba: text v rámečku z dvojlinky, nadpisy a začáteční písmena červeně (do p. 123), dále nekolorováno, nadpisy kaligrafickým kurentem.

Vazba: prkénková, potažená hnědou nezdobenou kůží, hřbet o 4 vazech, se stopami po starší nálepce ve druhém mezipolí, vazy zvýrazněny podélnými vytlačovanými linkami, červeně stříkaná ořízka.

Provenience: na přední desce bílou barvou inv. č. „5850“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním přideščí červenou tužkou „Inv. čís. 5850“, na přední předšádce verso černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem doplněna starší signatura „UP 4/1-8“ (škrtnuta), tužkou platná signatura „504 B 11“, perem přír. č. „16 326“, na p. 1 razítkové inv. č. „5850“, na p. 36 perem zčásti nečitelný přípisek „Stadtl Jamvitz (patrně Jamnitz? = Jemnice, okr. Třebíč) den 23 Märtz An[n]o 1806 dieses Puchlein [!] Verd [sic] den Ferdinand Krauß in meierhof [= Humenice (?), okr. Č. Budějovice]“, na zadní předšádce tužkou dnes nečitelný podpis (vygumováno); převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 5. 8. 1986.

[Opera Misericordiae Spiritualia]

pp. 1–296: „**Quaestio 1.** Quae Spectant ad instructionem Christiani? **Resp:** Institutio [sic] Christiana: ea[que] primo loco; quia sine illa habetur fundamentum pietatis et virtutis Christianae. ... x ... [p. 294: **Schuldigkeiten der VerEhelichten Hauß Verstehern.**] ... 5. daß sie die Forcht [sic] Gottes, und die Ehr der heiligen Kirchen allen andern sachen Verziehen.“

Latinsko-německo-francouzská meditativní příručka, zřejmě opsaná či sestavená podle tisku; název podle zmínky v textu na p. 6. Rukopis má mj. tyto části „Abbildung Der Verlaugnung [!] seiner selbst.“ (pp. 37–39), „Vorstellung Wie die Natürliche Kräfte und die anmuthungen des Hertzens in dem Menschen würcken.“ (pp. 96–97), „Regulae Sexdecim pro Lectione et intelligentia Sacrae Scripturae.“ (pp. 220–237), „Trois choses sont evidentes et incontestable dans les principes de la foy [!] Savoir [sic]“ (pp. 248–249), na pp. 282–284 „Quinque propositiones Jansenij damnatae a pontifice Innocentio.“, tj. 5 článků ze spisu Augustinus seu Doctrina S. Augustini Cornelia Jansenia (1585–1638) zavržených konstitucí papeže Innocence X. (1644–1655) r. 1653 apod.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha V, s. 0101–0102, inv. č. 5850.*

22

sign. 504 B 12

1792, Čechy, pap., [IV] + 94 pp., 13,5:7,9 cm; vazba původní, 13,7:8,2 cm.

Filigrán: dvoučlenný, v podobě korunovaného štítu s francouzskou lilí v poli, který se střídá s textem „C & I. HONIG“, tj. výrobek papírny v Nedošíně (okr. Svitavy), viz Zuman 1932, tab. XXVIII č. 2 a 3, s. 19.

Paginace: původní; nezahrnuje přivázané rytiny, pp. [I] a 94 prázdné, mezi pp. [II] a [III] vyříznut jeden list, po p. 94 vyříznuty dva listy.

Písmo: 1 písař = monogramista A. T. B. P. v r. 1792.

Výzdoba: text v rámečku z dvojité linky, nadpisy kaligrafickým kurentem, na konci kapitol perokresebné višně, titul v obdélníkovém rokokovém ornamentálním rámci vyšrafován, nekolorováno. Do modlitební knihy byly přivázané mědirytiny (všechny o rozměru 11,1:7,1 cm), a to **č. I** mezi pp. [II] a [III] s textem dole „Abrahams Bund mit Gott“, číslována „N. 14.“, signována vpravo dole „Seb[astian] Mansfeld inv[enit] et Sc[ulpsit]“ (1751–1816), viz Thieme-Becker XXIV, s. 33; **č. II** mezi pp. [IV] a 1 s textem dole „Cains Brudermord“, číslována „N. 7.“, nesignována; **č. III** mezi pp. 12 a 13 s textem dole „Erster Gottes dienst.“, číslována „N. 6.“, signována vpravo dole „J[oaannes] G[eorgius] Mansfeld sc[ulpsit]“ (1764–1817), viz Thieme-Becker XXIV, s. 33; **č. IV** mezi pp. 16 a 17 s textem dole „Josua hält den Lauf der Sonne auf.“, číslována „N. 36.“, signována vlevo dole „Lange [sic] inv[enit]“ (možná Sebastian Langer 1762–neznámo), viz Toman II, s. 9, a vpravo dole „Markin sc[ulpsit]“ (patrně Mark Quirin 1753–1811), viz Toman I, s. 92; **č. V** mezi pp. 26 a 27 s textem dole „Der Vebergang des Jordans.“, číslována „N. 34.“, signována vpravo dole „Mansfeld fec.“ (neurčeno); **č. VI** mezi pp. 36–37 s textem dole „Das Manna regnet vom Himmel.“, číslována „No. 26“, nesignována; **č. VII** mezi pp. 44 a 45 s textem dole „Ausartung des menschlichen Geschlechtes.“, číslována „No. 10.“, signována vpravo dole „Pitschman del[ineavit]“ (Joseph Franz Pitschmann 1758–1834), viz Thieme-Becker XXVII, s. 116–117, a vpravo dole „A[ntonius] Kohl sc[ulpsit]“ (1682–neznámo), viz Toman I, s. 510; **č. VIII** mezi pp. 54–55 s textem dole „Osterlamm.“, číslována „No. 23.“, signována vpravo dole „A[ntonius] Kohl. sc[ulpsit]“ a **č. IX** mezi pp. 64–65 s textem dole „Abraham im begrif seinen Sohn zu opfern.“, číslována „N. 15.“, signována vpravo dole „J[oaannes] E[rnestus] Mansfeld del[ineavit]“ (1739–1796), viz Thieme-Becker XXIV, s. 33, a vpravo dole „J[oaannes] G[eorgius] Mansfeld sc[ulpsit]“ (1764–1817), viz Thieme-Becker XXIV, s. 33.

Vazba: lepenková, potažená tmavě zelenou kůží, která je bohatě zdobena vytačovanými a zlacenými florálními motivy podél okrajové linky, v rozích doplněna lampami, uprostřed okrajů pak hvězdami, hřbet hladký, členěn příčně vytačovanými a zlacenými linkami, mezi nimi stylizované větévky, zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce bílou barvou inv. č. „11 348“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním přičeští nalepen štítek s razítkovým inv. č. „11 348“, na p. [II] perem „čís. 51. Holub Jar. Holoubkov [okr. Rokycany], čpp. 564 ze dne 3/9 1930.“, na versu mědirytiny, která je přivázána mezi pp. [II] a [III] tentýž text, doplněný o „čís. inv. 11 348“, na p. [IV] černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem doplněna starší sign. „UP 4/1-12“ (škrtnuta), tužkou platná sign. „504 B 12“, perem přír. č. „16 330“; dar (?) Jaroslava Holuba z Holoubkova r. 1930, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 5. 8. 1986.

p. [III]: **„Christliche Andachts Uibungen. [!] ATBP. Geschriben Im Jahre 1792.“**

pp. 1–93: **„Morgengebet. Allmächtiger Vater der Natur! In dieser Morgen Stunde, wo Geschöpste ohne Zahl die Herrlichkeit deines herrlichen Namens verkündigen, ... x ... [Gebet] ... durch ihre milde fürbitte von den bevorstehenden Uibele [sic] und von dem ewigen Tode betraget worden. durch denselben Jesum Christum unsern Herrn. Amen.“**

Německá modlitební kniha z roku 1792, nepochybně opis tisku, jejíž písař se skryl za monogram „A. T. B. P.“ na titulním listu.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IX, s. 0110–0111, inv. č. 11 348.*

23

sign. 504 B 13

s. XVIII. med., Čechy (?), pap., [II] + 177 ff., 17,7:10,3 cm; vazba původní, 18,2:10,7 cm.

Filigrán: nejasný dvoučlenný filigrán s majuskulními písmeny „V“ a „R“ vybihající z dřívku (?), Zuman neuvádí.

Foliace: 1994; ff. [II]rv, 2r, 7r, 19r, 50r, 60v, 68r, 71v, 82v a 88v prázdná.

Písmo: 1 písař = Johann Leopold Schlauf v polovině 18. století.

Výzdoba: text v několikánásobném plném rámečku (předkreslen až po f. 144v), nadpisy kaligraficky, na ff. 18r, 39v a 59r perokresby rostlin symbolizující hortus conclusus, na f. 18r doplněno křížem, na f. 39v doplněno mariánskou devisou. Na prázdné listy nalepeny mědirytiny (rozměr 14,6:9,4 cm), s jednou výjimkou signované vlevo dole „C[um] P[rivilegium] S[acrae] C[aesarae] M[ajestatis]“ a vpravo dole „Klauber Cath. Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, (neurčeno), viz Thieme-Becker XX., s. 411–412, a to **č. I** na f. 2v Ukřižovaný Ježíš Kristus s textem „Dominus eorum Crucifixus est. Ap. 11.“ (číslováno „25“); **č. II** na f. 7v „S. PETRUS“ s textem „Plorans ploravit in nocte, et Lachrymoe ejus in maxillis ejus. Thr. 2.“ (číslováno „69“); **č. III** na f. 19v „ECCE HOMO“ s textem „Ego autem sum vermis, et non homo, opprobrium hominum, et abjectio plebis. Pslm. 23. v. 7.“ (číslováno „16“); **č. IV** na f. 50v sv. Jan Křtěl s textem nahoře „Nunquid est Cor tuum rectum, sicut Cor meum? IV. Reg. X. 15.“ a dole „Ist wohl dein Herz aufrichtig wie das meinige?“ (číslováno „134“, zde signovano pouze vpravo dole „Klauber Cath. exc. A. V.“); **č. V** na f. 60r Mojžíš před hořícím keřem s textem „Apparuit Dominus – de medio rubi. Exod. 3.“ (číslováno „106“); **č. VI** na f. 68v Oplakávání Ježíše Krista s textem „Reposita est haec spes mea in sinu meo. Iob. 19.“ (číslováno „94“); **č. VII** na f. 71r zbičovaný Ježíš Kristus s textem „Sicut aqua effusus sum, et dispersa sunt omnia ossa mea. Psl. 21.“ (číslováno „107“);

č. VIII na f. 82r Marie Magdaléna s textem nahoře „Maria Conversa. Io. 20. 16.“ a dole „Grandia mala mea“ s číselnou symbolikou nad všemi písmeny textu (číslováno „70“) a č. IX na f. 88r sv. František Serafinský, signováno vpravo dole „Cum Priv[ilegium] S[acrae] C[aesarae] M[ajestatis]“ a vpravo dole „I[ohann] A[ndreas] Pfeffel exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVII., s. 525, s číslováním uprostřed dole „45“ a s textem „Concidit me vulnere super vulnus, irruit in me quasi gigas. Iob. 16. v. 15.“

Vazba: prkénková, (růžky prkének poškozeny), potažená tmavě mořenou kůží, bohatě zdobena vytlačováním a zlacením v podobě akantových pásů s rámcovou kompozicí ve středu, v rozích kvítky, po stranách květinové koše, na přední desce s devisou „IHS“, na zadní „MRA“, hřbet o šesti vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými a zlacenými kvítky v obdélníkové ornamentální kompozici, zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce vazby bílou barvou inv. č. „5908“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním přidešti perem „Inv. č. 5908“ (též na f. [I]r tužkou, razítkem na přilepeném štítku a na f. 1r perem), na přední předsádce tužkou novodobá poznámka „z roku?“; další text (podpis?) zaškrtnán modrou pastelkou, na f. [I]r perem „Čís. 1 ze dne 26/2 1916 Veblecha“, na f. [I]v černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem starší signatura „UP 4/1-14“ (škrtnuta tužkou a nahrazena platnou sign. „504 B 13“) a přír. č. „16 332“; zakoupeno od p. Neblechy [!] r. 1916, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 5. 8. 1986.

f. 1r: „**Andächtige Mertzen=Freytag zu Ehren Des an dem Creütz Verwundten und Sterbenden Heylandt Jeſu=Christi Samb Erlangung Einer Glückſeeligen Sterb=Stund. Verehret Von Joh[ann] Leop[old] Schlaf**“

ff. 3r–94r: „**Vorrede.** Die Schmerzliche Wunden, und der bittere Todt welchen Jesus für das Heyl deren Menschen an dem Creutz gelitten [sic] Erfordern ... x ... [f. 93rv: **Ablaß.** Aus Verleyhung Be/nedicti XIII des Römischen Pabst, welche geschrieben ist im Jahr 1728 an dem 15 Jen[n]er, ...] ... Und allen diesen ablaß kann auch Jederman entweder ihme selbsten, oder denen armen Seelen im feng=feüer [sic] zueignen.“

Německá modlitební kniha, patrně opis tisku, darovaný nezjištěné osobě, jejíž jméno na f. 1r bylo později přelepeno. Vlastní text následuje po nepodepsané a nedatované předmluvě na ff. 3r–4r. Mimo citované odpustkové modlitby papeže Benedikta XIII. (1724–1730), obsahuje mj. na ff. 14r–15r „Anmuthung Des Heil. Augustini zu dem Sterben den Heyland.“, na f. 26rv „Anmuthung Des Heil. Ignatij zu dem Sterbenden Heyland.“, na ff. 35v–37r „Anmuthung Des Heil. Francisci Xaverij zu dem Sterbenden Heyland.“, na ff. 46v–47r „Anmuthung Des Heil. Francisci Borgiae zu dem Sterbenden Heyland.“, na ff. 55v–56v „Anmuthung Ferdinandi Tertij des Römi[schen] Kayßers zu dem Sterbenden Heyland.“

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha V, s. 0117–0118, inv. č. 5908.*

24

sign. 504 B 14

1764, Čechy, pap., [II] + 270 pp. (recte 272 pp.), 15,1:9,6 cm; vazba původní, 15,6:9,8 cm.

Filigrán: nezřetelný dvoučlenný, druhá část snad s písmeny „M M“, Zuman neuvádí.

Paginace: původní, mezi pp. 69 a 70 nepočítány dvě strany; pp. [II] a 270 prázdné, přední předsádka přilepena k přidešti, mezi pp. 78–79 a 176–177 vytrženy vevázané rytiny, na konci rukopisu vyříznuty tři listy.

Písmo: 2 písaři, A = neznámý písař v r. 1764, B = neznámý písař ve 2. polovině 18. století.

Výzdoba: text v jednoduchém rámečku. Do rukopisu byly vevázány, popř. vlepeny tyto rytiny: **č. I** na p. 51 (s dochovanou paginací „120“ nahoře uprostřed) sv. Petr s textem „Tu es PETRUS, et super hanc petram aedificabo. Matt. 16.“, signována vlevo dole „C[um] P[rivilegium] S[acrae] C[aesarae] M[ajestatis]“ a vpravo dole „Klauber Cath. Sc[ulpit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (neurčeno), viz Thieme-Becker XX., s. 411–412, (14,6:9,4 cm); **č. II** mezi pp. 78–79 zřejmě Ukřižování (list je vytržen a dochovalo se jen torzo), se zbytkem signování vpravo dole „[C]um licen. Super. [...] Pictor, Aug[ustae] V[indelicorum]“; **č. III** mezi pp. 176–177 rytina snad s mariánským motivem (list vytržen, na protější straně dochován špatně čitelný otisk) a **č. IV** mezi pp. 246–247 „Desponsatio S. Catharinae de Ricciis, Florentinae, Virginis, Ordinis S. P. Dominici.“, s textem nahoře „Sponsabo te mihi in sempiternum. Oseae 2 v. 19.“, signována vlevo dole „C[um] P[rivilegium] S[acrae] C[aesarae] M[ajestatis]“ a vpravo dole „Klauber Cath. Sc[ulpit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, viz Thieme-Becker XX., s. 411–412 (15,1:8,9 cm).

Vazba: prkenková, potažená tmavou kůží, zdobená vytlačovanými a zlacenými florálními motivy podél okrajové linky, hřbet o pěti vazech, zdoben stejnou technikou, mezivazy zdobeny vytlačovanými a zlacenými stylizovanými ornamenty v obdélnících, zlacená ořízka zdobená vytlačováním.

Provenience: na přední desce vazby bílou barvou, razítkem na oranžovém štítku na předním příděsti a na p. [II] perem inv. č. „11 340“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním příděsti černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“ s přír. č. „16 334“, starší sign. „UP 4/1-16“ perem (škrtnuto) a platná sign. „504 B 14“ tužkou; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 5. 8. 1986.

p. [I]: **„Kehrn Vnd Ausz=Zug Schönen Auserlesenen: Morgens=und Abends, Möß=Beicht [!], Com[m]union gebettern, Litaneyen, und Tag=Zeiten Von der Unbefleckten Empfängnuß Maria, mit grosen Fleiß zusammen getragen. Geschriben im Jahr 1764.“**

pp. 1–261: **„Andachts Ubu[n]g Zur Morgens=Zeit: O Gott mein Gott? Zu dier Erwache ich, dein ist Tag, deine ist die Nacht ... x ... [p. 259: Buß=Psalm: VerZeichung der Sinden [sic] Zuerlangen der 29. Psalm.) ... Alß Er War im Anfang ietzt [!] und Allweg, und Zu Ewigen Zeiten. Amen.“**

Opis tištěné německé modlitební knihy z r. 1764, na p. 173 „Gebett Zum H. Johann Von Nepomuck“, na pp. 262–267 „Register Worinen alle Gebetter Und Littaneyen ordentlich Zufinden Seynd“, na p. 268 mladším písařem zapsána modlitba s incipitem „Liebster Jesu [...]“, na p. 269 tužkou zapsány soudobé účetní poznámky, na předním příděsti prosvítá nečitelný zápis.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IX, s. 0110–0111, inv. č. 11 340.*

25

sign. 504 B 15

 Tab. X

1793, Německo, pap., [V] + 171 pp., 18,8:11,2 cm; vazba původní, 19,2:11,7 cm.

Filigrán: jednočlenný, v podobě kartuše s poštovní trubkou a textem „J HONIG & ZOONEN“, cizí varianta (?) k filigránu „C & J HONIG“, viz Zuman 1934, tab. XXVIII č. 3, s. 19, na předšádkách použit jednočlenný filigrán v podobě kotvy v kruhu, Zuman neuvádí.

Paginace: původní; pp. [II] a [IV], 170 a 171 prázdné.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1793.

Výzdoba: text v rámečku z dvoulinky, kaligrafické nadpisy zdobeny jemnou akantovou perokresbou, titul v perokresebné florální rámcové kompozici.

Vazba: prkénková, kryta červeně mořenou teletinou, zdobená vytlačovanými a zlacenými rokokovými ornamenty podél okrajových linek, na přední desce vytlačen ve věnci z kvítků monogram a letopočet „F. S. 1793“, hladký hřbet členěn vytlačovanými a zlacenými příčnými linkami na 6 mezipolí s vytlačovanými a zlacenými kvítky, zlacená ořízka, přivázána zelená záložka z hedvábí.

Provenience: na přední desce bílou barvou inv. č. „5438“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním přideští perem poznámka o získání z antikvariátu „Gilhofer & Ranschburg 19 5/I 12 č. 9“, na papírovém štítku perem popis „Německá vazba z r. 1793. Telecí kůže s tlačenou dekorací“, pod ním perem „Inv. 5438“ (též na p. [III] stejné inv. č. razítkem na nalepeném oranžovém štítku na přední předsádce recto), na přední předsádce verso tužkou „Německo konec XVIII. stol.“ a nejasná poznámka „KUS/KU“, na p. [I] černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Zápa-dočeského muzea V PLZNI“ s přír. č. „16 350“ a starší sign. „UP 4/1-32“ perem (škrtnuto), nad tím tužkou platná sign. „504 B 15“; vloženy dva nesouvisející papírové štítky, na jednom z nich perem „Německo 1770“, na druhém strojem „RAKOUSKO VÍDEŇSKÁ VAZBA Z KONCE XVIII. ST.“; zakoupeno od firmy Gilhofer & Ranschburg z Vídně r. 1912, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 5. 8. 1986.

pp. [III, V]: „**Geistlicher Schatz / Gewidmet am Tag der Verehligung den Ersten Jenuarius [sic] 1793 der wohl. Edlen Jungfrauen francischka hambergerin**“

pp. 1–168: „**Erste Gedancken des Tages.** Gelobet Sey die Allerheiligste dreyfaltigkeit: Vater, Sohn, und heiliger Geist Amen. ... x ... [p. 167: **Opffer für die abgestorbene.**] ... damit Sie destomehr dich möchen [!] lieben, und desto Frölicher dir Lob Singen Mogen. Amen.“

Německá modlitební kniha z roku 1793 sepsaná pro Františku Hambergerovou, mj. na pp. 157–158 „Gebet Von dem Heiligen Johanne Nepomuceno.“, na p. 169 „Register.“

Prameny: Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0271–0272, inv. č. 5438.

26

sign. 504 B 16

 Tab. XI, XII, XIII

s. XVIII. med., Čechy (Praha), pap., [IV] + 244 pp., 18,3:14,0 cm; vazba původní, 18,5:14,4 cm.

Filigrány: ve vlastním textu nezřetelný, na vevázaných listech s grafikou a předsádkách nejasný filigrán v podobě korunovaného štítu, do hřbetu všíty papír s dvojčlenným filigránem v podobě poštovní trubky střídající se s knížecí korunkou (Zuman neuvádí).

Paginace: původní; nezahrnuje strany, na nichž jsou nalepeny rytiny a akvarely, pp. [I], [II], 236 a zadní strany, na nichž je obrazová výzdoba, prázdné, listy s pp. 207–210 vytrženy z vazby, ale dochovány, kniha se rozevírá, dodatečně vplepený nefoliovaný list mezi ff. 178–179 s devoční grafikou vytržen, k dalšímu poškození obrazové výzdoby viz níže.

Písmo: 1 neznámý písař v polovině 18. století.

Výzdoba: text v rámečku z dvojité linky, nadpisy, některé části textu (nejčastěji začátky), živá záhlaví a paginace červeným inkoustem, titulní list černě a červeně v rámci z dvojité linky, místy ornamentální červeno-černé versálky. Do rukopisu byly vevázány nebo na prázdné listy nalepeny četné rytiny, akvarely nebo tištěné modlitby, a to č. I mezi pp. 6–7 mědirytina na papíru „S. MARIA PASSAVIENS[is]“ (Passau, Německo), nesignováno (7,9:5,5 cm, celkový rozměr 12,0:8,1 cm); č. II mezi pp. 8–9 kolorovaná mědirytina na pergamenu „MARIAE PLANCTVS TRIDVO SE-PVLTVRAE.“ s veršovaným textem dole „Moestae quantus amor, / Tantus luctus, tantus clamor, / Tantus cordis gemitus. / In dilecTi sepultura, / Cor sic laesum est mensura / Planctus, fletus, fremi-

tus.“, číslována vpravo dole „24.“, signována vlevo dole „Io[annes] Galle exc[udit] cum priuilegio.“ (1600–1676), viz Thieme-Becker XIII., s. 106, a vpravo dole „Corn[elius] Galle sculp[isit]“ (asi Cornelius I. 1576–1650), viz Thieme-Becker XIII. s. 105–106 (12,5:7,3 cm, celkový rozměr 14,3:9,5 cm); **č. III** mezi pp. 14–15 mědirytina na žlutém hedvábí „Vorbildung der nebenstehenden und den 31sten Aug. im Jahr 1744 verwendeten Statuen des Heil[igen] Joan[n]is Nepomuceni, wie sie sich von der Neüen Stadt Prag wunderbarlich mit dem Angesicht und halben Leib gegen die kleine Seithen gewendet hat.“, číslována dole uprostřed „2“, nesignována (14,3:7,4 cm, celkový rozměr 16,5:10,1 cm); **č. IV** mezi pp. 16–17 mědirytina na červeném hedvábí „Aufrichtige Abbildung der kostbahnen Statuen des Heil. Joannis Nepomuceni, wie sie zu Prag auf aldasiger Brücken den 31sten Aug. A^o. 1683 an jenem Orth aufgerichtet, von welchen dieser Heilige in die Moldau gestürzt worden.“, číslována dole uprostřed „1“, nesignována (14,3:7,3 cm, celkový rozměr 16,7:10,2 cm); **č. V** mezi pp. 20–21 mědirytina na pergamenu „Amor Meus Crucifixus est“ s Marií Magdalénou objímající krucifix, s textem dole „Pie Jesu, Domine, dona eis requiem Sempiternam“, signována vpravo dole „Jacobus de man“ (? , Thieme-Becker neuvádí) (10,5:7,8 cm, celkový rozměr 12,1:9,6 cm); **č. VI** mezi pp. 24–25 mědirytina na žlutém hedvábí „Vera Effigies S. Ioannis Nepomuceni Martyris.“, signována vlevo dole „Müller sc[ulpsit] et vendit Pragae.“ (= Marek Müller?, činný v letech 1701–1738), viz Toman, s. 167 (7,1:4,6 cm, celkové rozměry 7,9:7,0 cm); **č. VII** mezi pp. 26–27 lept na papíru „Wahre Bildnüs des Hl. Angesichts Christi in dem Schweistuch Veronicae bey S^t. Peter in Rom.“, signován vpravo dole s částečně nečitelným textem „[...] sc[ulpsit] Prag“ (9,3:6,0 cm, celkové rozměry 15,1:10,0 cm); **č. VIII** mezi pp. 30–31 vevázán list tištěné modlitby nadepsané „Gebeth zu der Heil[igen] Maria Magdalena“, osmerkového formátu (16,5:9,3 cm), na jehož první straně je mezi ornamentálními svíslými vlasy mědirytina „S. MARIA MAGDALENA“, nesignována (9,2:6,0 cm); **č. IX** mezi pp. 34–35 vevázán list tištěné modlitby „Ein schönes Gebeth zu dem H[eiligen] Felix für ein kranckes Kind.“ osmerkového formátu (16,5:8,8 cm), jehož celou první stranu tvoří mědirytina „Heil. FELIX Von Cantalio Capuciner Ordens.“, nesignována (11,5:7,1 cm); **č. X** mezi pp. 36–37 vlepen list tištěné modlitby „Zu der Heiligen Jungfrauen und Martyrin Barbara“ osmerkového formátu (16,5:9,1 cm), na jehož první straně je mědirytina nadepsaná „H. Barbara, patronin für ein glükseeligeß sterbstündlein, Zu Prag bey Laureta.“, nesignována (8,8:6,6 cm); **č. XI** mezi pp. 40–41 mědirytina na pergamenu „BEATVS GODEFRIDVS Ex Comite Capenbergensi Canonicus Ordinis Praemonstratensis 13. Iannary“ (sic), signována vpravo dole „Jacobus de Man.“ (? Thieme-Becker neuvádí) (10,0:7,1 cm, celkový rozměr 12,1:9,4 cm); **č. XII** mezi pp. 56–57 mědirytina na pergamenu Ježíš vyučuje děti, s textem dole „SINITE PARVVLOS VENIRE ME. Luc. 18.“, signována vpravo dole „Cor[nelius] v[on] Merlen.“ (1654–1723), viz Thieme-Becker XXIV, s. 417 (8,3:6,1 cm, celkový rozměr 11,9:9,4 cm); **č. XIII** mezi pp. 58 až 59 vevázán list tištěné modlitby „Gebeth / Zu dem H. Ertz Engel Michael.“ osmerkového formátu (15,5:10,4 cm), jehož celou první stranu zaujímá mědirytina „S. MICHAEL Zu Prag bey Maria Laureta.“ v ornamentálním rámci, nesignována, 9,9:6,9 cm; **č. XIV** mezi pp. 66–67 kolorovaná mědirytina na pergamenu „S. HIERONYMVS“, signována nečitelně vpravo dole „Th[eodor] v[on] Merlen“ (asi Theodor II. 1609–1672), viz Thieme-Becker XXIV, s. 417 (9,0:6,3 cm, celkový rozměr 9,4:6,9 cm); **č. XV** mezi pp. 68–69 mědirytina na papíru „S. VALENTINVS.“, signována vpravo dole majuskulním „M.“, 11,6:7,8 cm (12,2:7,9 cm); **č. XVI** mezi pp. 92–93 mědirytina na papíru „Vera Effigies Thaumaturgae Matris DEI in templo PP. Franciscanern Maria=Heindorffii et ultra Seculis Freqventla populla Miraculis Celeberrima:“, signována „Hieronymus [...] in Böhmen“ (spodní řádek vinou oříznutí čitelný jen zčásti, 10,3:6,3 cm celkový rozměr 11,4:6,5 cm); **č. XVII** mezi pp. 94–95 devoční grafika o rozměru 11,5:6,6 cm ztracena; **č. XVIII** mezi pp. 102–103 lidový akvarel na pergamenu „S. Maria Zell“, nesignován (výška 8,2 cm, celkový rozměr 10,7:6,8 cm); **č. XIX** mezi pp. 104–105 mědirytina na pergamenu s malým Ježíšem, ležícím na kříži, a s atributy Kristova umučení, s textem dole „PERPETVA CRVX IESV CHRISTI“, signována vpravo dole

„An. Mar. [sic] Bunel“ (= Micheil Bunel?, viz Thieme-Becker V, s. 224) (8,4:6,1 cm, celkový rozměr 9,6:7,0 cm); č. XX mezi pp. 110–111 lidový akvarel na pergamenu s papírovou krajkou „S. Maria Schein“, nesignován (9,5:5,8 cm, celkový rozměr 11,0:7,0 cm); č. XXI mezi pp. 122–123 stopy po vlepené devoční grafice (nedochována); č. XXII mezi pp. 176–177 kolorovaný mědirytinový medailonek s tváří Krista na pergamenu, signována vpravo dole „Th[eodor] van Merlen“ (asi Theodor II. 1609–1672), viz Thieme-Becker XXIV, s. 417 (8,8:6,9 cm, celkový rozměr 12,0:9,4 cm); č. XXIII mezi pp. 178–179 stopy po vlepené devoční grafice (nedochována); č. XXIV mezi pp. 188–189 vlepen dvojlíst osmerkového formátu (13,9:8,8 cm), na jehož vnitřních stranách je natištěna modlitba „Andächtiges Gebeth zu dem heiligen JOANNES von GOTT / Vatter der Krancken / und Stifter des Ordens der Barmhertzigkeit.“ a mědirytina „S. IOANNES de DEO fundator Ord. F. F. Misericordice“, signována vpravo dole „Müller sc.“ (patrně Marek Müller, činný v letech 1701–1738), viz Toman, s. 167 (10,6:6,6 cm); č. XXV mezi pp. 192–193 devoční grafika o rozměru 8,0:11,4 cm odlepena a ztracena; č. XXVI mezi pp. 196–197 mědirytina na papíru „Wahre abbildung deß Gnadenbilds der Seeligsten Jungfrauen MARIAE zu Prag bey denen Capuciniern auff dem Hratschin.“, signována vpravo dole „Müller sc.“ (= Marek Müller?, činný v letech 1701 až 1738), viz Toman, s. 167 (11,6:6,2 cm, celkový rozměr 11,6:6,2 cm); č. XXVII mezi pp. 202 a 203 devoční grafika (8,0:11,6 cm) odlepena a ztracena; č. XXVIII mezi pp. 210–211 devoční grafika (7,6:11,1 cm) odlepena a ztracena; č. XXIX mezi pp. 220–221 vlepen dvojlíst osmerkového formátu (15,8:9,6 cm) s modlitbou „Gebeth zu dem Heiligen Vincentio Ferrerio Prediger=Ordens / inhaltend sein heiliges Leben.“ s impresem na čtvrté straně dole „Leitmeritz gedruckt bey Joh. Carl Laube.“ (činný 1744–1768), viz Chyba, s. 171, a č. XXX mezi pp. 228–229 devoční grafika o rozměru 7,6:10,5 cm odlepena a ztracena.

Vazba: lepenková, potažená pergamenem, podél okrajů desek zelená linka, jejich plocha zbarvena hnědě s červeným kosočtvercem zasahujícím až k okrajům, který lemuje bílý rámeček původní barvy pergamenu, obě desky navíc zdobené bohatou vytlačovanou a zlacenou okrajovou ornamentální linkou, z níž vyběhají florální úponky, které lemují z obou stran i bílý kosočtvercový rámeček, v něm čtyři florální ozdoby podobné tiskařským ozdůbkám, uprostřed Beránek Boží v zeleném oválu, z něhož vyběhají plameny, hřbet hladký, členěn pěti vypichovanými pásy, z nichž dva jsou barveny zeleně, zlacená ořížka.

Provenience: na přední desce vazby bílou barvou inv. č. „5917“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, v horním pásu hřbetu tuší „Inv. 5917“ na předním přideštním perem „5918“ (přepsáno na „5917“), na přední předsádce tužkou „Uvnitř mnoho obrázků mezi nimi 6 na pergamenu“ a nálepka s popisem „Pergamenová barvená a zlacená vazba. Psané modlitby Praha ca. polov. XVIII stol.“ perem, pod ní oranžový štítek s razítkovým inv. č. „5917“, pod tím mladší nálepka s textem „Praha pol. XVIII stol“ perem a „čís. inv. 5917“ tužkou (číslo později škrtnuto), na p. [III] perem „Inv. 5917“ (pův. 5918), na p. 1 fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na pp. 117, 217 a 244), tužkou přír. č. „023 641“ a platná sign. 504 B 16“, na zadním přideštním červeno-černá nálepka s textem „OBCHOD SE STAROŽITNOSTMI KAREL CHAURA PRAHA, PRAG ANTIQUITÄTEN-HANDLUNG“; zakoupeno v pražském antikvariátu Karla Chaury (datum neuveдено), převedeno z umělecko-průmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 1. 8. 1996.

p. [III]: „**Gebet = Buch. worinnen, Morgen = Abend = Meß = Vesper = Beicht = und Communion = Gebether. Gebether, Zum Heil[igen] Sacrament. Zur H[eiligen] Dreyfaltigkeit. Zu Jesu Christo. Zur Mutter Gottes. Zu denen Heiligen. In gemeinen, und besonderen Nöthe. Auf unterschiedliche Hohe FestTäge. Vor die Abgestorbene. Nebst Verschiedenen Litaneyen.**“

pp. 1–235: „**Morgen = Gebether. Gebeth zu Gott dem Vatter.** Mein Hertz und gemüth erhebe ich zu dir, O allerheiligster Him[m]lischer Vatter! und zum zeichen meiner neuen Liebe ... x ... [p. 234: **Auf opfferung.**] ... daß ich am meisten bethen solle. damit sie aus ihrer Qual errettet, dich desto eher und Hefftiger Lieben, und benedeyen [sic], Amen.“

Německá modlitební kniha z poloviny 18. století českého (podle vevázaných mědirytin patrně pražského) původu, na pp. 237–244 týmž písařem zapsaný „Regiester der Gebether dieses Buchs.“

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha V, s. 0119–0120, inv. č. 5917.*

27

sign. 504 B 17

 Tab. XIV

s. XVIII. med.–ex., Čechy, pap., [III] + 101 + 333 (recte 330) pp., 18,20:15,2 cm; vazba pozdější, z poloviny 19. století, 19,5:15,6 cm.

Filigrány: v první části rukopisu dva nezřetelné filigrány, ve druhé části rukopisu dvoučlenný filigrán v podobě korunovaného „B“ a korunovaného orla s písmeny „I F“ v prsním štítku, tj. výrobek papírníka Jana Františka Ossendorfa z papírny v Benešově nad Ploučnicí (okr. Děčín), viz Zuman 1932, tab. I č. 3a, 3b, s. 5.

Paginace: soudobá, po p. 47 druhé části paginováno 50, po p. 154 druhé části paginováno 156; rukopis vznikl souvazem dvou samostatně paginovaných částí: po první části ([III] + 101 pp.), následuje druhá, samostatně paginovaná část, kde byly dva listy se stranami 83–86 při převazbě omylem vevázaný mezi pp. 70–71, od p. 237 začal paginátor stránkovat 137, a následují zřejmě i další chyby v závěru rukopisu, které ale nelze systematicky sledovat, neboť oříznutím došlo k poškození paginace i části textu; ten je navíc místy znehodnocen vlhkostí.

Písmo: 1 písař ve dvou časových vrstvách ve 2. polovině 18. století.

Výzdoba: svislé linky, podélné linky oddělující písně, nadpisy, primitivní plné iniciálky zalomené do dvou rádků, stránkové kustody, ve druhé části ukazovací ručičky.

Vazba: prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovanými okrajovými linkami a plenci, v rozích mušličkami, na přední desce vytlačovaný kříž mezi stylizovanými sloupy, spojenými klenbou, na zadní desce uprostřed křížek z kvítků, v polích mušličky, pod ním monogram „VN“ tvořený stylizovanými kvítky, hladký hřbet členěn podélnými vytlačovanými linkami, stopy po páru spon, dochovány mosazné úchyty. Vazba pochází od téhož knihvazače, který vázal Melantrichovo vydání Nového zákona, srov. rukopis sign. 503 B 22, č. soupisu 9.

Provenience: na p. [II] fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na pp. 17, 184 a 277), tužkou přír. č. „023 640“ a platná sign. „504 B 17“; muzeum rukopis získalo od Jana Linky, studenta FF UK, který jej koupil r. 1996 v antikvariátu v České Lípě za 1200,- Kč; podle ústního sdělení antikváře pochází původní majitel z východních Čech, zapsáno 1. 8. 1996.

p. [III]: „**Kanczyonal Na Neděle Przes Czely Rok. Też na Swatky Panny marye. Na Wsseczky Swatky Wssech miłych bożich Swatych a Swęcicz Hystoriczky.**“

a) pp. 1–101: „**Na Prwni Neděly Adwentni gako: O Prorokyni Sybile Pan Yeżiss Krystus Powěděł, a den Saudny przed powěděł, rżka kterak znameni budau, když dnowe skonani pugdau. ... x ... [p. 100: **Piseň Nábožná.**] ... tebe wnebi chwałym [...] swatymi sławil, R. amen.**“

b) pp. 18–330: „Zaczinagi se Piseně Hystoryczke napowědoměgssy Swatky wssech Mi-lych Božich Swatych přzesczely Rok: Na den Obraceni Swateho Pawla [...] S. Pawel ten Pak gesstě Dychtě ... x ... [p. 326: Na Den Zmordowani Ne Mluwňatek] ... Wssechněm Pro twe narozeni, od pust těžke prowinněni, zbaw každeho zarmauczeni, a deg w nebi potěsseni, g[es]t amen.“

Český kancionál z 2. poloviny 18. století vzniklý souvazem dvou částí, nepochybně vycházející z některého kancionálu tištěného. Psán jedním písařem, ale mezi první a druhou částí leží časový rozdíl. Kancionál je rozdělen do dvou částí se samostatnou paginací: po nedělních písních na pp. 1–101 (bez zvláštního nadpisu, závěr nečitelný), následuje na pp. 1–17 druhé části „Kratke obsaženi, a Summowni Pržipomenutj o wssech Mucžedniczych a Swatych Miłych Božich a wzlasst Slowutněgssych kterži gsau Krysta Pana wutrpnostech nasledowaly a gakymi smrtmi Pro něho nasylně Mržely.“ o 182 strofách a na pp. 18–330 Piseně historické, kde jsou mj. zapsány písně na den sv. Vojtěcha (pp. 34–41), sv. Zikmunda (pp. 70–76), sv. Víta (pp. 76–82), sv. Ivana (pp. 88–91), sv. Prokopa (pp. 110–118), sv. Ludmily (pp. 179–184) a sv. Václava (pp. 194–207). Na pp. 331–332 „[Rejstřík písní v tomto] Kanczyonalu pro snadněgssy nalezení gedne Každě z nich.“. Další dvě písně, jejichž názvy byly oříznuty, zapsal též písař na pp. [I] a 333.

28

sign. 504 B 18

 Tab. XV

1829 + s. XIX. med., Čechy, pap., 160 + 353–388 pp. (= 36 pp.), 17,5:11,7 + 16,8:10,8 cm; vazba soudobá, 18,2:11,9 cm.

Filigrány: v první části rukopisu nezjištěn, ve druhé části rukopisu patrně jednočlenný, tvořený textem z majuskulních písmen, vzhledem k velikosti papíru pouze torzo, které nelze blíže identifikovat.

Paginace: původní; u základního rukopisu značeno vedle čísla i zkratkou „No“, pp. [II–III] a 158–160 prázdné. K základnímu rukopisu bylo přivázáno torzo německé modlitební knížky, a to pp. 353–388 (= 36 pp.), přičemž při vazbě došlo ke zpřeházení listů, takže za sebou následují pp. 365–376, 353–364 a 377–388, p. 388 prázdná, a další tři tisky (viz níže).

Písmo: 2 písaři, A = neznámý písař r. 1829, B = neznámý písař v polovině 19. století.

Výzdoba: text první části v rámečku z dvoulinky, titulní list a nadpisy kapitol rámovány kolorovanými ornamenty, ozdobné iniciály zalomené do 2–3 řádků, nadpisy a začátky modliteb zvýrazňovány zelenou, červenou a žlutou barvou. Text druhé části v rámečku z dvojlinky, nahoře zdoben kolorovaným vlysem, ozdobné iniciály, primitivní kolorované viněty, nadpisy a začátky textů zvýrazňovány červenou, žlutou, modrou a zelenou barvou, živá záhlaví.

Vazba: prkénková, potažená tmavě červeným sametem, zdobená vytačovanou ozdobnou linkou podél okrajů s mušlemi v rozích, hřbet členěn vytačovými linkami, mezi nimi vytačované květiny, na obou deskách připevněny mohutné úchyty oválného tvaru (9,5:8,3 cm) pro sponu ze stříbřitého kovu, bohatě profilované rostlinnými úponky a košíkem s kvítky, ozdobná spona ze stejného materiálu, zdobena rytím a ciselováním se třemi zasazenými broušenými skličky, jedno z nich barvy červené, druhé dvě zelené, zlacená ořízka.

Provenience: na předním předeštlí tuší „Inv. 5249“ (totéž č. na p. 1), na druhém listu přední předsádky recto modrou tužkou poznámka o nákupu v antikvariátu „chaura 19 26/10 09 – 10 zl. (20 Kor)“, na druhém listu přední předsádky černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 642“ a platná signatura „504 B 18“, na p. [I] zápis tužkou z poloviny 19. století, z něhož je dnes čitelné pouze „[...]Josep Kuhler Haržetiz“ (= Hareth?,

Hořany, okres Sokolov)“, na p. 387 fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na p. 56 posledního tisku); koupeno v pražském antikvariátu Karla Chaury r. 1909, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 1. 8. 1996.

a) p. [IV]: **„Gebeth Büchel. So darinn Morgen, Abend, Meß Gebethe, wie auch Gebethe zum heiligen Segen Segen [!], Gebethe am Hohen Fest des heiligen Frohleiche am unsers Hern Jesu Christi, wie auch Beicht und Kommunion Gebethe, Litaneyen zur Mutter Gottes und allen Heiligen mit den Gebethern. Geschrieben im Jahre 1829.“**

pp. 1–156: **„Morgen Gebethe. O Gott! Zu dir sollte ich meine ersten Gedanken erheben! ... x ... [p. 152: Gebeth Für das Allgemeine Anliegen der gantzen Christenheit.] ... und dem heiligen Geiste gleicher Gott lebet und regieret in Ewigkeit, Amen.“**

b) **[Gebet Buch]**

pp. 353–387: **„Gebeth zu der heiligen Mutter Anna: O Gnadenreiche Frau O Hoch gesorgerte Mutter Anna ... x ... [p. 383: Anrufung der Heyligen Gottes Für die ab gestorbenen zu betten] ... bittet für damit sie bald mit ruff im Herrn Ewig mögen froliken [!] Amen.“**

Německá modlitební kniha, na p. 157 „Register über das Gebethbüchlein.“; za základní rukopis přivázáno torzo německé modlitební knihy, psané písařem B, a tři drobné tisky: I. „Das Heilige Herz der seligsten Jungfrau Maria [...]“, s impresem „Neisse, gedruckt bei Rosenkrauz & Bär 1842“; II. „Das Vater Unser, für Kranke und Sterbende [...]“ z téhož roku bez uvedení tiskaře a III. „Heiliger Kreuzweg Jesu Christi, in XIV Stazionen und eine Beschluß=Stazion abgetheilet [...]“ z roku 1794 bez uvedení tiskaře.

Prameny: Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0217–0218, inv. č. 5249.

29

sign. 504 B 19

s. XIX. med.–XX. in., Čechy, pap., 224 pp. (recte 208 pp.), 18,9:11,3 cm; vazba původní, 19,5:12,2 cm.

Filigrán: neúplný jednočlenný filigrán v podobě uherského znaku, Zuman 1934, uvádí odlišné varianty např. v tab. VIII č. 2a, tab. XVIII č. 1 a tab. XXVII č. 1a, s. 10, 17 a 23.

Paginace: původní do p. 105, zbytek 1996; pp. 15, 148–192, 199 a 203 prázdné, prvních 5 listů se stranami 1–8 vyříznuty, po p. 104 vyříznuty 3 ff., dolní dvě třetiny listu se stranami 131–132 odříznuty.

Písmo: 3 neznámí písaři, kteří byli činní od poloviny 19. století do začátku 20. století (viz níže).

Vazba: lepenková, potažená šedým papírem, hřbet hladký, červeně stříkaná ořízka.

Provenience: na předním přidešti černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 495“ a platná sign. „504 B 19“, na p. 14 fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na p. 224); nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 3. 6. 1996.

[Rezepissenbuch]

Kniha německých lékařských receptů. Základní text na pp. 9–104 byl zapsán v polovině 19. století; k této části je touž rukou na pp. 193–204 zapsán „Inhalt dieser Bücher“, od druhého mladšího písaře pocházejí recepty na pp. 105–132, další vrstva ze 30. let 20. století na pp. 133–147 a 200–202,

pozdější český recept na suchary doplněn asi v polovině 20. století na p. 202. Na p. 204 adresy psané stejnou rukou jako základní text, a to Josepha Hartingbaga a Josepha Gruna z Prahy. K dataci a místnímu určení jednotlivých vrstev rukopisu srov. občasné odkazy na zdroje, odkud byly recepty získány; například v základním textu čteme na p. 93 „Von Herrn Antmeister [sic] Hartman[n] in Wesernikau [sic, = Jeníkov?, neurčeno] an[n]o [1]838 mitgetheilt“, ve druhé vrstvě na p. 106 „Dr. Schmid“ a na p. 132 „Stuttgart [Německo] den 30 November 1883 Katharina Alsthe“ (? , nečitelné) a ve třetí vrstvě dataci „Stecken [= Štokov, okr. Tachov] am 5/5 1930“ na p. 134.

30

sign. 504 B 20

s. XVIII. ex., Čechy (?), pap., [IV] + 234 pp., 13,0: 8,1 cm; vazba nedochována.

Filigrán: neúplný dvoučlenný filigrán, z něhož je patrná část v podobě korunovaného říšského orla, pravděpodobně varianta filigránu papírný v Čisté u Vrchlábí (okr. Trutnov), Zuman 1932, tab. VII č. 1a, s. 8.

Paginace: původní, sahá jen po p. 196, zbytek 1996; na konci chybí nezjištěný počet listů, pp. [II, IV] prázdné, list se stranami 55–56 natržen, mezi pp. 56 a 61 byly dva listy vytrženy a nahrazeny novými, s nekontinuálním textem z 1. poloviny 19. století

Písmo: 1 neznámý písař na konci 18. století, doplňky z 1. poloviny 19. století od dvou dalších písařů.

Výzdoba: text v rámečku z dvojité linky, nadpisy kolorovány červeně, dnes z velké části setřelé. Do rukopisu vložena mědirytina (viz níže).

Provenience: na p. [III] perem „Dar od p. faraře Maura zde 19 13/3 12 č. 1. Inv. č. 7973.“, tamtéž černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. číslo „023 409“ a platná sign. „504 B 20“, na p. 8 fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na pp. 95, 175 a 230), na druhé straně vložené mědirytiny perem „Dar od veledustojneho pana Maura 29/11 1911 č. 7.“; dar faraře Maura z r. 1912, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 13. 5. 1996.

a) [Gebet Buch]

pp. 1–196: „**Morgen Gebett.** Jesus Von Nazareth; ein König der Juden dieser Triumphirliche Titul etc. ... x ... [p. 195: **Jesus. Maria.**] Auch in die H[eligen] Fünf Wunde des gecreutzigten Erlösers, Fünf Vatter unser und Fünf Ave Maria.“

b) p. 197: „**Geistliche Schild=Wacht darinnen der Mensch ihm für eine jegliche [!] Stund wohl des Tags als bey der Nacht einen Besondern Patron, auß den Heiligen Gottes auß erwöhlt.**“

pp. 198–234: „**Von 1. Uhr des Tags bies auß zwey, solle für mich Schildwacht halten der H. Ertzengel Michael. Gebett.** O Heiliger Ertzengel Michael, der du das Volck Gottes allzeit Beschützt, ... x ... [p. 233: **Von 4. Uhr des Nachts bies auf fünf, solle für mich Schildwacht halten die H. Martyrin Catharina**], und wann solches solte zwischen 4. und 5. in der Nacht gestehen, so Bitte ich dich, du wollest [...]“

Německá modlitební knížka bez titulního listu; modlitba na pp. 146–148 je nadepsána „Alexander der Sechste [1431–1503] hat allen Christglaubingen, so diese gebettlein Vor einem Bild der allerseeligsten Jungfrauen Maria ihres liebsten Sohns Jesu und der Heil[igen] Mutter Anna dreymahl Betten werde 3 000 Jahr ablaß Gnadigst Erlihen.“, na p. 179 jsou zapsány „Buchstaben gegen die Pest zutragen.“, na pp. 186–194 „Wahre Reu und Leyd des sündigen Menschen Von P. Marco

de Aviano, des Heil[igen] Capuciner ordens Prediger aufgesetzt.“ Místo dvou chybějících stran mezi pp. 56–61 byly v 1. polovině 19. století vevázány jiné dva listy, kde je odlišnou rukou zapsána na základní text nenavazující „Gebet bei dem Grabe des Hl. Johannes.“, na p. [I] mladší rukou než vlastní text zapsána modlitba s incipitem „O starcker und gewaltiger gott, [...]“. Druhá část obsahuje opis patrně tištěné modlitební knihy, který je psán stejnou rukou a ve stejné úpravě jako předcházející rukopis, závěr chybí. Do rukopisu vložena mědirytina se Svatou rodinou, signována vlevo dole „P[ater] A[ntonius] Lublin del[ineavit]“ (asi 1630–1690), viz Toman II, s. 48, a vpravo dole „A[nton] I[oseph] Schindler sc[ulp]sit“ (působil ve 20. letech 18. století), viz Thieme-Becker XXX, s. 74 (12,7:8,2 cm) s německým tištěným potvrzením (variabilní údaje doplněny rukopisně) o vstupu panny Anny Fialové z Olomouce do bratrstva sv. Anny v akademické koleji Tovaryšstva Ježíšova v Olomouci dne 26. července 1772.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha VII, s. 0013–0014, inv. č. 7973.*

31

sign. 504 B 21

s. XVIII. ex., Čechy ?, [II] + 178 pp., 10,9:7,8 cm, vazba nedochována.

Filigrán: jednočlenný, v podobě tří srdcí, varianta bez monogramu, viz Zuman 1932, tab. XIX č. 1 a XXV č. 3b, s. 13 a 17, který pochází podle Zumana z papírny v Jirkově (okr. Chomutov) nebo v Dolním Litvínově (okr. Most), papírníků Kajetána Nitsche a Josefa Richtera z konce 18. století.

Paginace: původní; pp. [II] a 44 prázdná, první a poslední list rukopisu poničen vlhkem a používáním, text nečitelný, zvláště na p. 178.

Písmo: 1 neznámý písař na konci 18. století.

Výzdoba: text v rámečku z dvojité linky, barevně nezdobeno.

Provenience: na p. 1 perem „Dar od p. faráře Maura zde 13/3 1912 č. 2. Inv. č. 7974.“, na p. [II] černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. číslo „023 408“ a sign. „504 B 21“, na p. 36 fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na pp. 96 a 167); dar faráře Maura z r. 1912, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 13. 5. 1996.

p. [I]: **„Andächtige W[...] Dein Amt der H. Mese [!] nützlich bey zu wohnen. samt anderen Gebethern und Seegen wider seine Feinde zu Wasser und zu Laude.“**

pp. 1–178: **„Morgen=Gebethe. Als bald du des Morgens erwachest so bezeichne dich mit dem heiligen Kreütze ... x ... [p. 173: Gebether Nach der Heil[igen] Communion] ... [...] Ende.“**

Německá modlitební kniha z konce 18. století rozdělená do tří knih: „Andächtige W[...] Dein Amt der H. Mese nützlich bey zu wohnen. samt anderen Gebethern und Seegen wider seine Feinde zu Wasser und zu Lande.“ (pp. [I] a 1–42); „Geistliche Schild=wacht Darinnen Einer alle Stunde einen besonderen Patronen erwählen kann.“ (pp. 43 a 45–105) a „Ein schöner und Wohl approbirter Heil. Segen Zu Wasser und zu Land wieder Alle seine Feinde so ihm begegnen auf allen seinen Wangen und Stangen.“ (pp. 106–158) s dodatkem na pp. 159–178 nadepsaným „Beicht Gebether Vor der Beicht.“ Na pp. 96–103 „Wahre Reue und Leid des sündigen Menschen Von P. Marco de Aviano des heiligen Capuciner Ordens.“, na pp. 140–145 „Eine schöne Offenbarung, so Christus den H. H. drey frauen Elisabeth, Brigittä und Mechtildis wunderlich geoffenbahret.“, na pp. 145–150 „Diese Grüßung hat 800 Jahre Ablass. Ex Lyraeo.“ (tj. z díla francouzského teologa Mikuláše de Lyry), na pp. 150–152 „Ein sehr nützlich Gebeth welches der Papst

Leo [Lev I. (?), papežem v l. 440–461] seinem Bruder Carolo wider seine Feinde geschuldet hat, [...]“ na pp. 152–154 „Diese H. Worte seind von Gott selbst gesandet worden dem Papst Leo und Papst Leo sandte.“ a na pp. 155–158 „Dieser Brief ist gesunden worden in dem Britanier Lande, welchen der Herr Christus in ein Kloster gesandet hat.“

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha VII, s. 0013–0014, inv. č. 7974.*

32

sign. 504 B 22

 Tab. XVI

1677 + 1678, Rakousko (Videň), pap., 4 ff., 18,3:13,0 cm; vlepeno do novodobé obálky, 18,4:14,3 cm.

Foliace: 1995.

Filigrán: nezjištěn.

Písmo: 2 písaři, A = neznámý písař v r. 1677 na ff. 1r–2v, B = neznámý písař v r. 1678 na ff. 3r–4v.

Provenience: na zadní straně obálky tužkou sign. „504 B 22“, na předním přidešití černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. číslo „022 505“ a signatura „504 B 22“, na f. 2v fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni (též na f. 4v); nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 12. 5. 1995.

a) f. 1r: „**Filius Prodigus A Professorio Viennensi F[ratrum] Eremit[arum] Discalc[ea]torum] S[ancti] Augustini Viennae Austriae Sub tempus feriale Comice exhibitus Anno a Virgineo partu 1678 Mense Feb[ruarii] Die 20. Horis pomeridianis.**“

ff. 1v–2v: „**Actus Primus.** Pater filij prodigi in praesentia sui Vicini se declarat felicem in filijs suis. ... x ... [f. 2r: **Actus Tertius**] Adit Patrem, a quo benigne recipitur in gratiam, non obstante indignatione alterius fratris natu majoris. Intermedium 3^{tiu[m]} dabit Saltum“

b) f. 3r: „**EXERCITIVM Academicum Coram Reverendis P[atribus] et Fratribus a Professorio Viennensi Fratrum Eremit[arum] Discal[ce]atorum] S[ancti] P[at]ri Aug[usti]ni Rudi et extemporaneo Stylo In diebus feria libus exhibitum Anno qVo DVo fratres FeLIX et HarMIas StatVs an Choras gessere. [= 1677]“**

f. 4r–v: „**Synopsis Dicendorum In scena Prima 1.** Harmias et Felix fratres uterini deliberant de statu vitae ... x ... [**In scena Tertia**] 3. Moritur Felix; et finitur actio cum Intermedio ipsi[us] sepulturam concernente.“

Synopse divadelních her sehraných vídeňskými bosými augustiniány v r. 1678 a 1677. První z nich obsahuje celkem tři jednání; první mělo 4 výstupy, druhé 5 a třetí opět čtyři výstupy (v textu nečíslované), za každým jednáním následovalo ještě intermedium. Druhá hra sehraná během duchovních cvičení roku 1677 obsahuje tři jednání; první a třetí mělo tři výstupy, druhé výstupy dva, za každým jednáním následovalo intermedium, na f. 3v scénická poznámka.

Prameny: Port, J. *Divadelní akce škol a bratrstev v Československu [nepaginovaný rukopis]. Divadelní ústav v Praze, sign. Ms 36.*

Literatura: *Dějiny českého divadla. I. Praha, 1968. s. 229, uvádí jednu z mnoha verzí rozřřřeného biblického námětu Marnotratného syna z r. 1778.*

33

sign. 504 B 23

1642–1771, Čechy (Chomutov), pap., 68 ff., 19,2:15,6 cm; vazba původní, 20,0:16,1 cm.**Filigrán:** jednočlenný, v podobě dvou zkřížených kladívek ve štitku, Zuman neuvádí.**Foliace:** 1995; ff. 1r, 9v–10r, 12v–20r, 67v a 68v prázdná, mezi ff. 13–14 vyříznuto 9 listů, mezi ff. 17–18 vyříznuto 13 listů a mezi ff. 18–19 vyříznut jeden list.**Písmo:** množství písařů v letech 1642–1771.**Výzdoba:** nezdobeno, občasně škrty textu.**Vazba:** lepenková, jako makulatury použito celkem 14 zlomků nezjištěného latinského prvotisku nebo paleotypu církevně právního obsahu o velikosti 20,0:15,9 cm, pokryto pergamenem s nezjištěným latinským církevně právním textem z 15. století, psaným ve dvou sloupcích, a to kapitoly 124–132 a 222–228; stopy po páru kožených tkanic, na přední straně novodobá nálepka s textem „Knížka s růz. zápisy“, nad ní špatně čitelný soudobý název rukopisu „Buch in denen Handtwercks der Milers und [...]Lehr ge[...]“.**Provenience:** na f. 1v fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 18r, 53r a 68r), tužkou přír. č. „023 056“ a sign. „504 B 23“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 20. 11. 1995.**[Kvartalbuch Komotauer Innung der Müller 1642–1771]**

Kniha chomutovského cechu mlynářů (srov. např. f. 2r „Zu Comothau“) z let 1642–1771, kam byly zapisovány poplatky tovaryšů, povolení k vandru a potvrzení o vyučení.

34

sign. 504 B 24

1781, Čechy, pap., [VI] + 262 pp. (recte 254 pp., 15,4:10,1 cm; vazba soudobá, 16,2:10,3 cm.**Filigrán:** jednočlenný, v podobě zkřížených klíčů, tedy nejspíše výrobek plzeňské papírny; Zuman tuto variantu neuvádí, Mentberger uvádí odlišné varianty.**Paginace:** původní, p. [VI] prázdná, listy se stranami [I–II] a 11–12 vytrženy, ale neztraceny, chybí celkem 4 listy se stranami 13–14 a 23–28), u pp. 173–180 a 197–208 utrženy horní vnější rohy se ztrátou textu, text a titul místy nečitelný (viz níže).**Písmo:** 1 písař = Andreas Hermann v r. 1781.**Výzdoba:** text v rámečku z dvojité červené linky, nadpisy a titul červeně, stránkové kustody.**Vazba:** prkénková, pokryta zpuchřelou kůží se stopami po vytlačování, poničená, poškozený hřbet o 4 vazech.**Provenience:** na přední předsádce verso tužkou sign. „504 B 24“, na p. [III] fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na pp. 97 a 157), tužkou přír. č. „023 053“ a sign. „504 B 24“, na p. [IV] přepis „Barbara Ratka in Schippin [= Šipín, okr. Plzeň-sever] alles für dich und zu dein alles“, na p. 259 podpis Karla Ratky z 1. poloviny 19. století; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 20. 11. 1995.p. [VI]: **„Auserlesene Geistliche Ubungen eines Christlichen Lebens Handels nach Anleitung Des Christ[lichen] Catholischen Glaubens Ein Kern [...] Gebetter bey des [...] und Com[m]union Gebet auch [...] Morgen Gebetter Nebst etlichen Geistl. [...] Zusam[m]en getragen von And[reas] Hermann Anno Christi 1781.“**pp. 1–227: **„Morgen Gebeth. O Allerheiligste Dreyfaltigkeit, einiger Gott ich [...] dir auf alle meine Gedancken, ... x ... [p. 224: Unser Lieben Frauen**

Traum] ... Ich und die Mutter werden bey seinen letzen Ende seyn, und seine [...] in das Himmel [...]ven. ENDE.“

Německá modlitební kniha, kterou sestavil r. 1781 Andreas Hermann. Původní titulní list, který byl psán červeně, byl později přepsán, takže některá slova jsou dnes nečitelná. Na pp. 228–252 je týmž písařem zapsáno 5 německých duchovních písní, na p. 253–258 „Register über die in diesen Buche befindlichen Gebether und Lieder“. Na pp. [I–III] je odlišnou rukou zapsána „Schullied“ o třech strofách, na pp. 260–262 nezdařené pokusy písařů z 1. poloviny 19. století, na zadní předsádce podpis Barbary Ratkové z téže doby. Vložen vystrížený lístek s tištěným textem „APOTHEKE zur goldenen Krone Franz Puberl in Weseritz.“ (= Bezručovice, okr. Tachov).

35

sign. 504 B 25

1860–1864, Dánsko (Kolding), pap., 56 ff., 13,7:10,5 cm; vazba původní, 14,0:10,8 cm.

Foliace: 1995; ff. 1v, 48v–49r, 54v a 56v prázdná, ff. 2 a 55 byly pro zpevnění slepeny ze dvou listů.

Písmo: 1 písař = Josef Skála v l. 1860–1864.

Vazba: lepenková, hřbet hladký.

Provenience: na předním přídeští tužkou sign. „504 B 25“, na f. 1v fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 36r a 54r), tužkou přír. č. „023 050“ a sign. „504 B 25“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 20. 11. 1995.

f. 1r: „**Obět před Bohem, aneb: Modlitby katolické k pravému užjwánj gak ráno, tak u večer, též při Mssi a swaté zpovědi, s gjnjmi pobožnými modlitbami Wypsaná z Bertjneka Debrezina Roku 1860.**“

ff. 2r–56r: „**Modlitba raní.** Wegménu Otce y Syna y Ducha swatého. Amen Wsse-mohoucí, milosrdný Bože! ... x ... [f. 55r: **Sen Panny Marie.**] Gá y ty Matko při skonánj geho budeme, a dussi geho do králowstwj nebez-kého [!] uwedemé. [!] Amen.“

Česká modlitební kniha sepsaná v l. 1860–1864, jejíž předloha, opírající se o spis (rukopis?) blíže neurčeného Bertineka Debrezina, jistě vychází z některého tisku vydávaných pod stejným názvem od r. 1763 (srov. Knihopis č. 6510–6524); písař se podepsal na f. 54r „w Koldinku [= Kolding, Dánsko] dne 9 ho Září Roku 1864 w Jütlandě [= Jylland, tj. Dánsko] Josef Skála Korpl.“ Podobně předešlá „Modlitba“ je na f. 53r datovaná „in Kolding am 8 ten September 1864. in Jütland“, na ff. 24r–27v od stejného písaře „Požehnání sv. Kolmana“.

36

sign. 504 B 26

1855, Čechy, pap., 7 ff., 10,9:8,8 cm; sešito, bez vazby.

Foliace: 1955; ff. 1v–2r, 3r–6r, 7rv prázdná, mezi ff. 4 a 5 jeden list vyříznut.

Písmo: 1 písař = Josef Král v r. 1855.

Provenience: na f. 3r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na f. 7r), tužkou přír. č. „022 562“ a sign. „504 B 26“ (též na f. 7v); původně vloženo do tisku Melantrichovy bible z r. 1549 (inv. č. 016 476, sign. 503 A 2), zapsáno 31. 5. 1995.

f. 1r: „**Band Buch für Josepht Kral Anmerkung 1855.**“

Z původního záměru Josefa Krále zůstalo jen torzo: na f. 2v je zapsána tabulka s týdenním vyúčtováním od 14. ledna do 10. února 1855 (pokaždé se jedná o stabilní částku 1 zl. a 52 kr.) a na f. 6v jsou 4 drobné osobní záznamy J. Krále od 22. dubna do 30. května (1855), z nichž jeden naznačuje

bližší lokalizaci: „dne 30ho Mage bila ta malá holka zedřinova [= Dřínov, okr. Mělník nebo Kladno] a bila tadi jen zas hodinu“.

37

sign. 504 B 27

s. XIX. med., Čechy, pap., [I] + 25 pp., 17,7:11,0 cm; vazba nedochována.

Paginace: původní; poslední list odtržen, ale neztracen, na konci chybí nezjištěný počet listů.

Písmo: 1 neznámý písař v polovině 19. století.

Výzdoba: text v rámečku z dvojité linky, titulní list a vstupní části v kolorovaném rámečku, primitivní florální výzdoba na pp. 9, 10, 15 a 21, nadpisy kolorovány.

Provenience: na p. [I] fialové oválné razítko „Museum der kgl. Stadt Mies.“, na p. 2 fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni (též na p. 24), tužkou přír. č. „023 406“ a signatura „504 B 27“ (též na p. 24); nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 13. 5. 1996.

p. [I]: „**Gestliches Meszbuchbuch [!] worin verschiedene Gebeter und Litaneyen sich befinden.**“

pp. 1–25: „**Morgengebet.** Allmächtiger ewiger Gott, Schöpfer und Erhalter aller Dinge! ... x ... [p. 24: **Zum Sanktus.**] ... , unserem Bischofe und unserem Pabste, wie auch allen nachtgläubigen katholischen Christen, Amen.“

Torzo německé modlitební knihy z poloviny 19. století.

38

sign. 504 B 28

s. XX. in., Čechy, pap., [IV] + 144 pp. 17,0:10,5 cm; sešito, vazba nedochována.

Paginace: soudobá; pp. [II] a [IV] prázdné.

Písmo: 1 neznámý písař na začátku 20. století.

Výzdoba: na p. [I] perokresba včely, na p. [IV] perokresba včelího úlu, další perokresby vztahující se k textu na pp. 22, 56, 60, 84–87, 103–104 a 124.

Provenience: na p. [III] fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na p. 144), tužkou přír. č. „023 494“ a sign. „504 B 28“ (též na p. 144); nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 7. 6. 1996.

[Bienenbuch]

pp. 1–133: „Die Maikrankheit der Bienen ist eine Krankheit, die man gewöhnlich im Mai zur Zeit der Weißdornblüte ... x ... [**Der bronzefarbige Ölkäfer oder Marienwurm**] ... Zum Glück kommt Dieser Feind nur selten vor.“

Německá rukopisná příručka o včelách z počátku 20. století, snad opis tisku, na pp. 134–144 „Inhaltsverzeichnis.“

39

sign. 504 B 29

1839–1840, Čechy (Úterý), pap., 10 ff., 17,5:10,3 cm; nevázáno, sešito nití.

Filigrán: neúplný jednočlenný, s textem „ZITAU“, tj. výrobek papírny v Žitavě (Německo).

Foliace: 1996; ff. 1v a 9v–10r prázdná.

Písmo: několik střídajících se písařů v letech 1839–1840.

Provenience: na f. 2r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na f. 9r), tužkou přír. č. „023 493“ a signatura „504 B 29“ (též na f. 10v); dar nezjištěné osoby, zapsáno 3. 6. 1996.

f. 1r: „**Rezepissenbüchl über die im K. [!] pilsner Kreisamte abgegebenen Berühete.**“

Kopíř potvrzení plzeňského krajského úřadu o převzetí peněz od 26. září 1839 do 5. listopadu 1840 pro město Úterý (okr. Plzeň-sever), viz přípis na f. 1r „Pilsner Kreis Stadt Neumarkt.“, text na ff. 2r–9r, na f. 10v nečitelné poznámky vydávající kanceláře „Beilags N 44.“ (?) a „Gdrahg. 1840.“ (?). Srov. rukopis sign. 504 B 30, č. soupisu 40.

40

sign. 504 B 30

1847–1849, Čechy (Úterý), pap., 10 ff., 17,1:10,0 cm; sešito, bez vazby.

Filigrán: jednočlenný, v podobě jelena, Zuman neuvádí.

Foliace: 1996; ff. 1v a 5v–10r prázdná.

Písmo: několik střídajících se písarů v letech 1847–1849.

Provenience: na f. 2r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na f. 5r), tužkou přír. č. „023 492“ a signatura „504 B 30“ (též na f. 10v); dar nezjištěné osoby, zapsáno 3. 6. 1996.

f. 1r: „**Rezepissenbüchl über die an das wohltakluhe [sic] K. K. Pilsner Kreisamt abgegebenen Geldbeträge.**“

Kopíř potvrzení plzeňského krajského úřadu o převzetí peněz od 9. března 1847 do 27. prosince 1849 pro město Úterý, viz přípis na f. 1r: „Pilsner Kreis Stadt Neumarkt“, text na ff. 2r–5r. Srov. rukopis sign. 504 B 29, č. soupisu 39.

41

sign. 504 B 31

s. XIX. med., Čechy, pap., 102 (recte 104) pp., 14,7:8,3 cm; vazba původní, 14,9:8,5 cm.

Filigrán: jednočlenný, v podobě dvou zkřížených šavlí, snad varianta uváděná Zumanem 1934, tab. XII č. 1a, s. 13, tj. výrobek papírný v Janovicích nad Úhlavou (okr. Klatovy).

Paginace: soudobá chybná, nezahrnuje vytržené listy, později přeškrtaná a nahrazena novější; list mezi pp. 22–23 nezapočítáván, titulní list a listy mezi pp. 4–5, 12–13 a 42–43 vytrženy, u pp. 29–39 utrženy horní vnitřní rohy, horní polovina nepočítaného listu mezi pp. 22–23 utržena.

Písmo: 1 neznámý písar v polovině 19. století.

Výzdoba: text v rámečku z dvojité linky, nadpisy kolorovány červenou barvou, na pp. 16, 24 a 33 celostránkové akvarelové malby s florální tematikou, zadní přidešti a p. 102 počmárány neuměle načrtnutými postavami.

Vazba: prkénková (obě desky nalomeny), potažená zčernalou a popraskanou kůží, hřbet hladký.

Provenience: na předním přidešti přípis tužkou „Dar pana J. Jelínka“ z počátku 20. století a černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. číslo „020 802“ a sign. „504 B 31“, na p. 5 fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na pp. 55 a 101); dar J. Jelínka, zapsáno 24. 2. 1994.

[Modlitební kniha]

pp. 1–101: „**Modlitby Rannj** Kdiž ráno ze sweho ustláj powstaneš rcy nabožně. We Gmenu Boha Otcze y Syna y Ducha swatého Amen ... x ... (p. 100: **Modlitba k Swate Panně Barboře.**) ... byl zaopatřen před Nepřateli wydytedlnými y newiditedlnými obhražen, před zlymi duchy ochránen w milosti twe k Žiwotu wěčnemu přiweden. Skrze Gežjsse Krysta Pána nasseho Spasitele Amen.“

Poškozená česká modlitební kniha z poloviny 19. století.

42

sign. 504 B 32

1855–1859, Čechy (Nepomuk), pap., 76 ff., 17,0:10,4 cm; vazba původní, 17,5:10,8 cm.**Filigrán:** nezřetelný, jednočlenný.**Foliace:** 1994.**Písmo:** 2 střídající se písáři v letech 1855–1859.**Vazba:** lepenková, přelepená škrobovým papírem, na přední desce papírový štítek s původním textem „Ohlášni knížka pro chrám Páně Nepomucký 1855“, hřbet a růžky kožené, hřbet zdoben vytlačovanými dvoulinkami.**Provenience:** na předním přidešti soudobý nedokončený přípis „Andreje [!] Reilmeyer čís. 109 při sv. Kaubě ma“, na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 27r, 38r a 76v), tužkou přír. č. „021 584“ a sign. „504 B 32“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 20. 12. 1994.**„Ohlášni knížka pro chrám Páně Nepomucký 1855 [–1859]“**

Kniha ohlášek nepomucké farnosti vedená od 1. ledna 1855 do 9. října 1859, vlastní text na ff. 1r–76v psaný promiskue dvěma písáři, název podle titulu na štítku přední desky. Text přináší celou řadu podrobností k průběhu církevních svátků v Nepomuku, mj. se pravidelně oznamují requiem za zemřelé Františka a Jeronýma hr. Colloredo-Mansfeld (1784–1807 a 1775–1822), zpívané „Šternbergské Anniversarium“ (f. 18r) nebo zpráva, že „Zýtra po raní mši sv. povede se procesí K sv. Vojtěchu [kaple sv. Vojtěcha z r. 1682 v Nepomuku] na ten spasitelný oumysl, aby dobrotivý Bůh na vypráhlé osení vláhy milostive seslati ráčil.“ (f. 8v). Písáři tohoto rukopisu byli nejspíše Josef Zeman (1789–1871), nepomucký děkan v l. 1834–1871, a Jan Volf, nepomucký kaplan v l. 1853–1864. Srov. rukopis sign. 504 B 33, č. soupisu 43.

Literatura: Berndorf, A. *Nepomuk : díl II. Plzeň, 1928, s. 22–24.*

43

sign. 504 B 33

1864–1868, Čechy (Nepomuk), pap., 76 ff., 16,2:10,0 cm; vazba původní, 16,4:10,4 cm.**Filigrán:** jednočlenný, s textem „KOTTENSCHLOSS“, tj. výrobek papírný v Postřekově (okres Domažlice), starší variantu uvádí Zuman 1934, tab. XXIII č. 2b, s. 20–21.**Foliace:** 1994; f. 6 vytržen, ale neztracen.**Písmo:** 2 písáři v letech 1864–1868.**Vazba:** lepenková, přelepená škrobovým papírem, na přední desce papírový štítek s nápisem „Ohlášni knížka pro chrám Páně Nepomucký 1864“, hřbet o 2 vazech a růžky plátěné.**Provenience:** na předním přidešti tužkou sign. „504 B 33“, na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 25r a 76r), tamtéž tužkou přír. č. „021 583“ a sign. „504 B 33“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 20. 12. 1994.**„Ohlášni knížka pro chrám Páně Nepomucký 1864 [–1868]“**

Kniha ohlášek nepomucké farnosti od 28. srpna 1864 do 22. března 1868, přičemž pohyblivé svátky se omylem předchází o jeden týden, takže místo 15. neděle po letnicích má být správně 14. neděle. Vlastní text na ff. 1r–51v (1. písář) a ff. 52r–76v (2. písář). Název podle titulu na štítku přední desky. Písáři tohoto rukopisu jsou nejspíše nepomuční kaplani Jan Topičovský (kaplanem v l. 1864 až 1866), pozdější farář ve Vrčeni, a od 2. prosince 1866 František Milota (kaplanem v l. 1866 až 1873). Srov. rukopis sign. 504 B 32, č. soupisu 42.

Literatura: Berndorf, A. *Nepomuk : díl II. Plzeň, 1928, s. 22–24.*

s. XIX. in.–med., Čechy, pap., 355 (recte 334) pp., 18,2:10,7 cm; torzo původní vazby, 18,5:11,2 cm.

Filigrány: nejméně dva různé druhy papíru s filigrány, z nichž je zřetelný pouze jeden, v podobě tří srdcí, odlišný o těch, které uvádí Zuman.

Paginace: do p. 286 původní, dále 1996; pp. 79, 87, 185, 253, 291–295, 299–300 a 333 prázdné, p. 102 nepočítána, místo p. 107–110 napsáno pp. 207–210, po p. 223 následuje omylem p. 234.

Písmo: 1 neznámý písař v 1. polovině 19. století, stejný jako u rukopisu, sign. 504 B 35, č. soupisu 45.

Vazba: dochována pouze zadní lepenková deska, potažená pestrobarevným škrobovým papírem.

Provenience: na p. 3 černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „021 384“ a sign. „504 B 34“; nalezeno spolu s rukopisem č. soupisu 45, sign. 504 B 35, dar p. Kubáta z r. 1994 (přiloženo strojopisné zhodnocení PhDr. Ludmily Kubátové, pracovníce Státního archivu v Praze z roku 1992), zapsáno 1. 11. 1994.

a) p. 1: „**Index ginák Ukázanj mnohých a užjtečných Lekařstwj proti rozličným těl lidských nemocem a neduhům z Herbáře a Bylináře od Doct[ora] Petra Ondřeje Matthiola Senenského Arcyknjžete Ferdinanda životnjho Lekaře; w latině sepsany g[e]st tento Herbář a od Thadeasse Hagka z Hagku do česstiny přeložen.**“

pp. 1–301: „Kdo sobě chce život prodlažit a zdravý byt, neylepsj g[e]st: Morská Cybule ... x ... Střjli gsau hluboké a auzké Nežity.“

České recepty vypsáné z Herbáře a bylináře Petra Ondřeje Matthioliho (Praha 1562, Knihopis č. 5416), které jsou od p. 284 doplněny českými a německými recepty z dalších lékařských či jiných autorit, nejčastěji citovaných jako „Alius D[oc]tor“ (např. p. 94) nebo „Alius Auctor et Doctor“ (p. 126), na p. 284 přesněji jako „Proti zymnjcy prostředek ze skussenosti weleb[ného] Pana Pana Hlawky nemecký g[e]st tu wepsaný.“ a „Aliter a Reverendiss[imo] Vicario Mirovicensi [= Mirovice, okr. Písek] Neuhauszen.“, na p. 285 opis německého receptu z „Prag[e]r Zeit[un]g 18. Dec[ember] 1845.“ Na p. 181 české doporučení z přelomu 19. a 20. století, že všechny nemoci dýchací se vyléčí „s Tubes Lavasseur Lekarnik Bobiquet Rue de la Monnaie v Paříži, Ve Vídni u L. Mittelbacha Hohermarkt 12.“

b) p. 302: „**Index podle českých gmen wssech bylin. s[ive] Nomenclator a Rhon v[ide] Abbate Strah[oviensis] Pfeiffer**“

pp. 302–332: „**A Abrahamuw strom ... p. 180. ... x ... [p. 331: Z.] ... Zabinec – Rdesno Wrbler, p. 278.**“

Abecední index názvů rostlin se stránkovými odkazy (nevztahujícími se k tomuto rukopisu), který vychází z tisku Nomenclator, tj. Jmenovatel v trojí, totižto české, latinské a německé řeči Jana Karla Rhona (Praha 1764–1768, Knihopis č. 14 865); Benedikt Jan Nepomuk Pfeiffer, od něhož měl náš písař tento rukopis vypůjčený, byl strahovským opatem v letech 1816–1834.

c) p. 336: „**Nomenclator botanicus Linnaeanus in P. Mathioli Herbarium in bohemicum idioma translatum a D. Thaddaeo Hajek. Pragae 1562.**“

pp. 336–355: „**A. Folium Acanthus niollis — Akant. ... x ... [Z.] ... Zizyfay [sic] vulgaris Jujuba**“

Srovnávací abecední index názvů rostlin podle Carla Linného (1707–1778), sestavený převážně na základě rejstříků Mathioliova Herbáře, ve vydání z roku 1562 na ff. Iiii¹r–Zzzz¹v. Na pp. 301, 334–335 a na zadním přidešti další soudobé poznámky k této problematice.

45

sign. 504 B 35

s. XIX. in.–med., Čechy, pap., 56 pp., 18,0:11,0 cm; nevázáno, sešito.

Filigrán: dvoučlenný, v podobě poštovní trubky a písmen „E W“, Zuman neuvádí.**Paginace:** 1996; pp. 40–41, 43–56 prázdné, mezi pp. 40–41 jeden list vyříznut, listy s pp. 1–2 a 55–56 odtrženy.**Písmo:** 1 neznámý písař v 1. polovině 19. století, stejný jako u rukopisu sign. 504 B 34, č. soupisu 44.**Provenience:** na p. 1 fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na pp. 21 a 37), tužkou přír. č. „023 404“ a sign. „504 B 35“ (též na p. 56); nalezeno spolu s rukopisem sign. 504 B 34, č. soupisu 44 (viz tam), zapsáno 13. 5. 1996.**[Napoleons Schicksale im Jahre 1799–1815]**pp. 1–35: „**Napoleon wieder aus Egypten in Frankreich:** Rückblick auf die öffent[liche] Erreignisse seit Napoleons Abreise ... x ... Napol[eon] greift Rheins an. s[ic]he] Wa[lter] Scott B[and] 6. S[eite] 448“

Torzo německého rukopisu popisující Napoleonovy (1769–1821) osudy od jeho návratu z egyptského tažení v srpnu roku 1799 přes tažení do Španělska, Švédska, Ruska, až po 9. březen 1815, tedy do doby těsně před Napoleonovým „stodenním císařstvím“. Jako pramen jsou na p. 35 citováni mj. „Wa[lter] Scot[t]“ (1771–1832), patrně německý překlad jeho knihy *Leben Napoleons* z r. 1827. Na pp. 36–38 české poznámky z krystalografie a mineralogie (nadepsané „Stupnice tvrdostí“ a „Hálovce“) z počátku 20. století, na pp. 39 a 42 zlomky českých účtů z téže doby s jedním konkrétním údajem na p. 39 „Pan Sillinge[r] zde zaplatil [...]“.

Literatura: *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová Praha 2001, s. 110.*

46

sign. 504 B 36

s. XIX. med., Čechy (?), pap., 7 ff., 17,9:10,7 cm; nevázáno, sešito.

Filigrán: nezřetelný.**Foliace:** 1996; ff. 1r a 5v–7v prázdná, mezi ff. 6–7 vyříznut jeden list.**Písmo:** 1 neznámý písař v polovině 19. století.**Provenience:** na f. 1r černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 778“ a sign. „504 B 36“ (též na f. 7v), na f. 3r červené kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na f. 5r); dar muzea ve Stříbře, zapsáno 6. 11. 1996**[Deutsche Gebeten]**

Německé modlitby z poloviny 19. století k těmto příležitostem: „Für das Feuer zu versprechen“ (1r), „Für die Gicht in Gliedern zu versprechen“ (1v–2r), „Ein blutverstellung“ (2v), „Für die Schmerzen“ (3r), „Für die Würmer zu tödten“ (3r), „Für die Schwinden“ (3v), „Für die Wartzen“ (3v), „Fürs Herzgespann“ (3v), „Für die Fell in Augen“ (4r), „Für das Hoflaufen“ (4r), „Für das Schwinden in Gliedern“ (4rv) a „Für den sturm zu todten“ (5r).

47

sign. 504 B 37

1865, Čechy (Kroměždice), pap., 193 (recte 192) pp., 19,5:12,4 cm; vazba původní, 19,9:12,7 cm.

Paginace: původní, po p. 101 omylem počítána p. 103, p. 193 prázdná.**Písmo:** 1 písař = Matěj Helliman z Kroměždic v r. 1865.**Výzdoba:** text v rámečku z jednoduché linky, nadpisy a text titulního listu kolorován, na pp. 1 a 189 akvarel v podobě kytice, na pp. 1 a 2 podobizny exotických obličejů.**Vazba:** lepenková, potažená hnědým poškozovým škrobovým papírem, hřbet hladký, kožený.

Provenience: na přední předsádce verso tužkou záznam z antikvariátu „315017“, cena „350,-“ a černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 771“ a sign. „504 B 37“, na p. 1 perem signatura „B 5“ (škrtem upravena na 6) z počátku 20. století; rukopis koupen r. 1996 v antikvariátu Václava Beneše v Plzni, zapsáno 6. 11. 1996.

- p. 1: „**Prorocwtj Michaldy, Králowný ze Sábý, 13. Sibylly. Přepsani w Kroměžlicjch Dne 19. Unora Roku 1865. M. H.**“
- pp. 3–189: „**Uwod.** Prorocwtj Michaldy, králowný ze Sábý, třinacte Sybýlli neb Prorokýně o budaucjch wěcech, kteráž přigela do Jeruzalema ... x ... [p. 89: **Začjná se Kniha III.**] ... Protož zawjram swau řeč, a dobrau Noc tobě při mým zawěrku Krali Ssalamaune dawám, Amen. Dopsano dne 30 Března M. H.“

Opis tří knih Sybilina prorocwtví (srov. Knihopis č. 15 849–15 863), který pořídil ve dnech 19. února až 30. března 1865 Matěj Helliman z Kroměždíc (okr. Klatovy). Kromě toho, že známe přesně dobu, po kterou Helliman rukopis opisoval, jsou zajímavá jeho slova v předmluvě (pp. 4–6), kde (částečně podle tištěné předlohy) vypočítává své předchůdce: „[...] naposledy býlo na česko přeloženo od Jana Hefera, Leta Panie 1026. [!] Přeloženj tuť býlo do Čech přinessenno od Bohumila Relly leta 1053, a tu ho obdržel Jozef Haltin leta 1113. A / z geho knjhi ho přepsal Hrabe, neb we swé knize připominá we 13. kapitole, že ho psal leta 1320. A z te Hrabový knjhy ho přepsal Anton Ris, leta 1510. a z Risovi knjhy ho přepsal Jan Alsina, leta 1695. a z Alisinový knjhy ho přepsal [sic] pan Wincenc Halter purkmistr w českém Brodě [okr. Kolín], leta 1769. a z Haltrový knjhy ho přepsal Wogtěch Kovani, leta 1778. a z Kovaniho knjhy ho přepsal Frantisssek Tětljn, / wrchnj rýchtař we Voboře [= Obora, okr. Plzeň-sever] na Plaském panstwí w kragj Plzenském, dne 16 Unora, roku 1815, a z Teltjnový knjhy gest přepsané od mě Jozefa Feilera, towarisse Koželužského z Prahy dne 28 března roku 1819. a Roku 1838 gest přepsané pro Wáclawa Pissa, sauseda Obce Volšanské od Jozefa Přibila z té same Obce A w Roku 1865. dne 19 Unora gest přepsane [sic] od Matěge Hellimana z Kroměžlu [= Kroměžlice] Okresu Klatovského.“ Na předním a zadním přidešti, přední a zadní předsádce a pp. 190–192 soudobé hospodářské záznamy, přičemž poznámky perem na předním přidešti jsou datovány rokem 1875 a tužkou na p. 192 v r. 1879.

48

sign. 504 B 38

 Tab. XVII

s. XVIII. ex., Čechy (?), perg. + pap., 46 ff., 12,4:9,1 cm; vazba původní, 13,0:9,4 cm.

Foliace: 1996; ff. 1v, 2v, 7v, 30v a 46v prázdná, po f. 44 vyřiznuty dva pergamenové listy, následují dva papírové listy zadní předsádky (= ff. 45–46).

Písmo: 1 neznámý písař na konci 18. století, dodatek od neznámého písaře z 1. poloviny 19. století.

Výzdoba: kaligrafický text v rámečku ze zlacené linky, nadpisy a začátky modliteb červenou a zlatou, plné iniciálky s ornamentálním pozadím zalomené do 4 řádků v modré, fialové, zelené, zlaté a červené barvě, a to na f. 3r **D-Ie**, f. 6r **G-OTT**, f. 7r **S-Ey**, f. 8v **S-Ey**, f. 9r **S-Eyt**, f. 10r **O**, f. 12v **Z-V**, 13v **E-HR**, f. 15v **A-LLMACHTIGER**, f. 17r **O**, f. 18v **H-Eilig**, f. 19v **G-EGRÜsset**, f. 20r **O**, f. 21r **A-llmächtiger**, f. 25r **I-M**, f. 27r **O**, f. 31r **I-ESVS**, f. 33v **A-LLMACHTIGER**, f. 35r **O**, f. 37r **G-Ebenedeyet**, f. 40v **O**, f. 42v **I-N**, menší iniciálky zalomené do 3 řádků, versálky do 2 řádků.

Vazba: prkénková, potažená zčernalou popraskanou kůží, na deskách zdobená podél okrajů vytlačovanou a zlacenou vlnovkou, na přední desce vytlačovaný a zlacený monogram „B. F. S.“, na zadní desce letopočet „1794“, hřbet o 3 vazech, zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce bílou barvou inv. č. „5333“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na prvním listu přední předsádky perem „Zakoupeno dne 5. dubna 1907 od p. Mološe [!]

Slivy.“, na druhém listu přední předsádky recto tužkou „12 345“ (částečně vymazáno), na f. 1r perem „Inv. čís. 5333.“, černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem doplněna sign. „UP 4/1-9“ (škrtnuto) a přír. č. „16 327“, tužkou platná sign. „504 B 38“, na f. 2v razítkem inv. č. „5333“; zakoupeno od M. Slívy r. 1907, převedeno z umělec-průmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 5. 8. 1986.

f. 2r: **„Vberaus Schöne Grüess vnd Gebettlein Zusprechen So man gleich in die Kirchen Kombt Manier vnd Weiss Recht vnd mit sondern Nutzen Mess zuhören. Zu endt Oratio Efficacissima“.**

ff. 3r–44v: **„VON WÜRDIGKEIT DER HEILIGEN MESS. Die Excellenz Würdigkeit, vnd Hochkeit, dises Hochheiligen Opffers kan vveder mit Menschlichem verstand ... x ... [f. 43r: Psalmus 90. in Tribulatione. Das Lob dess Gesangss David.] ... Ich vwill jhm erfüllen mit lange[m] leben, vnnd vwill jhm Zeügen Mein Heil.“**

Německá modlitební kniha z konce 18. století, mj. na ff. 29v–30r „Testimonijs S. Bernardi & S. Bonauenturae, & S. Alberti Magni Confirmatum.“, na ff. 45r–46r dodatečně zapsaná skladba o 6 strofách s incipitem „Pange lingua gloriosi Korporis misterium, [...]“ rukou z 1. poloviny 19. století. Vložen modrý arch o dvou listech (11,3:7,5 cm) s německou rukopisnou modlitbou z poloviny 19. století, nadepsaná „VERTRAUEN auf GOTT“.

Prameny: Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0241–0242, inv. č. 5333.

49

sign. 504 B 39

1811, Čechy, pap., 48 ff., 15,0:9,3 cm; vazba původní, 15,5:9,8 cm.

Filigrán: jednočlenný, nezřetelný.

Foliace: 1997; ff. 1v a 48rv prázdná.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1811.

Výzdoba: text v rámečku z dvoulinky, začátky modliteb kolorovány červeně, červeno-zeleno-žluté ozdobné iniciály ve volném prostoru nebo zalomené do jednoho řádku, na f. 1r kolorovaná perokresba růže, titul (částečně psaný červeně) ve žlutém rámci s červeným šrafováním a zelenými růžky.

Vazba: prkénková, potažená hnědou poškozenou kůží, podél okrajů zbytky vytlačované výzdoby tvořené pásem z kvítků, hřbet hladký, žlutě barvená ořízka.

Provenience: na předním přidešti podpis „Magdalena Sapowa: zblowic: [Blovic, okr. Plzeň-jih] 3 dne 1843“, na přední předsádce recto tužkou poznámka antikváře „B 73“ s cenou „600 –“, na přední předsádce verso fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 20r a 47v), tužkou přír. č. „024 418“ a sign. „504 B 39“; koupeno r. 1997 v antikvariátu Václava Beneše v Plzni za 600 Kč, zapsáno 24. 9. 1997.

f. 1r: **„Mali Nebes Klič. Aneb Modlitby Katolicke Kprawemu Užiwání dussi [!] Křestianske widane Psane pro Osobu Ženskau An[n]o. 1811.“**

ff. 2r–47v: **„Modlitby Ranni. Pože[f. 2v:]hnana bud swata nerozdilna anegswietęgssy trogicze ... x ... [f. 46r: Modli[t]ba] ... , twemu Synu nas predstavug. Amen. Požehnej nas Buh Otecz, Buh Syn, Buh O Duch swaty. Amen.“**

Česká modlitební knížka určená pro ženu z roku 1811, patrně vycházející z Malého zlatého nebeklíče Martina Kochema (1634–1712), srov. tisky z 2. poloviny 18. století, jež uvádí Knihopis č. 5239 až 5271. Na předním přidešti německy psaný účet z r. 1842.

50

sign. 504 B 40

1817, Čechy (Blížanovy), [VIII] + 97 (recte 84) pp., 19,0:15,5 cm; vazba původní, 18,8:14,9 cm.**Filigrán:** dvoučlenný v podobě šesticípé hvězdy a textu „WOLLENAU“, tj. výrobek papírný ve Volenovech u Bezděkova (okr. Klatovy), viz Zuman 1934, tab. XV č. 2a, 2b, s. 16.**Paginace:** původní do p. 75; po p. 16 nepaginovaný prázdný list, po něm chybí listy s pp. 17–32, po p. 35 nepaginovány 2 strany, po p. 43 paginováno 45, novodobá paginace tužkou z 20. století neúplná a torzovitá, pp. [II–III], [V–VI], nepočítaný list mezi pp. 16 a 35 a pp. 89–97 prázdné, mezi pp. [VI–VII] a 91–92 vyříznuto po jednom listu.**Písmo:** 1 neznámý písař v r. 1817, dodatky od dalších dvou písařů z poloviny 19. století (viz níže).**Výzdoba:** titulní list a přípis na p. [VIII] červeně v rámcové kompozici s volutami a stylizovanými kvítky, text na pp. [VII–VIII] a 1–75 ve žlutě kolorovaném rámečku, plné, červeně, žlutě nebo modře kolorované iniciálky zalomené do 2–3 řádků nebo ve volném prostoru, zdobené stylizovanými kvítky, vlysy z červených volut a vlnovek, linky, některé začátky písní a celá píseň na pp. 6–13 červeně.**Vazba:** lepenková (pokryv desek nedochován), desky velmi poškozené, vnitřní dolní roh přední desky odtržen, poškozeny i následující první listy rukopisu.**Provenience:** na p. [I] tužkou č. „85“ tužkou z přelomu 19. a 20. století (též na pp. 1, 33 a 66) a poznámka antikváře „62571“ s cenou „200,-“, na p. [IV] černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni přír. č.: sign.“, perem vyplněno přír. č. „024 712“, tužkou sign. „504 B 40“, na p. [VIII] přípis „Tyto duchowny pysně patřý pro sstěpána sskodu ze wsy Blyzanow [Blížanovy, okr. Klatovy], panstwy plányckeho. Roku páně 1817 dne dwacátyho února“; koupeno r. 1997 v antikvariátu V. Beneše v Plzni za 200 Kč, zapsáno 24. 9. 1997.

p. [VII]: „Pysně pautnycke Ke cty a chwále Neyswětěyssy Králowny nebeske, Marye panny“

pp. 1–67: „Pysně Pautnycke, ke cty a chwále Blahoslawene panny Marye O Matyčko Spanylá, Gá ktobě du, že zde mylosty Božy, u tě naydu ... x ... tak at sstystně putugéme, mylost u boha naydeme, genš [!] gest wsseho pánem, až ná wěky Amen.“

České mariánské poutnické písně (celkem 12 písní) opsané roku 1817, srov. přípis písaře na p. [VIII]. Za vlastním textem následují dodatečně připsané písně od dvou dalších písařů z poloviny 19. století, a to 2 nenadepsané písně na pp. 67–85 a „Pjseň k paně Maryi.“ na pp. 85–88; od téhož písaře pochází i česká vepsaná píseň se stejným názvem na pp. 48–50.

51

sign. 504 B 41

1809–1810, Čechy (Horní Kozolupy), pap., 40 ff., 16,8:10,4 cm; vazba původní, 17,5:10,6 cm.**Filigrán:** jednočlenný (?), v podobě lilie, Zuman 1934, uvádí odlišné varianty.**Foliace:** 2000; 2 listy za f. 40 a zadní předsádka vyříznuty.**Písmo:** 2 střídající se písaři v l. 1809–1810.**Výzdoba:** nadpisy podtrženy, jinak nezdobeno.**Vazba:** lepenková, potažená škrobovým papírem s modrými kosočtvercovými ornamenty, na přední desce papírový štítek s nápisem „Libellus promulgationum ferrieris [sic] pro anno 1809“, hřbet a růžky kožené.**Provenience:** na přední předsádce verso černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. čís.: sign.“, perem vyplněno přír. č. „028 028“, tužkou sign. „504 B 41“, na ff. 21r a 49v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“; nalezeno na faře v Domaslavi, zapsáno 3. 5. 2000.

„**Libellus promulgationum ferriis pro anno 1809** [et 1810]“

Německá kniha ohlášek farnosti v Horních Kozolupech (okr. Tachov) pro rok 1809, a to od 1. ledna 1809 až po 1. leden 1810 („Dominica infra Octavam Nativitatis Domini nostri Jesu Christi.“), srov. mj. nadpis na f. 21r „Festo Patrocini S. S. Apostolorum Petri et Pauli.“, jimž byl zasvěcen tamní kostel. Název podle titulu na štítku přední desky, vlastní text na ff. 1r–40v. Do rukopisu vložen lístek s rukopisným dodatkem nadepsaným „Dominica Resur[r]ectionis ut in libello hoc Festo praeterea“ (14,3:7,9 cm).

52

sign. 504 C 1

 Tab. XVIII, XIX

1531 + s. XVI. med.–ex., Čechy (Plzeň), perg., 222 ff., 43,7:32,8 cm; vazba soudobá, 45,5:33,2 cm.

Foliace: novodobá dvojí foliace, dolní chybná (nezapočítáváno f. 5), horní správná, původní foliace, na níž se na některých místech odvolává (srov. f. 37r), nedochována; ff. 24v a 221v–222v prázdná, f. 25 bylo v minulosti vyňato pro výstavní účely, dnes vloženo zpět, ff. 1, 6, 17–19, 150, 185–186, 196, 202–203 a 208 vyspravována pergamenem, ff. 64–66 odštířena (resp. nastřížena), část listů 2–24, 42–43, 47, 62, 81, 90, 92–93, 100, 107, 123, 126, 146–150, 160–169, 171–178, 181, 184–197, 199–208 a 210–222 chybí, nejčastěji spodní okraj (bez ztráty textu), ff. 94, 135 natrženy, na rubu pergamenového listu přilepeného k zadní desce prosvítá nezjištěný text.

Skladba kodexu: 26 kvaternů, z 27. kvaternu tři listy vyříznuty, dva dochované listy z tohoto kvaternu se dvěma dalšími listy s mladším textem přivázány dodatečně, následuje sextern, jehož poslední list je vyříznut.

Písmo: gothica textualis formata, dva písaři, A = Václav z Křakova v r. 1531, B = neznámý písař v 2. polovině 16. století (ff. 214r–216r).

Notace: rhombická notace v červené čtyřlínkové osnově.

Výzdoba: perokresebné nekolorované iniciály, a to na f. 1r **K**-irie s perokresbou Ukřižovaného Ježíše Krista ve čtvercovém pozadí (11,0:12,6 cm), zalomená do dvou notových osnov, s perokresebnou rozvilinkou podél vnějšího okraje, na f. 16v **S**-Anctus, zalomená do dvou notových osnov, s perokresebnými rozvilinkami, na f. 25r **A**-d s perokresbou kněze klečícího před oltářem, na němž stojí Ježíš Kristus, s perokresebnou rozvilinkou podél vnějšího okraje listu, která je doplněna figurální perokresbou opice a skřeta, iniciály na ff. 37v, 88v, 98r, 101r, 104v, 107v, 117r a 135r neprovedeny, plné versálky modré, šedé, černé, červené a zelené, některé doplněné jednoduchou ornamentální výzdobou, na f. 110v perokresebná versálka **E**-gredi, na f. 111r olůvkem rozvilinka, začátky písní zapsané mladším písařem na ff. 214r–216r doplněny ornamentálními perokresebnými iniciálami, iniciály **S**-urrexit a **S**-piritus na f. 214r doplněny figurálními perokresbami skřetů.

Vazba: prkénková, pokrytá světlou vepřovicí, bohatě zdobená vytlačováním: v obdélníkových rámcích se střídají medailonky římských císařů s rozvilinkovými pásy (středová plotna zadní desky je zdobena pouze vytlačovanými kosočtverci), na obou deskách stopy po nárožnicích a středových puklách, zbytek hran je kryt mosaznou lištou bez ozdob (na zadní desce chybí lišta u podélné hrany), hřbet o 5 vazech, které jsou od mezipolí odděleny vytlačovanými linkami, ze dvou kožených spon dochována jediná (spodní) s mosazným kováním na konci a s očkem pro uzavření klínkem (oba zachovány na přední desce).

Provenience: na papírovém štítku na přední desce červeným perem č. „214“, tamtéž černou tuší inv. č. „5895“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně a papírový štítek z konce 19. století s popisem rukopisu: „Antifonář [!], zpěvník kostelní, dle písma a jiných známek pocházející z 16. století. Do textu vloženy jsou 2 peromalby, jedna představující obraz obnaženého Krista, druhá kněze modlícího se před oltářem ukřižovaného Krista. Vzadu připsány jsou latinské písně, mezi nimiž 3 české: „Sv. Václave“, „Hosp. pomiluj ny“ a „Andělové jsou zpívali.“ Antifonarium, der Schrift

u. anderen Anzeichen nach aus dem 16. Jahrhundert kom[m]en. Mit in den Text eingelegeten 2 federzeichnungen. Rückwärts sind lat. Lieder beigefügt, darunter 3 böhmische. Věnoval z arciděkanského chrámu Páně pan P. Jan Plevka arciděkan v Plzni.“, na zadní desce nálepka se starší signaturou „2/4-1“, ve druhém mezipolí hřbetu zlomek papírového štítku, na němž je perem číslo „[21]4.“, na předním přidešti modrou tužkou poznámka „S. P. M. ⊕ 1.“, dokládající vynětí listu 25 pro výstavní účely (později byl vlepen zpět), a černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem doplněny přír. č. „16 264“ a starší sign. „UP 2/4-1“ (škrtnuto a tužkou připsána platná signatura „504 C 1“), na f. 1r modré kulaté razítko s opisem „ARCHIDIACONATUS PLSNENSIS“ se znakem plzeňského arciděkanství z 2. poloviny 19. století uprostřed, na ff. 1r, 25r, 50r a 214r modré kulaté razítko s textem „GEWERBEMUSEUM PILSEN PRŮM. MUSEUM v PLZNI“, na f. 25r černou tuší „1474.a.“, na zadním přidešti uvolněný papírový štítek s popisem z 1. poloviny 20. století „Rukopis z r. 1531. Písař: Kněz Václav z Křakova“, tamtéž modrou tužkou z počátku století „M. H. 23/6 909.“ a obyčejnou tužkou „H 23/6 909.“; podle Inventáře (kniha V) daroval rukopis arciděkan Jan Plevka r. 1909, čemuž ale odporuje údaj z Inventáře (kniha I), podle něhož f. 25 bylo darováno již r. 1879, i informace v První zprávě, podle níž došlo k daru mezi lety 1878–1880, převedeno ze sbírek uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 15. 7. 1986.

[Graduale Plsnense]

ff. 1r–219r „K-irie leiso[n] Christe leiso[n] Kyrie leiso[n] Kyrie leiso[n] Gloria i[n] Kirie [sic] ... x ... [f. 210v: **De beata virgine**] ... Et expecto resurrectione[m] mortuoru[m] et vita[m] venturi seculi Amen“

Graduál plzeňského původu, který r. 1531 sepsal kněz Václav z Křakova, srov. závěrečný přípisek na f. 221r: „Anno salutis 1531 hu[n]c libru[m] ad laude[m] Sum[m]i et om[n]ipote[n]tis dei: Et ad laude[m] S[ancti] Georgi militis christi suis expe[n]sis: etia[m] aliq[ui] ho[m]ini aulitorio: s[ed] ualde modico: We[n]cesla[us] sacerdos de kržakow tu[n]c t[em]p[or]is pleban[us] existe[n]s notare et scribere fecit: Et a nullo mercede[m] optat nisi a solo Deo cui la[us] i[n] s[ae]c[u]la seculorum“. Na ff. 116v–118r „Georgi[i] martiris Adalberti Mar[ti]ri[s] eu[nd]e[m]“, na ff. 142v–143r „De Sancto wenceslao Introitus“, na ff. 32v, 44r, 98v, 105r, 108r, 117v–118r, 135r–136v, 153r, 160v a na zadním přidešti perem, rudkou a olůvkem latinské a německé přípisy ze 16.–17. století, všechny s prováděcími pokyny nebo odkazy na jinou část textu, na f. 215r český přípisek komentující píseň Svatý Václave. Jiným písařem bylo na ff. 214r–216r ve 2. polovině 16. století zapsáno 10 latinských a 3 české písně bez notace, a to na f. 215rv „Swaty waczlawe wewodo czeske zemie knieze nass pros zany [...]“, na f. 215v „Hospodine pomiluy ny [...]“ a na f. 216r „Andielowe gsau spiewaly a pastyrzo[m] zwiestowaly [...]“. Dále pokračuje text zapsaný hlavním písařem, a to na ff. 216v–219r velikonočními zpěvy s notací ve stejné úpravě jako hlavní text a na ff. 219v–221r chválami (nenotovanými) s incipitem „[D]ixit d[omi]n[u]s d[omi]no meo“ se závěrečným přípisem písaře, jež jsme citovali výše.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko–průmyslového musea města Plzně, kniha I, s. 0249–0250, inv. č. 1474a; Inventář sbírek Umělecko–průmyslového musea města Plzně, kniha V, s. 0113–0014, inv. č. 5895; Inventář starých tisků a rukopisů z knihovny arciděkanství plzeňského (rukopis SVK PK, bez sign.), fol. 19, č. 5895.*

Literatura: *Viktora, V.; Horáková, J.; Malina, V. Plzeň v proměnách času: (976–2000). Plzeň, 2000, s. 64, č. 58 (fotografie f. 78r); Průvodce po pramenech k dějinám hudby: Fondy a sbírky uložené v Čechách, Praha 1969, s. 179; První zpráva městského musea v Plzni za dobu od listopadu 1878 do konce prosince 1880. Plzeň, 1881, s. 5; Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.*

Edice: *Graduale Plsnense [CD ROM]. Praha: Albertina icome Praha, 2002.*

s. XIV. med., Čechy, perg., [I] + 32 ff., 52,0:34,9 cm; vazba mladší, z 1. poloviny 19. století, 52,9:36,5 cm.

Foliace: nepůvodní, z 15. století, arabskými číslicemi v pravém horním rohu, nezahrnuje první list, který byl vevázán dodatečně, přičemž jeho spodní část je doplněna jiným pergamenovým pruhem; f. [I]rv prázdné, dva listy byly J. Škorpilem v minulosti vyjmuty a nahrazeny papírem formátu A4 se Škorpilovou poznámkou „List vyňat a zařaden v rámu pod číslem 84“ (tj. f. 12, ev. č. zlomku 84) a „List vyňat a zařaden v rámu pod číslem 85“ (tj. f. 18, ev. č. zlomku 85), v současnosti jsou vloženy zpět do rukopisu. Na některých listech stopy po vlhkosti.

Skladba kodexu: dodatečně přivázaný pergamenový list (= f. [I]) a 4 kvaterny.

Písmo: gothica textualis, jeden písař, text ve dvou sloupcích o 59 řádcích v zrcadle 39,1:11,1 cm (předkresleno), mladší dodatky z poloviny 15. století (viz níže).

Výzdoba: Iniciály: **R**-Eue[re]ndissimo (f. 1r, zalomeno do 5 řádků, plná modrá s červenou ornamentální výzdobou vyběhající podél), **C**-Entesimo (f. 4v, plná zlatá s červenými ornamenty, zalomená do 4 řádků), **D**-Auid (f. 11v, zalomená do 3 řádků, zlatá s modrou ornamentální výzdobou), modré a červené versálky, zalomené do 2 nebo 3 řádků, zdobené ornamentální modrou a červenou, proškrtý, marginální přípis, ukazovací ručičky, marginální poznámky po stranách textu. Miniaturní figurální iluminace v kosočtvercové kompozici, a to na f. 2r Stvoření Evy z Adamova žebra, 10,7:6,0 cm, s rozvilinkami, vyběhajícími nad a pod psaný text, s rodokmenem Evy, Adama, Setha a Enose; na f. 3v středová rozvilinka uprostřed Noemova archa v kosočtvercové kompozici, 12,8:7,2 cm, tamtéž schéma Noemovy archy, kruhový obrazec nebeských sfér a rámcové pohledy na město Babylon (9,1:9,6 cm) a Ninive (9,1:8,6 cm); na f. 4r Hémanův rodokmen a schéma Jeruzaléma (11,3:11,0 cm); na f. 6r středová rozvilinka s miniaturou Obětování Izáka (14,5:8,0 cm) a s Abrahámovým rodokmenem; na f. 7v Amramův rodokmen; na f. 8r Esdrášův rodokmen a miniatura Mojžíšova svícnu a archy; na f. 9v Simeonův rodokmen; na f. 12r Davidův rodokmen, iluminovaná miniatura Trůnící král David s harfou; na f. 15r středová rozvilinka s rodokmenem Josafatovým a pohledem na Řím ve čtverci (8,5:9,1 cm, nápisy, které označovaly jednotlivé stavby, byly vyškrábány); na f. 18r Sedechiáš s královskými insigniemi; na f. 20v středová rozvilinka s rodokmenem babylónských králů a půdorysem města Babylonu; na f. 22v středová rozvilinka s rodokmeny egyptských faraónů; na f. 27v středová rozvilinka s rodokmenem Krista a iluminovanou miniaturou Narození Páně (13,3:9,8 cm); na f. 30v středová rozvilinka rozběhající se ve čtyři draky, s iluminovanou miniaturou Obřezání Páně (15,9:9,0 cm) a na f. 31r středová rozvilinka s iluminovanou miniaturou Ukřižování Ježíše Krista a posloupností římských papežů.

Vazba: lepenková, hřbet o 6 vazech a růžky kožené, příčné vytlačované linky na hřbetu.

Provenience: na přední desce bílou barvou inv. č. Umělecko-průmyslového musea města Plzně „5894“ a stržený štítek bez stop po textu, v horní třetině hřbetu rovněž stržený (zřejmě starší) štítek a černou barvou č. „5894“, na zadní desce nálepka z 19. století s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, perem vepsáno č. „148.“ a nová nálepka se starší sign. „5/3-47“, na prvním listu přední předsádky verso nalepen štítek z aukčního katalogu s tištěným popisem rukopisu, s poznámkou o zápisu do knihy přírůstků červenou tužkou „Jos. Baer 16/11 1909“. Pod štítkem červenou tužkou „Vyjmuty 2 listy ředitelem Škorpilem a umístěny v rámech čís. 3 a 8“, nad aukčním štítkem další štítek s popisem perem „Jan de Utino Compilatio librorum historialium totius bibliae. Rukopis illuminovaný z polov. 14. století. Česká (pražská) práce.“, nad ním razítkem inv. č. dvou vyjmutých listů „84“ a „85“, v pravém dolním rohu perem z 19. století „490.“, zřejmě původní cena, za kterou byl rukopis koupen neznámou institucí a pod tím tužkou „M. 1500,-“, tedy cena, za jakou byl rukopis koupen v aukci (vyvolávací cena byla 2 000 M), v levém horním rohu tužkou vymazaný

německý záznam z počátku 20. století, datující rukopis do doby kolem r. 1400, v levém dolním rohu tužkou (20. století) „Z“, dole uprostřed černé obdélníkové razítka „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem doplněno přír. č. „16 403“, tužkou sign. „504 C 2“, na druhém předsádkovém listu recto nálepka s razítkovým inv. č. Umělecko-průmyslového musea města Plzně „5894“ a tužkou „Čís. inv. 5894“, na f. 1r červeným perem „Inv. čís. 5894“, na f. 2r perem z počátku 19. století (?) podpis „Barnheim.“, tamtéž perem č. „5894“, na f. 12r a f. 21r „Iste liber e[st] Cartusien[sis] Nüre[n]b[er]ge“ (stejnou rukou jako dodatky, tedy z 2. poloviny 15. století), na f. 12v razítkem ev. č. zlomku „84“, na f. 18r červenou tužkou inv. číslo Umělecko-průmyslového musea města Plzně „18 652“ a tužkou poznámka „15. stol.“, na f. 18v razítkem ev. č. zlomku „85“ a perem „18652 – 1968/129 a, b“; zakoupeno Josefem Baerem r. 1909 ve Frankfurtu nad Mohanem, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 29. 7. 1986.

[Joannes de Utino: Compilatio librorum historialium totius bibliae]

ff. 2r–33r: „Incipit p[ro]logus in compilacio[nem] libror[um] hystorialium totius bibliae ab adam usq[ue] ad chri[stu]m editum a f[rat]re Joanne de utino ordinis minorum dyocesis Aglegiensis ... x ... [f. 32v: **Item hic incipit Cronica Romanor[um] Imp[er]ator[um]**] ... 1311 6 Henricus de Lucynburch a[nnun] 2.“

Čtvrtý z opisů díla *Compilatio librorum historialium totius bibliae*, jež sepsal Joannes de Utino, dochovaných na našem území, a to českého původu – výtvarnou výzdobu tohoto rukopisu řadí P. Brodský do okruhu iluminátora Žaltáře a breviře pražské kapituly a datuje ji do do 60. let 14. století; ve 2. polovině 15. století byl rukopis v držení norimberských kartuziánů. Srovnáváno s rukopisy metropolitní kapituly sign. G I/1 a G I/2, které vznikly po roce 1341 (viz Podlaha) a konvolutem Oldřicha Kříže z Telče, který vznikl v Plzni v letech 1468–1477, tedy za plzeňského pobytu pražské kapituly (viz Truhlář). Posledním uváděným císařem v tomto exempláři je Jindřich VI. (1152–1190, císařem od r. 1155), posledním uváděným papežem je Kliment VI. (1342–1352). Tento rukopis tedy vznikl po polovině 14. století, v souladu se závěry P. Brodského. Jiným písařem byl ve 2. polovině 15. století zapsán na f. 33v rejstřík ke Starému i Novému zákonu (s poznámkou o vzniku v Norimberku) a doplňky k základnímu textu, a to k seznamu papežů od Innocence VI. (1352 až 1362) až po Sixta IV. (1471–1484) a k seznamu císařů od Viléma Holandského (1248–1256) až po Fridricha III. (1440–1452), a to včetně Lucemburků, kteří jsou citováni jako „Karol[us]“ (1316 až 1378), „Wenzesla[us]“ (1361–1419) a „Sigism[un]d[us] obijt 1437“ (1361–1437).

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha V, s. 0113–0114, inv. č. 5894.*

Literatura: Brodský, P.; Havlíčková, H.; Stejskal, K. *Knižní malba. In Fajt., J. (red.) Gotika v západních Čechách. (1230–1530) II. Praha: Národní galerie 1996, s. 485, č. 65 (hb = Hana Hlaváčková), obr. 562–565 a LXIXa, LXXb, LXXIc, LXXIIa–e; Podlaha, A. *Soupis rukopisů knihovny metropolitní kapituly pražské: druhá část: F–P. Praha, 1922, č. 990 a 991, s. 85 a 86; Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109; Truhlář, J. *Catalogus codicum manu scriptorum latinorum, qui in C. R. Bibliotheca publica atque universitatis Pragensis asservantur: Pars prior, Codices 1–1665 forulorum I–VIII. Pragae, 1905, č. 51, s. 15; Všetěčková Z. *Zpráva o fotodokumentaci Josefa Krávy. Umění. 1991, roč. 39, s. 269.****

Edice: *Joannes de Utino, Compilatio librorum historialium totius bibliae [CD ROM]. Praha: Albertina icoe Praha, 2000.*

s. XIV. med.–ex., Itálie, perg., 279 (recte 278) ff., 43,8:27,7 cm; vazba mladší, z 18. století, 44,5:28,0 cm.

Filigrán: papír zadní předsádky z doby převazby s jednočlenným filigránem v podobě měsíčku, Briquet ani Zuman neuvádějí.

Foliace: mladší z 2. poloviny 15. století, po f. 75 chybně foliováno 77 (f. 76 tedy nechýbí, jak uvádí aukční katalog), vyříznuta mladší přední papírová předsádka a ff. 10 a 76, f. 1 vyříznuto a dodatečně nalepeno, f. 15 dodatečně vlepeno mezi ff. 14–16, poškozena ff. 1 (vyříznuta iniciála I), 15 (chybí středový pruh i s textem), 123 a 249 (utržen dolní vnější roh), 139 (dolní vnější roh utržen i s textem), část listů 173, 183 nastřížena, u ff. 211 a 233 odstříženy spodní části listu bez ztráty textu, text na prvních 8 listech poškozen vlhkostí, množství oprav poškozeného pergamentu.

Skladba kodexu: z prvního kviternu nedochováno f. 10, následuje dalších 24 kviternů, 3 kvaterny a 4 dodatečně vevázané listy.

Písmo: gothica textualis, jeden hlavní písař, základní textové zrcadlo o dvou sloupcích (24,0:12,0 cm) a 49 řádkách (naznačeny olůvkem, stopy po vpichu), dva vedlejší komentáře psané jiným písařem (?) gothica cursiva, mladší interlineární a marginální komentáře dvou písařů z 15. století, bastarda.

Výzdoba: na začátku každé kapitoly (ff. 31v, 44v, 65v, 81v, 87v, 100r, 109v, 120v, 131v, 139v, 153r, 163r, 171r, 180r, 187, 200r, 212r, 227r, 236r, 250r, 257r a 271r) modrými majuskulními písmeny „ULPIANUS“ s červenou ozdobnou linkou v 11–12 řádkách (tj. odkaz na římského právníka Domitia Ulpiana), číslování kapitol na místě živého záhlaví (částečně oříznuto), červené a modré versálky ve volném prostoru, proškrtý modrou a červenou, ukazovací ručičky, složkové kustody (částečně oříznuty), text na prvních 8 listech poškozen vlhkostí. Z 15. století pocházejí drobné perokresby, a to na f. 11r muž s čepicí, na f. 24r ukazovací ručička s kočkou, na f. 32v brána s věží, na f. 75r muž s dýkou, na f. 124r ukazovací ručička s divým mužem, na f. 131v přepásaný muž, na f. 149v mnich, na f. 184r portrét muže.

Vazba: lepenková, potažená namodralým mramorovaným papírem, růžky a částečně poškozený hřbet o 6 vazech kožené, podél vazů vytlačovaná a zlacená ornamentální linka, ve druhém mezipolí červený štítek s vytlačeným a zlaceným nápisem „IUSTINIANUS DIGESTORIUM PANDECTARUM CUM BALDO.“, v pátém mezipolí zelený štítek s vytlačeným a zlaceným nápisem „CODEX SAEC. XIV“.

Provenience: na přední desce vazby bílou barvou inv. č. Umělecko-průmyslového musea města Plzně „1498“, na zadní desce nálepka se starší sign. „5/2-37“, na předním přídešti tužkou poznámky antikváře „Pr. Ct. 116.“ (škrtnuto), „ARI/73 Justinianus, Digestorum seu Pandectarum I-XXIV. 2“ a „Hmn.“ (= Hiersemann), dále nalepený list papíru se strojepisným popisem kodexu „Justinianus. Di gestorum su [!] Pandectarum libri I-XXIV. 2. Pergament – Handschrift in 2 Kolumnen mit Interlinear – u. Marginal-Commentar aus dem XIV. Jahrhundert. 279 Blätter (wovon 2 fehlen). Fol. Alter Halblederbd. M. 420.—. Die Handschrift geht bis liber XXIV. 2. de donationibus intervirum et uxorem u. ist mit mehreren Commentaren verschiedener Hand versehen. Bemerkenswert ist das breite Capitel-Anfangs-Initial, das stets das ganze erste Wort in verschlungenen Buchstaben zeigt. Rote und blaue Anfangsbuchstaben zieren den Text. Leider fehlen Blatt 10 u. 76 ganz, aus Blatt 1, 15 u. 233 sind Stücke herausgeschnitten, auch ist die Schrift der ersten 8 Blätter verwischt.“, pod ním nalepený papírový štítek s českým rukopisným popisem „Vitrina 1. Čís. 3 Doklad K. W. Hiersemann č. p. p. 1056 z 29/10 1909. Stol. XIV. Práce: Pergamenový rukopis díla: Justinianus digestorum cu[m] Pandectarum [!] libri I. XXIV., psaný ve dvou sloupcích s interlineárními a marginálními komentáři. Od místa k místu nalézají se modře malované a červeně zdobené počátky skupin řádkových, které tvoří celá slova uměle složená z písmen. Mimo to

nalézá se zde množství menších malovaných, modrých a červených začátečních písmen. Patro II. Sál III.“, tamtéž černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, tužkou sign. „504 C 3“, perem přír. č. „16 393“, na ff. 1v a 2v razítkové č. „1948“ (tužkou opraveno na „1498“); zakoupeno r. 1909 u firmy K. W. Hiersemann z Lipska, převedeno z uměleckopřmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 27. 7. 1986.

[Justinianus, imperator: Digestum vetus]

ff. 1r–279v: „**In nomine s[an]c[t]ae et i[n]dividuae trinitatis do[m]ini iustiniani sacratiss[i]mi pri[n]cipis perpetui augusti iuris enucleati et ex o[mn]i vet[er]i iure collecti dig[estorum] seu pandectar[um]. Incip[it] lib[er] p[ri]mus.** [I]-uri op[er]am daturum p[ri]us nosse op[or]tet un[de] nomen iuris descendat. ... x ... [f. 271r: **Incip[it] xxxiii l[iber] de donatio[n]ib[us] int[er] virum et uxorem.**] ... credendu[m] est nolle hanc nupta[m] et si c[on]cubi[n]a[m] sibi adhibuerit ide[m] erit dicendum. Finito libro referamus gratia chr[ist]o.“

Latinské Digestum vetus císaře Justiniána (527–565) z 2. poloviny 15. století severoitalského původu. Podle rozboru J. Kejře obsahuje vedle základního textu řádnou glosu (s incipitem Hoc in compilacione digestorum fuit dictum, non ante leges facte fuerint, quia a paganis erant) a další bohaté dodatky s výklady právnických autorit, z nichž nejmladší je Bartolus a Speculator z 13. až 15. století, dále např. Aldracus, Guilelmus de Cuneo, Odofredus, Petrus Calvelli, Iacobus de Arena aj., z nichž vyplývá, že písař glos nepřevzal komentář Baldův, jak je uvedeno ve starším popise citovaném výše.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko–přmyslového musea města Plzně, kniha I, s. 0255–0256, inv. č. 1498.*

Literatura: Kejř, J. *Digestum vetus v rukopise Západočeského muzea v Plzni. Studie o rukopisech 1979, 18, s. 187–191; Lexikon des Mittelalters. Bd. 5. München und Zürich, 1986. s. 822.*

Edice: *Digesta Iustiniani Augusti I–II. Ed. P. Kruegero, T. Mommsenul. Beroloni 1868, 1870.*

55

sign. 504 C 4

 Tab. XXIII

1616, Čechy (Plzeň), perg., 85 ff., 31,6:25,3 cm; vazba soudobá, 32,7:26,3 cm.

Filigrán: na předsádkách dva listy s dvoučlenným filigránem v podobě dvouhlavého korunovaného orla s písmenem „H“ na prsou a s majuskulními písmeny „N D“, Zuman neuvádí.

Foliace: původní, částečně poškozená dodatečným oříznutím, od f. 79 novodobá, ff. 79–85 přivázaný dodatečně.

Skladba kodexu: 8 kvaternů, poté přilepen jeden list (f. 77), následuje sextern a binio

Písmo: gothica textualis formata, 1 písař = Jiří Nigrinus v r. 1616.

Notace: rhombická notace v červené čtyřlínkové osnově.

Výzdoba: červené, modré a černé iniciály (tyto někdy doplněné jednoduchou perokresebnou ornamentikou), na f. 79r černá iniciála S–Ancte s vepsaným textem „Georgi[us] Nigrin[us] C[ivis] P[isensis] 1616“, na f. 83v červená iniciála A–d s vepsaným „G N [= Georgius Nigrinus] 1616“, červené a modré nadpisy a odkazy.

Vazba: prkénková (silně poškozena červovotočem), potažená vepřovicí, bohatě zdobená vytlačovaným mnohonásobným rámcem, vnější pás s pletencem, vnitřní s kosočtverci, mezi nimi pás s medailonky, znaky (mj. s monogramem „V M“), ve středu kosočtvercový arabeskový obrazec s monogramem „I H S“ na přední desce a s námětem Vzkříšeného Krista na desce zadní, hřbet o 4 vazech, nezdoben, pár kožených spon, zakončený mosazným kováním, červeno–modře stříkaná ořízka.

Provenience: rukopis pochází původně z kostela sv. Bartoloměje v Plzni (viz níže), na přední desce a v prvním mezipolí hřbetu perem inv. č. umělecko průmyslového oddělení ZČM v Plzni „5899“, na zadní desce nálepka se starší signaturou „1/1-9“, na prvním listu přední předsádky recto na nálepce razítkové inv. č. „5899“, vedle tužkou „čís. inv. 5899“, dole černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem připsána starší sign. „UP 1/1-9“ (tužkou škrtnuto a nahrazeno platnou sign. 504 C 4) a přír. č. „16 308“, na f. 1r červeným fixem „Inv. č. 5899“, na zadním přídeštlí perem „5899“; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 4. 8. 1986.

[**Antiphonarium Plsnense**]

ff. 1r–78v: „**Dominica 1a Aduent[us] ad Psalmos feriales An[tiphon]a G-aude** et laetare Jerusalem. **Responsorium E-cce dies Finis I-n diebus illis** saluabitur ... x ... [f. 76r: **Vigilie defunctoru[m] maiores**] ... Omnis spiritus. **Ad Benedictus Antiphona.** Animas fidelium.“

Antifonář (od Adventu po Vigilie defunctorum, tj. kompletní), který roku 1616 sepsal plzeňský měšťan a rektor kůru u sv. Bartoloměje Jiří Nigrinus, jak dosvědčuje závěrečný přípisek na f. 78v: „Ad laudem et gloriam Dei T[er] O[ptimi] M[aximi] honorem beatiss[imae] et gloriosiss[imae] Mariae Virginis, ac Omnium Sanctorum, existente Ad[modu]m R[everen]do in Chr[ist]o D[omino] M[agistro] Ioanne Sculteto a Lerchenfelz Archidia[conatus] Pilsn[ensis] Georgi[us] Nigrin[us] Ciuis Pilsnen[sis] Templi huius D[ivi] Bartholomaei tam inferioris quam superioris Chori Rector hunc libru[m] scripsit. ANNO CHRISTI 1616. orate pro eis.“ s pozdějším dodatkem „Ad[modu]m R[everen]dus in Chr[ist]o D[ominus] M[agister] Scultet[us] a L[erchenfelz] A[rchidiaconus] P[ilsnensis] obijt 7. Januarij Anno D[omi]ni 1618.“ Na f. 27rv antifona „De S[ancto] Adalberto“ na ff. 28r–29r „De Sancto Georgio“, na ff. 50r–51r „In Festo Sancti Procopij“, na ff. 59v–61r „In Festo S[ancti] Bartholomaei Ap[osto]li“, na ff. 63r–64v „In Festo S[anctae] Ludmillae“, na ff. 65v–67r „In Festo Sancti Uenceslai“. Latinské průběžné pokyny a odkazy na jiné antifony zapsané písařem v polovině 17. století. Na ff. 79r–84v zapsal rovněž Jiří Nigrinus další antifonu „In festo S. Sebastiani Martyris ad primas vesp[er]as super Psal[mos] An[tiphonae].“ s dodatkem „Alia Anti[phona] de s. Sebasti[ano] et Rocho“ na f. 85rv.

Prameny: *Inventář starých tisků a rukopisů z knihovny arciděkanství plzeňského (rukopis SVK PK, bez sign.), fol. 19, č. 5899; Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha V, s. 0113 až 0114, inv. č. 5899.*

Literatura: *Průvodce po pramenech k dějinám hudby: fondy a sbírky uložené v Čechách. Praha 1969, s. 179; Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.*

56

sign. 504 C 5

 Tab. XXIV

1729, Čechy (Plzeň), perg., 6 ff., 35,7:30,4 cm; vazba původní, 37,5:31,5 cm.

Foliace: 1996; polovina f. 6 podélně odštířena, f. 1 vytrženo, ale dochováno.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1729.

Výzdoba: začátek textu na f. 1r psán v bohatém perokresebném rozvilinkovém rámci, zbytek textu v barevném akvarelovém rámečku (26,5:24,0 cm), nadpisy odlišeny od vlastního textu a doplněny akvarelovými obrázky ptáků (v jednom případě hlemýžď), někteří z nich drží v zobáčích výrobky pekařského cechu, předsádkové listy, f. 6rv a částečně i vlastní rukopis pokreslen neumělými dětskými kresbami tužkou z počátku 20. století (Anny Polákové, viz níže).

Pečeť: nedochována.

Vazba: lepenková, potažená hnědou kůží, zdobená vytlačováním (se zbytky zlacení) pletencovým motivem v širokém pásu podél okrajů a obdélníkem tvořeným linkami a vlnovkou, uprostřed pole medailonek s císařským orlem na přední desce a lvem na desce zadní, napříč medailonků kříž z jednoduché linky, hladký hřbet, ze kterého vystupuje žlutý bavlněný tkaloun k zavěšení pečeti (nedochována).

Provenience: na druhém předsádkovém listu recto novodobě tužkou datace „10. 6. 1729“, fixem „INV. Č. RU 3“ a dětský podpis „Polakova Ana“, tamtéž verso černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 451“ a sign. „504 C 5“, na f. 1r tužkou sign. „RU 3“, na ff. 2r a 5r fialové kulaté razítko s textem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na f. 5r); převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 14. 5. 1996.

[**Artikule cechu pekařů a perníkářů v Plzni z r. 1729**]

ff. 1r–5v: „**We Gmenu Swate a Nerozdilne Trogicze na wieky wiekuw pozech-nane. Amen. My Purgkmystr a Radda Kralowskeho a Krag[s]k[é]ho Miesta Plznie.** [f. 1v:] Znamo Cz[in]ime tim to Listem wssem wubecz kdež koly czten nebo cztauczy slyssan bude, że Czechmystrzj y Stars[s]j Mystrzi Pocztiwego Dwog[i]ho Rřemesla totiž: Pekarz[s]keho a Pernikarz[s]keho ... x ... Genž gest dan w Král[ovském] a Krag[s]k[é]m Miestie Plznj w Patek po Slawnostech Ducha Swateho, Letha Panie Tisyczyho Sedmisteho Dwaczateho Dewateho“

Kaligrafický slavnostní text 15 artikulí spojeného cechu pekařského a perníkářského v Plzni, které potvrdili purkmistr a rada města Plzně 10. června 1729. Archiv plzeňského cechu pekařů je uložen v AMP (viz níže), srov. též Knihu příjmů a výdajů stejného cechu z let 1745–1852, rukopis sign. 513 A 1, č. soupisu 100.

Literatura: *Bělohlávek, M. Archiv města Plzně: průvodce po fondech a sbírkách. Plzeň, 1987, s. 203, 205 a 208. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.*

57

sign. 504 E 1

 Tab. XXV

1701, Rakousko (Víděň), perg., 8 ff., 34,1:25,8 cm; vazba původní, 35,0:26,6 cm.

Foliace: 1997; ff. 1v a 8v prázdná.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1701.

Výzdoba: na f. 5r ve zlatém rámci (22,8:15,0 cm) temperou erb Antonia Pody de Neo Domo, nesignováno.

Pečet: na zlaté šňůře červená císařská pečeť (ø 14,5 cm) s císařským znakem, znaky dědičných zemí a opisem „LEOPOLDVS DEI GRATIA ELECTVS ROMANORVM IMPERATOR SEMPER AVGVSTVS GERMANIAE HVNGARIAE BOHEMIAE DALMATIAE CROATIAE SCLAVONIAE & C REX ARCHIDVX AVSTRIAE DVX BVRGUNDIAE STIRIAE CARINTHIAE CARNIOLAE ET WIRTEMBERGAE & COMES TYROLIS & C“, v dřevěném ochranném pouzdře (ø 18,0 cm).

Vazba: lepenková, potažená červeným sametem, hřbet hladký, zbytky 4 párů hedvábných tkanic.

Provenience: na přední desce vazby a na spodní části dřevěného ochranného pouzdra černou tuší inv. č. „5309“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na f. 1r tuší „Inv. č. 5309.“ a tužkou signatura „504 E 1“, dále nalepen štítek s textem z počátku 20. století „Listina císaře Leopolda I. z 22. dubna 1701 o povýšení Antonína Pody (von Neuhaus) do stavu šlechtického Práce vídeňská“,

pod ní černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. č.: sign.“, tuší doplněno přír. č. „024 814“ a sign. „504 E 1“, na f. 8v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapšáno 24. 9. 1997.

ff. 2r–8r: „NOS LEOPOLDUS Divina Favente Clementia Electus Romanorum Imperator semper Augustus, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae &c. Rex. [... f. 2v:] Fideli Nobis Dilecto Antonio Poda gratiam Nostram Caesaream et omne bonu[m]. ... x ... , Quae datae sunt Vienae in Civitate Nostra die Vigesima Secunda Mensis Aprilis Anno Millesimo Septingentesimo Primo Regnorum Nostrorum Romani Quadragesimo tertio, Hungarici Quadragesimo Sexto, Bohemici vero Quadragesimo Quinto. Leopoldus.“

Diplom císaře Leopolda I. (1640–1705), jímž povyšuje Antonia Podu a jeho potomky do šlechtického stavu a uděluje jim titul „de Neo Domo, germanice Von Neuhaus“ (f. 8v), datovaný ve Vídni 22. dubna 1701; diplom signovali na f. 8r vedle císaře Leopolda „Julius Fridericus Comes Bucelleni“ a „Joannes Georgius Buol [sic] mp.“

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0233–0234, inv. č. 5309.*

58

sign. 504 E 2

 Tab. XXVI

1880, Rakousko (Vídeň), perg., 4 ff., 37,4:27,9 cm; vazba původní, 38,9:29,5 cm.

Foliace: 1999; f. 4v prázdné, mezi pergamenové listy vevázány tenké (nefoliované) listy, z nichž jeden (mezi ff. 2–3) vyřiznut.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1880.

Výzdoba: kaligrafický text v tištěném rámci zdobeném dubovými větvemi, nahoře s císařskou korunou, dole s habsburským znakem, na f. 1r rámeček doplněn navíc znaky dědičných zemí, císařským znakem a sedícím Rudolfem Habsburským, na f. 3r celostránkový temperou malovaný znak Josepha Franze rytíře Hosera von Heilstädt.

Pečeť: na zlaté šňůrce červená císařská pečeť (ø 10,2 cm) s císařským znakem a opisem „FRANCISCUS JOSEPHUS I. D. G. AUST. IMPERATOR REX AP. HUNG. REX BOH. DAL. CRO. SLAV. GAL. LOD. ET IL. A. A. M. D. KRAK. D. LOTH. SAL. STYR. CAR. CARN. BUC. S. & I. SIL. M. P. TRANS. M. MOR. C. HABSB. & TYR.“ v mosazném ochranném pouzdře s reliéfem císařského znaku na horním víčku (ø 12,2 cm).

Vazba: lepenková, desky i hřbet potaženy fialovým sametem, zdobeny vytlačovanými linkami a pásem podél okrajů, na přední desce vytlačený a zlatem zdobený císařský dvouhlavý orel; diplom i s pečetí uložen v dřevěném uzamykatelném pouzdře obaleném černou lepenkou, jehož horní deska je zdobena vytlačovanými linkami, 43,8:33,5 cm.

Provenience: na předním přideštlí černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. č.: sign.“, perem doplněno přírůstkové číslo „027 754“ a signatura „504 E 2“, na prvním nefoliovaném listu recto tužkou sign. „504 E 2“, na f. 4v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“; koupeno od Marie Majerové z Plzně 3. 3. 1993, zapšáno 25. 2. 2000.

ff. 1r–4r: „**WIR FRANZ JOSEPH DER ERSTE**, ... x ... Wien am fünfzehnten März des Jahres Eintausend Achthundert achtzig. Franciscus“

Diplom císaře Františka Josefa I. (1830–1916) z 15. března 1880, jímž povyšuje do rytířského stavu Josepha Franze Hosera (nar. 1807 v Zákupěch, okr. Česká Lípa) a uděluje mu predikát „von Heilstaedt“ a šlechtický znak; vedle císaře se na f. 4r podepsali ministerský předseda Eduard Taaffe a ministerský rada Franz von Schmidt Zabierow.

59

sign. 504 E 3

1884, Rakousko (Videň), perg., 4 ff., 37,2:27,3 cm; vazba původní, 38,2:29,0 cm.

Foliace: 1999; f. 4v prázdné, mezi pergamenové listy jako ochrana vevázány (nefoliované) listy jemného papíru, z nichž jeden (mezi ff. 2–3) poškozen.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1884.

Výzdoba: kaligrafický text v tištěném rámci zdobeném dubovými větvemi, nahoře s císařskou korunou, dole s habsburským znakem, na f. 1r navíc doplněn znaky dědičných zemí po stranách, s císařským znakem nahoře a Rudolfem Habsburským na trůnu dole, na f. 3r celostránkový temperou malovaný znak Karla Bobretzkého von Arvenau (mírně poškozeno přilepením ochranného listu).

Pečeť: na zlaté šňůrce přivěšena červená císařská pečeť (ø 10,1 cm) s císařským znakem a opisem „FRANCISCUS JOSEPHUS I. D. G. AUST. IMPERATOR REX AP. HUNG. REX BOH. DAL. CRO. SLAV. GAL. LOD. ET IL. A. A. M. D. KRAK. D. LOTH. SAL. STYR. CAR. CARN. BUC. S. & I. SIL. M. P. TRANS. M. MOR. C. HABS. & TYR.“ v mosazném ochranném pouzdře (ø 12,1 cm).

Vazba: lepenková, desky i hřbet potaženy fialovým sametem, zdobený vytačovanými linkami a pásem podél okrajů, na přední desce vytačený a zlatem zdobený císařský dvouhlavý orel.

Provenience: na vnitřní straně mosazného ochranného pouzdra bílou barvou starší přír. číslo „70/1957“, na prvním nefoliovaném listu recto tužkou sign. „504 E 3“, na f. 4v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, na zadním přidešti černé kulaté razítko s opisem „KRAJSKÉ MUSEUM V PLZNI“, tuší „70/1957“, perem starší „i. č. 17.340“ a černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západoč. muzea v Plzni přír. č.: sign.“, tuší doplněno přír. č. „027 752“ a sign. „504 E 3“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 25. 2. 2000.

ff. 1r–4r: „**WIR FRANZ JOSEPH DER ERSTE** ... x ... WIEN am zwölften September des Jahres Eintausend Achthundert vier und achtzig. Franciscus“

Diplom císaře Františka Josefa I. (1830–1916) z 12. září 1884, jímž povyšuje do šlechtického stavu Karla Bobretzkého (nar. 1822 v Brně) a uděluje mu predikát „von Arvenau“ a šlechtický znak; vedle císaře se na f. 4r podepsali ministerský předseda Eduard Taaffe a ministerský rada Ottocar Weingartner von Münzberg.

60

sign. 504 E 4

1869, Rakousko (Videň), perg., 4 ff., 36,9:27,7 cm; vazba původní, 37,5:28,6 cm.

Foliace: 1999; f. 4v prázdné, mezi pergamenové listy vevázány jako ochrana (nefoliované) listy jemného papíru.

Písmo: jeden neznámý písař v r. 1869.

Výzdoba: kaligrafický text v tištěném rámci, který je doplněn dubovými větvemi s listím, nahoře s císařskou korunou, dole s habsburským znakem, rámeček na f. 1r navíc doplněn znaky dědičných

zemí s císařským znakem a sedícím Rudolfem Habsburským, na f. 3r celostránkový, temperou malovaný znak Franze von Becher.

Pečeť: na zlaté šňůře přivěšena červená císařská pečeť (ø 10,1 cm) s císařským znakem a opisem „FRANCISCUS JOSEPHUS I. D. G. AUST. IMPERATOR REX AP. HUNG. REX. BOH. DAL. CRO. SLAV. GAL. LOD. ET IL. A. A. M. D. KRAK. D. LOTH. SAL. STYR. CAR. CARN. BUC. S. & I. SIL. M. P. TRANS. M. MOR. C. HABSB. & TYR.“, v mosazném ochranném pouzdře (ø 12,1 cm).

Vazba: lepenková, desky a hřbet pokryty fialovým sametem, zdobené vytlačovanými linkami a pásem podél okrajů, na přední desce vytlačený a zlatem zdobený císařský dvouhlavý orel.

Provenience: na přední desce černou barvou inv. č. Umělecko-průmyslového musea města Plzně „5488“, na vnější straně mosazného pouzdra černou barvou č. „5488“, na předním přideštní nálepka s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v němž perem „AIB“, tamtéž perem „Maison Antique Bellevue, Praha čpp 1041 ze dne 20/5. 1928.“ a „Inv. č. 5488.“, dále černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. č.: sign.“, tuší doplněno přír. číslo „027 753“ a platná signatura „504 E 4“, na prvním nefoliovaném listu tužkou sign. „504 E 4“, na f. 1r perem „Inv. čís. 5488“, na f. 4v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, na zadním přideštní stržená nálepka pražského antikvariátu Karla Chaury; převedeno z umělecoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 25. 2. 2000.

ff. 1r–4r: **„WIR FRANZ JOSEPH DER ERSTE, von Gottes Gnaden KAISER von Oesterreich; ... x ... WIEN am dritten Monatstage Juli nach Christi Geburt im Eintausend Achthundert neun und sechzigsten. Unserer Reiche im einundzwanziggsten Jahre. Franciscus“**

Diplom císaře Františka Josefa I. (1830–1916), datovaný ve Vídni 3. července 1869, jímž povyšuje do šlechtického stavu Franze Bechera (nar. 1798 v Plzni) a uděluje mu predikát „von Becher“ spolu se šlechtickým znakem; vedle císaře se na f. 4r podepsali ministr vnitra Carl Giskra a ministerský rada Adolph rytíř Chaloupka.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV., s. 0295–0296, inv. č. 5488.*

Literatura: *Výroční zpráva Západočeského umělecko-průmyslového musea města Plzně za správní léta 1928–1929. Plzeň, 1930, s. 234, č. 53.*

61

sign. 504 D 15

 Tab. XXVII

s. XIV. med., Itálie (Toskánsko), perg., 461 (recte 460) ff., 26,5:19,0 cm; vazba mladší (z 2. poloviny 19. století), 28,0:19,5 cm.

Foliace: novodobá, ff. 229 a 336 foliovány dvakrát, po f. 410 foliováno 412, a dále 415 a 416; ff. 11v, 197v, 208rv, 267rv prázdná, ff. 12 a 149 v minulosti vyřiznuty pro výstavní účely, dnes vloženy zpět, f. 171 podélně odříznuto, ale připevněno zpět, text na f. 461 poškozen, šestá lecke již zcela nečitelná.

Skladba kodexu: vzhledem ke způsobu vazby nebylo možné skladbu kodexu bezpečně zjistit.

Písmo: gothica formata ve dvou sloupcích v textovém zrcadle 17,0:5,5 cm o 35 řádcích (resp. 22,0:7,0 cm o 46 řádcích na ff. 8r–11r), jeden písař v polovině 14. století s mladšími doplňky (viz níže).

Výzdoba: rukopis bohatě zdoben iniciálami v barvách červeno-modro-zeleno-hnědé, jež jsou obvykle doplněny ornamentálními rozvilinkami (vinou převazby často oříznutými), a to na f. 12r **F**-ratres zalomená do 14 řádků, na f. 32r **P**-rimo zalomená do 3 řádků, na f. 57r **O** zalomená

do 5 řádků, na f. 123v **I**-n zalomená do 6 řádků, na f. 143v **P**-rimu[m] zalomená do 5 řádků, na f. 149r **D**-um, zalomená do 5 řádků, na f. 199r **C**-onditor zalomená do 6 řádků, na f. 209r **P**-rimo zalomená do 12 řádků, na f. 209v **B-EAT[US]UIR** v šíři jednoho sloupce (5,6:6,1 cm), na f. 218v **D**-omin[us] zalomená do 4 řádků, na f. 224r **D**-ixi zalomená do 5 řádků, na f. 229r **D**-ixit, zalomená do 4 řádků, na f. 232v **S**-aluu[m] zalomená do 6 řádků, na f. 239v **E**-xultate zalomená do 5 řádků, na f. 245r **C**-antate zalomená do 5 řádků, na f. 252v **D**-ixit zalomená do 5 řádků, na f. 257r **L**-etatus zalomená do 3 řádků, na f. 258v **M**-em[en]to zalomená do 3 řádků, na f. 260r **C**-onfiteor zalomená do 3 řádků, na f. 261v **B**-ened[i]c[tu]s zalomená do 3 řádků, na f. 268r **D**-eus zalomená do 3 řádků, a **F**-r[at]re]s zalomená do 10 řádků, na f. 283v **E**-cce zalomená do 4 řádků, na f. 292r **E**-cce zalomená do 5 řádků, na f. 317v **A**-udite zalomená do 5 řádků, na f. 334v **B**-eate zalomená do 5 řádků, na f. 342v **T**-emp[or]e zalomená do 4 řádků, na f. 351v **F**-amulos zalomená do 7 řádků, na f. 358r **I**-n zalomená do 5 řádků, na f. 368r **A**-b zalomená do 4 řádků, na f. 383r **A**-pparuit zalomená do 5 řádků, na f. 393r **E**-cce zalomená do 5 řádků, na f. 415r **F**-r[at]re]s zalomená do 6 řádků, na f. 446r **A**-b zalomená do 5 řádků.

Vazba: lepenková, desky pokryty hnědým mramorovaným papírem, hřbet o 5 vazech a růžky ze světle hnědé kůže, vazy zvýrazněny vytačovými a zlacenými linkami, ve druhém mezipolí zlacený titul „BREVIARIUM ANTIQUUM“, ve čtvrtém mezipolí datace „C. M. S. XIV.“, v pátém mezipolí signatura z doby převazby „B. M. 172“, ve zbývajících mezipolích vytačovány stylizovaný ornament, podél přední hřbetní hrany, kde je kůže roztržena, prosvítá italský tisk obsahující církevní dekrety z 2. poloviny 19. století.

Provenience: na přední desce vazby bílým inkoustem inv. č. „1496“ Umělecko–průmyslového musea města Plzně, na zadní desce bílá nálepka s neplatnou sign. „2/2-1“ perem, na předním přیدهšti tužkou stará sign. (?) „Q160“, tamtéž na nalepeném štítku perem rukopisný popis „Vitrina 1. Čís. 1. Doklad G. Hess Mnichov 13./12. 1902. Okolo 13. stol. Práce: jihofrancouzská neb italská: Rukopisná kniha na pergamentu s latinským textem ve dvou sloupcích psaným s pečlivě malovanými inicialami, ornamentálně vypravenými ve slohu romanizujícím. Patro II. Sál. II.“ a tužkou „inv. č. 1496“, na předním přیدهšti dále černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem neplatná sign. „UP 2/2-1“, přír. číslo „15 571“ a tužkou současná sign. „502 D 15“, na přední předsádce verso červeným pastelem „1902 – 7. December č. –5–“ na ff. 1v a 2v razítkem „1946“ (sic), na ff. 11v a 12v modrým pastelem „S. P. M ⊕ 26. a“, na f. 12r tužkou „Inv. č. 1496“, na ff. 148v a 149v modrým pastelem „S. P. M ⊕ 26. b“, na f. 149r tužkou „inv. č. 1496“, na f. 210r tužkou „Vitr. 1 – c1.“, na zadním přیدهšti tužkou „2 leere Ppblt. 459 Ppblt.“; zakoupeno u firmy G. Hess, Mnichov v r. 1902, převedeno ze sbírek uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 25. 7. 1985.

[Breviarium Ordinis Minorum]

- a)** [Kalendarium ad usum Ordinis Minorum]
 ff. 2r–7v: „Ianuarius apud hebreos dies ... x ... [Dece[m]ber] ... Xij a ij k[alendas januarii] S[an]c[t]i Silvestri p[ap]ae et c[on]f[essoris] d[uplex]“
 ff. 8r–11r: „Incipit offi[ci]u[m] sac[ra]tissimi co[r]p[or]is d[omi]ni n[ost]ri ih[es]u chr[ist]i q[ui]d celeb[ra]tur p[rim]a q[ui]nta fe[r]ia po[st] octa[vam] pe[n]tecostes ...“
- b)** [Proprium de tempore]
 ff. 12r–194v: „In no[m]i[n]e dei am[en]. Incip[it] ordo breviarij s[ecundu]m c[on]suetudine[m] ro[m]ane curie in p[ri]mo sabba[t]o de adventu ad uesp[er]as cap[itulu]m. Fratres scientes quia hora est ... x ... de adue[n]tu cum cantatur a[n]tiphane [sic] maiore[s] l[iber] sapientia. etc.“

- ff. 194v–196r: „De sp[ec]i[a]lib[us] a[n]t[iphon]is laudu[m] q[ui] ponu[n]t[ur] an[te] nat[iv]itatem do[mini] fiat sic[ut] i[n] subsc[ri]ptis septe[m] tabul[is] c[on]tinet[ur].“
- f. 198rv: „Infra sc[ri]pta tabula d[e]mo[n]strat, q[ui]n debet fieri c[om]emoratio d[e] aliq[ui]b[us] do[mini]cis venie[n]tib[us].“
- ff. 199r–207r: „Sabb[at]o i[n] adue[n]tu[m] do[mini] ad uesp[er]as ym[nus].“
- f. 209r: „Ymnus iste d[icitur] in do[minic]is dieb[us] a chale[n]dis octobris us[que] aduentu[m] d[omi]ni e[t] ab octa[va] ep[iph]an[ie] us[que] ad do[mi]ca[m] prima[m].“

[Psalterium]

ff. 209v–265r: **B-EAT[us] UIR** qui n[on] abijt ...x ... [f. 164vb: [Psalm XX] Credo in unu[m] d[eu]m ...] Et uitam uenturi scl[i] amen.“

ff. 265rb–266v: [Litaniae et orationes]

c) [Proprium de sanctis]

ff. 268r–414v: „Incipiu[n]t festiuitates s[an]c[t]oru[m] p[er] anni circulu[m]. In S[an]c[t]i saturnini. ... x ... regem sup[er]nu[m] et felix regnat cum illo i[n] et[er]num.“

ff. 415r–445v: [Commune Sanctorum]

ff. 445v–450r: „Incipit ordo offitii b[e]at[ae] virg[in]is.“

ff. 450r–450v: „Ordo ad co[mun]icand[um] infirmu[m].“

ff. 450v–452r: „Ordo ad inungendu[m] infirmu[m].“

ff. 452r–460r: „Ordo c[om]m[un]dat[i]o[n]is a[m]i[n]e.“

ff. 460r–461v: „Incipit ordo ad b[e]n[e]dice[n]du[m] m[en]sam p[er] totum annu[m].“

f. 461v: „D[omi]nica d[e] s[an]c[t]a trinitate lege[n]da. S[er]mo s[anc]ti aug[ustin]i ep[iscop]i l[e]c[tio] j. ... x ... in e[ss]entia quod una e[st] s[ub]stancia p[ate]r et fili[us] et sp[iritu]s s[an]c[tu]s. L[e]ctio VI. [nečitelné]“

Breviář minoritského původu z poloviny 14. století; na monastický původ ukazuje nejen incipit („Fratres scientes quia hora est [...]“, f. 12r), ale i některé hymny a oficia, srov. např. incipit hymnu ke sv. Františkovi na f. 203v „In s[an]c[t]i francisci c[on]f[rat]res ad uesp[er]as“, stejně jako stejným písařem in extenso zapsaný kalendář (ff. 2r–7v), který předchází vlastnímu breviáři a který uvádí zlatý počet, nedělní písmena, římský kalendář, jména světců s poznámkou o počtu čtených lekcí; zde je např. ke 13. červnu uváděn „S[an]c[t]i Antoni[us] co[n]fessori[s] ordinis fratres minoru[m]“ (f. 4v). Podle dalších jmen světců zapsaných v kalendáři usuzujeme na toskánský původ rukopisu, srov. např. svátek sv. Torpetia z Pisy, uváděný k 17. květnu (f. 4r), přičemž jména českých světců chybějí. Nejméně od dvou mladších písařů pocházejí doplňky z druhé poloviny 15. století a z přelomu 15. a 16. století; starší z nich zapsal text na ff. 196v–197r „Incipit officiu[m] s[an]c[t]e crucis edit[um] p[er] d[omi]n[u]m ioh[anem] p[ap]am uigesimu[m] s[ecundu]m.“ (papežem v letech 1316–1334), od mladšího písaře (písařů) pocházejí „Ad mattutinum comemoratio[n]es“ (f. 1r), „Ad Vesperas antifona“ (f. 1v) a „Incipit officiu[m] sepulture paruuor[um] chri[sti]ano[rum].“ na zadním přidešti, patrně další písař nad něj připsal text nejasného určení s incipitem „Te lucis ant[em] termin[um] ver[um] creato[r] possimus ut soluto ...“.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha I, s. 0255–0256, inv. č. 1496.*

Literatura: *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.*

1679, perg., Španělsko (Burgos), 24 ff., 30,3:20,5 cm; vazba původní, 31,1:21,0 cm.

Filigrán: na předsádkách jednočlenný filigrán v podobě tří na sebe navazujících oválů, horní korunovaný, s křížem uprostřed, drží dva dráčkové, prostřední s majuskulními písmeny „G A B“ uvnitř oválu.

Písmo: jeden neznámý písař v r. 1679.

Foliace: 1995, ff. 23v–24r prázdná, před f. 1 vevázán ochranný hedvábný list červené barvy (27,8:19,5 cm), f. 4 vyříznuto a přiloženo; vnitřní plocha (27,0:14,6 cm) s erbem rodiny Torrejonů byla vyříznuta a po nalezení chybějících listů nově 9. 3. 2004 doplněna, stejně jako další dva celé listy, o nichž se zmiňuje poznámka tužkou na předním přidešti „3 listy vyňaty a zařazeny do sbírek“.

Výzdoba: na f. 1r rámcová perokresba s akantovými motivy, dvěma vázami a ptáčky v ozdobném rámci (26,3:18,0 cm), tamtéž iniciála D-ON, uprostřed nahoře akantový věnec do jehož prázdného pole je otlačeno razítko s královským znakem, letopočtem „1679“, číslem „272“ a monogramy „MS“ a „SI“, totéž razítko s letopočtem „1679“, číslem „54“ a iniciálami „IO“ a „MS“ na ff. 20r, 21r a 22r, vlastní text v jednoduchém rámci, na f. 4v barevný kvaš zobrazující erb rodiny Torrejonů (11,0:14,8 cm). Nově nalezené a doplněné listy jsou celostránkově vyzdobeny nesignovanými kvaši: na f. [I]r Ukřížování (27,3:18,3 cm) v širokém rámci s nástroji umučení a nápisovou kartuší s textem „OMNES, IN ADAM PECCABERVNT“, v pozadí Ukřížování opevněné město, na f. [I]v obraz španělského krále Karla II. v chlapeckém věku (27,5:18,5 cm) v širokém rámci s dekorativní výzdobou a 4 nápisovými kartušemi „REX“, „HISPANIARVM“, „CARROLVS“ a „SECVNDVS“, na f. [II]r Nanebevzetí Panny Marie (27,7:18,9 cm) v širokém rámci s květinovou výzdobou a nápisovou kartuší „MACVLA NONESTYNTTE“, na f. [II]v erb rodiny Torrejonů (27,3:18,5 cm), který je zasazen do oválu (17,7:13,0 cm) rámovaného širokým rámem s výzdobou militářiemi.

Vazba: lepenková (pod přidešním prosvítají listy neurčeného latinského tisku ze 16. století), pokrytá zeleným sametem, dva páry hedvábných stužek utrženy, hřbet hladký, žlutě barvená ořízka.

Provenience: na přední desce bílou barvou inv. č. Umělecko-průmyslového muzea v Plzni „5539“, na předním přidešti, přední předsádce verso a na ff. [I]r, [II]r, 1r a 4r tužkou poznámka „Zakoupeno od sl. Havlové z Blatné [okr. Strakonice] č. k. př. 39 ze dne 29. ledna 1910.“, na předním přidešti tužkou poznámka „3 listy vyňaty a zařazeny do sbírek“, perem „Invent. čís. 5539“, na přední předsádce recto černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea v Plzni“, perem přír. č. „15 463“, starší sign. „UP 3/2-11“ a platná sign. „505 D 17“ tužkou, na f. 1r razítkem inv. č. „5539“; podle španělské poznámky o Margaritě Torrejon na rubu přední předsádky a další poznámky na zadní předsádce verso „Enta Villa de Madrid adiez y nueue“ z přelomu 17. a 18. století usuzujeme, že ještě v této době byl rukopis ve Španělsku; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 22. 7. 1985.

ff. 1r–18r: „DON CARLOS SEGU[n]DO DESTE NOMBRE, [f. 1v:] Por la gracia de Dios Rey de Castilla, de Leon de Aragon [...] Por quanto por parte de Vos Doego Torrejon Romano, Vecino y Regidor perpetuo del Lugar de Esquibias, que es dela Iurisdiccion, dela Vouidad de Toledo, ... x ... Dada en Burgos, a treze. Delmes de Houy, demill seiscientos y setenta y nuebe.“

Diplom španělského krále Karla II. (1661–1700), datovaný 13. listopadu 1679 v Burgosu, v němž vydává na žádost Diega Torreja Romana jemu a celé jeho rodině osvědčení, že jsou přímými dědici barona Dalgo de Sengre de Solar a uděluje mu šlechtický znak s titulem baron. Na f. 18r podpis španělského krále „voesRey [sic] mp.“, pod ním podpis královského kancláře Adrese Diase Romana

a dalších svědků se stručným registrem listiny, na ff. 18r–23r následují podpisy dalších královských úředníků.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha V, s. 0009–0010, inv. č. 5539.*

63

sign. 505 D 18

Tab. XXX

1831–1839, Rakousko (?), pap., 52 ff. (kresby na přídeštích, předsádkách a některých versálních stranách tisku Die erwogene Eitelkeit aller menschlicher Dinge s 52 mědirytinami M. J. Rentze, 29,0:19,3 cm; vazba soudobá, 29,4:20,0 cm.

Filigrán: nezjištěn.

Foliace: perem soudobá, ff. 6v, 7v, 8v, 9v, 10v, 11v, 12v, 13v, 14v, 16v, 17v, 18v, 19v, 20v, 21v, 22v, 23v, 24v, 25v, 26v, 27v, 28v, 29v, 30v, 31v, 32v, 33v, 34v, 35v, 36v, 37v, 38v, 39v, 40v, 41v, 42v, 44v a 50v prázdná.

Písmo: u některých kreseb datace a podpisy neznámého kreslíře z let 1831–1839 (viz níže).

Výzdoba: na předním přídešti lavírovaná perokresba zobrazující sv. Petra ve vězení, datovaná „am 7. Julij. 1833.“ a hlava Jana Křtitele s Herodem, dále „Leuththurm auf den Felsen“, vedle týž maják v bouři, pod ním perokresebné portréty Tiberia, Galiguly a Claudia z profilu, datované „1834 am 25. Juni“, na přední předsádce recto perokresby Laókoóna se syny a muže v orientálním oděvu zápasícího s hady (obojí s datací „1839. am 9. Okto[ber]“, uprostřed strany perokresby dvou mužských profilů s přilbicemi ozdobenými drakem a nadepsané „Galla“ (tj. císař Publius Licinius Egnatius Gallienus) a „OTHO“ (tj. císař Marcus Salvius Otho), v dolní části lavírovaná perokresba „Die Franzosen landen in Algier 1830“ s dodatkem „gemalt am 20. April 1834“, na přední předsádce verso celostránková lavírovaná perokresba „Ephesus gezeichnet aus der Chronik in [!] 5. Heft den 10. Tag in März 1879 [sic].“, na f. 1v celostránková perokresba sv. Floriana, datovaná „am 8. September 1834.“, na f. 2v celostránková lavírovaná perokresba zahalené ženy s nádobou, nazvaná „Aschermitwoch“, datovaná „23 Februar 1834.“, na f. 3v celostránková lavírovaná perokresba kříže se symboly Kristova umučení, Marie Magdaléna a muž s jídlem na divokém praseti, nadepsaná „FaschingSontag“ s německým dvouverším s incipitem „Gedicht ist ein Kunst, [...]“, na f. 4v perokresebná studie pěti postav, nadepsaná a datovaná „Figuren nach die Fünf rothen Tupfen 1835.“, na f. 5v recept nadepsaný „Moos zu färben“, na f. 15v celostránková lavírovaná perokresba římsy datovaná „1839. am 2 Februar.“, kterou podpírají čtyři andělci, pod ní německá báseň s incipitem „Die edle Wissenshaft liegt in weichen Pflaumen; [...]“, na f. 43v tužkou kresba patky sloupu, na f. 45v lavírovaná perokresba dobytčat, na f. 46v celostránková lavírovaná kresba letní krajiny s rolníky datovaná „der Abend. am 10. Februar 1839 [...]“ (zbytek textu odstraněn), na f. 47v celostránková lavírovaná perokresba nadepsaná „Die Nacht“, zobrazující rodinu s dětmi před spaním, na f. 48v celostránková lavírovaná perokresba datovaná „Der Mittag am 8. April 1838.“, zobrazující rodinu při obědě, na f. 49v tužkou studie k perokresbě na f. 46v, na f. 51v celostránková lavírovaná perokresba s Maří Magdalénou (protějšší mědirytina na f. 52r dole s rukopisnou datací „1831“), na f. 52v celostránková lavírovaná perokresba kamenného obelisku, s německými verši pod ním s incipitem „Ob gleich mein Zung [sic] nicht Spricht [...]“, na zadní předsádce recto lavírované perokresby se Zvěstováním Panny Marie, datované „am 17. Februar 1834“, Navštívení Panny Marie a Vjezd Ježíše do Jeruzaléma, na zadní předsádce verso lavírované perokresby zobrazující Trojici Boží, s datací „am 23 Februar 834.“, Krista a hřišnici, datováno „am 25. März 1836“, „S. Leopoldus“ s dodatkem „Nach den Original im Bildniß in Klosterneuburg [Rakousko], am 26. Novemb. 1837.“, a na zadním přídešti kresba tužkou znázorňující Jidášovy výčitky, datovaná „am 12. Aprill [1]839.“

Vazba: lepenková, potažená hnědým škrobovým papírem, hřbet a růžky kožené, hřbet členěn příčnými vytlačovanými a zlacenými linkami, ve druhém mezipolí vytlačený nápis „Die menschliche Eitelkeit“.

Provenience: na přední desce bílou barvou inv. č. Umělecko-průmyslového muzea v Plzni „1925“, na přední předsádce recto perem poznámka o nabytí v aukci „19 3/2 06 J. Nickl čís. 25. – 20 Kor.“, vedle toho tužkou „Kronen 20 –“, dále perem „i. č. 1925“ a „1925“, na oranžovém štítku razítkem „1925“ (totéž razítkové číslo na všech versálních stranách), červené razítko s textem „UM.-PRŮM. MUSEUM v PLZNI“ (též na všech versálních stranách), černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem dopsána starší signatura „UP 2/2-2“ (škrtnuto), přír. č. „15 572“ a tužkou platná sign. „505 D 18“, na zadním přidešti růžovým fixem „Inv. čís. 1925.“; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 25. 7. 1985.

[Album perokreseb neznámého kreslíře z let 1831–1879]

Album perokreseb nezjištěného kreslíře z let 1831–1835, přičemž některé z nich vznikly překreslením starších předloh. Využity byly prázdné strany v albu Die erwogene Eitelkeit aller menschlicher Dinge (bez impresy) s 52 mědirytinami Michaela Jindřicha Rentze (1701–1758) na námět lidské marnosti a smrti pro jednotlivé lidské stavy, které podle inventáře pochází z roku 1777, což je ale v rozporu s životními daty M. J. Rentze.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha II, s. 0127–0128, inv. č. 1925.*

Literatura: *Encyklopedie českého výtvarného umění. Red. E. Poche. Praha, 1975, s. 420–421.*

64

sign. 510 C 1

(1455–1456) s. XV. med., Švýcarsko (Freiburg im Üchtland), pap., 30 ff., 29,4:21,3 cm; nevázáno.

Filigrán: jednočlenný, v podobě hroznu, varianta k č. 13 003 papírný ve švýcarském Freiburgu z let 1435–1460, bližší varianta č. 12 997 (Sion 1448), viz Briquet, s. 647.

Foliace: 1998; ff. 7r, 17v, 19v a 24r–30v prázdná.

Písmo: bastarda, jeden hlavní písař v polovině 15. století, text na ff. 22v–23r zapsán jiným písařem v téže době.

Výzdoba: na f. 1r jednoduchá ornamentální perokresebná iniciála **Z**-ewissen, na ff. 8r a 20r **I**-tem.

Vazba: papír nese stopy po sešití, mezi ff. 15–16 dochovány zbytky střívek a proužky prázdného pergamenu pro zpevnění.

Provenience: na f. 23v perem „inv. č. 18 678“ uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. čís.: sign.“, perem doplněno přír. č. „027 759“ a signatura „510 C 1“, dále černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou sign. „510 C 1“; patrně koupeno spolu se dvěma následujícími rukopisy r. 1910 v Düsseldorfu, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 28. 2. 2000.

[Zunftartikeln der Stadt Freiburg]

ff. 1r–23r: Actu[m] feria secunda proxi[m]a post Nativitat[em] Cristi Anno d[omi]ni Mille[si]mo q[ua]dr[a]ge[n]tesimo quinquagesimo qui[n]to [29. 12. 1455]. Zewissen [!] Alß durch unsern Gnedigen H[er]ren h[erre]n Albrechten Ertzhertzogen zü Österrich etc. mit willen und gehelle [sic] eins Burg[er]meisters und Ratz [sic] ... x ... die das über gesetzt sind geschort und erkannt daß er güt und vfzuziehen sig und sollen hinfur“

Opis cechovních písemností, nejčastěji cechovních artikul města Freiburg im Üchtlande (Švýcarsko) z poloviny 15. století; na ff. 1r–3r „Item zum Erst[e]n von den Smiden“, na f. 3rv „Von den Messersmiden“, na ff. 4r–7v „Der gewantsnider [!] und Kremer ordnung etc.“, na ff. 8r–10v „Der Metz[ig]er[er] ordnung etc.“, na ff. 11r–13r „Der snider [!] Satzung.“, na f. 13rv „Von den Tüchtherern“, na ff. 14r–15r „Der brotbecken Ordnung.“, na f. 15v „Vff montag nach Sant Martgarethen tag Anno m[illesimo] q[ua]drigesimo lvj^{to} [19. 7. 1456] ist der Rat überkomen dire [sic] nachgeschriben ding“, ff. 16r–17r „Kursener Ordnung“, na ff. 18r–19r „Zimerlut ordnung“, na ff. 20r–21r „Der Reblut Ordnung“, na f. 21v „Balierer ordnu[n]g vff Jr [sic] a[n]bringen durch ein Rat Angesehen wie hernach volget“, na f. 22r „Der müller ordnu[n]g“ (text škrtnut, totéž na ff. 22v–23r). Srovnej rukopisy sign. 510 C 2 a 510 C 3, č. soupisu 65 a 66, stejné provenience.

Prameny: *Přirůstková kniha uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, kniha VI, s. 16–17, inv. č. 18 678.*

Literatura: *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.*

65

sign. 510 C 2

 Tab. XXXI

(1454) s. XV. med., Švýcarsko (Freiburg im Üchtland), pap., 17 ff., 29,7:21,0 cm; bez vazby.

Filigrán: jednočlenný, v podobě býčí hlavy s ondřejským křížem, vzdálenější varianta k č. 15 097 (Augsburg), která je ale datována až k r. 1470, viz Briquet, s. 757.

Foliace: 1998, ff. 15r a 17r prázdná.

Písmo: bastarda, jeden neznámý písař v polovině 15. století (stejný jako hlavní písař rukopisu sign. 510 C 1).

Vazba: sešito střívky, hřbet zpevněn dvěma zlomky pergamenu s blíže neidentifikovaným latinským textem ze 14. století.

Provenience: na f. 1v perem „inv. č. 18 677“ a přír. č. „1968/154“ uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, tamtéž černé razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. č.: sign.“, perem doplněno přír. č. „027 758“ a sign. „510 C 2“, tužkou sign. „510 C 2“, na f. 16v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“; koupeno r. 1910 v Düsseldorfu, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 28. 2. 2000.

[Verzeichnis des Zunftvermögens der Stadt Freiburg]

ff. 2r–16r: Dis ist d[er] smide ding so die Zunfft bisshar gehebt hat Item des ersten so git d[er] smyde Huss Zu Zinse iij ... x ... It[em] der Karrer Huss in d[er] Munczgassen“

Soupis cechovního majetku Freiburgu im Üchtlande (Švýcarsko) z poloviny 15. století, patrně stejný písař připsal na f. 1r letopočet „1454“, na f. 17v zapsán německy soudobý stručný regist. Srovnej rukopisy sign. 510 C 1 a 510 C 3, č. soupisu 64 a 66, stejné provenience.

Prameny: *Přirůstková kniha uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, kniha VI, s. 16–17, inv. č. 18 677.*

Literatura: *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.*

66

sign. 510 C 3

 Tab. XXXII

(1440–1441) s. XV. med., Švýcarsko (Freiburg im Üchtland), pap., 28 ff., 31,4:22,4, ff. 6–23: 29,2:21,5 cm ; bez vazby.

Filigrán: střídají se tři druhy papíru s jednočlenným filigránem; na ff. 1–5 a 24–28 filigrán v podobě býčí hlavy s křížem, blízká varianta k č. 15 233 (Constance, St. Gall, Zurich z l. 1437–1445), na ff. 6–11 a 18–23 kříž na podstavci zakončený trojlístkem (Briquet neuvádí) a na ff. 12–17 filigrán v podobě býčí hlavy s ondrejským křížem, identický s filigránem u rukopisu sign. 510 C 2, vzdálenější varianta k č. 15 097 (Augsburg), která je ale datována až k r. 1470, viz Briquet, s. 764 a 757.

Foliace: 1998; ff. 1v, 2v, 9v, 15r–19r, 20r–28r prázdná; ff. 1, 5 a 28 natrženy.

Písmo: bastarda, dva neznámí písaři v polovině 15. století, A = ff. 3r–5v, B = ff. 1r, 2r, 5v–9r, 10r–14r a 19v.

Vazba: sešito střívký, ve hřbetní části vyztuženo nepopsaným pergamenem.

Provenience: na f. 2r perem „inv. č. 18 678“ a přír. č. „1968/155“ uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, tamtéž černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. č.: sign.“, perem doplněny přír. č. „027 760“ a signatura „510 C 3“, na f. 14v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“; koupeno r 1910 v Düsseldorfu, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 28. 2. 2000.

f. 1r: „Copie[n] ettlich[er] Zunfft Brieffen [der Stadt Freiburg]“

ff. 1r–14r: „Item wart erkant was knecht herkement [!] die mit Hußheblich hiesesent ... x ... uff den nachsten Sontag vor sant Vitus tag deß heilig[en] Martyris Anno XI]º [= 12. 6. 1441]“

Kopíř cechovních listin Freiburgu im Üchtlande (Švýcarsko) z let 1440–1441, občasně škrty a opravy textu. Rukopis přináší cechovní statuta, a především korespondenci ve věci vzájemných sporů z let 1440, případně 1441 (list týkající se malířského cechu na f. 12r), na f. 28v stručný soudobý regist. Srovnaj rukopisy sign. 510 C 1 a 510 C 2, č. soupisu 64 a 65, stejné provenience.

Prameny: *Přírůstková kniha uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, kniha VI, s. 16–17, inv. č. 18 678.*

Literatura: *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.*

67

sign. 510 C 4

 Tab. XXXIII

s. XIII. med.–ex., Německo (?), perg., 8 ff., 28,0:20,7 cm; vazba novodobá, 28,9:23,0 cm.

Foliace: 1996.

Písmo: gothica formata, jeden neznámý písař ve 2. polovině 13. století.

Výzdoba: začátky responsií a antifon červeně, modře a černě se stylizovanými zoomorfními výběžky.

Notace: gotická hřebíčková notace v pětlinkové osnově.

Vazba: navázáno do novodobé obálky z hnědého papíru z počátku 20. století.

Provenience: na přední straně obálky (a na zadním přidešti) modré razítko s textem „Gustav Lübcke Antiquitäten- & Kunsthandlung Düsseldorf Kaiser Wilhelm-S. 18.“, na zadní straně obálky fialové razítko s textem „Gustav Lübcke Kunst-Antiquitäten- u. Münzenhändler Gerichtlich vereidigter Sachverständiger für den Landgerichtsbezirk Düsseldorf.“, na předním přidešti perem staré přír. číslo „1968/151“, inv. č. „18 674“ uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni a tužkou platné přír. č. a sign. „23 410 / 510 C 4“, na f. 1r smazaný nečitelný zápis (ze 17. století ?), na f. 8v perem ze 17. století podpis „Hermanus Tenberge“ a fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna

Západočeského muzea v Plzni“; zakoupeno v düsseldorfském antikvariátu G. Lübckeho (datum neuvedeno), převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 13. 5. 1996.

[**Antiphonarium fragm.**]

ff. 1r–8v: „Exaudi me et aggrega mecum patrem meum in aula sancta tua ... x ...
Quem dicu[n]t homines esse filium hominis dixit ihesus discipulis suis“

Torzo antifonáře zřejmě německé proveniencí z druhé poloviny 13. století sekulárního původu. První arch (ff. 1 a 8) nenavazuje na zbývající část rukopisu, neboť po oficiu sv. Víta (z něhož je dochován závěr prvního nokturna, třetí nokturno a začátek 1. antifony z Laudes (f. 1rv), následuje čtení z knihy Sapientia (neděle po sv. Duchu).

Prameny: Přírůstková kniha uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, kniha VI, s. 16–17, inv. č. 18 674.

Literatura: Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.

68

sign. 510 C 6

 Tab. XXXIV

1748, Rakousko (Víděň), pap., 2 ff., 34,4:22,7 cm; dvojlist složený do podoby dopisu.

Filigrán: jednočlenný, nezřetelný v podobě kruhu s korunou.

Foliace: 1996.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1748.

Pečet: na f. 2v rozlomená papírová pečet (ø 6,5 cm) s císařským znakem uprostřed a opisem „MARIA THERESIA D. G. HUNG. BOH. REGINA. ARCHIDUX. AUST. DUX. BURG. MARCH. MOR. DUX. SILES.“

Provenience: na f. 2r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 426“, sign. „510 C 6“ a chybná novodobá datace tužkou „9/11 1748“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni (sign. RU 14), zapsáno 14. 5. 1996.

ff. 1r–2r: „**Marya Terezya z Božj Milosti Ržjmska Czysarżowna, w Germanyi, tež Uherska, a Česka Králowna.** Wysocze Urozeny Wierny Mily; Tegna [sic] tebe nenj, kterak gsme z newyhnutedlnych wsse Obeczného dobrého se tegkagiczych przicżyn ... x ... Dán w Miestie Nassem Widnj dwaczatého dewateho dne Miesycze Lystopadu Leta Pánie Sedumnaczistého Cztyrydczatého Osmeho, Kralowstwi Nassjch, Uherského a Českého dewatého. Maria Theresia m[anu] p[ropria].“

Mandát Marie Terezie (1717–1780) nejvyššímu moravskému sudímu Františkovi Antonínovi z Schrattenbachu do Brna (adresa na f. 2v), datovaný 29. listopadu 1748 ve Vídni a přijatý v Brně 9. prosince téhož roku, v němž jej spolu s nejvyšším písařem Markrabství moravského Václava Maximiliána z Krischu určuje za komisaře nastávajícího zemského sněmu a ukládá, aby oba jmenovaní přednesli patenty a instrukce. Na f. 2r vedle podpisu panovnice podpisy nejvyššího českého kancléře Fridricha (Gervase) hraběte Harracha (1696–1749), místokancléře Rudolfa (Josefa) hraběte Kořenského a Jana Fridricha z Egeru. Zemský sněm probíhal ve dnech 10. prosince 1748 až 1. září 1749, srov. příslušné tisky, tj. Snesení všech čtyř [...] stavův Markrabství moravského a Schluss der löblichen vier Herren Ständen des Marggrafthums Mähren (Brno 1749).

Literatura: Dokoupil, V. *Soupis brněnských tisků: staré tisky do roku 1800*. Brno, 1978, s. 223, č. 2 a 3.

69

sign. 510 C 7

1768, Rakousko (Videň), pap., 2 ff., 36,0:23,0 cm; dvojlist složený do podoby dopisu.

Filigrán: jednočlenný, v podobě kotvy v oválu zakončeném hvězdou a s majuskulními písmeny „AFD“ pod ním.

Foliace: 1996.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1768.

Pečeť: na f. 2r nepoškozená papírová pečeť (ø 7,0 cm) s císařským znakem uprostřed a s částečně čitelným opisem „MARIA THERESIA [...] HVNG. BOE. ETC. REG[ina] ARCH. AVST. DVX. [...] TRANS. DVX. MEDIOL. ETC. [...] FLAND. TYR. ETC.“

Provenience: na f. 2r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 427“, sign. „510 C 7“ a novodobá datace „27/8 1768“, na f. 2v vedle adresy původní pořadové „No 5.“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni (sign. RU 10), zapsáno 14. 5. 1996.

ff. 1r–2r: „**Marya Terezya z Božj Milostj Ržjmská Czysarżowna, Wdowa. Králowna Uherská, a Česká, Arczy Knieżna Rakauská.** Wysocze Urozeny, wierny milý! Giż tobie známo gest, ... x ... Dán w Miestie Nassem Wjdni 27^{ho} dne Miesycze Srpna, Leta Pánie Tisyczyho sedmisteho, ssedesatyho osmyho, Králowstwj Nassých dwaczatého Osmýho. Maria Theresia“

Mandát Marie Terezie (1717–1780) Františku Antonínovi z Schrattenbachu, zemskému hejtmanu Markrabství moravského do Brna (adresa na f. 2v), datovaný ve Vídni 27. srpna 1768 a přijatý v Brně 11. září 1768 (presenční datum na f. 1r), v němž ho seznamuje se svým přáním, aby byl co nejdříve skončen právě probíhající moravský zemský sněm. Na f. 2r vedle podpisu panovnice podpis nejvyššího kancléře Rudolfa hraběte Chotka (1706–1771) a právníka a dvorního rady Jana Bernarda Zenkera (1720–1785), autora právních norem zv. Codex Theresianus civilis. Zemský sněm probíhal ve dnech 19. října 1767 až 19. října 1768, srov. příslušné tisky, tj. Snešení všech čtyř [...] stavův Markrabství moravského a Schluss der löblichen vier Herren Ständen des Marggrafthums Mähren (Brno 1768).

Literatura: Dokoupil, V. *Soupis brněnských tisků: staré tisky do roku 1800.* Brno, 1978, s. 278, č. 2 a 3.

70

sign. 510 C 8

1750, Rakousko (Videň), pap., 2 ff., 34,2:22,8 cm; dvojlist složený do podoby dopisu.

Filigrán: dvoučlenný, v podobě tří stylizovaných per v kruhu a majuskulních písmen „I C P“.

Foliace: 1996, f. 2r prázdné.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1750.

Pečeť: na f. 2v nepoškozená papírová pečeť (ø 6,7 cm) s císařským znakem uprostřed a částečně čitelným opisem „FRANCISCUS [...] REX LOTH BAR & M. [...] DUX“.

Provenience: na f. 2r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 425“, sign. „510 C 8“ a novodobě datace „7/2 1750“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni (sign. RU 15), zapsáno 14. 5. 1996.

f. 1rv: „**Franz von Gottes gnaden der Erwehlter Römischer Kayser, Zu allen Zeiten Mehrer des Mehrer des Reichs, in Germanien, auch zu Jerusalem König, Herzog zu Lothringen, und Barr, Großherzog zu Toscana, als Mit Regent.** Hoch = und Wohlgebohrner, und Gestren-

ger; Wir haben aus Eueren aller unterthänigsten Berichts=Schreiben Von 24.^{ti} Januarii jüngshin gnädigst ersehen, ... x ... Vienne den 7.ten Monnats=Tag Februarii im Sibenzehen Hundert Fünffzigsten, Unseres Reichs im Fünfften Jahren. Frantz“

Mandát císaře Františka Lotrinského (1708–1765) nejvyššímu moravskému sudímu Františku Antonínovi hraběti ze Schrattenbachu a nejvyššímu zemskému písaři Václavu Maximiliánu z Krischu (adresa na f. 2v) do Brna, datovaný ve Vídni 7. února 1750 a přijatý v Brně 12. února 1750 (srov. f. 2v), ve kterém panovník povoluje sněmovní usnesení zemského sněmu Markrabství moravského, který skončil 22. ledna 1750. Mimo Františka Lotrinského se na f. 1v nečitelně podepsali dva úředníci císařské kanceláře. Zemský sněm probíhal od 15. září 1749, srov. příslušné tisky, tj. Snesení všech čtyř ... stavův Markrabství moravského a Schluss der löblichen vier Herren Ständen des Marggrafthums Mähren (Brno 1750).

Literatura: Dokoupil, V. *Soupis brněnských tisků: staré tisky do roku 1800*. Brno, 1978, s. 278, č. 2 a 3.

71

sign. 510 C 9

(1520–1685) s. XIX. med., Čechy (Plzeň), pap., 2 ff., 38,7:24,7; nevázáno, složený dvojlíst.

Filigrán: jednočlenný, v podobě uherského znaku s korunou, Zuman uvádí jen vzdálené varianty.

Foliace: 2000.

Písař: 1 neznámý písař v polovině 19. století.

Provenience: na f. 2v fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 424“ a platná sign. „510 C 9“, fixem sign. oddělení středověku ZČM v Plzni „RU 32“, převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 14. 5. 1996.

f. 2r: **„Memorabilien des Pilsner Thürmknopfes.“**

Německý seznam památek nalezených v báni věže plzeňského kostela sv. Bartoloměje po požáru roku 1835. Po kresbách znaků se jmény, které byly vyryty na kříži (f. 1r), následuje na ff. 1v–2v popis všech osmi nalezených předmětů, a to na pergamenu napsané Janovo evangelium s amulety a relikviemi, na vnější straně podpis „Mathes de Schwihof 1525“; „unleserliche Schrift“, patrně s relikviemi sv. Víta a letopočtem 1526; stříbrná kapsle, uvnitř gravírováno „Lorenz Ziegler, Bürger in Pilsen 1582“; stříbrná konvička s prstencem a letopočtem 1582; relikvie sv. Barbary „von Thomas Selender von Proschowitz, tunc consule Pilsnensi, die 19. Julii, 1601“; česká listina na pergamenu, datovaná 11. července 1582, s výčtem dobrodinců, kteří přispěli na pozlacení věžní báně; česká pergamenová knížka o 4 listech s poznamenáním pamětihodných událostí (o blesku, který 10. května r. 1601 uhodil do věže kostela sv. Bartoloměje, o pobytu císaře Rudolfa II. v Plzni r. 1599, o moru roku 1598, povodni r. 1601 – s poznámkou „diese Urkunde schrieb Simon Plachy“, tj. autor Paměti plzeňských Šimon Plachý z Třebnice (před r. 1560–1609); česká listina o dvojím poškození téže věže r. 1684 a 1685 s poznámkou „diese Urkunde schrieb Magister Franz Carl Martinek“ (viz Zeman, s. 327). Následuje „Anmerkung“ na f. 2v s letopočty 1520, 1525, 1530 a 1554, které byly vytesány na veřejných budovách v Plzni. Příložen je novodobý český překlad celého textu na 12 stranách (20,8:14,8 cm), z toho je prvních 9 stran popsáno.

Literatura: Plachý z Třebnice, Šimon. *Paměti Plzeňské*. Upravil J. Strnad. Plzeň, 1883.; Zeman, A. *Plzeň v první polovině XVIII. století: poměry hospodářské a sociální*. Plzeň, 1946. s. 327.

Edice: Hruška, M. *Kniha pamětní král. Krajského města Plzně od r. 775 až 1870*. Plzeň, 1883, s. 342–349 (edice, odjinud, neúplně) a 339–342.

72

sign. 510 C 10

1762, Čechy, pap., 36 ff., 22,5:18,1 cm; nevázáno, tři archy sešité nití.

Filigrán: dvoučlenný, v podobě biskupské mitry s devisou „IHS“ uprostřed a nejasnými třemi (?) majuskulními písmeny, Zuman neuvádí.**Foliace:** 1995; ff. 1v a 36r prázdná, začátek druhého a třetího archu značen č. „II“ a „III“.**Písmo:** 1 neznámý písař v r. 1762.**Provenience:** na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV DER STADT MIES“ s městským znakem uprostřed (též na ff. 13r a 25r), na f. 2r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 13r a 25r), tužkou přír. č. „023 407“ a sign. „510 C 10“, na f. 36v tužkou sign. „510 C 10“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 13. 5. 1996.f. 1r: „**Compendium Juris Patrii. Compilatu[m] A[nno] 1762.**“ff. 2r–30v: „**Notae In L[ibrum] I. Institutionum Imperialium Ad Tit[ulum] II. In Jure Provin[ciae] A. 8. reservat sibi Rex noster ... x ... [f. 29r: Ad Tit[ulum] 6 De Actionibus. Sistema Actionum pro praxi Bohemiae.]** ... Atque hoc est Systema actionum [...] a p[ar]te memoriae D[omi]no Wenceslao Felix de Ebenholz disputationi publicae propositus, et ut verisimile est a D[omi]no Neumann de Pucholz Celebri in Patria nostra[m] olim Advocato concinnatus.“

Latinské dodatky novel a deklarací k Zemskému zřízení Království českého sestavené roku 1762 Václavem Felixem z Ebenholzu na základě pramene, jenž byl očitován v závěru textu, tj. tisku Actio et exactio ad jus Bohemicum adaptata (Pragae 1729, srov. Pumprla č. 3178) od Václava Felixe Neumanna z Puchtoltze (1670–1743). Nadpisy podtrženy, nezdobeno. Týž písař připojil doplněk na ff. 31r–35v, nadepsaný „Ex Jure Patrio Bohemiae.“ a dodatky k bodu L 3 na vloženém lístku; další vložený lístek používán jako piják.

Literatura: Jireček ze Samokova, H. *Právnícký život v Čechách a na Moravě v tisícileté době od konce IX. do konce XIX. století*. Brno, Praha, 1903. s. 428–429, č. 326; Klabouch, J. *Osvícenská právní nauky v českých zemích*. Praha, 1958, s. 122–130.

73

sign. 510 C 11

s. XVIII. med.–ex., Čechy (Lestkov), pap., 14 ff., 21,9:18,0 cm; sešito nití, nevázáno.

Filigrán: dvoučlenný, v podobě kruhového štítu s křížem, nad ním mitra a berla, a majuskulního písmene „B“, Zuman uvádí jen vzdálené varianty.**Foliace:** 1995; ff. 1v, 13v–14v prázdná.**Písmo:** 2 písaři = základní text rukou Dominika Kuglera ze 60. let 18. století, doplňky do r. 1778 od dalšího písaře.**Provenience:** na f. 1v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na f. 14v), tužkou přír. č. „023 055“ a sign. „510 C 11“, na f. 14v tužkou sign. „510 C 11“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 20. 11. 1995.f. 1r: „**Fundationes annue persolvendae tum in Ecclesia Parochiali Sancti Procopii Abbatis tum in Capella Sancti Joannis Baptistae nec non in Capella Schwannbergensi ad S[anctam] Mariam Magdalenam & in Capella Gurschinensi a Curato Leskaviensi.**“

Latinský seznam zádušních mší v kostele sv. Prokopa (ff. 2v, 3r–9r) a kapli sv. Jana Křtitele (ff. 9v–12r) v Lestkově, kapli sv. Marie Magdalény na hradě Krasíkově („in Capella Schwann-

bergensi“, f. 2r) a soukromé kapli Jana Ferdinanda Brauna z Braunsdorfu na samotě Kořen („Gurschin“, část Lestkova, vše okr. Tachov, ff. 12v–13r), sepsaný lestkoveckým farářem Dominikem Kuglerem a doplňovaný promiskue neurčeným nástupcem do r. 1778, od něž mj. pocházejí záznamy o zádušní mši „Pro defuncto V[enera]b[ili] Domino Dominico Kugler Curato Leskaviensi“ (ff. 7r a 9r). Text v tabulkách, nadpisy podtrženy.

74

sign. 510 C 12

s. XIX. in., Čechy (?), pap., 24 ff., 21,0:17,7 cm; sešito provázkem, nevázáno.

Filigrán: dvojlenný, v podobě lilie a kurzivních majuskulí „J L“ (?), Zuman uvádí jen vzdálené varianty.

Foliace: 1995; ff. 1v a 15v prázdná, ff. 1–3 natržena, podél okrajů poškozeno.

Písmo: 1 písař = Franz Kuchman na počátku 19. století.

Provenience: na f. 1r kulaté razítko s opisem „ARCHIV DER STADT MIES“ s městským znakem uprostřed, na titulním listu podpisy „Franz Kuchman“ (stejným písmem jako vlastní rukopis) a „Karl Haschaurek“, na f. 1v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. číslo 023 405“ a sign. „510 C 12“, na f. 2r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 13v a 21v), na f. 24r zpola čitelný přepis „Karel Haschaurek mp. [...] Karel Hassaurek tuto knížku Sem kaupy[...]“ z poloviny 19. století, tužkou sign. „510 C 12“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 13. 5. 1996.

f. 1r: **„Der Vollkommene Budner [sic] oder Küfer, nebst. Aufgaben für Weinhändler Keller, Wein und Bieressigsieder [sic], Brandwein, und Liqueurbrenner, herausgegeben von Johan Heinrich Zank.“**

ff. 2r–13v: **„Zweiter Abschnitt. Von Behandlung, des Weines und Kellers. Daß geschäfte und erfahrene Weinhändler und Binder, ... x ... [f. 10r: Vierter Abschnitt.] ... so wird der Brandwein in 3 bis 4 Tagen helle.“**

Druhý až čtvrtý oddíl příručky pro obchodníky s vínem, pivem, brandy a likéry od Johanna Heinricha Zanka, který pořídil Franz Kuchman, opis tisku. První oddíl nebyl opsán, tužkou předkreslený rámeček z dvojlinky, nezdobeno; stejnou rukou jsou zapsány dodatky na ff. 14r–19v („Zum Traster Essig“) a na ff. 20r–24r („Unterricht der Bindergessellen Wie sich in den Gegenstand verhalten sollen.“). Online katalog univerzitní knihovny v Karlsruhe (<<http://ubka.uni-karlsruhe.de>>) uvádí až třetí vydání knihy se stejným názvem (Norimberk 1820) bez uvedení autora, které se dochovalo v univerzitní knihovně v Aberdeen ve Velké Británii.

75

sign. 510 C 13

1941, Čechy (Plzeň), pap., 8 ff., 18,0:11,5 cm; nevázáno, volné listy vytržené ze sešitu.

Foliace: 1996.

Písař: 1 písař = František Bauer v r. 1941.

Provenience: na f. 1v fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 6v a 8v), tužkou přír. č. „023 423“ a platná sign. „510 C 13“, na všech listech tužkou „Nemethy, Friedland [příp. Das Schloß Friedland] 3 G 53“ (tj. odkaz na knihu Das Schloss Friedland in Böhmen und die Monumente in der Friedländer Stadtkirche Ferenze Nemethyho, Prag 1818, odkud byly podpisy překresleny), připojeno datum a podpis písaře „11. III. [19]41. Fr. Bauer.“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni (sign. RU-34), zapsáno 14. 5. 1996.

[Faksimile podpisů významných osobností třicetileté války]

Faksimile podpisů vojevůdců a státníků třicetileté války, které pořídil 11. března 1941 Fr. Bauer podle knihy citované výše; jedná se o tyto osobnosti (výčet jmen pořízen podle doprovodného strojopisného nebo rukopisného komentáře na versu všech lístků): 1. Kaiser Ferdinand II. (1578–1637); 2. Kaiser Ferdinand III. (1608–1657); 3. Maximilian, Herzog von Bayern (1573–1651); 4. Johann Georg, Kurfürst von Sachsen (vládl v letech 1611–1656); 5. Franz Albrecht, Herzog zu Sachsen (1598–1642); 6. Leopold, Erzherzog von Österreich etc. (1614–1662); 7. Leopold Wilhelm, Erzbischof von Magdeburg und Primus in Germanien (1614–1662); 8. Ferdinand Kurfürst und Erzbischof von Cölln (1577–1650); 9. Cardinal Infant von Spanien (neurčeno, patrně Francisco Gomez Lerma); 10. [Franz] Cardinal Fürst Dietrichstein (1570–1636); 11. Heinrich Graf von Schlick, kaiserl. Hofkriegsraths-Präsident (1569–1621); 12. Hermann von Questernberg, kaiserl. Hofkriegsrath; 13. Albrecht Graf von Waldstein, Herzog von Meklenburg, Friedland und Sagan etc., kaiserl. Generalissimus (1583–1634); 14. Handschrift des Herzogs Waldstein; 15. Mathias Graf Gallas von Campo, kaiserl. Generalleutenant (1584–1647); 16. Franciscus Octavius Graf Piccolomini, kaiserl. Feldmarschall (1599–1656); 17. [Gottlieb Heinrich] Graf von Bappenheim [sic], kaiser. General; 18. Graf Johann von Aldringen, kaiserl. Feldmarschall, Schwager des Grafen M. Gallas (1588–1634); 19. Don Balthasar de Mar[r]adas, kaiserl. General, und Kommendant in Böhmen (asi 1560–1638); 20. Johann Ulrich Graf von Schaf[f]gotsch, kaiserl. General der Cavallerie (+ 1635); 21. [Christian von] Illow, Feldmarschall, Vertrauer des Herzog von Friedland (+ 1634); 22. Johann Georg von Arnheim, Generalleutenant und Anführer des sächsischen Heeres (1581–1641); 23. Philipp [sic, recte Petr Arnošt] Graf Mansfeld, General (1580–1626); 24. [Johann Tserclaes] Graf Tilly, General (1559–1632); 25. [Ernst] Baron von Suys (+ 1645), General; 26. Walter Leslie, Oberwachmeister (1606–1667); 27. Johann von Wörth, General; 28. [Wilhelm] Lamboy, General (+ asi 1660); 29. [Georg Ernst] Sparr, General-Zeugmeister; 30. [Heinrich] Graf Holck, Feldmarschall (1599–1633).

Literatura: Nemethy, F. *Das Schloss Friedland in Böhmen und die Monumente in der Friedländer Stadtkirche. Prag, 1818.*

76

sign. 510 C 14

1815, Čechy (Praha), perg., [1] f., 28,3:42,6 cm, plíka 2,6 cm; složeno do velikosti obálky.

Foliace: nefoliováno.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1815.

Pečet: na žluto-černé stužce přivěšena nepoškozená červená pečeť s opisem „SIGILLVM FACVLTATIS MEDICINAE VNIVERSITATIS PRAGENSIS“ se znakem této fakulty uprostřed (ø 4,7 cm) v dřevěném ochranném pouzdru (ø 6,0 cm).

Provenience: na f. [1]r čtvercový razítkový kolek v hodnotě 2 zl. s opisem „ZWEI GULD“ a další soudobé černé kulaté razítko s nečitelným textem, dole černé oválné razítko s opisem „PHYSICAT [sic] K. CHRUDIMER KREIS“ se znakem uprostřed a podpisem „Gesehen Joseph Kosnyk d[er] Z[eit] Kreisphysikus“, na f. [1]v uprostřed perem evidenční písmeno „A“ z 19. století, dole dvě kulatá razítka, starší modré s opisem „KRAJSKÉ MUSEUM V PLZNI“ a s tuší dopsanou (později škrtnutou) sign. „HA 2866“ a sign. oddělení středověku ZČM v Plzni „RU 8“ tužkou, a druhé fialové s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tamtéž tužkou přír. č. „023 441“ a sign. „510 C 14“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 14. 5. 1996.

f. [1]r: „Wir Dekan, und medizininische Fakultät der uralten K. K. Karl Ferdinandeischen Universität zu Prag in Königreiche Böheim urkunden, und bekennen hiemit vor Indermann: ... x ... Prag den 29ten April, im Jahre 1815“

Potvrzení lékařské fakulty Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze z 29. dubna 1815 pro Johanna Lederera rozeného „von Jaworsch [= Javoří, patrně okr. Klatovy] in Böhheim“ o vykonání porodnické zkoušky, kterou jmenovaný absolvoval 26. listopadu 1814. Listinu signovali Joannes Wenceslaus Havrlik, děkan fakulty, a Antonius Holly, sekretář fakulty.

Literatura: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918. Red. J. Havránek. Praha, 1997, s. 333, uvádějí jako děkana lékařské fakulty jednou Jana Havrlika, podruhé Václava Havrlika (stejně tak i v rejstříku), i když se jedná nepochybně o jednu osobu.*

77

sign. 510 C 15

 Tab. XXXV

(1614) 1649, Čechy (Plzeň), pap., [1] f., 45,3:56,6; složeno a vloženo do novodobých modrých desek.

Filigrán: nezjištěn.

Foliace: nefoliováno.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1649.

Výzdoba: počáteční řádky textu kaligraficky, na f. [1]r perokresebná iniciála M-y zalomená do 10 řádků.

Pečeť: f. [1] připojena nepoškozená papírová pečeť (ø 6,1 cm) se znakem města Plzně uprostřed a opisem „SIGILLVM CATOLICAE CIVITATIS PILSNAE“.

Provenience: na f. [1]r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na f. [1]v), na f. [1]v tužkou přír. č. „023 422“ a sign. „510 C 15“, na f. [1]v černým fixem sign. oddělení středověku ZČM v Plzni „INV. Č. RU 2“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 14. 5. 1996.

f. [1]r:

„**My Purgmistr a Radda Staro Katholiczkeho Kragsekeho Miesta Plznie. Znamo czinime timto Lystem Wubecz przedewssemy, a Zwlastie tu** kdež nalezj. Zie gsme Prżipis Lystu, a neb Magestatu od G[eh]o M[ilosti] C[ísařské] Matthyasse, Rżimskeho Czysarze, ... x ... Procżez My z Pocżatku Psanj Purgkmistr, a Radda Miesta Plznie, na Swiedomi ktomuto Lystu genż Vidimus slowe, dali gsme Peczet Nassj Wietsj Miestskau Przitisznauj Wiedomie. Gehoż gest dathum w temż Miestie Plznj. 29. Decembris. Letha Panie Tisyczyho, Ssestisteho, Cztyridczateho dewateho.“

Vidimus městské rady v Plzni z 29. prosince 1649 ověřující majestát císaře Matyáše z 28. února 1614 („we Cztwrtek Po Nediely Postnj Invocavit“), jímž potvrzuje starší privilegia udělené soukenickému cechu v Království českém císařem Ferdinandem, navíc zakazuje těm, kteří nejsou členy soukenického cechu, zvláště pak cizincům, skupovat a překupovat vlnu; na f. [1]v stručný soudobý regist „Vidimus Saukeniczkeho Rżemesla se dotykagiczj“.

Literatura: *Bělohávek, M. Archiv města Plzně (Městská správa): inventář II.: listiny 1293–1879. Praha, 1976 tuto listinu neuvádí.*

78

sign. 510 C 16

(1754) 1768, Čechy (Žlutice), pap., [1] f., 30,0:46,5 cm; nevázáno, jednolist.

Filigrán: jednočlenný, v podobě českého lva v kruhu s majuskulními písmeny „S F O A“ po stranách a pod kruhem, Zuman neuvádí.

Foliace: nefoliováno, tři značně poškozené větší zlomky a několik menších útržků.

Písmo: 1 písař = Franz Karl Schäniger v r. 1768.

Výzdoba: první řádek kaligrafickou perokresbou s florálnímu prvky a dvěma ptáčky, florální perokresebná iniciála **W-ir** ve volném prostoru.

Provenience: Na f. [1]r razítkový kolek v hodnotě 1 zl., dole stopy po štítku s nečitelným textem, sloužícím zřejmě jako popiska k výstavním účelům, na f. [1]v fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou sign. „510 C 16“ a přír. č. „023 452“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 14. 5. 1996.

f. [1]r: „**Wir Altist=Geschworne** [sic] **Vor** und Mit= Meistere eines Ehrsam[m]en Handwercks derer Kürschnern der im Königreich Böhäimb gelegen freyen Schütz Stadt Lutytz [= Žlutice, okr. Karlovy Vary] Urkunden und Bekennen ... x ... So geschehen Lutitz den 21 Monaths Tage Appril [sic] Nach der gnaden reichen gebührt Jeſu Christi Unſers Haylandt in An[n]o 1754.“

Opis atestace starších žlutického cechu kožešníků o vykonání tovaryšské zkoušky pro Martina Ignáce Garkische z Bochova („Buchau“, okr. Karlovy Vary) v Loketském kraji z 21. dubna 1754, kterou signovali „Johan Gorg [sic] Wexauf“ a „Frantz Karl Schäniger der Zeit beyde Vor Mayster“. Vlastní opis vznikl pravděpodobně až v r. 1768, srov. text s podpisem „Frantz Carl Schäniger Kirsch[ner] [sic] 1768“, vepsaný do florálního věnce pod iniciálou **W**.

79

sign. 510 C 17

1809 + 1839, Čechy (Hradiště), pap., 3 ff., 35,6:20,6 a 34,0:21,4 cm; nevázáno, volný jednolist a dvoulist.

Filigrán: na f. 1 jednočlenný, v podobě majuskulních písmen „F P“, blízká varianta uváděna Zumalem 1934, tab. XXI. 2b, s. 20, tj. výrobek papírníka Františka Příhody z Nýrska (okr. Klatovy), ff. 2–3 bez filigránu.

Foliace: 1996.

Písmo: 2 písaři = A na f. 1rv, B na ff. 2r–3r v letech 1809 a 1839.

Výzdoba: nadpisy textů kaligraficky.

Provenience: na ff. 1r a 2r odlišné kulaté razítkové kolky v hodnotě 15 krejcarů, na f. 3r kulaté razítko s nápisem „Amt der Herrschaft HRADISCHT.“ (okr. Plzeň-jih), na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 439“ a sign. „510 C 17“, na ff. 1v perem starší „inv. č. 4413“ škrtnuto a nahrazeno novější sign. oddělení středověku ZČM v Plzni „INV. Č. RU 20“ černým fixem, na f. 3v perem „inv. č. H 4413“ škrtnuta a nahrazena signaturou oddělení středověku ZČM v Plzni „RU 20 INV. Č.“ černým fixem; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 14. 5. 1996.

a) f. 1rv: „**Zapys Matiege Negdl na Challupu na Panskym Mistie we wsy Mittj pod N[ume]rem Conscr. 22 stogiczi.**“

Zápis o vtělení nové postavené chalupy č. 22 v Myti (okr. Plzeň-jih) na panství hradištském do gruntovních knih pro Matěje Nejdl ze 14. června 1809 s výčtem povinností, kterými jsou on i jeho dědici povinni, s podpisem vrchního Ferdinanda Jägerera; negramotný Nejdl byl podepsán v zastoupení.

b) ff. 2r–3r: „**Zapis Jana Bendy a geho manzelky Kateřiny rozeny Neydlowy na domek N[ume]ro C. 22 we wsy Mitty.**“

Zápis o odstoupení chalupy Matěje Bendy č. 22 v Myti Janu Bendovi a jeho manželce Kateřině Bendové, dříve Nejdlové z 25. ledna 1839, sepsaný v zastoupení Filipa Bendy, vrchnostenského šafáře a otce Jana Bendy. Na f. 3r podpisy účastníků řízení (zatímco nabyvatelé se podepsali vlastní

rukou, jejich otcové byli podepsáni v zastoupení), tamtéž signum vrchnostenského úřadu v Hradišti ze 13. února 1839, na f. 3v poznámka kanceláře o datu přijetí písemnosti (10. února) a číslo spisu „Num. 63 ind.“ Archiv panství Hradiště je uložen v SOBA Plzeň, částečně pak v Muzeu jižního Plzeňska v Blovicích.

Literatura: *Státní archiv v Plzni: průvodce po archivních fondech. Sv. 4. Red. Vladimír Bystrický. Praha, 1975, s. 45–48.*

80

sign. 510 C 18

1891, Čechy (Plzeň), pap., [1] f., 28,4:19,8 cm; nevázáno, jednolist.

Foliace: nefoliováno, podlepeno jemným papírem.

Písmo: 1 písař = Jáchym Strížek v r. 1891.

Provenience: na f. [1]v perem starší „Inv. č. 2818“ a červené kulaté razítko s opisem „KRAJSKÉ MUSEUM V PLZNI“, tamtéž fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 444“ a sign. „510 C 18“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni (sign. RU 7), zapsáno 14. 5. 1996.

f. [1]v: **„Tato hrobka byla dne 3. srpna 1891. ve dvě hodiny odevřena. Jáchim Strížek, kostelník u svaté Anny.“**

Cedule oznamující otevření hrobky v kostele sv. Anny bývalého kláštera dominikánek v Plzni kostelníkem Jáchymem Strížkem, jediný písař.

Literatura: *Suchá, M. Adaptace odkrývají historii plzeňského kláštera. Život Plzeňska. 1954, 5, s. 186 až 188, pojednávající o objevu dvou krypt v kostele sv. Anny r. 1954, se o tomto otevření hrobky nezmiňuje.*

81

sign. 510 C 19

1749, Čechy (Přeštice), pap., A²–B², C¹ +)², ()¹ = [8] ff., rukopisně vyplněný tisk nadepsaný Vrchnostlivá [!] příznávající tabella, 32,9:21,2 cm; vazba původní.

Filigrán: jednočlenný, nezřetelný.

Foliace: nefoliováno.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1749.

Vazba: bez desek, hřbet zpevněn páskou z mramorovaného papíru.

Provenience: na f. A¹r původní signatury vrchnostenského archivu perem „D 109“ a „F 123“ (obě škrtnuty) a identifikační nadpisy „Plzensky Krag Statek Przesticze“, původně „Sekerowitz“ (Sekerovice, neurčeno), „Obrigkeit=Fassions Tabella“ a poznámka o odeslání 17. října 1749, na f. A¹v fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. B²v a ()¹v), tužkou přír. č. „023 432“ a sign. „510 C 19“, na f. ()¹v perem sign. oddělení středověku ZČM „RU 28“ a tužkou signatura „510 C 19“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 14. 5. 1996.

[Příznávací tabella pro statek Přeštice z r. 1749]

Neověřená kopie příznávací tabely pro přeštický statek (okr. Plzeň-jih) z roku 1749 vepsaná německy do předtištěných tabulek na ff. A¹v–C¹r. Jediný písař, na f. C¹v opis vidimu kladrubského opata Josefa Siebera (1695–1756, opatem v l. 1729–1756), datovaný v Kladrubech (okr. Tachov) 17. října 1749.

Literatura: *Mayer, W.; Tuma, J. Die Marienkirche und das ehemalige Benediktinerstift Kladrau. Mies, 1926, s. 61.*

82

sign. 510 C 20

1805, Německo (?), pap., [1] f., 34,7:21,6 cm; nevázáno, volný list.

Filigrán: jednočlenný, s textem „H. Purhert“ (?), Zuman neuvádí.

Foliace: nefoliováno.

Písmo: 1 neznámý písář v r. 1805.

Provenience: na f. [1]v perem soudobé spisové přípisky „ad No. 191 A.“, „ad 129 zu 848“, fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 431“ a sign. „510 C 20“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 14. 5. 1996.

f. [1]r: „**Uibersetzung den hebräischen Schrift vor dem Parapluie – felsen**
Der Genius der Dichtkunst erwachte, Dank dem Ewigen zu spenden,
... x ... aber nicht bitten nenne man nach – Süsigkeit sei euer Name.
1805“

Německý překlad blíže neznámého hebrejského textu z r. 1805, nalezeného u skály Parapluie, zřejmě v oblasti Blízkého východu; autora překladu ani lokaci nálezu se nepodařilo určit.

83

sign. 510 C 21

 Tab. XXXVI

1604, Čechy (Praha), perg., [1] f., 58,8:73,4 cm, plika 8,9 cm; složeno do obálky.

Foliace: nefoliováno.

Písmo: 1 neznámý písář v r. 1604.

Pečet: nedochována, na plice dva otvory a stopy po pečetních šňůrách.

Výzdoba: uprostřed textu temperou malovaný znak se znakem Elsenhaimerů z Elsenhaimu ve zlatém rámečku, nesignováno (12,8:9,9 cm), podél horního okraje a po stranách bohaté perokresebné rozviliny zdobené zlacením, k nimž vybihají úponky z iniciál **W**-ir, **R**-udolff, **G**-ottes a **R**-eichs v prvním řádku textu.

Provenience: na f. [1]r (pod plikou) a f. [1]v tuší inv. č. „10 275.“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na f. [1]v oranžový štítek s razítkovým č. „10 275“, černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. čís. sign.“, perem doplněno přír. č. „033 478“ a sign. „510 C 21“; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 31. 3. 2004.

f. [1]r: „**Wir Rudolff** der Annder, von **Gottes** genaden [!], Erwohlter Römischer **Kaiser**, Zü allen Zeiten, Mehrer des **Reichs** in Germanien, Zu Hungern, Behaim, Dalmatien, Croatien unnd Sclauonien etc. König, [...], damit Unnsere unnd des Reichs liebe getrewen, Carl, Cristoph, Jacob, Albrecht unnd Wilhelm, die Elsenhamer, Gebrüedere, vor Unnser Kaiserlichen Mayestätt berüembt worden ... x ... Der geben ist auf Unnserm Königlichem [!] Schloß Zu Prag, den SechZehenden tag, des Monats Augusti, Nach Christi Unnsers lieben herrn unnd Seligmachers Gepurt [!], SechZehenhundert unnd im Vierten, Unserer Reiche, des Römischen, im Neün unnd Zwanzigisten [!], des Hungerischen, im Zway unnd Dreissigisten, unnd des Behaimischen, auch im Neun unnd Zwanzigisten Jahren. Rudolff m[anu] p[ro]pria“

Diplom císaře Rudolfa II. (1552–1612), datovaný 16. srpna 1604 v Praze, jímž povyšuje bratry Carla, Christopa, Jacoba, Albrechta a Wilhelma Elsenhamery a jejich potomky do šlechtického stavu, uděluje jim erb a šlechtický titul „Elsenhaimern von Elsenhaim“. Podpis druhého signatáře

nečitelný, pod plikou soudobý německý regest a poznámka Collath[ur]“, na plíce poznámka „Ad mandatum Sac[r]ae Caes[ar]ae Maiestatis proprium An[dreas] Hannewaldt m[anu] p[ro]pria.“, na f. [1]v soudobý podpis „R Sartor m[anu] p[ro]pria“ (?).

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha VIII, s. 0201–0202, inv. č. 10 275.*

84

sign. 510 C 22

 Tab. XXXVII

1628, Čechy (Praha), perg., [1] f., 59,8:90,2 cm, plika 9,2 cm; složeno do obálky.

Foliace: nefoliováno.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1628.

Pečeť: nedochována, na plíce dva otvory a stopy po pečetních šňůrách.

Výzdoba: uprostřed textu temperou malovaný znak ve zlatém rámečku, po stranách dvě ženské postavy, Justitia (napravo) a Svornost (nalevo), nad znakem v kartuši miniatura s námořní bitvou, pod znakem miniatura v kartuši s pohledem na idylickou krajinu (zobrazující lodě na řece, zahradu a hostinu v paláci), signováno vpravo dole „V. REICHART f[e]c[it]“ (patrně Veit Reichert, který je uváděn r. k 1672 v Norimberku, viz Thieme-Becker XXVIII, s. 105) a vpravo dole „1628. Prag“ (16,4:12,5 cm), v prvním řádku textu iniciály **W-IR**, **F-erdinandt**, **G-ottes**, **Erwölhter**, **R-ömischer** a **K-aiser** s jednoduchými perokresebnými rozvilinkami.

Provenience: na f. [1]r (pod plikou) a f. [1]v tuší inv. č. „10 276.“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na f. [1]v soudobé archivní lokace „Radolt N 28“ a „N 24“ (další podpisy či přípisy vymazány), červenou tužkou poznámka o nabytí „19 – 13 č p. pr. b. č. 5 Gilhofer & Ranschburg“, dále papírový štítek s popisem rukopisu „Listina císaře Ferdinanda II. z 24. dubna 1628. propůjčující [!] dvornímu sekretáři Klimentu Radoltovi dědičné šlechtictví. Miniatura: V. Reicharta z Prahy“ a oranžový štítek s razítkovým č. „10 276“, černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. čís. sign.“, perem doplněno přír. č. „033 479“ a sign. „510 C 22“; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 31. 3. 2004.

f. [1]r:

„**WIR Ferdinandt der Ander, von Gottes gnaden, Erwölhter Römischer Kaiser, Zu allen Zeiten Mehrer deß Reichs, in Germanien, Zu Hungarn, Böhaimb, Dalmatien, Croatien unnd Sclauonien etc. König, [...], damit der Ersam, Gelehrt, Unnßer unnd deß Reichs liebe getrewen, Clement Radolt, Unnßer HoffCammer Secretarius vor Unnß sunderbar berüembt worden ... x ... Geben auf Unnßerm Königlichen Schloß Zu Prag, den Vier und Zwaintzigsten [sic] Monats tag Aprilis, Nach Christj Unnßers lieben Herren unnd Seeligmachers Geburt, Sechtzehenhundert acht und Zwaintzig, Unserer Reiche, deß Römischen im Neünten, deß Hungerischen im Zehenden unnd deß Behaimischen im ailfften Jahren. Ferdinand**“

Diplom císaře Ferdinanda II. (1578–1637), datovaný v Praze 24. dubna 1628, jímž povyšuje Clementa Radolta, sekretáře císařské dvorní komory, a jeho potomky do šlechtického stavu, uděluje mu erb a šlechtický titul. Podpis druhého signatáře nečitelný, pod plikou soudobý německý regest a poznámka Collath[ur]“, na plíce poznámka „Ad mandatum Sac[r]ae Caes[ar]ae Maiestatis proprium Arnoldin v[on] Clarstain m[anu] p[ro]pria.“, na f. [1]v soudobý nečitelný podpis.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha VIII, s. 0201–0202, inv. č. 10 276.*

85

sign. 510 C 5

s. XVIII. in., Čechy, pap., dva zlomky, 31,1:9,9 a 32,5:9,8 cm; nevázáno.

Filigrán: nezřetelný.**Foliace:** nefoliováno.**Písmo:** 1 neznámý písař na počátku 18. století.**Výzdoba:** text v rámečku z jednoduché linky, nadpisy jednotlivých částí červeně.**Vazba:** vloženo do novodobých průhledných desek.**Provenience:** na přední straně desek štítek s přír. č. „024 813“ a platnou sign. „510 C 5“; sejmuto ze zadního a předního předešlé tisku J. I. Clause Specilegium catechetico concionatorium (Víděň 1738) z antikvariátu Zdeňka Makovského v Plzni, daroval Jakub Krč, student FF UK v Praze, zapsáno 24. 9. 1997.

[Zlomek knižního katalogu]

Zlomek knižního katalogu českého původu (v tisku bez provenienčních údajů byl založen mj. ústřížek pražských Provinzial Gesetzsammlung, tištěných po r. 1813), a to část nadepsaná „[Idio]matici Dictionaria“. Většinou torzovité údaje o 23 tiscích, které jsou řazeny oborově a dále podle formátu; v rámci těchto podskupin jsou díla seřazena podle křestních jmen autorů, připojena jsou místa a rok tisku. V dochované části je uváděno mj. některé ze dvou vydání díla Dictionarium von dreyen Sprachen Kašpara Zachariáše Vusína z let 1700 a 1729 (Knihopis č. 16 692 a 16 693); jako místa vydání jsou dále zapsány Basilej, Frankfurt (1609), Ingolstadt, Kolín nad Rýnem, Drážďany, Praha (1677), Augsburg, Norimberk, Vídeň (1702), Jena a Antverpy; většinu údajů bohužel nelze vzhledem k neúplnosti rukopisu blíže určit.

Literatura: Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.

86

sign. 511 A 8

ante 1945, Čechy (Plzeň), pap., 10 ff., 29,7:21,1 cm; nevázáno, volné listy.

Foliace: původní; versální strany listů prázdné.**Písmo:** strojopis.**Provenience:** na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 7r a 10r), tamtéž tužkou přír. č. „023 411“ a platná sign. „511 A 8“; nalezeno v rukopisném katalogu františkánské knihovny z let 1764–1766 (sign. 511 A 10, č. soupisu 88), zapsáno 13. 5. 1996.

[E. Urbánková: Seznam prvotisků františkánské knihovny v Plzni]

Soupis vycházející z rukopisného katalogu z l. 1764–1766 registruje celkem 183 titulů ve 139 svazcích. Uvádí původní signatury, základní literaturu (Hain, GW, Copinger), zkrácené impresum včetně tiskaře, místa a roku vydání. Soupis Emmy Urbánkové (1909–1992) vznikl někdy před 7. únorem 1945, kdy byl datován soupis 125 prvotisků z františkánské knihovny, které byly z obav před nálety převezeny Bohdanem Bayerem do zámku v Manětíně (okr. Plzeň-sever, viz AMP, fond Františkáni v Plzni, kart. č. 1177). Soupisu prvotisků předcházela r. 1942 šestibodový dotazník berlínského Gesamtkatalogu; sumární přehled tohoto dotazníku (AMP, tamtéž) ze 7. května 1942 uvádí, že v knihovně bylo tehdy 73 inkunábulí a dalších 42 nedatovaných nebo defektních tisků, které je „možno z mnoha důvodů právem považovati za prvotisky“.

*Prameny: AMP, fond Františkáni Plzeň, kart. č. 1177.**Literatura: Klausnerová, E. Prvotisky Státní vědecké knihovny v Plzni. Plzeň, 1990, s. 12.*

87

sign. 511 A 9

ante 1931, Čechy (Plzeň), pap., 17 ff., 30,4:21,0 cm; nevázáno, volné listy nebo dvojlisty.

Foliace: 1993, nahrazující soudobou chybnou foliaci; f. 15r prázdné.

Písmo: 1 neznámý písař patrně na sklonku 20. let 20. století.

Provenience: na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 10r a 16v), tamtéž tužkou přír. č. „023 412“ a platná sign. „511 A 9“; nalezeno v rukopisném katalogu františkánské knihovny z let 1764–1766 (sign. 511 A 10, č. soupisu 88), zapsáno 13. 5. 1996.

[Porovnání současného stavu františkánské knihovny s katalogem z let 1764–1766]

Srovnání fyzického stavu pochází nejspíše z konce dvacátých let 20. století a je dovedeno pouze do signatury O; na ff. 16r–17v modrou a červenou tužkou sumární počty knih všech signatur. Neznámý plzeňský františkán zachoval systém, který je uplatněn v katalogu z l. 1764–1766, pouze do poslední kolonky zaznamenával aktuální stav. Na f. 4r byl původně zapsán protokol schůze nejmenované františkánské korporace (ružencového bratrstva ?) z 16. listopadu 1914, na f. 17r je záznam o zapůjčení knihy „S[anc]ti Franc[isci] et Antonii Opera“ (Stadtamhof 1739, viz rukopis sign. 511 A 10, č. soupisu 88, p. 5) do Lnář Viktorovi Michkovi 10. července 1931 zapsaný stejným písařem jako vlastní rukopis; Porovnání tedy vzniklo před r. 1931. Rukopis je cenný především pro zjištění ztrát plzeňské františkánské knihovny v období 2. světové války.

Prameny: Fotokopie tohoto porovnání je uložena v pozůstalosti Milady Suché s titulem „Diference proti rukopisnému katalogu zjištěná patrně kol. r. 1930“ (AMP, inv. č. 47, kart. 1029).

88

sign. 511 A 10

 Tab. XXXVIII

1766, Čechy (Plzeň), pap., [XX] + 104 pp., 35,3:21,5 cm; vazba původní, 21,9:36,0 cm.

Filigrán: dvoučlenný v podobě kartuše s korunou a poštovní trubkou, a majuskulního písmene „W“ (= Volenovy ?, okr. Klatovy), Zuman neuvádí.

Paginace: původní; pp. [I], [XVIII–XX], 3, 4, 7, 8, 11–12, 14–15, 16, 20, 28–30, 34, 36, 38, 46–48, 50–52, 55–56, 60–62, 66, 70, 73–74, 77–78, 81–82, 86, 90, 94, 98, 103–104 prázdné.

Písmo: 1 neznámý písař v l. 1764–1766.

Výzdoba: text v tabulkách, nadpisy kaligraficky, část titulu kolorována červeně.

Vazba: lepenková, částečně porušená, potažená hnědou kůží, zdobená vytačovanou čtyřlínkou, na přední desce papírový štítek s nápisem „ELENCHUS Librorum in Bibliotheca Plnsensi reperibilium“, hřbet o pěti vazech, červeně stříkaná ořízka.

Provenience: na p. [I] černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (totéž razítko fialové barvy na pp. [V], 29 a 102), tužkou přír. č. „020 540“ a sign. „511 A 10“; pochází z konventu plzeňských františkánů; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 2. 12. 1993.

p. [III]: **„CONCORDANTIAE; non Bibliorum solum, Sed Librorum, & Authorum omnium in Bibliotheca Plnsensi reperibilium, irrequieta cura Admodum Reverendi Patris Liberati Kech, Lectoris Generalis Emeriti, Ex: Gvardiani, Diffinitoris Habitualis, Ex-Ministri Provincialis Meritissimi, nec non Almae Provinciae Boemiae Custodis actualis Dignissimi, Colendissimi, auctae, compactae, & reparatae, itemqve vigilantia Studio, Labore indefesso Multum Venerandi Patris Trojani Forst, Vicarij actualis, Venerandi Patris Christiani Hornischer, Con-**

cionatoris Ordinarij, in ordinem Alphabeticum redactae, illinitae, adornatae: tum Subtili, Sed Sedulo penicillo Venerandi Patris Ber[n]ardi Baudisch, Vicarij actualis, Venerandi Patris Ottonis Pokorny, Circatoris, Suo quaeque titulo insignitae, Anno 1764 a partu Virginis, & ad optatum terminum deductae Anno 1766 reparatae Salutis; Die 11. Decembris.“

Katalog knihovny plzeňských františkánů z let 1764–1766; na pp. [V–XVII] „Bibliothecae Plsnensis Nomina Authorum Ordine Alphabetico.“, tj. abecední seznam autorů s odkazy na stranu v katalogu a číslo signatury, na pp. 1–102 pak vlastní „Inventarium Bibliothecae Plsnensis, Libris in Ordinem Alphabeti distributis“. Jak vyplývá z titulního listu, podíleli se na vypracování katalogu postupně plzeňský rodák Liberatus Kech (+ 6. listopadu 1774, viz Protocollum conventus Plsnensis, f. 313r, v opise pp. 169–170, v některých pramenech uváděn jako Koch), Trojanus Forst z Dobřan (naposledy uváděn jako kazatel k roku 1777, tamtéž, f. 239r, v opise p. 148), Christianus Hornischer (+ 25. srpna 1783, tamtéž, f. 313v, v opise p. 171), Bernardus Baudisch (naposledy uváděn jako prefekt noviců a kleriků k roku 1772, tamtéž, f. 238v, v opise p. 146) a Otto Pokorný (+ 10. dubna 1782, tamtéž f. 313v, v opise p. 171). Vlastní katalog dělí celkem 2722 knih na tyto skupiny: A Bibliae, Concordantiae et flores Bibliorum, B Sancti Patres, C Expositores Sacrae Scripturae, D Decreta et Concilia, E Controversistae, F Theologi Speculativi et Morales, G Canonistae, H Philosophi, I Medici, K Politici et Mathematici, L Concionatores, M Homilistae, N Sermonistae, O Materiae Concionum, P Historici Sacri, Q Historici profani, R Libri Ordinis, S Libri Gallici et Italici, T Ritualistae, Catechistae et Hymnodiae, U Libri Asceseos, W Libri Meditationum, X a Y Libri Pietatis, Z Humanistae. U jednotlivých titulů je uváděna signatura, zkrácený latinizovaný název, místo tisku, rok vydání a konečně rok zapsání do inventáře. U signatury A je navíc i sloupec určený k označení formátu. Libri adaucti na rozdíl od druhého katalogu z SVK PK nebyly později připsovány. U knih, které byly zcizeny, se objevuje stručný příspěvek: „furto ablata“. Na rubu titulního listu [p. IV] jsou v poznámce k čtenářům („Ad Lectorem“) vysvětleny důvody, proč byla většina knih zapsána do katalogu teprve roku 1764 a proč se některá čísla signatur opakují i třikrát. Na p. [II] je přilepeno potvrzení kvardiána konventu v Hájku (okr. Kladno) Ernesta Tlustého z 30. března 1786 o převzetí německého herbáře foliového formátu hájeckým konventem s nečitelnou papírovou pečetí. K rukopisu byl přiložen strojopisný soupis prvotisku františkánské knihovny od E. Urbánkové (dnes sign. 511 A 8, č. soupisu 86), anonymní srovnání stavu knihovny ze 30. let 20. století s tímto katalogem (dnes sign. 511 A 9, č. soupisu 87) a zlomek dopisu fr. Hyppolita plzeňskému kvardiánu ve finančních záležitostech, datovaný v Praze 9. února 1905, který byl ponechán na místě. S katalogem pracoval v poslední době pouze Václav Plachta, který využil čistopis tohoto díla v SVK PK (jenž je identický s popisovaným exemplářem, pouze má odlišný štítek na přední desce vazby: „Catalecta Authorum et Librorum“) ve Zprávě o práci v knihovně bývalého františkánského kláštera v Plzni v roce 1966, datované 7. dubna 1967 (AMP, LP Milady Suché, inv. č. 48, kart. č. 1029). Z předběžného srovnání, které provedl V. Plachta (v oddílu nazvaném Omyly katalogu a jiné poznámky na s. 33–37), vyplývá, že autoři katalogu se dopouštěli chyb především u vrocení a místa vydání tisku, latinizované názvy někdy navíc umožňují dvojí čtení (Herbipolis může být Heidelberg i Würzburg). Na přelomu 19. a 20. století se pokusil J. Strnad na základě tohoto katalogu vypsat české tisky. Došel k počtu 43 knih, „ovšem jen povrchně vzato, poněvadž u mnohých není v katalogu udáno, jsou-li české,“ jak píše Strnad (AMP, kartotéka Fridolína Macháčka, heslo Klášter – františkánský), od něj zřejmě pocházejí podtrhy červenou a modrou tužkou u českých titulů v tomto exempláři. Druhý exemplář tohoto katalogu je uložen v SVK PK, fond Františkáni Plzeň, signatura 21 M 661.

Prameny: LP Fridolína Macháčka, AMP, kartotéka Fridolína Macháčka, heslo Klášter – františkánský; LP Milady Suché, AMP, inv. č. 48, kart. č. 1029; *Protocollum conventus Plsnensis, opis v AMP, fond Františkáni Plzeň, bez sign., kart. č. 1178.*

Literatura: Hálová, M. *Vývoj a dnešní stav plzeňských historických knihoven.* Praha, 1980. *Rigorosní práce na FF UK, s. 53–78;* Linda, J. *Z díla plzeňského historika Jana Tannera: katalog výstavy konané ve Státní vědecké knihovně v Plzni ve dnech 9.–31. 3. 1995.* Plzeň, 1995, s. 13, č. 87; *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice.* Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 110.

89

sign. 511 A 11

☞ Tab. XXXIX

1745 + post 1751 + post 1732 + 1749 + s. XVIII. med., Čechy (Plzeň), pap., 84 ff., 34,4:20,8 a 33,3:20,6 cm (ff. 31r–32v); vazba původní, 34,4:20,8 cm.

Filigrán: základní filigrán dvoučlenný v podobě pásky s textem „WELENAV“ a majuskulním písmenem „H“, tj. výrobek klatovské papírny ve Velenovech, viz Zuman 1932, s. 15, dvoučlenný filigrán na vevázaných listech 31–32 nezřetelný, na vloženém účtu kutnohorského horního úřadu z r. 1715 jednočlenný filigrán s majuskulními písmeny „A O M G“, Zuman neuvádí.

Foliace: 1993; ff. 1v–2v, 14v, 16r–18v, 20v–22v, 25rv, 32r, 33r–34v, 43r–45r, 51v a 55r–84v prázdná.

Písmo: 4 písari, A = Jan Václav Emerich v polovině 18. století, B, C, D = neznámí písari v polovině 18. století.

Výzdoba: nezdobeno, některé nadpisy podtrženy.

Vazba: lepenková, potažená hnědým škrobovým papírem, částečně porušeným, hřbet hladký.

Provenience: na f. 1r rukou arciděkana Jana Václava Emericha „Pro Archivu Archi-Diaconatus Plsnensis.“, na f. 1r (též na ff. 27r a 54v) fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou příř. č. „020 541“ a platná sign. „511 A 11“; nalezeno při pořádání sbírek (podle údajů M. Suché byl rukopis v r. 1962 uložen v uměleckoprůmyslovém oddělení ZČM v Plzni, viz níže), zapsáno 2. 12. 1993.

a) ff. 1r–30v: **„Inventaria Ecclesiae Archi Diaconalis S[anct]i Bartholomaei Apostoli in Regia ac Districtuali, Semperque Fideli et Catholica Urbe Plsnensi. Ubi et Ecclesiae Commendatae S[anct]i Georgij Martyris, nec non Capellarum Publicarum: Omnium Sanctorum, S[anct]ae Mariae Magdalenaе, S[anct]i Nicolai extra Urbem, S[anct]i Wenceslai in Hospitali Civitatis [... et] Capellae Publicae Sancti Rochi Confessoris [...]. Sequitur Inventarium Archi Diaconatus Plsnensis, Jurium activorum et Passivorum Proventuumque, atque Foundationum omnium. Facta a me Joanne Wenceslao Emerich Archi=Diacono et Praelato Plsnensi, nec non Archi=Episcopali Vicario Foraneo A[nn]o 1745. [...].“**

Katalog plzeňského arciděkanství, sepsaný r. 1745 Janem Václavem Emerichem, plzeňským arciděkanem (1744–1761). Zapsány byly nejprve předměty, dále fundace k jednotlivým oltářům a kaplím a jejich kapitál, a to postupně pro kostel sv. Bartoloměje (f. 3r–14r), arciděkanskou residenci (f. 15rv), kostel sv. Jiří (ff. 19r–20r), kapli (!) Všech Svatých (ff. 23r–24v), kapli sv. Mikuláše (ff. 26r–27r), sv. Máří Magdalény (ff. 27v–28r), sv. Blažeje (f. 29r), sv. Václava (f. 29v) a sv. Rocha (f. 30rv). Za pozornost stojí především seznamy knih, které byly používány k bohoslužebným účelům u sv. Bartoloměje (f. 13rv) a u sv. Jiří (f. 19v). Inventáři plzeňského arciděkanství se zabýval Ladislav

Lábek ve 4. kapitole svého pojednání Šternberská kaple v Plzni, Plzeň 1924 (IV. O starých inventářích kostela sv. Bartoloměje a kaple šternberské, s. 45–49). Lábek uvádí celkem osm inventářů (všechny citované rukopisy dnes v AMP): inv. č. 390, sign. 1 e 35, z roku 1588 s přípisky do r. 1609; inv. č. 477, sign. 4 f 109, z konce 17. století s přípisky do r. 1703; inv. č. 489, sign. 2 b 60, z r. 1765. V archivu plzeňského arciděkanství byly v Lábkově době uloženy ještě tyto inventáře: česko-latinský inventář z počátku 18. století, který můžeme ztotožnit s exemplářem AMP (inv. č. 32 311, sign. 33 a 3), latinský inventář psaný po roce 1730 (AMP, inv. č. 32 313, sign. 33 a 5) a konečně nejpodrobnější inventář sepsaný podle Lábka okolo r. 1784 (AMP, inv. č. 32 312, sign. 33 a 4). Nezvěstné jsou dva inventáře, jež byly tehdy uloženy v bývalém vikariátním archivu, krabice XXV (dnes tato krabice obsahuje aktový materiál plzeňského vikariátu z počátku 19. století) – český z roku 1717 a latinský z roku 1733. Popisovaný rukopis je devátý, dosud neznámý inventář.

b) ff. 31r, 32v: „Extractus Protocolli Sessionum Amplissimi Magistratus Regiae, ac Districtualis Civitatis Pilsnae“

Název podle nadpisu na foliu 32v, které tvořilo původně obálku. Opis zápisu z radního protokolu (písař B) týkající se narovnání hranic mezi pozemky arciděkanství a Antonína Frajnera, který do radního protokolu zapsal 13. srpna 1751 syndik Fabián František Stehlík z Čenkova a Treüstadt (1727–1791).

c) ff. 35r–42v: „Sprawa o fundatich pržj Chramu Panie Arczj diekanskym Swateho Bartolomniege w Kralowskym a Kragaskym Mniestie Plznj in vigore až Posawade se winachazegicznych.“

Popis fundací pro farní kostel sv. Bartoloměje z let 1441–1731, jež pochází z pera dalšího písaře (C), je zakončen opisem ověření purkmistra a plzeňské městské rady z 18. srpna 1732 (f. 42v).

d) ff. 45v–49r: „Consignatio Agrorum Archidiaconatus Plsnensis, prout An[no] 1749. ad mandatum R[everend]d[i]ss[im]i (Plen[no] tit[ulo]) Archi=Ep[iscopalis] Constistorij Pragensis Incl[us]yae Regiae Representatori data est fassio“

Střídavě neznámým písařem (D) a arciděkanem Emerichem jsou zaznamenány pozemky a jejich rozloha ze vsí Bolevec, Doubravka, Lobzy, Božkov, Bukovec, Újezd a Skvrňany, jež roku 1749 patřily k plzeňskému arciděkanství. Latinské opravy k této zprávě zapsal Emerich na ff. 49r–50v a připojil k nim podpis se svou (dnes částečně porušenou) červenou pečeti (f. 50v).

e) ff. 51r, 52r–54v: „Inventarium Bibliothecae Archi-Diaconatus Plsnensis.“

Nejstarší dochovaný seznam knih arciděkanské bibliotéky zapsaný v polovině 18. století J. V. Emerichem. Knihy jsou rozděleny podle formátu do tří skupin (2°, 4°, 12°), přičemž tituly zapsané na f. 51r zřejmě tvoří torzo staršího seznamu; tytéž knihy jsou totiž znovu zapsány ve stejném pořadí na f. 53r. Impresum je vesměs zkracováno, bez místa a roku vydání, autor je uváděn v genitivu, poznámky jsou připojeny jen v tom případě, jedná-li se o vícesvazkové dílo nebo o knihy v jiném než latinském jazyce. Do rukopisu je přiložen lístek s českou poznámkou ze 7. července 1771 o vynětí stříbrného koflíku a relikviáře v hodnotě 22 zl. z inventáře, dvě torza českého tištěného patentu Marie Terezie (po r. 1765) o stíhání „buřičů a poštváčů“ se soudobým rukopisným přípisem „Obecz Nebilowsk[á]“ (Nebilovy, okr. Plzeň-jih) a dvojlist foliového formátu s německým týdenním účtem kutnohorského Horního úřadu ze 13. dubna 1715. Rukopis znala Milada Suchá, v jejíž pozůstalosti v AMP jsou fotokopie listů 51r a 52r–54v (tedy seznamu arciděkanské knihovny) z března 1962 (inv. č. 50, kart. č. 1029). Podle její poznámky na obálce je tento soupis knih z roku 1744, aniž uvedla, jak k tomuto datu dospěla. Rukopis ji z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni zapůjčil Josef Bayer.

Prameny: LP Milady Suché, AMP, inv. č. 50, kart. č. 1029.

Literatura: Hálová, M. *Vývoj a dnešní stav plzeňských historických knihoven*. Praha, 1980. *Rigorosní práce na FF UK*, s. 109–124; Hálová, M. *Vývoj a současný stav bývalé arciděkanství knihovny v Plzni. Knihy a dějiny*. 1997, roč. 4, č. 1, s. 40–56; Hejnic, J. *Soupis prvotisků Západočeského muzea v Plzni*. Plzeň, 2000. zv. s. 7; Hruška, M. *Knihy pamětní král. krajského města Plzně. Plzeň, 1883*, s. 222 a 244; Lábeek, L. *Šternberská kaple v Plzni*. Plzeň, 1924, s. 45–49; *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice*. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 109.

Edice: Fajt, J.; Sekyrka, T.; Voldřichová, M. *Edice barokních inventářů kostela sv. Bartoloměje v Plzni*. In Fajt, J. (ed.) *Gotika v západních Čechách (1230–1530)*. II. Praha: Národní galerie 1996, s. 571–590.

90

sign. 511 A 12

1713, Čechy (Nepomuk), pap., 8 ff., 33,0:20,3 cm; nevázáno.

Filigrán: dvoučlenný s majuskulním písmenem „S“ a textem „GLATTAV“ v pásce, tj. výrobek papírny v Klatovech, Zuman 1932 uvádí odlišnou variantu tab. XXI č. 4a, 4b, s. 15.

Foliace: 1995; f. 8v prázdné.

Písmo: 2 písaři, A = Jan Augustin Passer v r. 1713, B = neznámý písař v r. 1713.

Vazba: sešito nití.

Provenience: na f. 1v fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na f. 8r), tužkou přír. č. „022 563“ a platná sign. „511 A 12“; nalezeno při pořádání sbírek, zapsáno 31. 5. 1995.

f. 1r: „Lit[era] A. Przymawagicyz Tabella diekana Nepomuczkeho w kragi Plzenskem Anno 1713.“

Koncept příznávací tabely děkanství v Nepomuku (okr. Plzeň-jih) z roku 1713. Vlastní text na ff. 1v–8r, kolonky jsou vyplněny rukou nepomuckého děkana Jana Augustina Passera, samotné tabulky jsou psány jiným písařem, občasně škrty v údajích. Jan Augustin Passer (1652–1728) byl nepomuckým děkanem od r. 1700 a byl mj. členem komise, která byla přítomná 15. dubna 1719 při otevření hrobu Jana Nepomuckého v chrámu sv. Víta v Praze.

Literatura: Berndorf, A. *Nepomuk : díl II*. Plzeň, 1928, s. 21.

91

sign. 511 C 17

1814, Rakousko (Vídeň), pap., 47 ff., 22,6:28,0 cm; vazba původní, 22,9:28,4 cm.

Filigrán: dvoučlenný, střídá se znak s textem „C & I HONIG“ a lilie, tj. mladší varianta uváděná Zumanem 1932, pro 18. století, tab. XXVIII č. 3, s. 19, s jako výrobek papírníka Josefa Plochy v Nedošíně (okr. Svitavy).

Foliace: novodobá; ff. 1v, 2v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7v, 8v, 9v, 10v, 11v, 12v, 13v, 15v, 16v, 17v, 18v, 24v–28r, 29v–31r, 32v–40v, 41v–42r, 43r–44r, 45v–46r, 47v prázdná, mezi ff. 11 a 12 tři listy vytrženy.

Písmo: u některých kreseb podpisy Eleonory ze Schwarzenberku z r. 1814 (viz níže).

Výzdoba: mimo perspektivních studií tužkou (f. 12r – altánek, f. 13r – interiér kostela, ff. 14r, 15r, 17r, 18r, 19r – zámecké interiéry, např. na f. 17r obrazová galerie s pohledy na města, mj. na Wittingau, tj. Třeboň, okr. J. Hradec) a deskriptivních náčrtů (ff. 2r, 14v, 16r, 19v–23r, 24r, 28v–29r, 31v, 32r, 42v, 46v–47r, vše tužkou) obsahuje náčrtník tyto lavírované celostránkové perokresby: na f. 3r chlapec s papouškem; na f. 4r sedící chlapec se dvěma dívkami; na f. 5r děti se svým vychovatelem; na f. 6r vychovatel učí děti sázet květiny; na f. 7r dvě modlící se ženy, signováno dole „Eléonore Schwarzenberg N. Vienne 3. Fevrier 1814 um 8 Uhr“, nahoře dopsáno „Montag, Mitwoch Freytag“; na f. 8r snídaně u stolu, signováno dole: „E. S. n. im Februar 1814 um 8 Uhr“;

na f. 9r hodina kreslení, signováno dole „E. S. n. im Februar 1814 Um 9 Uhr früh“; na f. 10r vyučování, signováno dole „Eleonore S. März 1814 Um 11 Uhr“. Na f. 11r náčrt tří postav, na f. 23v spící dítě v postýlce, na f. 41r studie sedící postavy, na f. 44v studie psa, na f. 45r náčrt křížovky, Panny Marie a svícnu, vše tužkou. Vložení lístek (14,3:23,4 cm) s pohledem na Kladruby (okr. Tachov) od severozápadu (kresba tužkou), jehož autorkou je nepochybně rovněž Eleonora ze Schwarzenberku.

Vazba: lepenková, kryta pestrobarevným škrbovým papírem.

Provenience: na přední desce vazby tuší přír. č. „365/1956“ uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, na zadní desce vazby nálepka se starší sign. „3/1-1“, na f. 1r černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočeského muzea v PLZNI“, perem přír. č. „15 374“, sign. „511 C 17“ a starší sign. „UP 3/1-1“, pod tím starší „i. č. 17 329“ uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, na zadním přidešti červené kulaté razítko s opisem „KRAJSKÉ MUSEUM V PLZNI“, tuší starší přír. č. „365/1956“, pod tím perem „i. č. 17 329“; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 19. 7. 1985.

[Náčrtník Eleonory ze Schwarzenberku z r. 1814]

Náčrtník osmnáctileté Eleonory ze Schwarzenberku (1796–1848), budoucí ženy Afréda z Windischgrätzu. Jediná pekokresba (na f. 7r) je lokalizována do Vídně (Rakousko). Z toho usuzujeme, že kresby a perokresby zachycují výjevy ze schwarzenberského paláce ve Vídni. Skicář zřejmě přešel po tragické smrti Eleonory Windischgrätzové, roz. ze Schwarzenberku (byla zastřelena 12. června 1848 neznámým pachatelem v okně vojenského velitelství na Ovocném trhu) do windischgrätzského archivu v Kladruzech (okr. Tachov), odkud se neznámou cestou dostal do Plzně, stejně jako rukopisy sign. 511 C 18 a 511 C 19, č. soupisu 92 a 93, které pocházejí od stejné autorky.

Prameny: *Přirůstková kniha uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, kniha IV, s. 199–200, inv. č. 17 329.*

Literatura: Mrázek, Š. *Výchova a cestování schwarzenberských šlechticů na přelomu 18. a 19. století. České Budějovice, 2000. Diplomová práce na Historickém ústavu JČU v Č. Budějovicích.*

92

sign. 511 C 18

1818–1829, Čechy, pap., 34 ff., 23,5:30,0 cm; vazba původní, 24,6:30,4 cm.

Filigrán: nezřetelný.

Foliace: novodobá; ff. 1v, 2v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7v, 8v, 9v, 10v, 11v–12v, 13v, 14v, 15v–16v, 17v, 18v, 19v, 20v, 21v, 22v–33v a 34v a vnitřní dvoustrana vloženého dvojlistu prázdné, mezi ff. 9–10, 19–20 a 26–27 vyříznuto po 1 listu, mezi ff. 31–32 a 32–33 vytrženo po jednom listu, ff. 21 a 28 vytržena, ale dochována.

Písmo: u některých kreseb podpis Eleonory z Windischgrätzu, rozené ze Schwarzenberku, z let 1818–1829, přičemž některé popisy byly připojeny později (viz níže).

Výzdoba: na f. 2r veduta krajiny datovaná vlevo dole „Nota maison du Bruhl [Německo] 28 Juin 1818“, celostránková kresba tužkou; na f. 3r veduta krajiny, datovaná vlevo dole „[...] Bruhl 2 Juli 1818“, celostránková kresba tužkou; na f. 4r veduta zámku a kostela, celostránková kresba tužkou (stejný pohled v rukopise sign. 511 C 19, č. soupisu 93, f. 22r); na f. 5r samota v horách, celostránková kresba tužkou; na f. 6r odpočívadlo v horách, celostránková kresba tužkou; na f. 7r veduta krajiny s popisem vlevo dole „Weg von der Binkenbruck [= Bingen, Německo] 5-7te 1822“, vpravo dole později signováno „Heiligen [Světce, okr. Tachov] ESW 1829“, celostránková kresba tužkou; na f. 8r starý kostel ve Světci, vpravo dole signováno „HEILIGEN Alte Kirche ESW 1829“, celostránková kresba tužkou; na f. 9r muž s tyčí, lavírovaná perokresba; na f. 10r šlechtická společnost v kloboucích u stolu, kresba tužkou; na f. 11r šlechtická společnost na procházce, kresba tužkou;

na f. 13r studie obličejů, kresba tužkou; na f. 14r žena v klobouku a ženy sedící za stolem, vpravo nahoře tužkou pozdější přípis „Pysek ?“, tj. Písek, a datace s monogramem „1828 ESW“, kresba tužkou, klobouk akvarelem; na f. 15r veduta hradu, tužkou signováno (nepochybně později) „Heiligen ? ESW 1829“, celostránková kresba tužkou; na f. 17r plán pokoje, torzo náčrtu tužkou; na f. 18r pohled do interiéru pokoje, kresba tužkou; na f. 19r studie nábytku (stůl se židli, židle a psací stůl), kresba tužkou; na ff. 20r a 21r zelené listy, akvarel; na f. 22r studie květin, akvarel. Vložen dvojlíst (12,3:20,0 cm) se studií hrajících si dětí, akvarel, nedatováno, na druhé straně studie knihy a budovy, kresba tužkou, jejichž autorkou je nepochybně rovněž Eleonora z Windischgrätzu, rozená ze Schwarzenberku.

Vazba: lepenková, pokrytá hnědým mramorovaným papírem, hřbet a růžky ze zeleného plátna, pár zelených tkanic utržen, na předním přičeští dvě plátěné záložky na zasunutí tužky.

Provenience: na přední desce vazby tuší starší přír. č. „366/1956“ uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, na f. 1r původní (archivní ?) „Nr. 4.“, tamtéž novodobý popis „malba [sic] / 19. stol.“ a „i. č. 17 332“ uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni (vše tužkou), na f. 34r červené kulaté razítko s opisem „KRAJSKÉ MUSEUM V PLZNI“ se státním znakem uprostřed, perem „i. č. 17. 332“, na versu vloženého dvoulistu červené kulaté razítko s opisem „KRAJSKÉ MUSEUM V PLZNI“ a tuší „366/1956“, černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. čís. sign.“, perem doplněno přír. č. „033 480“ a sign. „511 C 18“; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 31. 3. 2004.

[Náčrtník Eleonory z Windischgrätzu z let 1818–1829]

Náčrtník Eleonory z Windischgrätzu, rozené ze Schwarzenberku (1796–1848). Podle připojených popisů je pravděpodobné, že většina kreseb vznikla v letech 1818–1822 v Porýní a v Čechách. Všechny mladší popisy a datace byly patrně zapsány později, v rozmezí let 1828 a 1829. Srov. rukopisy sign. 511 C 17 a 511 C 19, č. soupisu 91 a 93, s kresbami, které pocházejí od stejné autorky.

Prameny: *Přírůstková kniha uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, kniha IV, s. 199–200, inv. č. 17 332.*

Literatura: Mrázek, Š. *Výchova a cestování schwarzenberských šlechticů na přelomu 18. a 19. století. České Budějovice, 2000. Diplomová práce na Historickém ústavu JČU v Č. Budějovicích.*

93

sign. 511 C 19

1816–1820, Čechy, pap., 86 (recte 85) ff., 19,6:25,0 cm; vazba původní, 20,2:25,0 cm.

Filigrán: nezřetelný.

Foliace: novodobá, před f. 2 vytrženo nezjištěné množství listů, nedochovalo se rovněž f. 1.; ff. 2v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7v, 8v, 9v, 10v, 11v–12v, 13v, 14v, 15v, 17v, 18v, 20v, 21v, 25v, 26v, 27v, 28v, 29v, 30v, 31v, 32v, 33v, 34v, 35v, 36v, 37v, 38v, 39v, 40v, 41v, 42v, 43v, 44v, 45v, 46v, 47v, 48v, 49v, 51v, 52v, 53v, 54v, 55v, 56v, 57v, 58v, 59v, 60v, 61v, 62v, 63v, 64v, 65v–70r, 71r–74r, 75v–81r, 83r, 84r, 85r a 86rv prázdná, ff. 20, 22, 32–33 a 39 natrženy, mezi ff. 37–38 65–66 a 74–75 vyříznuto po listu, mezi ff. 74–75 vytržena část listu.

Písmo: u některých kreseb podpis Eleonory z Windischgrätzu, rozené ze Schwarzenberku (viz níže).

Výzdoba: na f. 2r studie dvou mužských postav, kresba tužkou; na f. 3r studie anděla datovaná vpravo dole „Worlik [tj. Orlík nad Vltavou, okr. Písek] 1816 Oktobre“, celostránková lavírovaná kresba v rámečku (19,0:15,6 cm); na f. 4r šlechtična na koni s vesničany, datováno vpravo dole „Postelberg [Postoloprty, okr. Louny] a 14. Aout 1817“, kresba tužkou; na f. 5r studie pastevců s býky, kresba tužkou; na f. 6r studie pastevece a ženy s dítětem, kresba tužkou; na f. 7r studie mužských postav, jedna z nich v antickém oděvu, datovaná vlevo dole „Näglitz [= Nakolice u Nových Hradů, okr. Č. Budějovice] am 27ten 1817“, kresba tužkou; na f. 8r studie mužských postav (mj. Ježíše

s rozepjatýma rukama a muže v antickém oděvu), kresba tužkou; na f. 9r studie mužských postav, kresba tužkou; na f. 10r studie mužských hlav, kresba tužkou; na f. 11r sedící muž obklopen rodinou, kresba tužkou v rámečku (14,8:11,7 cm); na f. 13r tři studie: venkovská rodina s dítětem, vpravo dole podpis a datace „Eleonore W. 1818“ (v rámečku 9,1:7,2 cm), venkovský muž a žena, vpravo dole podpis a datace „E S W 21 8ten 1818 Libiegitz [Libějice, okr. Tábor]“ (v rámečku 9,1:8,0 cm) a odpočívající sedláci, vpravo dole podpis a datace „Eleonore W. 23. 8. 1818 Libiegitz“ (v rámečku 10,5:13,5 cm), vedle žena stojící u malířského stojanu (autoportrét E. z Windischgrätzu ?), vše perokresby; na f. 14r venkované při jídle, vpravo dole datace „Libiegitz 28. 8te 1818“, lavírovaná perokresba v rámečku (11,6:16,2 cm), vedle studie s obdobným námětem, kresba tužkou; na f. 15r dvě ženy s mladíkem, částečně lavírovaná celostránková perokresba; na f. 16r tři venkované si hrají s dítětem, celostránková lavírovaná perokresba; na f. 17r šlechtična s dcerou předávají poustevníkovi almužnu, vlevo dole popis „Donna di frascati ed un Eremita“, s dodatkem na protější straně (f. 16v) „famiglia di Vignaroli“, celostránková perokresba; na f. 18r dvě ženy s poustevníkem, uprostřed dole popis „Eremita che chiede l'elemosina a due Giovine Ragaye [sic]“, vpravo dole datace „Baaden [tj. Baden-Baden, Německo] – 26 Juin 819“, celostránková lavírovaná perokresba; na f. 19r dvě sedící ženy si hrají s dítětem, vedle třetí žena s nůši na hlavě, signováno vpravo dole „E. W. S. 11 Aout 1819 am Brühl [Německo]“, perokresba v rámečku (18,0:23,4 cm); na f. 20r studie ženské hlavy, s popisem na protější straně (f. 19v) „Costumi di Nettine“, lavírovaná kresba tužkou v rámečku (16,0:14,2 cm); na f. 21r vstup do zámku, signováno vpravo dole „E. W. S. in der Brühl 4ten Aug. 1819“, perokresba v rámečku (12,5:16,4 cm); na f. 22r veduta zámku s kostelem na kopci (stejný pohled jako v rukopise sign. 511 C 18, č. soupisu 92, f. 4r), signováno vpravo dole „E. W. S. in der Bruhl 6te August 1819“, perokresba v rámečku (12,0:16,5 cm); na f. 23r venkovani poslouchají muže, který hraje na mandolínu, signováno uprostřed dole „E. S. W. 14. [původně 3] August 1819“, perokresba v rámečku (19,5:23,6 cm); na f. 24r muži v klouboucích, signováno vpravo dole „E. W. S. in der Brühl 17 August 1819“, s dodatkem na protější straně (f. 23v) perem „Marinari sul molo di Napoli [Itálie], ascoltando l'istoria di Rinaldo“ (tj. podle románu Christiana Augusta Vulpia Rinaldo Rinaldini der Räuberhauptmann, Lipsko 1797), celostránková perokresba; na f. 25r dvojice mužů a žen (jedna z nich drží dítě), s popisem na protější straně (f. 24v) „Comitiva di ozioti giocando alla Zachinetta in Roma“, celostránková perokresba; na f. 26r žena sedící v zahradě, vpravo dole datace „Libiegitz a 8. 8te 1819“, perokresba v rámečku (15,0:16,7 cm); na f. 27r vesničani u vozu, datováno vlevo dole „Libiegitz a 10 8ten 1819“, celostránková perokresba; na f. 28r studie tří venkovanů, perokresba a kresba tužkou; na f. 29r muž s dětmi, kresba tužkou; na f. 30r venkovanka s nůši, datováno vpravo dole „Worlik a 15 8^{ber} 1819“, celostránková lavírovaná perokresba; na f. 31r studie stromu, perokresba; na f. 32r studie postavy čtenáře u stolu, vpravo dole neúplná datace „Worlik a 16“, celostránková perokresba; na f. 33r studie čtyř dětí při hře, datováno vpravo dole „Stiekna [= Štěkeň, okr. Strakonice] a 25 8^{ber} 1819“, celostránková perokresba; na f. 34r studie truchlících postav, celostránková lavírovaná kresba tužkou; na f. 35r klečící muž dostává od žen náhrdelník, uprostřed dole jméno jedné ze zobrazených „Emma“, kresba tužkou; na f. 36r studie tří postav, kresba tužkou; na f. 37r studie divadelní scény, kresba tužkou; na f. 38r studie dětí, kresba tužkou a perokresba; na f. 39r studie postav, (žen, dětí i mužů), patrně s chybnou datací 1830 (recte 1820 ?), kresba tužkou; na f. 40r hoch s praporem, dole patrně jeho jméno (rukou E. z Windischgrätzu) „Alfred“, kresba tužkou; na f. 41r andělek, lavírovaná kresba, částečně kolorováno pastelem; na f. 42r polopostava muže s brýlemi, vpravo dole datace „Stiekna a 4 de Juin 1820“, lavírovaná kresba tužkou; na f. 43r studie ženských postav s dětmi a kozou vlevo dole přepis „il faut Savoir que ceci est un tas de foin“, kresba tužkou; na f. 44r dvě děti ve vozíku, kresba tužkou; na f. 45r portrét neznámého muže, lavírovaná kresba tužkou; na ff. 46r a 47r studie dětí, žen i mužů, kresby tužkou, na f. 48r studie venkovanů, kresba tužkou; na f. 49r žena hrající na klavír, studie

rukou, kresby tužkou; na f. 50r polopostava ženy s čepcem, kresba tužkou; na f. 51r žena čtoucí knihu, kresba tužkou; na f. 52r muž čtoucí dopis, kresba tužkou, voják opírající se o pušku, perokresba, a venkovanka s hráběmi, perokresba doplněná akvarelem; na f. 53r divadelní scéna s truchlícími herci, datováno vpravo dole „Wittingau [= Třeboň, okr. Jindřichův Hradec] 31 8^{ber} 1820“, kresba tužkou; na f. 54r luční kvítí, kresba tužkou; na f. 55r muž opírající se o pušku (patrně výjev z divadelní hry), kresba tužkou; na f. 56r studie dítěte, kresba tužkou; na f. 57r dvě děti sedící na židličkách, které si prohlížejí rostlinu v květináči, kresba tužkou doplněná akvarelem; na f. 58r sedící společnost, kresba tužkou; na f. 59r dívka v plášti, uprostřed dole datace „20 7ten 1820“ kresba tužkou doplněná; na f. 60r hrající si děti, vlevo dole neúplná datace „25 7ten“, celostránková kresba tužkou doplněná akvarelem; na f. 61r studie ženy sedící za stolem, kresba tužkou; na f. 62r studie ženské tváře, kresba tužkou; na f. 63r studie tváře dítěte v čepci, kresba tužkou doplněná akvarelem; na f. 64r studie ženské polopostavy, kresba tužkou; na f. 65r dvě hrající si děti, studie tužkou; na f. 70v studie tři dívek u stolu, kresba tužkou; na f. 74v studie mužského obličejce, kresba tužkou; na f. 75r studie muže v plášti, kresba tužkou, na ff. 81v a 82r studie závoje přehozeného přes paraván, kresba tužkou; na f. 82v dva muži v klobouku, lavírovaná perokresba; na f. 83v modlící se žena, lavírovaná perokresba; na f. 84v studie dvou mužů, lavírovaná perokresba; na f. 85v studie postav, perokresby.

Vazba: lepenková, pokrytá tmavě červeným papírem, podél okrajů zdobeným vytlačovanou a zlatou linkou s korálky, hřbet, jehož část chybí, je zdoben příčnými a vytlačovanými linkami, zlatená ořízka.

Provenience: na přední desce vazby tuší starší přír. č. „364/1956“ uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, na přední předsádce verso tužkou „ič 17 333“ uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni a popis „r. 1819–1920 kresby“ (!), na zadní předsádce recto červené kulaté razítko s opisem „KRAJSKÉ MUSEUM V PLZNI“ se státním znakem uprostřed a perem „i. č. 17. 333.“, černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. čís. sign.“, perem doplněno přír. č. „033 481“ a sign. „511 C 19“; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 31. 3. 2004.

[Náčrtník Eleonory z Windischgrätzu z let 1816–1820]

Náčrtník Eleonory z Windischgrätzu, rozené ze Schwarzenberku (1796–1848). Podle připojených popisů vznikaly kresby a perokresby převážně na venkovských sídlech Schwarzenberků nebo Windischgrätzů v Čechách (mj. na Orlíku, v Postoloprtech, Libějovicích aj.) v rozmezí let 1816–1820. Do rukopisu vloženy sušené byliny. Srov. rukopisy sign. 511 C 17 a 511 C 18, č. soupisu 91 a 92, s kresbami, které pocházejí od stejné autorky.

Prameny: *Přirůstková kniha uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, kniha IV, s. 199–200, inv. č. 17 329.*

Literatura: Mrázek, Š. *Výchova a cestování schwarzenberských šlechticů na přelomu 18. a 19. století. České Budějovice, 2000. Diplomová práce na Historickém ústavu JČU v Č. Budějovicích.*

94

sign. 512 D 28

(1782)–1794, Čechy (Stříbro) pap., 5 ff. vevázaných do tisku *Wirtschafts Kalender auf das gemeine Jahr 1794* (Prag 1793), 20,5:16,9 cm; nevázáno.

Filigrán: nezřetelný.

Foliace: 1996; ff. 3v, 5v prázdná, dolní třetina f. 3 odštířena, opotřebeno častým používáním.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1794.

Vazba: sešito provázkem, hřbet přelepen bílou papírovou páskou.

Provenience: na titulním listu tisku razítkový kolek s českým lvem v hodnotě 6 krejcarů, tamtéž modré oválné razítko s opisem „Museum der kgl. Stadt Mies.“, černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 772“ a platná sign. „512 D 28“; dar Městského muzea ve Stříbře, zapsáno 6. 11. 1996.

[**Verschiedene Anmerkungen (1782)–1794**]

Německé, převážně hospodářské záznamy z roku 1794, které byly zpětně dovedeny až k r. 1782, a to na ff. 1r–3r, 4r–5r vevázaných do tisku *Wirtschafts Kalender auf das gemeine Jahr 1794* (Prag 1793); mj. na f. 1v zápis ze 7. ledna 1794 o obrazu Panny Marie ve Stříbře („Mießer Gnaden Mutter Gottes Maria“), na f. 2v záznam o narození (8. dubna) a úmrtí (26. dubna) dcery Clary, na f. 4v záznam o narození dcery Elisabety 11. července. Ověření těchto dat v matrikách města Stříbra (okr. Tachov) nevedlo ke zjištění pisatele. Srov. přípisky v tiscích sign. 512 D 29, 512 D 31 a 512 D 32, č. soupisu 95, 97 a 98, které psal stejný písař, a přípisky v tisku sign. 512 D 30, č. soupisu 96, které pocházejí od jiného písaře, ale patrně rovněž vznikly ve Stříbře nebo v jeho okolí.

95

sign. 512 D 29

(1780)–1788, Čechy (Stříbro ?), pap., 6 ff. vevázaných do tisku *Garten Kalender auf das Jahr 1788* (Prag 1787), 21,0:17,1 cm; nevázáno.

Filigrán: nezřetelný.

Foliace: 1996; ff. 2r, 5v, 6v prázdná, dolní polovina f. 5 odštířena, opotřebeno častým používáním.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1788.

Vazba: sešito provázkem, hřbet přelepen bílým papírovým proužkem.

Provenience: na titulním listu razítkový kolek s českým lvem v hodnotě 6 krejcarů, tamtéž modré oválné razítko s opisem „Museum der kgl. Stadt Mies.“, černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 773“ a platná sign. „512 D 29“; dar Městského muzea ve Stříbře, zapsáno 6. 11. 1996.

[**Verschiedene Anmerkungen (1780)–1788**]

Rozličné německé zápisky hospodářského rázu (převážně účty) z roku 1788, místy dovedené zpětně až k r. 1780, a to na ff. 1rv, 2v–5r a 6r vevázaných do tisku *Garten Kalender auf das Jahr ... 1788* (Prag 1787); mj. na f. 2v poznámka o odchodu syna Ignatze Reysßera do služby s přáním všeho dobrého. Srov. přípisky v tiscích sign. 512 D 28, 512 D 31 a 512 D 32, č. soupisu 94, 97 a 98, které psal stejný písař, a přípisky v tisku sign. 512 D 30, č. soupisu 96, které pocházejí od jiného písaře, ale patrně rovněž vznikly ve Stříbře nebo v jeho okolí.

96

sign. 512 D 30

1787, Čechy (Stříbro), pap., 6 ff. vevázaných do tisku *Wirtschafts Kalender auf das gemeine Jahr 1787* (Prag 1786), 21,3:17,6 cm; nevázáno.

Filigrán: nezřetelný filigrán v podobě císařského orla (?).

Foliace: 1996; opotřebeno častým používáním.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1787.

Vazba: sešito provázkem, hřbet přelepen zeleným papírovým proužkem.

Provenience: na titulním listu razítkový kolek s českým lvem v hodnotě 6 krejcarů, tamtéž modré kulaté razítko s opisem „ARCHIV DER KGL. STADT MIES“ s městským znakem uprostřed (též na ff. 1r, 2r, 3r, 4r, 5r a 6r), černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 774“ a platná sign. „512 D 30“; dar Městského muzea ve Stříbře, zapsáno 6. 11. 1996.

[**Markt Preißen für das Jahr 1787**]

Německé tabulky týdenních cen obilovin na trhu pro rok 1787 s poznámkami, kdy a kde se konaly „Tagsetzungen“, které zapsal neznámý obchodník ze Stříbra. Text na ff. 1r–6v vevázaných do tisku *Wirtschafts Kalender auf das gemeine Jahr 1787* (Prag 1786), název podle nadpisu v záhlaví tabulek. Srov. přípisky v tiscích sign. 512 D 28, 512 D 29, 512 D 31 a 512 D 32, č. soupisu 94, 95, 97 a 98, které psal jiný písař, ale které s největší pravděpodobností rovněž vznikly ve Stříbře nebo v jeho okolí.

97

sign. 512 D 31

(1772)–1786, Čechy (Stříbro ?), pap., 5 ff. vevázaných do tisku *Wirtschafts Kalender auf das gemeine Jahr 1786* (Prag 1785), 20,5:16,8 cm; nevázáno.

Filigrán: nezřetelný.

Foliace: 1996; f. 3v prázdné, f. 1 uvolněno z vazby, opotřebeno častým používáním.

Písmo: neznámý písař v r. 1786.

Vazba: sešito provázkem.

Provenience: na titulním listu razítkový kolek s českým lvem v hodnotě 6 krejcarů, tamtéž modré oválné razítko s opisem „Museum der kgl. Stadt Mies.“, černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 775“ a platná sign. „512 D 31“; dar Městského muzea ve Stříbře, zapsáno 6. 11. 1996.

[**Verschiedene Anmerkungen (1772)–1786**]

Německé, převážně hospodářské záznamy (nejčastěji o prodeji obilí) z r. 1786, které jsou zpětně dovedeny k roku 1772, a to na ff. 1r–3r a 4r–5v vevázaných do tisku *Wirtschafts Kalender auf das gemeine Jahr 1786* (Prag 1785). Srov. přípisky v tiscích sign. 512 D 28, 512 D 29 a 512 D 32, č. soupisu 94, 95 a 98, které psal stejný písař, a přípisky v tisku sign. 512 D 30, č. soupisu 96, které pocházejí od jiného písaře, ale patrně rovněž vznikly ve Stříbře nebo v jeho okolí.

98

sign. 512 D 32

(1782)–1788, Čechy (Stříbro ?) pap., 5 ff. vevázaných do tisku *Garten Kalender auf das Jahr ... 1782* (Prag 1781), 21,2:17,0 cm; nevázáno.

Filigrán: nezřetelný.

Foliace: 1996; ff. 2r, 3v, prázdná, spodní část ff. 1 a 2 odtržena, dolní třetina f. 3 odstřižena, opotřebeno častým používáním.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1788.

Vazba: sešito provázkem, hřbet přelepen bílou papírovou páskou.

Provenience: na titulním listu tisku modré oválné razítko s opisem „Museum der kgl. Stadt Mies.“, tamtéž černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. číslo „023 776“ a platná sign. „512 D 32“; dar Městského muzea ve Stříbře, zapsáno 6. 11. 1996.

[**Verschiedene Anmerkungen (1782)–1788**]

Německé, převážně hospodářské záznamy z r. 1788, zpětně dovedené k r. 1782, a to na ff. 1rv, 2v, 3r a 4r–5v vevázaných do tisku *Garten Kalender auf das Jahr ... 1782* (Prag 1781). Srov. přípisky v tiscích sign. 512 D 28, 512 D 29 a 512 D 31, č. soupisu 94, 95 a 97, které psal stejný písař, a přípisky v tisku sign. 512 D 30, č. soupisu 96, který pochází od jiného písaře, ale patrně rovněž vznikly ve Stříbře nebo v jeho okolí.

99

sign. 512 G 1

s. XIX. in.–med., Čechy, perg., svitek o celkových rozměrech 66,0:1860,0 cm natočen na tyč o délce 82 cm.

Foliace: nefoliováno; pergamenový svitek složený z 29 polí úplných a 3 polí neúplných se ztrátou textu, na prvních pěti polích text poškozen vlhkostí.

Písmo: jeden neznámý písař v 1. polovině 19. století, aškenázský typ hebrejského kvadrátního písma, v každém pergamenovém poli 3 textové sloupce o 51 řádcích, psáno v textovém zrcadle o rozměrech přibližně 55,5:22,0 cm, ve 2. polovině 19. století byla menší poškozená místa vyspravena pergamenem a text dopsán.

Vazba: svitek natočen na tyč, k níž se dochovala pouze horní soustružená rukojeť v podobě kulatého disku (průměr 17,5 cm) se zbytky zlacení, druhá tyč nedochována.

Provenience: na líci svitku černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „027 434“ a platná sign. „512 G 1“; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 15. 12. 1999.

[Židovská tóra]

Neúplná židovská tóra českého původu z první poloviny 19. století; svitek obsahuje text Gen. 1, 1. až Lv. 21, 5. a Lv. 22, 18.–Nu 4, 12., chybí tedy téměř celá kniha Numeri a celá kniha Deuteronomium. Textové určení podle dopisu mgr. Olgy Sixtové ze Židovského muzea v Praze z 10. prosince 1999.

100

sign. 513 A 1

1745–1852, Čechy (Plzeň), pap., 176 ff., 34,1:19,9 cm; vazba původní, 34,9:20,9 cm.

Filigrán: jednočlenný, v podobě korunovaného orla s prsním štítkem ve tvaru srdce, Zuman uvádí pouze velmi vzdálené varianty.

Foliace: 1996; ff. 31r, 160v–175v, 176v prázdná, ff. 85–88, 125–128 a 176, stejně jako obě předšádky vytrženy, ale neztraceny, celý blok rukopisu vytržen z vazby.

Písmo: množství písařů v letech 1745–1852.

Vazba: lepenková, desky potažené hnědou kůží, bohatě zdobené vytláčovanými palmetovými pásy podél rámcové kompozice s florálním pásem a vnitřním kosočtvercovým polem, hřbet (poškozen) o 4 vazech, které jsou od mezipolí odděleny linkami, dochovány zbytky dvou párů zelených lněných tkanic.

Provenience: na předním přidešti tužkou „513 A 1“, na přední předsádce recto tužkou „1744–1852“ (!), na f. 1r fixem „INV. Č. RU 1“ oddělení středověku ZČM v Plzni, na f. 2r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na ff. 79r, 127r a 159v), tužkou přír. č. „023 446“ a sign. „513 A 1“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 14. 5. 1996.

[Kniha příjmů a výdajů cechu pekařů v Plzni 1745–1852]

Kniha příjmů a výdajů pekařského cechu v Plzni z let 1745–1852; na ff. 2r–16r česky zapsané cechovní příjmy z let 1745–1783. Ty pokračují pro léta 1788–1797 na ff. 16v–92v, 110r–150v a 153–160r německy a jsou doplněny německými zápisy o vykonání kvartálních zkoušek tovaryšů z let 1788–1852. Na ff. 93r–109v zapsána česky cechovní vydání z let 1745–1784, mj. pravidelně o výdajích „Na Pautie totiž Zeleno= a Swato=Horskau, tež Klatowskau“ (tyto až do r. 1750). Na ff. 151r–153r a 176r české zápisy z cechovních shromáždění z let 1760–1765 a roku 1745; tento poslední zápis, nadepsaný „Extra Poznamenani“ opsán novodobě na přiloženém lístku. Archiv plzeňského cechu pekařů je uložen v AMP (viz níže), srov. též artikuly stejného cechu z r. 1729, rukopis sign. 504 C 5, č. soupisu 56.

Literatura: Bělohlávek, M. *Archiv města Plzně: průvodce po fondech a sbírkách. Plzeň, 1987, s. 203, 205, 208.*

101

sign. 513 A 2

 Tab. XL, XLI, XLII

circa 1780, Čechy (Plzeň), pap., [VI] + 200 ff., 33,6:21,6 cm; vazba mladší, z 1. poloviny 19. století, 34,6:22,2 cm.

Filigrány: jednočlenný, v podobě korunovaného štítku s poštovní trubkou, pravděpodobně varianta filigránu papírný v Benešově nad Ploučnicí (okr. Děčín), bez textu Bensen, viz Zuman 1932, tab. III č. 2a s. 6, který se střídá s jednočlenným filigránem v podobě šesticípé hvězdy s majuskulním „N“, tj. výrobek papírný v Nýrsku (okr. Klatovy), Zuman 1932, tab. XXX č. 3 a s. 20.

Foliace: 1999, původní a nedokončená paginace na mnoha místech chybná, zahrnuje pp. 1–213 (= f. 1r–116v), svou vlastní nedokončenou paginaci měla i první kniha alegát, a to pp. 1–22 (= ff. 129r–139v); ff. [V]v, 10v, 13v, 41v, 53r, 98v, 101v–102v, 110rv, 125rv, 126v, 128v, 172v až 173v, 174v, 194v a 200v prázdná, množství listů uvolněno z vazby, poškozeno červotočem a druhotně vyspraveno při převazbě, především ve hřbetní části, tehdy byla také opravena přideštitá a rukopis byl oříznut.

Písmo: 1 písař = Jan Luttner v 80. letech 18. století.

Výzdoba: kaligrafický text psaný jediným písařem, rámeček z jednoduché linky, postranní odkazy. Začátky některých kapitol doplněny lavírovanými perokresbami s portréty českých králů (12,0:7,3 cm), a to Jana Lucemburského (f. 4v), Karla IV. (f. 6r), Václava IV. (f. 7r), Zikmunda Lucemburského (f. 16r), Albrechta (f. 36r), Ladislava (f. 38v), Jiřího z Poděbrad (f. 40r), Vladislava Jagellonského (f. 46v), Ludvíka Jagellonského (f. 49r), Ferdinanda I. (f. 50r a 55v), Maximiliána II. (f. 58v), Rudolfa II. (f. 66r), Matyáše (f. 68r), Ferdinanda II. (f. 80v) Ferdinanda III. (f. 85r), Leopolda I. (f. 91r), Karla VI. (f. 96v) a Marie Terezie (f. 97r); na f. 26r lavírované perokresby husitských zbraní označených jako igneus globus, ignea anchora, ignitum sertum, scutum Zischkianum a currus Žischkiani (viz Linda 1995, s. 18, č. 128), převzaté z některého ze dvou vydání knihy Jana Norberta Zatočila z Loewenbrugku, *Leto a denopis*, Praha 1685 a 1703 (Knihopis č. 17 159 až 17 160), na f. 26v lavírovaná kresba koule, která 25. března propadla kostelem sv. Bartoloměje, s Žižkovými praporci, a dále zbraně označené jako urpices, Žischkianae ferrae caestes, Žischkianae tudites, verutum ad secandum et trahendum, verutum cuspidatum, Zischkianae ferrae stellae a clavae Žischkianae; na f. 53v celostránková (30,7:41,3 cm) lavírovaná perokresba, částečně poškozená červotočem, kopírující nezjištěnou rytinu oslavující Augsburskou konfesi (!); v centrální části sloup směřující ke slunci, na jehož patce napsáno „AUGUSTANA CONFES[S]IO A[nno] 1530 d[ie] 25. Jun[ii]“, na něm slunce, jehož sluneční paprsek směřuje k muži se svícem a s knihou na které čteme „Ex umbris ad Lucem“, za ním 5 čtoucích mužů sedících kolem stolu, v průhledu oknem veduta města, v pravé části symboličtí neběšťané s textem „Terras difussa per omnes“, pod textem latinská skladba s incipitem „Ad Lucem ex umbris Luther[us] Biblia profert, Coeli ardens Zelo, Dogmata sacra cohors [...]“ (viz Linda 1995, s. 18, č. 126). Do rukopisu byly později (na přelomu 18.–19. století) vlepny mladší listy s nalepenými lavírovanými perokresbami (15,5:10,0 cm), a to na f. [V]r „RADAUSS FUNDATOR NOVAE PLSNAE“, na f. 10r „IOANNES HVSS“, na f. 13r „HIERONYMVS PRAGENSIS.“ a na f. 41r „IOANNES ROKYCZANA“. Na f. 128r celostránková (28,5:18,8 cm) lavírovaná perokresba zobrazující Jana Lucemburského na koni, v pozadí (dosud nepublikovaný) pohled na Plzeň. J. Mergl (Plzeňské pohledy a veduty čtyř století 1500–1900, Plzeň 1995), předpokládá, že dvě veduty Plzně z fondu grafiky ZČM v Plzni, které jsou dnes uloženy samostatně, byly původně připojeny jako příloha k některému exempláři Tannery Historie. Je pravděpodobné, že jedna z těchto vedut byla původně vevázána právě do tohoto exempláře.

Vazba: lepenková, desky pokryty modro-hnědým mramorovaným papírem, růžky a hřbet kožené, v horní polovině hřbetu červený kožený štítek s nápisem „Pilsna“ perem, červeně stříkaná ořízka, hřbet značně poškozen červotočem, blok uvolněn z vazby.

Provenience: na přední předsádce recto bílá nálepka se sign. oddělení středověku ZČM v Plzni „RU 25“ perem, na f. [I]v černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ s přír. č. „7266“ perem, tužkou přír. č. „23/95“ a sign. „513 A 2“; knihovně ZČM v Plzni darovala O. Černá, 21. 9. 1971 předáno oddělení středověku ZČM v Plzni, odkud převedeno zpět v r. 1995, zapsáno 10. 5. 1995.

a) ff. [II]r–[III]r: **„EPITOME HISTORICA RERUM CIVITATIS PLSNAE IN BOHEMIA MEDIAS INTER HAERESSES DEO, ECCLESIAE, REGIBUS, SEMPER FIDELIS: // ATQVE A SUM[m]IS PONTIFICIBUS AC REGIBUS. NEC NON APOSTOLICIS NUNTIIS HONORATAE. // EX FUSIORI SCRIPTO ADMODUM REVERENDI, EXIMII, AC RELIGIOSISSIMI P. P. JOANNIS TANNER PLSNENSIS E SOCIETATE JESU S[acro] S[anct]ae THEOLOGIAE DOCTORIS. AC NONNULLIS ALIIS AUTHORITYBUS NOVO QVAEDA[m] SELECTA. Descripsit Joan[nes] Lanttner C[ivis] P[olsnensis].“**

ff. 1r–98r: **„CAPUT I. ORTUS CIVITATIS PLSNENSIS. QVem admodum primam totius Gentis Czechiae in Boemia Originem Historici plures probabilius sane nixi fundamentis tempore multo anteriore collocant, ... x ... [CAPVT LV. GESTA SUB AUGUSTISSIMO IOSEPHO II. do IMPERATORE.] Post Obitum AUGUSTISSIMAE MARIAE THERESIAE REGINAE ac IMPERATRICIS (qvae Filios Tres reliquit: Josephum, Ferdinandum et Maximilianum) JOSEPHUS II. in Regna successit.“**

Opis Tannerovy Historie urbis Plsnae, který pořídil v 80. letech 18. století plzeňský měšťan Jan Lanttner – stejně jako u jiných pozdních opisů bylo několik posledních kapitol zestručněno a spojeno, takže 55. kapitola v originále je zde číslována jako 52.; navíc jsou připsány kapitoly 53. „RELIQUA SUB EODEM IMPERATORE“ (tj. Leopolda I.), 54. „QUAEDAM MEMORABILIA DE PLSNA SUB TEMPORIBUS CAROLI VI. ET MARIAE THERESIAE REGIBUS BOĚ[m]iae“ a 55. „GESTA SUB AUGUSTISSIMO JOSEPHO II. do IMPERATORE“, přičemž její součástí je pouze jediná (výše citovaná věta) o nastoupení Josefa II. na trůn r. 1780. K tomuto základnímu textu byly tímž písařem v průběhu 80. let 18. století připisovány nejružnější dodatky: nejprve je přidáno latinské „SUPPLEMENTUM AD EPITOMEN HISTORICAM.“, číslované nelogicky jako 55. kapitola (ff. 99r–101r) a zaznamenávající nejprve třiřt plzeňských událostí z let 1565–1754, k nimž je připojen podrobný popis popravy na Staroměstském náměstí r. 1621, dále následují „De Electoribus Sacri Romani Imperij.“ (f. 103rv), „Poznamenánj Panuw Rychtářu w Městě Plzni, který gsau bili w té Powynnosti od Leta 1510. až do Let Nasledugjcych [= 1780] pořádně.“ (f. 104rv), „Poznamenánj dle Poslaupnosti ze Gména Knjžat, a Kráľuw Českých, kterého Leta začaly panowati, a kterého Leta Korunowaný byly, a kolik Let Panowaly. Též dle wssemožného, a bedliwého Wyhledánj, gak dľauho Žiwj byli, kterého Leta umřeli, y take kde Pochowaný gsau.“ (ff. 105r–107v), „Nasleduge take Poslaupnost, Počet, a Gména Biskupuw též Arcybyskuw [sic] Pražskych, z gakeho Narodu, Stawu, též kterého Leta wywolený byli; a gak dľauho Duchownj Spráwu drželi, y kterého Roku umřzely, a kde Pochowaný gsau byli. Předně z Kroniky Beckowské

[tj. podle Poselkyně starých příběhův českých Jana Františka Beckovského, Praha 1700, Knihopis č. 1044] a giných sebrané.“ (ff. 107v–109v), dále „Poznamenánj Rozličných Paměťj Poněwadž gesstě některý Paměťe za předesslych Let zběhlých se wynassli; Které djlem napřed zaznamenané! né ale tak gruntowně: Djlem z cela opusstěné se wynacházý. Djlem take diwné a rozličné wěcy, které se w tyto Leta zběhly tuto gsau sepsané. Pročess by Nassý Potomkowe též y o tom negakau Powědomost měli: Tuto se kladau.“, popisující události z let 1330–1788 (ff. 111r–116v) a následují další české paměti, nadepsané titulem „Roku 1781.“; obsahují ale události nejen z tohoto roku, ale i z let následujících, a to až do konce roku 1788 (ff. 117r–124v); předpokládáme proto, že opis vznikl okolo r. 1780, dodatky pak v letech 1781–1788. Nečetné podškrty červenou pastelkou, ojedinělé postranní komentáře tužkou z 2. poloviny 19. století, část textu na f. 120 r přelepena a nahrazena novější verzí. Na f. [I]r zkrácený titul „EPITOME HISTORICA RERUM CIVITATIS PLSNAE IN BOHEMIA.“ s mladším odkazem na text „Jo[ann]is Tanneri Jesuitae 1674 patria Plsnensis (# Seite hier 174/5)“ z 1. poloviny 19. století. Na f. [III]v latinská skladba oslavující Plzeň nadepsaná „ORTUS CIVITATIS PLSNAE.“ a epigram č. 68 z knihy Examen melissaeum Bohuslava Balbína (Viedeň 1670, s. 156), na f. [IV]rv připsána úvodní (nečíslovaná část) s incipitem „PLSNA SEU PILSNA AUT PELSINA REGIA IN REGNO BOHEMIAE CIVITAS ET Districtus Plsnensis, olim dicti Clatoviensis [...]“.

b) ff. 126r, 127rv: **„LIBER I. mus ALLEGATORUM CIVITATIS PLSNAE. // SERIES ALLEGATORUM AD PRAEVIAM EPITOMEN HISTORICAM PLSNENSEM SPECTANTIUM. QVAE AMORE & TIMORE VITA & SANGVINE JUSTITIA, PRUDENTIA & CONCORDIA ELABORATA. FAVORES SUM[m]ORUM PONTIFICUM AUCTA. // CLEMENTIA IMPERATORUM ATQVE REGUM LOCUPLETATA. ET QVOD ANTIQVITAS ELABORAVIT POSTERITAS TUEATUR PERENNI AEO. ATQVE DEO, ECCLESIAE, PATRIAE FIDEM, FIDELITATEMQUE, AMOREM SERVANS.“**

ff. 129r–172r: **„NUMERUS I. mus CONFIRMATIO ET LIBERATIO A DATIONE LANEIS. NOS JOAN[n]ES DEI Gratia Boëmiae, et Poloniae REX, ... x ... [f. 171v: NUMERUS LVIII.] dne 26 Unora 1745.^{ho} Geho w Uhřjch, w Cžechách Král[ovské] Milosti Radda a Mjsto Pýsař w Král[ovství] Cžeskem. Frantissek Math[yáš] Jozeff z Sternegku. Expedivit Registrator Schirmer. Collacionavit Registrator Peschze.“**

První část opisů plzeňských listin z let 1320–1745, na něž je ve vlastním textu Epitome odkazováno. Písař se podepsal na f. 127r „Descripfit Joan[nes] Lauttner C[ivis] P[lsnensis]“.

c) f. 174r: **„LIBER II. ALLEGATORUM ECCLESIAE PAROCHIALIS S. BARTHOLOMAEI AP[ostolis] PLSNAE.“**

f. 175r–194r: **„Numerus I. q Indulgentiae 80. Dierum Ecclesiae Parochialis Sti BARTHOLOMAEI AP[ostolis] Concessae. Universis Praesentes Litteras Inspecturis. Joannes Divina Permissione Mothoniensis Episcopus. ... x ... [f. 193v: Numerus 38.] ... Pragae in Cancellaria Archi=Episcopali die 29 Maji A° 1754. Rever. ac Celsiss. S. R. I. Principis D. D. Joannis Mauritij Gustavi DEI Gratia Archi Ep[iscop]i Prag[ensis] Sedis Apostolicae Legati Nati (tit.) Vicari[us] in Spiritualib[us] Generalis et**

Offi[cia]lis, totumq[ue] Archi Epi[scopa]le Consistorium. Wokaun Epouglice [sic] mp. Fran. Mar. Williz Vice=Cancel[arius]“

Druhá část opisů privilegií udělených farnímu kostelu v letech 1322–1754, na něž je ve vlastním textu Epitome odkazováno. Na f. 174r přípis „Descriptio Joan[nes] Lauttner C[ivis] P[ilsnensis]“. Na ff. 195r–199v věcný index k vlastní historii, na f. 200r „Poznamenánj w gaky Ceně Victualia při Obležénj Král[ovských] Měst Pražských Měsyce Septembris Roku 1742 prodawané byly, a Francauzy tám platiti musely.“ Srov. další opis Tannerovy Historie z fondu knihovny ZČM v Plzni, viz rukopis sign. 513 A 103, č. soupisu 102, soupis všech rukopisů tohoto díla viz Linda 2001, s. 52–68.

Prameny: Další nedatovaný a nepodepsaný opis J. Lauttnera v AMP, inv. č. 438, sign. 1 f 13.

Literatura: Backer, A. de; Somervogel, C. *Bibliothèque de la Compagnie de Jésus. VII. Bruxelles, 1896, sl. 1855–1858*; Felix, E., *Literární Plzeň v obryse: od nejstarších dob až do konce XVIII. století. Plzeň, 1930, s. 58–71*; *Knihopis československých tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století: díl II. Tisky z let 1501–1800. Praha, 1963, č. 16 056–16 064*; Linda, J. *Z díla plzeňského historika Jana Tannera: katalog výstavy konané ve Státní vědecké knihovně v Plzni ve dnech 9.–31. 3. 1995. Plzeň, 1995, s. 5, č. 18, s. 18, č. 126 a 128*; Linda, J. *Genetická interpretace paratextů: Historia urbis Plsnae a Epitome historica rerum civitatis Plsnae Jana Tannera. Praha, 2001. Disertační práce na FF UK, s. 66, 113–127*; Mergl, J. *Plzeňské pohledy a veduty čtyř století 1500–1900. Plzeň, 1995. č. 29 a 30*; Strnad, J. *Listář královského města Plzně a drubdy poddaných osad: část I., II. Plzeň, 1891, 1910 (ed. některých listin ze druhé a třetí části rukopisu, odjinud)*; *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 110.*

Edice: Tanner, J. *Epitome historica rerum civitatis Plsnae [CD ROM]. Praha: Albertina icome Praha, 2002.*

102

sign. 513 A 3

1765, Čechy (Plzeň), pap., [VIII] + 304 pp., 21,0:34,6 cm; vazba soudobá, 21,4:35,5 cm.

Filigrán: jednočlenný, v podobě šesticípé hvězdy s majuskulním „N“, tj. výrobek papírny v Nýrsku (okr. Klatovy), viz Zuman 1932, tab. XXX č. 3 a s. 20, na listech doplněných v 19. století jednočlenný filigrán v podobě majuskulního „W“, Zuman neuvádí.

Paginace: mladší, z 1. poloviny 19. století; pp. [I–II], [IV], [VI] a 301–304 prázdné.

Písmo: 1 písař = Anastasius Procházka v r. 1765.

Vazba: lepenková, desky potažené hnědou kůží, bohatě zdobený vytačovými palmetovými pásy podél rámcové kompozice s florálním pásem a vnitřním kosočtvercovým polem, z koženého hřbetu o 5 vazech dochováno torzo, stopy po dvou párech kožených tkanic, červeně a modře stříkaná ořízka.

Provenience: na předním příděšti černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na pp. 1, 117 a 300), tužkou přír. č. „022 495“ a sign. „513 A 3“, na přední předšádce recto perem přír. č. „22 495“ a tužkou sign. „513 A 3“, na p. 1 kulaté razítko s opisem „BIBLIOTHECAE C. R. GYMNASII PILSNENSIS“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 21. 9. 1971.

p. [V]:

„Epitome historica rerum Civitatis Plsnae in Bohemia Medias inter haereses Deo, Ecclesiae, Regibus semper fidelis, atque a Summis Pontificibus Caesaribus ac Regibus nec non Apostolicis nunciis honoratae. Ex fusiori Scripto Admodum Reverendi, Eximii ac Religiosissimi P. Joannis Tanner Plsn[ensis] e Societate Jesu S[acro] S[anct]ae Theologiae Doctoris ac Nonnullis aliis auctoribus de novo quaedam selecta.“

pp. 1–300: „Pilsna, seu Plsna, aut Pelsina, Regia in Regno Boemiae Civitas, Districus Pilsnensis, olim dicti Clattoviensiss ... x ... [p. 298: **Caput LV**] ... Index. Nicolaus Franciscus Sspaczek, Seu Sturnetius de Sturnffelds. descr[ipsit] f[rater] Anastasius A[nno] 1765.“

Opis Tannerovy Historie urbis Plsnae vznikl kombinací úplného znění o 55 kapitolách s variantou, kde je sloučena 50. a 51. kapitola. To bylo příčinou zmatků v číslování kapitol v závěru (po kapitole 51 následuje kapitola 54), kde je text navíc zestručňován a jsou vypouštěny i celé odstavce. Nečetné opravy pozdější rukou svědčí o tom, že tento opis byl srovnáván s jiným exemplářem (profesorem gymnázia v Plzni Vinzentem Graumannem?). Na p. [III] druhý, stručný titul „Epitome historica rerum Civitatis Pilsnae in Bohemia“. Na pp. [VII] a [VIII] zapsány skladby oslavující Plzeň („Ortus Civitatis Pilsnae“ a „Laus et Gloria civitatis Plsnensis“); spolu s tituly byly přepsány z exempláře AMP inv. č. 4913, sign. 1 f 22 (tzv. gymnazijní opis) a přivázány v 1. polovině 19. století, kdy se tento rukopis dostal do knihovny plzeňského gymnázia. Touž rukou je na závěr připsán epigram B. Balbína č. 68 z knihy Examen melissaeum, Vídeň 1670, s. 156. Při převazbě byl v 1. polovině 19. století vyměněn list s textem z 22. kapitoly (pp. 87 a 88) za folium s částí 24. kapitoly (pp. 101 a 102), jak uvádí i tužkou psaná německá poznámka některého z profesorů gymnázia na p. 100. Dále nebyly vevázány listy obsahující část 3. kapitoly, 4. kapitolu a začátek 5. kapitoly (v exempláři Knihovny Národního muzea v Praze, sign. VIII D 11, ff. 10v–15r) a jedno folium 45. kapitoly (VIII D 11, ff. 158r–159r). Fráter Anastasius, příjmením Procházka, se narodil ve Skrbni (okr. Olomouc), sliby složil v Plzni 18. 5. 1751. Do rukopisu vloženo 17 utržků s německými zlomky neidentifikovaného rukopisu (jediný písař) a tisku z poloviny 19. století. Srov. další opis Tannerovy Historie z fondu knihovny ZČM v Plzni, viz rukopis sign. 513 A 102, č. soupisu 101, soupis všech rukopisů tohoto díla viz Linda 2001, s. 52–68.

Prameny: *Knihla zemřelých laiků české františkánské provincie, SÚA Praha, Archiv české františkánské provincie, inv. č. 508, kniha č. 111, nefol.*

Literatura: Backer, A. de; Somervogel, C. *Bibliothèque de la Compagnie de Jésus. VII. Bruxelles, 1896, sl. 1855–1858*; Felix, E., *Literární Plzeň v obryse: od nejstarších dob až do konce XVIII. století. Plzeň, 1930, s. 58–71*; *Knihopis československých tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století: díl II. Tisky z let 1501–1800. Praha, 1963, č. 16 056–16 064*; Linda, J. *Z díla plzeňského historika Jana Tannera: katalog výstavy konané ve Státní vědecké knihovně v Plzni ve dnech 9.–31. 3. 1995. Plzeň, 1995, s. 16, č. 116*; Linda, J. *Genetická interpretace paratextů: Historia urbis Plsnae a Epitome historica rerum civitatis Plsnae Jana Tannera. Praha, 2001. Disertační práce na FF UK, s. 61*; Nowak, W. *Katalog der Lehrerbibliothek. In Siebenundvierzigster Jahresbericht des k. k. deutschen Staatsgymnasiums in Pilsen für das Schuljahr 1900. Pilsen, [1900], s. 41, č. 2825, sign. H 3 354, uvádí jiný opis téhož díla z r. 1773, který byl uložen v knihovně plzeňského gymnázia, a to dnešní exemplář AMP, inv. č. 4913, sign. 1 f 22*; Schiebl, J. *Jezuita Jan Tanner a jeho Plzeňská kronika. Plzeňsko. 1922, roč. 4, č. 1, s. 4–7 č. 2, s. 30–32, č. 3, s. 51–52, č. 4, s. 66–72*; *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 110.*

103

sign. 513 A 4

 Tab. XLIII

s. XVIII. med. (post 1742), Střední východ, pap., 32 ff., 34,3:22,8 cm; původní vazba přiložena, 34,9:23,2 cm, přesah 34,9:11,0 cm.

Filigrán: dvoučlenný, s majuskulním textem, z něhož se podařilo přečíst „FINDE[...] MONIGO[...] DANNONA[...] 1742“ a kruh s křížem a s devisou „IHS“.

Foliace: 1997; ff. 1r, 16r, 30v–31v a 32v prázdná, ff. 1 a 16 v minulosti vyříznuty a vloženy do pasparty, dnes připojeny zpět k rukopisu.

Písmo: 1 neznámý písař v polovině 18. století, duktus nesih, vokalizováno.

Výzdoba: text v rámečku z několikanásobné linky a zlatých pásů, zlacené kroužky oddělující jednotlivé verše, nepravidelné kustody, nečetné odkazy po stranách, na začátku 4. a 5. súry (ff. 1v, 16v) florálně-ornamentální záhlaví bohatě zdobené zlacením, po stranách svíslá florální linka doplněná zlaceným kvítkem, na konci 4. a 5. súry (ff. 15v a 30r) akvarelová a zlacená ozdobná viněta se stylizovanými kvítky v rámečku ze zlatých linek.

Vazba: lepenková, potažená hnědou kůží, zdobená podél okrajů vytlačovanou a zlacenou linkou, v rozích a uprostřed vykrajované ornamenty, do nichž je vlepens kůže barvená v ornamentálních plochách modře, zeleně, červeně a černě a členěna zlatým filigránem s florálními vzory, k zadní desce připojena část, která původně přesahovala na přední desku, která je tvořena ze stejného materiálu a zdobena obdobně jako vlastní desky, předsádky (včetně přesahu) jsou pokryty kůží zdobenou bohatým reliéfním vytlačováním v podobě florálních ornamentů, podél okrajů pásy s arabským textem, zlacené, dochována zadní předsádka ze světle fialového papíru.

Provenience: na přední desce vazby tuší inv. č. „4868. (c).“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na zadní desce tuší inv. č. „4869.“, na f. 1v tuší inv. č. „4868 a“, na f. 16v tuší inv. č. 4868.b.“, na f. 32r fialové obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. č.: sign.“, černým perem vyplněno přír. č. „22 761“, tužkou současná sign. „513 A 4“, na zadní předsádce verso tuší „Inv. čís. 4868 (c).“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, tužkou č. „178“, dole stopy po stržené nálepce; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 4. 7. 1995.

[Fragment Koránu]

ff. 1v–30r: „Wa al-muhsanātu min an-nisā'i 'illā mā malakat ... x ... Wa ruhbānan wa 'annahum lā jastakbirūna.“

Arabský fragment Koránu z poloviny 18. století; dochována část čtvrté súry „nisá“ tj. Ženy (ff. 1v–15v, Hrbek, s. 524–542), a to verše 24 až 152; a část páté súry „mayde“, tj. Prostřený stůl (ff. 16v–30r, Hrbek, ss. 600–611), a to verše 1 až 82, včetně úvodní tzv. „basmary“ s incipitem „bismi al-llāhi ar-rahmāni ar-rahīmi“. Za identifikaci rukopisu děkuji mgr. Petru Štěpánkovi z Orientálního ústavu AV ČR a mgr. Jindřichu Mlezivovi z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, str. 0125–0126, inv. č. 4 868 a 4 869.*

Edice: *Korán. Přel. I. Hrbek). Praha : Academia, 2000; Fragment Koránu [CD ROM]. Plzeň : Západočeské muzeum, 2004.*

104

sign. 513 B 1

 Tab. XLIV, XLV

1747, Čechy (Praha ?), pap., [IV] + 220 pp., 22,6:17,9 cm; vazba původní, 23,7:19,0 cm (i s hrěbetem 20,0 cm).

Filigrán: jednočlenný (?), v podobě lilie, nejbližší uváděná varianta, viz Zuman 1932, tab. XXVI č. 1a, s. 17, pochází až z konce 18. století, který se nepravidelně střídá s dvočlenným filigránem v podobě dvou spojených lilí, doplněných monogramem „W B“, Zuman neuvádí.

Paginace: původní do p. 200 (nezahrnuje listy s nalepenými grafikami); pp. [I], [IV], 201–204, 206–214 a 216–220 prázdné.

Písmo: 1 neznámý písař v r. 1747.

Výzdoba: text psán kaligraficky v rámečku z dvojité červené linky, nadpisy podtrženy. Rukopis doplněn mědirytinami, a to č. I na p. [II] Veraikon Krista s vykrojeným horním půlobloukem, nesignováno (21,2:16,9 cm); dále dvojicemi mědirytin na nepočítaných listech, a to č. II mezi

pp. [IV]–1 „S. FRANCISCUS DE PAULA. Fund. Ord. Minim.“ (!), číslována dole uprostřed „58.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,2:10,1 cm); č. III tamtéž Ukřižovaný Ježíš s atributy dalších svatých s texty na podstavcích „Vulneratus est propter iniquitates nostras Attrit[us] est propter scelera nostra.“ a „Oblatus est quia ipse voluit non aperuit os suum propter scelus populi percussus. Es: 53.“ a s hlavním textem dole „In Hierusalem habitasse dicitur et mortuus esse ADAM, unde et locus, in qua Crucifix Dom: noster est JESUS CHRISTUS, Calvaria appellatur quod ibi sit antiqui hominis Calvaria cendita; ut secundi ADAM, id est Christi sanguis [sic] de Cruce stillans prim [sic] ADAM et jacentis protoplasti peccata dilueret. HIERONIM: epist: ad Marcella[m].“, číslována dole uprostřed „9“, signována vpravo dole „Mart[inus] Engelbrecht excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1684–1756), viz Thieme-Becker X, s. 534, (15,1:9,3 cm); č. IV mezi pp. 8–9 Kristus nesoucí kříž s textem „Si quis vult post me venire, abneget semelipsum et tollat crucem suam et sequatur me.“, číslována dole uprostřed „84.“, signována vpravo dole „Martin Engelbrecht excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1684–1756), viz Thieme-Becker X, s. 534, (15,1:9,9 cm); č. V tamtéž „S. IOANNES BAPTISTA.“, číslována dole uprostřed „56.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,6:10,0 cm); č. VI mezi pp. 20–21 „S. ANTONIUS EREMITA.“, číslována dole uprostřed „77.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,2:9,8 cm); č. VII tamtéž „Salutatio Angelica.“, nečitelně číslována dole uprostřed, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,3:9,8 cm); č. VIII mezi pp. 24–25 „Nativitas D: N: I: C:“ s textem „Pastores loquebantur ad invicem, videamus hoc Verbum; quod factum est. Luc: C: 2.“, číslována dole uprostřed „40.“, signována vlevo dole „I[oannes] Holzer inv[enit]“ (1709–1740), viz Thieme-Becker XVII, s. 415, vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,6:10,0 cm); č. IX tamtéž Anděl Strážný s textem „Angelus enim meus vobiscum est“, číslována dole uprostřed „31.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,8:10,0 cm); č. X mezi pp. 32–33 „PERFECTUM EXEMPLAR CHRISTIANARUM FAMILIARU[m].“ s textem „Iosephus, Ioachim, Anna et Iesusque Maria, Virtute his sextum jungere te studeas.“, číslována dole uprostřed „79.“, signována vpravo dole „Mart[inus] Engelbrecht exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1684–1756), viz Thieme-Becker X, s. 534, (15,2:9,9 cm); č. XI tamtéž „S. VERONICA“, číslována dole uprostřed „28.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,7:10,0 cm); č. XII mezi pp. 40–41 „FAMILIA SACRA.“, číslována dole „3.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,8:10,0 cm); č. XIII tamtéž „S. FRANCISCUS SERAPH.“, číslována dole „13.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,7:9,9 cm); č. XIV mezi pp. 48–49 „S. SEBASTIANUS.“ s textem „Peculiaris Patronus contra Pestem.“, číslována dole „57.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,8:10,0 cm); č. XV tamtéž S. MARIA MAGDALENA POENITENS.“ s textem „Gaudium Coelicolarum super poenitentiam peccatorum. Dico vobis, Gaudium erit coram Angelis Dei, super uno peccatore resipiscente. Luc. 15. v. 10.“, číslována dole uprostřed „28.“, signována vpravo dole „Martin Engelbrecht excud[it] Aug[ustae] Vind[elicorum]“ (1684–1756), viz Thieme-Becker X, s. 534, (15,0:9,7 cm); č. XVI mezi pp. 64

až 65 „S. S. Quatuordecim Auxiliatores.“, číslována dole uprostřed „29.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,7:10,0 cm); č. XVII tamtéž „Fuga Christi in Aegyptum.“, číslována dole uprostřed „2.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,7:9,9 cm); č. XVIII mezi pp. 72–73 Ježíš nesoucí kříž s textem „Si quis vult post me venire, abneget semelipsum et tollat crucem suam et sequatur me.“, číslována dole uprostřed „84.“, signována vpravo dole „Martin Engelbrecht excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1684–1756), viz Thieme-Becker X, s. 534, (táž jako mezi pp. 8–9, 15,2:9,9 cm); č. XIX tamtéž Ukřižovaný Ježíš s textem „Inclinato Capite emisit Spiritum.“, číslována dole uprostřed „74.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,8:10,0 cm); č. XX mezi pp. 96–97 „S. IOANNES NEPOMUCENUS.“, číslována dole uprostřed „20.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,8:10,0 cm); č. XXI tamtéž „S. BARBARA.“, číslována dole uprostřed „67.“, signována vpravo dole „Mart[inus] Engelbrecht excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1684–1756), viz Thieme-Becker X, s. 534, (15,0:9,7 cm); č. XXII mezi pp. 104–105 „S. WALPURGA.“, číslována dole uprostřed „35.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r sc[ulpsit] et excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,8:9,8 cm); č. XXIII tamtéž „S. PETRUS.“ s textem „Gallus cantavit flevit amare.“, číslována dole uprostřed „71.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,3:10,1 cm); č. XXIV mezi pp. 144–145 „S. ANTONIUS DE PADUA.“, číslována dole uprostřed „76.“, signována na podstavci „I[gnazio] Ca[p]pello inv[enit]“ (1689–1768), viz Thieme-Becker V, s. 551, a vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,7:9,9 cm); č. XXV tamtéž Neposkvrněné početí Panny Marie s textem „Speculum sine Macula.“, číslována dole uprostřed „75.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,7:9,9 cm); č. XXVI mezi pp. 176 až 177 „IMMACULATA CONCEP. BEAT. MARIAE VIRG.“ s textem „Macula non est in te.“, číslována dole uprostřed „37.“, signována vpravo dole „Mart[inus] Engelbrecht exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1684–1756), viz Thieme-Becker X, s. 534, (15,2:9,9 cm); č. XXVII tamtéž „S. JOANNES NEPOMUCENUS MARTIR.“ s textem „Singularis Patronus contra infamiam.“, číslována dole uprostřed „31“, signována vpravo dole „Martin Engelbrecht exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1684–1756), viz Thieme-Becker X, s. 534, (15,0:9,8 cm); na p. 205 vlepena mědiryta č. XXVIII „S. GEORGIUS.“, číslována dole uprostřed „36.“, signována vpravo dole „I[oannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“ (1674–1748), viz Thieme-Becker XXVI, s. 525, (14,8:10,3 cm) a na p. 215 vlepěn akvarel na červeném hedvábí č. XXIX, zobrazující roucho (sv. Františka ?) s andělem nahoře, s textem dole „angeriert den H. Rock d. 12ten Abril [!] 1734.“, nesignováno (27,4:18,0 cm).

Vazba: prkénková, potažená tmavě červeným sametem a opatřená kvalitním kovááním ze stříbra, kryjícím obě desky i hřbet: bohaté reliéfní rozvilinky, kvítky a andělci po celé ploše desek, na přední desce reliéf sv. Jana Nepomuckého (výška 5,5 cm) na mosazném plechu, s atributy (vpravo kalich na knize, nad reliéfem pět hvězd kolem jazyka), pod světcem reliéfní scéna zobrazující svržení Jana Nepomuckého z Karlova mostu do Vltavy. Na zadní desce reliéf sv. Walpury s berlou, lilií, knihou a reliéfním zobrazením jejího hrobu. Oba světci, stejně jako zobrazené scény, v reliéfních kartuších. Na pant zavěšené kováání hřbetu s bohatými reliéfními rozvilinkami, zakončení ořízky chráněno půlkruhovým kovááním s andělkem uprostřed, dvě funkční kovové spony s uchycením na čep s knížecími znaky na vnější straně a revizním puncem „12. B“ na obou sponách, na vnitřní straně spodní

spony punc s č. „12“ a monogram klenotníka „NW“ (podle katalogu výstavy Pražské baroko z r. 1938 Nigrin, Thieme-Becker a Toman zlatníka tohoto jména neznají), oba centrální reliéfy a spony vyztuženy mosaznou destičkou, zlacená ořízka zdobená vypichovanou linkou a v rozích vytlačovanými ornamenty, přidešti ze zeleného hedvábí.

Provenience: na mosazném štítku na přední desce vazby a vnitřní straně spodní spony černou barvou inv. č. „5429“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, napředním přidešti černě „Inv. 5429“, na přední předsádce recto perem „Od K. Chaury v Praze 1928.“, „Inv. č. 5429.“ a „Věnovala Plzeňská Banka 19 28/X 28.“ (jednou rukou), tužkou „Pražská práce 1747“ a dvakrát č. „312“, tamtéž nálepka s rukopisným textem zapsaným perem „Majetek: Umělecko-průmyslové museum v Plzni.“ s razítkovým textem „UM.-PRŮM. MUSEUM v PLZNI“; v jejím pravém rohu menší nálepka s předtištěným textem „Výstava Pražské baroko Umělecká beseda 1938“, tužkou dopsáno č. „312“, na p. [IV] černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“ s přír. č. „16 438“ perem a platnou sign. „513 B 1“ tužkou; pro Umělecko-průmyslové museum města Plzně zakoupila r. 1928 Plzeňská banka za 8000 Kč v pražském antikvariátu K. Chaury „na paměť obnovy českého státu“, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 30. 7. 1986.

p. [III]: **„Christliche ANDACHTS ÜBUNGEN im GEBETH und LOBE GOTTES 1747.“**

pp. 1–200: **„Morgen Andacht bey Dem Aufstehen.** Die allmacht des Vaters seegne mich Die weißheit des Sohnes regiere mich Die gütigkeit des H. Geistes Heilige mich ... x ... [Zur unversehrten Zunge] ...; stille die zungen meiner feinde, die meine ehre verletzen wollen, Dass auch meine Zunge mit dir ewig das Heilig, Heilig, Heilig singen möge. Amen.“

Německá modlitební kniha z roku 1747 s mimořádnou výtvarnou výzdobou, podle pořadatelů výstavy Pražské baroko v r. 1938, kde byl rukopis vystaven, se jedná o pražskou práci. Do rukopisu vložen list foliového formátu (20,5:32,6 cm) se schematickým půdorysem fortifikace města Ulmu (Německo) s říční sítí asi z poloviny 17. století („Flusius Donaux“ „Die blau“), s nadepsaným textem „[...]t breit an den facen der bolWerck 120/1 [...] ravelienen 60/1 poligon exterieur Von Hor Werck ist 360/1 Och estimae eine Jede poligon interieü dieser Festung den [...] Moßnach 600/1“, na zadní straně nečitelný text začínající „Von Giesen [...]“.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0267–0268, inv. č. 5429.*

Literatura: *Vydrová J., Sedláčková E. Výstava umění v Čechách XVII.–XVIII. století 1600–1800 Pražské baroko (katalog výstavy). Praha, 1938. s. 131, č. 939; Výroční zpráva Západočeského umělecko-průmyslového musea města Plzně za správní léta 1928–1929. Plzeň, 1929. s. 233–234, č. 50, a s. 250. Vlnas V. (ed.) Sláva barokní Čechie : Umění, kultura a společnost 17. a 18. století, Praha NG 2001, s. 51, č. kat. I/197.*

105

sign. 513 B 2

1849–1861, Čechy (Komárov), pap., 132 ff., 24,0:19,0 cm; vazba původní, 24,5:19,3 cm.

Filigrán: dvoučlenný, v podobě písmen „NK“ a dubového (?) listu, Zuman neuvádí.

Foliace: 1994; ff. 1v, 130v–132r prázdná.

Písmo: 1 písař = Jiří Pecher v l. 1849–1861 (viz níže).

Vazba: lepenková, přelepena hnědým mramorovaným papírem, na přední desce papírový štítek s nápisem: „N[ume]rus II. Verkündigungsbuch für die Kumerauer Kirche. Anfangend vom Jahre

1849.“, kožené růžky a hřbet zdobený vytlačovanými ornamenty, modře stříkaná ořízka, mírně poškozeno.

Provenience: na předním předeštlí tužkou sign. „513 B 2“, na f. 1r černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni (též na ff. 17r a 130r), tužkou přír. č. „021 461“ a sign. „513 B 2“, podle sdělení dárce pochází snad z pozůstalosti prof. Jindřicha Vacka; nalezeno při třídění knihovny katedry historie Pedagogické fakulty ZČU v Plzni, daroval Jiří Jelen 17. 11. 1994, zapsáno 21. 11. 1994.

f. 1r: „N[ume]rus II. Verkündigungsbuch für die Kumerauer Kirche. Anfangend vom Jahre 1849 [bis 1861].“

Knihlašek fary Kumerau u Žlutic [= Komárov, okr. Karlovy Vary] z let 1849–1861. Vlastní text na ff. 2v–129v, na f. 130r předepsáno pouze živé záhlaví. Podle podpisu na titulním listu i jinde v knize (např. ff. 63v, 129v) ji vedl komárovský farář Jiří Pecher (nar. 28. května 1794, vysvěcen 12. srpna 1819), který je podle Catalogu universi cleri arcidiocesanii Pragensis uváděn jako komárovský farář ještě r. 1865 (od r. 1833). Jeho rukou i výpisky týkající se Jana Keplera na f. 132v „Aus dem östreich[ische] [sic] Volkskalender pro 1856“.

106

sign. 513 B 3

1858–1863, Čechy (Slaný ?), pap., 111 ff., 24,4:19,5 cm; vazba původní, 24,8:19,7 cm.

Foliace: 1992; f. 111rv prázdné, mezi ff. 110–111 vyříznuto 6 ff.

Písmo: 2 písaři, A = neznámý písař v l. 1858–1860 (ff. 3r–39r), B = neznámý písař v l. 1861–1863 (ff. 57r–110v).

Vazba: lepenková, značně poškozená, hřbet a pokryv desek nedochován, přední deska odtržena, žluté barvená ořízka.

Provenience: na přední desce nálepka se starší sign. červeným perem „ST 2/91“, na předním předeštlí tužkou přír. č. „18 491“ a „513 B 3“, na f. 1r tužkou poznámka o ceně „150,-“, na f. 1v fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, perem připsáno „př. č. 18 491“ a starší sign. „ST 2/91“, tužkou sign. „513 B 3“; koupeno r. 1991 v plzeňském antikvariátu V. Beneše za 150 Kč, podle dodatečně zaslaného nedatovaného dopisu V. Beneše (přiložen), je autorem známým „jakýsi pan Luml z Prahy, který zemřel r. 1906 a bydlel a pozorování prováděl v domě, který je nyní zbouraný a stál v místech, kde je dnes stanice metra Kačerov“, což je ale v rozporu se zjištěním, že zápisy pocházejí od dvou osob (viz níže), zapsáno 30. 7. 1991.

[Záznamy o počasí z let 1858–1863]

Česky psané záznamy o počasí; zaznamenávány byly teplota, vítr, oblačnost, a to čtyřikrát denně (4⁰⁰, 12⁰⁰, 14⁰⁰, 20⁰⁰ hod.), dále počasí v poledne a anomálie v rubrice Pozorování. První písař také celý sešit nalinkoval a jeho rukou pokračují po tomto datu i zápisy v kolonce Pozorování, které byly dopředu vyplněny podle hvězdářské ročenky (do 15. září 1860), současně zapsal i na f. 2rv německou zprávu o hvězdě Sirius a o zeměpisné poloze Kalksburgu u Vídně. Snad jeho smrt způsobila téměř roční přestávku v záznamech. Druhá osoba připisovala navíc vždy na konci měsíce německy zprávy o počasí, zemětřesení apod. z celé Evropy. K definitivní lokalizaci pozorovacího stanoviště by mohly přispět mj. tyto záznamy: „Zpověď hochů v collegium“ (30. března 1858, f. 7r); „P[áte]r Superior ze Skalky [okr. Příbram] poctil nás návštěvou“ (13. dubna 1858, f. 8r); „+ Adalbert Liška farar v Pcherach [okr. Kladno]“ (26. května 1858, f. 28r); „P. začali se žne u Budovic [okr. Kladno] a na Slané hoře [okr. Kladno]. V polovici téhož měsíce [července 1858] květli [!] u Strakonic a v Taboře podruhé hrušky a švestky“ (f. 31r); „Přišli milosrdné sestry. Tomasína a Theodora.“ (23. listopadu 1859, f. 37r, odešly 29. listopadu), z nichž vyplývá, že pozorování byla vedena v některém řádovém domě v okolí Slaného, nejspíše přímo ve františkánském konventu ve Slaném,

kde je od r. 1690 doloženo filozofické studium pro alumny; františkánský hospic ve Skalce u Mníšku pod Brdy v okr. Příbram, vedený superiorem, byl činný od r. 1763.

Literatura: Vlček, P.; Sommer, P.; Foltýn, D. *Encyklopedie českých klášterů. Praha, 1997, s. 638–641.*

107

sign. 513 B 4

 Tab. XLVI

1773, Čechy (Vrchlabí), pap., [II] + 126 pp., 22,9:17,7 cm; vazba původní, 23,5:18,0 cm.

Filigrán: jednočlenný, v podobě korunované kartuše s poštovní trubkou a textem „HOHENELB“, patrně starší varianta uváděná Zumanem 1932, tab. LIII č. 2a, s. 31 papírny ve Vrchlabí (okr. Trutnov).

Paginace: původní, nezahrnuje poslední dvě strany.

Písmo: 1 písař = Josef Erasmus Tauchmann z Vrchlabí v r. 1773.

Výzdoba: text v rámečku z červené trojlinky, nadpisy červenou, ornamentální perokresebné versálky.

Vazba: lepenková, potažená černou telecí kůží, velmi bohatě zdobená vytlačováním a zlacením florálními motivy po celé ploše obou desek, ve středu vyběhající rostlinné úponky, které uzavírají kartuši z akantů, do níž jsou vlepny miniaturní olejomalby (9,3:5,6 cm) na látně: na přední desce Soslání Ducha Svatého (P. Maria a sv. Anna, držící Ježíše, nad nimi holubice), na zadní desce Salvator Mundi (sv. Josef držící nad glóblem malého Ježíše), na přední desce pod miniaturou zřejmě dodatečně vytlačen monogram „M. A. G.“, hřbet o 6 vazech, mezipolí ohraničena vytlačovanými a zlacenými linkami a zdobena florálním rámcem, v jehož středu kosočtvercová florální kompozice, zlacená a vytlačovaná ořízka.

Provenience: na přední desce bílou barvou inv. č. „5327“ Umělecko–průmyslového musea města Plzně, na přední předsádce perem záznam o koupi rukopisu „čís. 112. Chaura – Praha čís. prot. 960 ze dne 11/12 1924“, pod tím dvě nálepky, první s razítkovým inv. č. „5327“, druhá s textem „Psané modlitby Vázáno ve Vrchlabí r. 1773“, na předním příděšti recto a p. [I] tuší „Inv. čís. 5 327“, na p. [II] černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem připsáno přír. číslo „16 437“, tužkou sign. „513 B 4“; zakoupeno v antikvariátu K. Chaurý v Praze za 300 Kč, převedeno z umělecko–průmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 30. 7. 1986.

p. [I]: „**Geistlicher Roßen Garthen oder Catholisches Beth** [sic] **Buch** Voller Schöner, lieblichen und Wohl richenden Blumen Andächtiger Gebeth. Einer Andächtigfromen Gottliebenden Seelen Zum Trost mit allem fleys Zusammen getragen und geschrieben worden. Durch **Jose**[phum] **Erasmus Tauchmann in Hohen Elbe** [= Vrchlabí] **im Jahr Christi MDCCCLXXIII** [= 1773]“.

pp. 1–124: „**Anmüthige Morgen Gebeth.** In dem Nahmen Gott des Vatters, Gott des Sohnes, und Gott des Heiligen geistes Amen. Im Nahmen meines GeCreützigten Herrn Jesu Christi stehe ich auf, ... x ... **[Am Jahrs Tag eines Verstorbenen.]** ..., die Seeligkeit der Ruh, und die Klarheit des Ewigen Lichts, durch Jesum deinen Lieben Sohn unsern Herrn und Heyland. Amen. ENDE“

Německá modlitební kniha z r. 1773. V části nazvané „Gebether Zu denen Heiligen Gottes.“ (pp. 102–113) mj. modlitby k sv. Josefovi, sv. Janu z Nepomuku, sv. Vavřinci, sv. Františku Serafinskému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Vincenciovu Ferrerio, sv. Anně, Marii Magdaléně, sv. Barbaře, sv. Uršule, sv. Kláře a dalším světcům. Na pp. 125–126 „Regiester, deren gebethern, welche in diesem Buch Zu finden seynd.“

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0239–0240, inv. č. 5327.*

Literatura: *Výroční zpráva Západočeského umělecko-průmyslového musea města Plzně za správní rok 1924. Plzeň, 1925, s. 149–150, č. 4.*

108

sign. 513 B 5

1828–1869, Čechy (Bechyně), pap., 94 ff., 23,2:18,1 cm; vazba původní, 23,7:19,1 cm.

Filigrán: jednočlenný, v podobě kotvy ukončené číslicí „4“, patrně mladší varianta filigránu papírny Zahrádky u Kralovic (okr. Plzeň-sever), viz Zuman 1932, tab. XXXVII č. 1c a s. 29.

Foliace: 1996; ff. 6v a 31r–94v prázdná.

Písmo: několik písařů – učitelů bechyňské městské školy v letech 1828–1869, z nichž pouze dva se podepsali, a to Emmanuel Novák a Josef V. Dvořák (viz níže).

Vazba: lepenková, potažená červenou kozinkovou kůží, bohatě zdobená vytlačováním a zlacením florálním dekorem podél okrajové trojlinky s vějíři v rozích, na přední desce dole vytlačovaný a zlacený letopočet „1828“, uprostřed nalepen papírový zelený štítek, zdoben podél okrajů vytlačovaným a zlaceným florálním dekorem se zlaceným textem „EHREN=Buch für die zweite Klasse der Stadtschule zu Bechin“ (Bechyně, okr. Tábor) na přední desce a „VEREHRT Von P. Emmanuel Nowák Fr. Or. Pr. KATEchET“ na zadní desce, hladký hřbet zdoben bohatě vytlačovanými a zlacenými ornamenty a linkami, na předeštech podél okrajů florální vytlačovaná a zlacená florální linka, zbytky dvou zelených lněných tkanic, zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce dvakrát (bílou barvou a tuší) inv. č. Umělecko-průmyslového musea města Plzně „5277“, na zadní desce nálepka se starší sign. „6/1-21“, na druhém (zeleném) listu přední předsádky recto perem „čís. 111. Chaura-Praha čís. prot. 960 ze dne 11/12 1924.“ a „čís. invent. 5277“, tamtéž vlep štítek s textem „Zlatá kniha vyznamenaných žáků druhé třídy městské školy v Bechyni věnována katechet. Eman. Novákem z r. 1828.“, druhý štítek s textem „Čechy 1828 Bechyně“ odlepen, na f. 1r perem „Inv. č. 5277“, na f. 1v černé obdélníkové razítko s textem „KNIHOVNA Západočeského muzea V PLZNI“, perem připsáno přír. č. „16 440“, tužkou platná sign. „513 B 5“; z pražského antikvariátu K. Chaury koupeno za 100 Kč, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 30. 7. 1986.

[Ehrenbuch der Stadtschule zu Bechin 1828–1869]

Knih vyznamenaných žáků městské školy v Bechyni z let 1828–1869. Text je psán do roku 1843 německy (f. 16r), dále jen česky. Zakladatel této knihy, katecheta Emmanuel Novák, zapisoval do roku 1831 (f. 6r), v psaní potom pokračovali jeho následovníci, z nichž se podepisoval (od roku 1866 do roku 1869, ff. 28r–30v) pouze Josef V. Dvořák.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0223–0224, inv. č. 5277.*

Literatura: *Výroční zpráva Západočeského umělecko-průmyslového musea města Plzně za správní rok 1924. Plzeň, 1925, s. 150, č. 5.*

109

sign. 513 B 6

1969–1971, Čechy (Zelená Hora u Nepomuku), pap., 40 ff. 21,1:14,3 cm; vazba původní, 21,1:14,3 cm.

Foliace: 1994; ff. 2v, 3v–40v prázdná.

Písmo: několik písařů v l. 1969–1971, čitelně se podepsali pouze dva z nich (viz níže).

Vazba: papírové desky z tuhého papíru (poškozeno vlhkem), na přední desce nápis perem „Věžní hodiny“.

Provenience: na přední přesádce tužkou platná sign. „513 B 6“ (též na f. 1r), na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „021 582“ a sign. „513 B 6“; nalezeno ve věži zámku Zelená Hora u Nepomuku (okr. Plzeň-jih) prof. Alexandrem Stichem a Jaromírem Lindou dne 20. srpna 1994, daroval Jaromír Linda, zapsáno 20. 12. 1994.

[**Provozní deník věžních hodin na Zelené Hoře z let 1969–1971**]

Záznamy o seřízení a chodu věžních hodin na zámku Zelená Hora u Nepomuku, zapsané do školního sešitu na ff. 1r–2r a 3r. Z roku 1969 15 záznamů, z r. 1970 5 záznamů a z roku 1971 jediný zápis; podpis na f. 1r nečitelný, na ff. 1v–2r podepsán „Novák“, na f. 3r „Kohout“ (druhý podpis nečitelný).

110

sign. 513 B 7

 Tab. XLVII

s. XVIII. med. (post 1729), Německo, pap., 148 ff. (celkem i s tiskem), zapsáno na prázdné listy přivázané za tisk *Christlicher Seelen-Schatz Außerlesener Gebetter* (bez impresa, viz dále), 20,2:12,7 cm; vazba původní, 21,0:13,0 cm.

Filigrán: dvojlenný, v podobě korunovaného štítu s francouzskou lilií v poli se střídá s textem „C & I. HONIG“, tj. výrobek papírný v Nedošíně (okr. Svitavy), viz Zuman 1932, tab. XXVIII č. 2 a 3, s. 19 a jednočlenný filigrán cizího původu v podobě oválu s opisem, z něhož jsou čitelná slova „[...]NBERT[...]“, s vybíhající ratolestí, uvnitř okřídlený drak.

Foliace: 1997; ff. 1r–2v, 147r–148v prázdná, ff. 3v, 5v, 7v, 8v, 19v, 41v, 47v, 51v, 59v, 69v, 87v a 123v nepotíštěny, rukopisné číslování složek.

Písmo: 1 neznámý písař po r. 1729.

Výzdoba: text kaligraficky v rámečku z dvojité linky, titul ozdobným písmem s perokresbou Božího oka nahoře.

Vazba: prkénková, potažená černou kůží, zdobená bohatě vytlačovanými a zlacenými florálními ornamenty a stylizovanými kvítky kolem okrajové linky, uprostřed rámová kompozice s květinovým vlysem, hřbet o 5 vazech s vytlačovanými a zlacenými mezipolími, v nich kvítky uprostřed kosočtvercové kompozice v obdélníkovém rámu, vytlačovaná a zlacená ořízka, předsádky a přideštiny zpevněny červeným hedvábím, zelená hedvábná záložka.

Provenience: na přední desce vazby bílou barvou inv. č. Umělecko-průmyslového musea města Plzně „5426“, na zadní desce nálepka se starší sign. „2/1-12“, na předním přideštině perem „č 2 19 11/11 10 [tj. 11. 11. 1910] č. p. 1075 Ginz – Praha“ a „Inv. čís. 5426.“, tamtéž perem „RK 18 K“, na f. 3r perem „Inv. č. 5 426.“, na f. 3v černé obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočeského muzea V PLZNI“, perem připsána sign. „UP 2/1-12“ (tužkou škrtnuto a nahrazeno platnou sign. „513 B 7“) a přír. č. „15 517“, na f. 97r perem inv. č. „5426“; převedeno z umělecko-průmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 23. 7. 1985.

f. 131r: „**Tag Zeiten von der Göttlichen Vorsichtigkeit**“

ff. 131v–146v: „**Zu der Metten** V. Herr thue auf meine Teffzen [sic]: R. Und mein Mund wird dein Lob verkündigen. ... x ... [f. 146r: **Gebett.**] ..., sondern auch dort in der himmlischen Glory deine Göttliche Vorsichtigkeit ewiglich loben und preisen möge Amen“

Německé modlitební hodinky z poloviny 18. století zapsané na listech přivázaných za mědirytinový tisk *Christlicher Seelen-Schatz Außerlesener Gebetter* (bez impresa); autorem této „zusam[m]en geschriebenes und ins Kupffer gebrachtes Gebettbuch“ (f. 4r) byl „Marius Josephus Clementus Kaukol HofCammerrath und Cabinets Secretarius“, jak vyplývá z dedikace Klementu Augustu,

arcibiskupovi v Kolíně nad Rýnem, na ff. 5r a 6rv, a z církevní aprobace na f. 4rv, která je datovaná 17. srpna 1729 v Bonnu [Německo].

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV., s. 0267–0268, inv. č. 5426.*

111

sign. 513 D 1

 Tab. XLVIII, XLIX, L

1841–1842, Persie, pap., 53 ff., 21,2:12,8 cm; vazba druhotná (osmanského původu), 21,7:13,4 cm, přiloženy obě desky patrně původní vazby, 21,3:14,2 cm.

Filigrány: použit voskový papír bez filigránů barvy bílé, modré, žluté a zelené, na předsádkách červený papír; na přední předsádce filigrán se zlomkem textu „ALMASS[...]“, na zadní předsádce filigrán s jednohlavým orlem v kartuši a zlomkem textu „[...]ORMAG[...]NI“.

Foliace: 1997, f. 1r prázdné.

Písmo: 1 písař = Siyyid ‘Alí v l. 1841–1842, duktus ta‘lik-šikeste.

Výzdoba: text ve vnitřním rámečku z několikanásobné linky zlatě a modře kolorované (na ff. 1v–2r navíc červeně), vnější rámeček z dvojlinky, na f. 1v bohatě zdobený arabeskový motiv ve čtvercovém poli, kolorovaný červenou, modrou a zlatou (7,9:7,9 cm), kustody po listech, některá místa textu červeně.

Vazba: lepenková, potažená zelenou kůží, desky zdobené podél okrajů vytlačovaným a zlaceným pásem ze spirál, v rozích a uprostřed vykrajované ornamenty, do nichž vlepena zlacená kůže zdobená vytlačovanými florálními motivy, modrá ořízka; přiloženy dvě prkénkové desky pocházející patrně z původní kádžárovské vazby, desky potaženy černou kůží a zdobené okrajovým rámečkem z dvojlinek s centrálním pásem se zlatými florálními motivy, v centru desek malba temperou, překrytá bezbarvým lakem, na přední desce 8 debatujících mužů s turbany ve dvou pásech, na zadní desce 8 mužů na koních ve třech pásech, z obou desek vybíhají pruhy kůže z původního hřbetu.

Provenience: na zadní desce vazby bílou barvou inv. č. „5342“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním přidešti a f. 1v tuší „Inv. čís. 5342.“, na f. 53v razítkem inv. č. „5342“, na zadní předsádce fialové obdélníkové razítko s textem „Knihovna Západočes. muzea v Plzni přír. čís.: sign.“, perem vyplněno přír. č. „22 760“, tužkou sign. „513 D 1“, na zadní předsádce tužkou „an“, na zadním přidešti tuší poznámka o nabytí z aukce „Gilhofer & Ranschburg 19 5/I 12. č. 7.“; na přidešti přiložené přední desky tuší poznámka z aukce „Gilhofer & Ranschburg 19 5/I 12. č. 7.“ a „Inv. čís. 5341“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně (obojí též na přidešti zadní desky), na zadní desce bílou barvou inv. č. „5341“, na přidešti razítkové inv. č. „5341“, na oranžovém štítku a tužkou poznámky „1/2 ann“ a „15. Jahrhundert [sic] Nach Karabaczek sehr feine Arbeit“, tj. hodnocení ing. Karabaczka, ředitele plzeňské zbrojovky a sběratele; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 4. 7. 1995.

[Gulistán-e Sá dí]

Básnická skladba Gulistán perského básníka Šajcha Abú ‘Abdilláha Mušarrifuddína b. Musliha Sá ‘dího (610/615–691 A. H. = 1213/1219–1292 A. D.) v přepisu z poloviny 19. století; podpis písaře celého rukopisu Siyyid ‘Alího s datací 1258 A. H. (tj. 1841/2 A. D.) na f. 53v. Vlastní text na ff. 1v–53v, kustody po listech. Za identifikaci rukopisu děkuji mgr. Petru Štěpánkovi z Orientálního ústavu AV ČR. M. Fárek uvádí další tři rukopisy této skladby v NK v Praze, a to pod sign. XVIII B 5 (ze 17. století), XVIII B 79 (z let 1565–1566) a XVIII B 113 (z let 1854–1855).

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV., s. 0243–0244, inv. č. 5341 a 5342.*

Literatura: Fárek, M. *Perské rukopisy v Národní knihovně České republiky. Praha, 2000; Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 110.*

112

sign. 513 E 1

1809, Čechy (?), pap., [IV] + 60 pp., 22,2:18,4 cm; vazba původní, 22,2:18,4 cm.

Filigrán: dvoučlenný, v podobě korunované kartuše s poštovní trubkou a textem „SWIDNITZ“, Zuman 1934 uvádí blízkou variantu v tab. XXXII č. 1a, s. 26, tedy výrobek papírný ve Svidnici (okr. Chrudim), pravděpodobně papírníka Josefa Ritschela.

Paginace: původní, pp. [II], 6, 10, 12, prázdné.

Písmo: 1 písař = monogramista H. F. S. v r. 1809.

Výzdoba: kaligrafický text, heslová slova zvýrazněna.

Vazba: tvořená tužším papírem se zeleným papírovým pokryvem.

Provenience: na přední desce vazby perem sign. oddělení středověku ZČM v Plzni „RU 35“, na předním přideštlí předmuzejní sign. tužkou „8 L I“, tamtéž černé kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“, tužkou přír. č. „023 428“ a sign. „513 E 1“, na p. 6 fialové kulaté razítko s opisem „Knihovna Západočeského muzea v Plzni“ (též na pp. 30 a 60), na zadním přideštlí perem sign. oddělení středověku ZČM v Plzni „RU 35“; převedeno z oddělení středověku ZČM v Plzni, zapsáno 14. 5. 1996.

pp. [I, III–IV]: **„Weidmännische Redensart oder Jägers Technologi nebst Anmerkungen Über die Natur, und Aigenschafften uerschiedentlichen Haar, und Feeder Gewildes In buchstäblicher Ordnung / Im Jahre 1809. Wo, für Napoleo[n] die Gefahr bey Agram am Grösten war geschrieben, und gewiedmet der edlen Weidmannsgenoszenschaft / uon einem Freund der Forst, und WeidwerksKunde H. F. S.“**

pp. 1–60: **„A. Aasßen.** Heissen die Jäger: Wenn das Rothwield, oder Hiersch friest. ... x ... [p. 59: **Zeith zum Jagen.**] ..., bies über Weynachten die hasen [sic] uon Jacobi oder uon 5 Julij bies den 24 Februarij“

Abecedně seřazený slovník mysliveckých pojmů z r. 1809 věnovaný blíže neurčené myslivecké šlechtické společnosti přítelem hajných a myslivectví, který dílko signoval iniciálami H. F. S. K použitým pramenům viz odkaz na p. 60 „[...] der Regel nach aber uon Johan Taufer [...]“.

113

sign. 513 E 2

1841–1863, Belgie, Francie, Čechy, Rakousko, pap., 40 bílých, modrých a růžových lístků, 7,2–8,7:11,3–14,3 cm; původní pouzdro, 10,0:16,1 cm.

Foliace: 2001; ff. 1v, 2v, 3v, 4v, 5v, 6v, 9v, 10v, 11v, 13v, 14v, 15v, 17v, 18v, 19v, 20v, 21v, 22v, 23v, 25v, 26v, 27v, 29v, 30v, 31v, 32v, 33v a 36v, 37v, 38v a 39v prázdná.

Písmo: množství písařů v l. 1841–1863 (viz níže).

Výzdoba: na vnitřním víku patrně dodatečně nalepená mědirytina v podobě rámce s mužskou a ženskou postavou, v jeho středu klečící mladík, který píše text „Errinerung der Freunde“, kolořováno, nesignováno (8,7:14,4 cm); na f. 2r balíky popsané písmeny „A B“ s kotvou a Asklépiovou holí, kresba tužkou (podepsán August Jos. Bandhauer); na f. 7v andělek v oválu držící pásku s textem „Errinerung“, kresba tužkou (podepsán Emil Černovský); na f. 8v zátiší s květinami doplněnými vylišanými lístky, akvarel (podepsán Frant. Daubek); na f. 12v zátiší s květinami doplněné šípem, akvarel (podepsán Ignaz Himmer); na f. 16v andělek držící knížku s textem „Könncke“ ve florálním pozadí, lavírovaná perokresba (podepsán François Koennecke); na f. 17r perokresba venkovského zátiší s hráběmi (podepsán Fr. Koennecke); na f. 18r zátiší se zřízenými sloupy, kresba modrou tužkou (podepsána Anna Kurzsa ?); na f. 23r perokresba se dvěma andílkami ve florálním zátiší (podepsán Ladislav Růžička); na f. 24v symboly přátelství (číše, pochodeň), kresba tužkou (podepsán

Theodor Swęceny); na f. 34v florální věnec tvořený barevnými korálky vsíťými do perforovaného papíru se zlatým rámečkem (podepsána Maria Syrowy); na f. 35r venkovské zatiší s chalupou a křížem, kresba tužkou (podepsán Johann Ulrich); na f. 36r ve florálním pozadí andílek držící knihu se jménem dárce „Jos. Utěsil“.

Vazba: prkénkové pouzdro v podobě krabičky, potažené zelenou kůží, zdobené bohatě na obou deskách vytlačovanými arabeskovými motivy, uprostřed roseta, podél okrajů vytlačované a zlacené rámečky s florální výzdobou, která zasahuje i na přičeští, podklad roset kolorován červeně, na hřbetě vytlačované a zlacené ornamenty (jejichž plocha částečně kolorována červenou), uvnitř florální výzdoba, ve středu vazby zlacený text „SOUVENIR“, boky pouzdra zlacené, obsah chráněn ještě vnitřním víkem s kolorovanou mědirytinou (viz výše).

Provenience: na přední desce bílou barvou „5264“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním přičeští perem rok a původ nabytí „II 1912 – Tržnice“ (sic), a oranžový štítek s razítkovým č. „5264“, na vnitřním víku perem „Inv. 5264.“; způsob získání neznám, převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 2. 2. 2004.

[Erinnerung der Freunde 1841–1863]

Německo-francouzsko-český památník neznámé osoby z let 1841–1863; známe pouze jeho křestní jméno podle oslovení na f. 6r „A Mon ami Frédéric“, případně na f. 28v „Mon chère Ami Fritz“, nadpis podle textu na vnitřním víku. Pamětní zápisy byly datovány r. 1841 v Bruselu (f. 27r), r. 1843 v Paříži (ff. 6r a 37r), r. 1844 rovněž v Paříži (ff. 3r, 4r, 11r, 14r, 20r, 25r, 26r, 28r, 28v, 30r, 31r a 32r) s poznámkou Carla Seekatze na f. 25r „Paris, am Tage vor Ihrer Abreise nach London den 19ten May 1844“, z níž vyplývá, že další cesta vlastníka tohoto památníku vedla do Londýna, dále r. 1852 v Praze (f. 13r, A. J. Hosak), r. 1854 rovněž v Praze (ff. 16r, François Koennecke, f. 24r, Theodor Swęceny a 35rv, Johann Ulrich), r. 1855 ve Stolanech („Stollan“, okr. Chrudim, f. 34r, Maria Syrowy), r. 1856 ve Vídni (ff. 9r, 10r a 21r), r. 1857 tamtéž (f. 22r) a r. 1863 v Holicích (f. 23r). Nedatovány jsou zápisy na ff. 2r, 5r, 7r, 15r, 17r, 19r, 29r, 36r a 38r, místo zápisu není uvedeno na ff. 2r, 5r, 7r, 8r (tento z r. 1854, podle podpisu Frant. Daubek i česky provedeného zápisu usuzujeme na Čechy), 12r (z r. 1855), 15r, 17r, 18r, 19r, 29r, 33r, 36r, 38r, 39r a 40rv, lokalita na 1r nečitelná. Převládají zápisy v němčině (ff. 1r, 3r, 5r, 7r, 9r, 10r, 11r, 17r, 18r, 20r, 21r, 22r, 24r, 25r, 26r, 27r, 28r, 29r, 33r, 34r, 35rv, 37r a 40rv) a ve francouzštině (ff. 4r, 6r, 14r, 16r, 28v, 30r, 31r, 32r a 38r); české jsou tři zápisy (ff. 8r, 13r a 23r), dvanáct veršů na f. 39r s incipitem „Sati, dani, čeznu, beže, [...]“, pod které se podepsal 10. května 1855 Josef Žitek, je zapsáno ve slovinštině.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0221–0222, inv. č. 5264.*

114

sign. 513 E 3

1832–1837, Německo (Berlín), pap., 100 ff., 10,7:18,1 cm; původní, 11,4:18,5 cm.

Foliace: 2001, ff. 1r, 2v–5v, 6v–18r, 19v–28r, 29v–30r, 31v–34v, 35v–42r, 43v, 44v–55r, 56v–57v, 58v–61v, 62v–66r, 67v–70r, 71v, 72v–73r, 74v–82r, 83v–96r, 98v–99r a 100v prázdná, přičemž ff. 1, 42, 66, 70, 73 a 99 tvoří dodatečně vlepené mědirytiny a ff. 43 a 71 dodatečně vlepené lístky menšího rozměru (9,3:17,7) s vepsaným epitafem na přítele, jenž se před smrtí podepsal na následující stránce, f. 94 uvolněno z vazby.

Písmo: množství písařů v l. 1832–1837 (viz níže).

Výzdoba: některé pamětní zápisy doplněny výzdobou, a to na f. 18v akvarelovým florálním věncem s vepsaným textem „Erinnerung“ (podepsán August v[on] d[en] Heyden), na f. 30v akvarelový

florální věnec (podepsán Wilhelm Baetz), na f. 35r akvarel květiny převázané stuhou (podepsán Carl Bobe), na f. 82v lavírovaná perokresba andílka (podepsán Albert Ferdinand Zimmermann); k jiným byly vlepeny kolorované mědirytiny (zastřížené na rozměr okolního korpusu), a to č. **I** na f. 1v zobrazující altánek s nápisem „Der Freundschaft heilig.“, signováno vlevo dole „Spranger Fec[it] in Berlin“ (patrně Eduard Spranger, viz viz Thieme-Becker XXXI, s. 406), uprostřed dole „Stäglich del. et sculp.“ (nezjištěno) a vpravo dole „Königs S. N. 49.“; č. **II** na f. 28v lidová veselice nadepsaná „Gedenke der fröhlichen Vergangenheit“, číslována dole „N 56“, nesignováno; č. **III** na f. 42v andílci v krajině držící na stužkách oválný štít s textem „In edl'er /Freunde Kreise, / An treuer liebe. / Brust genieß / froh und weise / Des Lebens höch/ste Lust!-“, číslováno vlevo dole „N 52“, s impresem vpravo dole „bei C. Schauer Berlin“; č. **IV** na f. 55v ornamentální tisk v podobě lyry s textem „LEBEN ATHME DIE BILDENE KUNST, GEIST FORDR' ICH VOM DICHTER, ABER DIE SEELE SPRICHT NUR POLYHYMNIA AUS“ nadepsaným „TONKUNST“, se jménem autora citátu „SCHILLER“, nesignováno; č. **V** na f. 66v muž v loďce s andílkem, doplněno básní „Trennung und Wiederselm kommen und gehen, / Ist das Gesetz der Natur und der Zeit. / Die Freunde sie schwindet es dauert kein Leid, / Doch Freundschaft muss immer und ewig bestehen.“, s impresem vpravo dole „Nürnberg bei P. C. Geißler.“; č. **VI** na f. 70v mladík s dívkou v romantické krajině s verši „Geschmückt mit den Blüthen der schönsten Gefühle, / Gekettet [!] an Freundschaft, an Lieb' und Natur, / Entgleite Dein Leben zum spätesten Ziele, / So heiter, so leicht, wie ein Bächlein der Flur.“, číslováno vlevo dole „N: 63.“, nesignováno; č. **VII** na f. 73v mladík hrající na loutnu s dívkou v romantické krajině s verši „Der Hoffnung mildes Licht erleuchte Deine Pfade / Und führe sanft Dich hin zum glänzenden Gestande, / Der Friede Deiner Brust, der Seele Heiterkeit, / Des Lebens Freund' und Glück, sein immer Dein Geleit.“, číslováno vpravo dole „N: 62“, nesignováno a č. **VIII** na f. 100v idylická krajina s andílkou držící plátno s textem „Weihe der Freundschaft“, dole verše „Der Himmel führe Dich durch ein beglücktes Leben, / Und schützend mögen stets die Engel Dich umschweben; / Der Liebe Seligkeit, der Freundschaft heilige Gluth / Durchdringe tief Dein Herz voll Glauben, Kraft und Muth.“, číslováno vpravo dole „N 57“, nesignováno.

Vazba: lepenková, pokrytá pergamenem, bohatě zdobená na obou deskách vytlačovanými a zlacenými linkami a florálními ozdobami v rámcových kompozicích, částečně na modře barvených obdélníkových podkladech (ve středu šestiúhelníkový), v rozích stylizované květy, obdobně zdoben hřbet, v jehož horní třetině na modrém podkladě vytlačený a zlacený text „Denkmal der Freundschaft“, zlacená ořízka.

Provenience: na přední desce tuší „Inv. 5265“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně (též na předním přidešti), na předním přidešti původní oválný fialový štítek zdobený podél okraje vytlačovaným a zlaceným ornamentem, uprostřed stejnou technikou jméno původního vlastníka „Georg Friedrich Krug Juny 1832.“, nad tím tužkou z počátku 20. století „Stadtrath:“, tamtéž oranžový štítek s razítkovým č. „5265“, na přední předsádce verso tužkou č. „1102“ a modrou pastelkou poznámka o nabytí z aukce „G. Hess. Mníchov 27/5 1910 č p. pr. 856, zu guld.“, na zadní předsádce recto tužkou monogram „D J“ z počátku 20. století; zakoupeno v antikvariátu G. Hesse v Mníchově r. 1910, převedeno z umělecko-průmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 2. 2. 2004.

[Denkmal der Freundschaft von Georg Friedrich Krug 1832–1837]

Německý památník Georga Friedricha Kruga z let 1832–1837, titul a vlastnické určení podle štítku na předním přidešti; Krug se mj. podepsal pod úvodní německé osmiverší na f. 2r, v zápisu na f. 35r je přímo osloven. Všechny pamětní zápisy příbuzných (mj. na f. 6r „liebender Ankel [sic] J. F. Winckelmann) a přátel byly datovány v Berlíně, a to v r. 1832 (ff. 19r, 29r, 31r, 35r, 44r a 58r), 1833 (ff. 72r, 74r, 82–83r, 96v, 97r, 97v, 98r a 100r) a 1834 (f. 56r); jako poslední se r. 1837 zapsala Wilhelmine Mahler (f. 67r). Ke dvěma záznamům Krug přivázal lístek s německým epita-

fem na zemřelého (r. 1834 na f. 43r a r. 1835 na f. 71r), u jiných si tužkou i perem poznamenával data jejich úmrtí, u mužů i datum sňatku, a to až k r. 1889.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0221–0222, inv. č. 5265.*

115

sign. 513 E 4

1838–1846, Čechy (Praha ?), pap., 22 ff. 8,1:12,5 cm; původní desky, 8,5:12,9 cm.

Foliace: 2001; volné lístky se zlacenou ořízkou, ff. 1v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7v, 8v, 9v 10v, 11v, 12v, 13v, 14v, 15v, 16v, 17v, 18v, 19v, 20v, 21v a 22v prázdná.

Písmo: množství písařů v l. 1838–1846 (viz níže).

Výzdoba: na f. 2r celostránková kresba tužkou znázorňující anděla s kotvou a palmovou ratolestí (podepsán Dusta), na f. 9v akvarel květiny (podepsán Gust. Car. Klier), na f. 21r celostránková perokresba se stylizovým ornamentem v podobě slunce (podepsán Leopold Swoboda).

Vazba: vloženo do lepenkových desek, pokrytých bílou, uprostřed desek zelenou, na hřbetě hnědou kůží, zdobenou podél okrajů desek a na hřbetě vytačovanými a zlacenými stylizovanými florálními ozdobami.

Provenience: na přední desce vazby tuší inv. č. „5266“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním přidešti perem poznámka o nabytí z antikvariátu „J. Taussig–Praha 19 13/II. 12 č. p. p. č. 7“ a „Inv. čís. 5266“ (též na zadním přidešti); převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 2. 2. 2004.

[Erinnerung der Freunde 1838–1846]

Památník s pamětními lístky neznámého vlastníka z let 1838–1846. Básně a pamětní skladby byly zapsány v Praze r. 1838 (ff. 2v a 8v) a 1839 (f. 4r), v Horní Cerekvi („Oberzerekek“, okr. Pelhřimov) r. 1839 (f. 13r), v Praze-Lochovicích (Lochowitz, Praha 5) v r. 1840, „an der Elbe“ (bez bližší lokalizace) na přelomu let 1840–1841 (f. 10rv, verše s podpisem prof. Kollaržika jsou nadepsány „An meinen lieben Neffen:“), v Praze r. 1843 (ff. 17r a 22r), v Praze (f. 19r), ve Vídni (č. 16) a poslední zápis (f. 6r), pod nějž se podepsala Rosa Jablonka, je datován v Praze r. 1846; bez udání místa jsou záznamy na ff. 18r (1838), 12r (1839), 14r a 20r (1843) a 7r (1844), nedatovaný je záznam na f. 21r. Převážná většina pamětních zápisů je psána německy (ff. 1r, 2v, 3r, 4r, 6r, 8r, 10rv, 11r, 12r, 13r, 14r, 15r, 16r, 17r, 18r, 19r, 20r, 21r a 22r), na f. 5r francouzsky, na f. 9r latinsky, přání na f. 7r je v podobě matematických vzorců. Franz Richter, „k. k. Hofkonzepsaspirant“, nadepsal své věnování na f. 17r mottem „Moldau und Donau.“

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0221–0222, inv. č. 5266.*

116

sign. 513 G 1

 Tab. LI

datace neurčena, Thajsko, palmové listy, 500 ff., 4,8:55,5 cm; vazba původní, 4,8:55,5 cm, výška i s prkénky 23,3 cm; vloženo do novodobého kartonového obalu, 27,0:55,5 cm.

Foliace: nefoliováno.

Písmo: patrně jeden písař, podle sdělení Nory Vágnerové jménem Phok.

Vazba: chráněno prkénky o stejné velikosti jako psací látka, celým korpusem prochází dva bílo-červené provázky, levý z nich navíc spojuje uzlíky vždy několik desítek listů pro snadnější rozlišení jednotlivých částí, ořízka po stranách zlacená, prostřední třetina barvená červeně.

Provenience: na předním i zadním prkénku tuší inv. č. „4872“ Umělecko-průmyslového musea města Plzně, na předním prkénku nalepen tištěný text z aukčního katalogu s popisem „321 Mahavatthu. Pali Ms. in Kambodschischer Umschrift. In Siam gefertigtes Ms. auf 500 Palm – Blättern in gross – quer – fol. (Jedes Blatt hoch: 5 cm., lang: 56 cm.)“ a cenou „120,-“, na f. 1r tuší „Inv. č. 4872“; na obalu modrou pastelkou poznámka o nabytí „K. W. Hiersemann – Lipsko č. p. pr. 1056 – 29/10 1919 č. 6 –“; převedeno z uměleckoprůmyslového oddělení ZČM v Plzni, zapsáno 2. 2. 2004.

[Životopis Buddha]

Kambodžský přepis životopisu Buddha pocházející z Thajska z období Mahavatthu, zapsaný v balej-sanskrtu; datace ani bližší podrobnosti o písáři, vzniku apod. nezjištěny, popis podle nalepeného aukčního štítku a podle dopisu Nory Vágnerové z Ústí nad Labem z 20. července 2001.

Prameny: *Inventář sbírek Umělecko-průmyslového musea města Plzně, kniha IV, s. 0127–1028, inv. č. 4872; jeden list stejných rozměrů, který s největší pravděpodobností pochází z tohoto rukopisu, je uložen v Městském muzeu a galerii v Hlinsku (okr. Chrudim), sign. D 5 947.*

Literatura: *Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice. Red. M. Tošnerová. Praha, 2001, s. 110.*

Edice: *Životopis Buddha [CD ROM]. Plzeň : Západočeské muzeum, 2004.*